

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198766

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ^{K 82}
S 12 U   Accession No. K 4968

Author స్వామి వామన్

Title లయ - శిశి 1952

This book should be returned on or before the date
last marked below

ಉ ಮಾ - ಶ ಶಿ

[ಸಾನೂಜಿಕ ನಾಟಕ]

ಚಿ. ಸದಾಶಿವಯ್ಯ

ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲಾ - ಬೆಂಗಳೂರು ೪.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಆನಂದ್ ಬ್ರದರ್ಸ್,

ಕೆಂಪೇಗೌಡರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨

(All Rights including those of staging, filming, translating
etc., are reserved by the author)

ವೊಡಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ
೧೯೫೨

ಬೆಲೆ: ಎರಡೂಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಣಕಾರರು
ಚೇತನ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨.

ಈ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ
 ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ
 ಸಹಸ್ರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ

“ ಪರ್ನಪುರೀ ಕರ್ಣಾಟಕ ನಾಟಕ ಸಭೆ ”

ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದುಡಿದ

ನನ್ನ ತಾತ

ಚಿಟ್ಟಿ ನಹಳ್ಳಿ ನಂಜುಡಯ್ಯನವರು
 (ಸಭೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು)

ನನ್ನ ತಂದೆ

ಚಿಟ್ಟಿ ನಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು
 (ಸಭೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು)

ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ತಂದೆ

ಚಿಟ್ಟಿ ನಹಳ್ಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯನವರು
 (ಸಭೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು)

ಮತ್ತೂ

ಮೋಟಿಗಾನಹಳ್ಳಿ ಮಹಾದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು
 (ಸಭೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು)

ಈ ನಾಲ್ವರು ಹಿರಿಯರ ಸೇವೆಯ ಮಧುರಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ
 ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕಿರಿಯಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಸಂದನ ಸಂವತ್ಸರ }
 ಆಶ್ವಯುಜ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ }
 ವಿಜಯ ದಶಮಿ . }

— ಸದಾಶಿವ

ಪಾತ್ರಗಳು.

- ಈಶ್ವರಯ್ಯ ... ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಮಾರಿ, ಮಗನನ್ನೋದಿಸಿ, ಈಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ
ಬಂದು ನೆಲಸಿರುವ ಕುಟುಂಬಿ.
- ಭಾಗಮ್ಮ .... ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿ
- ಶಶಿಕುಮಾರ್ .... ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರ
- ಅನಂತು .. ಶಶಿಯ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ
- ಸುಮಾ .... ಅನಂತುವಿನ ತಂಗಿ, ಶಶಿಯ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತು
ಅದರಂತೆ ಅವನನ್ನೇ ಪತಿಯೆಂದು ಮನಸಾರ
ವರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಅವನು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಮದುವೆ
ಯಾದರೂ ತನಗೇನೋ ಆತನೇ ಪತಿಯೆಂದು
ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂಬಿ ನಿಂತ ಮಹಾಸತಿ
- ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ .... ತುಂಕೂರಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಮೀನ್‌ದಾರ್
- ಸರಸ್ವತಮ್ಮ .... ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಹೆಂಡತಿ
- ಉಮಾ ... ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಸರ್ವಸ್ವಳಾದ ಏಕಮಾತ್ರ
ಪುತ್ರಿ, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೆಳವಿ, ತನ್ನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು
ತಾಳೇ ಕಟ್ಟಿದ ಶಶಿಯ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಮೋಸಕ್ಕೆ
ಬಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಸತಿ
- ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ * .... ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿ
- ರಮಾ .. ಈತನ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿ ವಿದ್ಯಾವತಿ
ತಂದೆಯ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮುಗ್ಧೆಗೆ
ಸೋತು, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಾದ ಶಶಿಯನ್ನು
ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು, ನಂತರ ಅವನು
ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಆತನೇ ತನ್ನ ಜೀವನಸರ್ವಸ್ವ
ವೆಂದರಿತು, ತಂದೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದು ಅವನ ಸೇವೆಗೆ
ಮೀಸಲಾಗಿ ನಿಂತ ಮಹಾಸತಿ
- ದಾಸ ... ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೆಯ ವೃದ್ಧ ಸೇವಕ
- ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ .... ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಗೆಳೆಯ. ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ
ಹೇಸದ ನೀಚ ಸ್ವಾರ್ಥಿ.

ನಾಟಕಕಾರನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳು

ಮೈಸೂರಿನ ಮೂರನೆ ಯುದ್ಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಬಳಿ ಮೃತನಾದ ಸತಿಯ ದೇಹದೊಂದಿಗೆ ಸಹಗಮನಮಾಡಿ ಸತಿಯಾದ ಹರಿ ಕಾರನೊಬ್ಬನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸ್ವರ್ಗ, ಸಡಗರ, ಮನೋದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮೆಚ್ಚುಕೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಮೂರ್ ಸಾಹೇಬನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಎಂಟು ವರುಷದ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, “ಕೇವಲ ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಲ್ಲವಳು ಮಾತ್ರ ಮಹಾಸತಿಯೇ? ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಬದುಕಿ ಬಲಿಯಾಗುವವಳು ಮಹಾಸತಿಯಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಂತೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ, ತಾನೇ ಮನಸಾರೆ ವರಿಸಿದ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಏಕ ಮನಸ್ಸುಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕನ್ಯೆಯು ಮಹಾಸತಿಯಲ್ಲವೇ?” ಹೀಗೆಂಬ ಯೋಚನೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತು, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ರೂಪುಗೊಂಡು ಈ ನಾಟಕದ ಕಥಾಭಿತ್ತಿಯಾದುವು. ಆರೇಳು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರಾದ ಆರ್ ಎ ಕೃವಾ, ಬಿ ಎಸ್‌ಸಿ, ಬಿ ಇ, ಮತ್ತು ಸಿ ಜಯವಿದ್ಯ, ಬಿ ಎಸ್‌ಸಿ, ಬಿ ಇ, ಇವರುಗಳು ನಾಟಕದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಒರೆದೇಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದೂ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಮೊದಲನೇ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡರು ಅದು ಬಹು ದೀರ್ಘ ವಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಒದಿರಡು ವರುಷಗಳ ತರುವಾಯ ಒಂದು ಸಿನೆಮಾ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಕಥೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ಮೆಚ್ಚುಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪಿದರು. ಆದರೆ ಇತರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಕುಂಟಾದ ಕಾರಣ, ನಾನು ಇದನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡಲಾಗದೇ ಹೋಯಿತು. ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲೇ ಇದನ್ನು ಕಥಾರೂಪದಲ್ಲೇ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರ

ವುಟಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಕಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಗೆಲೆಯರಾದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿಯವರು ಭೇಟಿ ಯಾದರು-ಪ್ರಸಂಗ ವಶಾತ್ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅವರು ಕಡೆಯವರೆಗೂ ಕೇಳಿ “ ಕಥೆಯು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಒಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾಟಕವನ್ನಾಗೇ ಏಕೆ ಬರೆಯಬಾರದು ? ” ಎಂದರು. ನಾನು ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನವು ಕಷ್ಟವಾದದ್ದೆಂದೆನಲು “ನಾನಿಲ್ಲವೇ? ನೀವು ನಾಟಕವಾಗಿಯೇ ಬರೆಯಿರಿ ” ಎಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು ಈಚೆಗೆ ಆನಂದ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯರೂ ಸಹ “ನಾಟಕವನ್ನೇ ಬರೆಯಿರಿ” ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನವಿತ್ತು, ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇದರ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಗೆಲೆಯರಾದವೈ. ವಿ ರಾಮದಾಸ್, ಬಿ ಎಸ್ ಸಿ, ಬಿ ಇ, ಯವರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಮಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯಗಳೆಯರಿಗೂ ನಾನು ಬಹು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ವ್ಯಾವಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶೀಘ್ರಪ್ರತಿಫಲಕಾರಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನನ್ನಿಂದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶನಮಾಡಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಜೀವಾಳವಾದ ಕೃತಿಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗಂತೂ ನಾನು ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಚಿ. ಸದಾಶಿವಯ್ಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು.

॥ ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ

ಅಂಕ ೧ - ಪ್ರವೇಶ ೧

| ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ನಡುವೆ. ಬಿಂಬದಿಯ ಬಾಗಿಲು ಅರ ತೆರೆದಿದೆ. ಬಲ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುರ್ಚಿ ಇದೆ. ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂಲಗೆ ಬಂದು ಮೇಜು, ಆದರೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನುತ್ರೆರಡು ಕುರ್ಚಿಗಳೂ ಇವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮದ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೊರಡಲನುಕೂಲವಾಗಿ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಲವತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷದ ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮುಖ ಆತಂಕದಿಂದ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿದೆ. ತಿದ್ದಿದ ಕುಡಿಯೋಸಯು ಅವನ ಹರ ಸಾಧನೆಯ ಕೆಚ್ಚು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಈಶ್ವರಯ್ಯನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೈಚಾಚಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೀಚಸ್ವಾರ್ಥವು ತುಂಬ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳೆಗೆ ಬಂಭತ್ತೂವರೆ ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಇಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ! ನಿನ್ನ ನೂಚನೇನ ನಾನು ಒಂದು ಬಾರಿಯಲ್ಲ, ಹತ್ತು ಬಾರಿಯಲ್ಲ, ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಮಗುಚಿ, ತಿರುಸಿ, ಮಲಕು ಹಾಕಿ ನೋಡಿದೆ, ಅಷ್ಟು ಸಾಧುವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನು ತಮ್ಮ ನಲುವಾಗಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಲೆದಾಟ ಹುಡುಕಿ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದೇನೆಯೇ ಹೊರತೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗಾಗ ಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆ ಅಲ್ಲದೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರ ಯಾಗೋ ಅಂಥ ಸಂಗತಿ ಏನಿದೆ ? ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ ಅಲ್ಲದೆ ನನಗ ನಿಮ್ಮ ಶಶಿ ಏನಾದರೂ ಶತ್ರುವೋ, ಇಲ್ಲ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ ಸಾವುಕಾರ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗನೋ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾಗಲ್ಲ, ಹಾಗಲ್ಲ, ನೀನು ಹೇಳೋದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆನೋ ಒಂದೊಂದುಸಲ ' ಸರಿಯೇ ? ಏಕಾಗಬಾರದು ? ' ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ ಆದರೆ ಹೊರಗಿನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪರಾಧವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ಹಾಗದರೆ ನೀವು ಇದುವರೆಗೂ ಊರಿನ ಗದ್ದೆ ಮನೆನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಸಹಸ್ರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಹುಡುಗನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಎಂ. ಎ. ವಾಸ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ, ಈ ಹಣ ನೆಲ್ಲಾ ನಾಳೆ ಚಿರೋಟಿ ಗದುಕಿ 'ಖೈಯ್ಯಿ'ಂತ ಜೊಗೊಳ್ಳಿಕೆ ಬರೋ ಆ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೇನಾದರೂ ಚಂದಹಾಕಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೇನೋ ನೋಡೋಣ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ನೀವು ಹಿರಿಯರು. ತಿಳಿದೋರು. ಜಗತ್ತು ದುಡ್ಡನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇ ಹೊರತು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯನಲ್ಲ ನೀವು ಬರಿಗೈಯಾಗಿ ಕೂತರೆ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದು, ಮೆದ್ದು, ಮೆಲಕು ಹಾಕಿ, ತಿಂದು ತೇಗಿ, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೇಗೋ ಆ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೇ ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವರಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ಕೇಳೇಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಾರೆ

ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾದರೂ ನಾವು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಜಾಣತನ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಲ್ಲದೇ ನೀವು ಅಂಥಾ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಫೇನ್ಸ್ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರೋದು? ಯಾರೂ ಮದುವೆಯಾಗದಿರೋ ಹುಡುಗಿಯ ಕನ್ಯಾಸೆರೆ ಬಿಡಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು. ನ್ಯಾಯಾ ನಾಯ್ಕ ನೋಡದೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಅಪ್ಪ ಕೂಡಿಟ್ಟರೋ 'ಅನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತಂ ವಿತ್ತಂ'ನಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ವಾಲು ತಗೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಭವಿಷ್ಯಾನ ಗಟ್ಟಿಮಾಡೋದು ಕೆಲವು ಕಾಲಾನಂತರ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಕಡೇ ನೋಡಿ, ಹುಡುಗನೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಯೋಗಿ ವರನಾಮ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ನಿಂದಲೂವೆ, ನೀವು ಬಸಿದು ಬರಿಗೈಆಗಿರೋ ಸಹಸ್ರಾರು ರೂಪಾಯಿನಲ್ಲ ಅರ್ಧಮುಕ್ಕಾಲಾದರೂ ಮೇಕ್‌ಅಪ್ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೊಂದು ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕೋದು ಅದೂಕೂಡ ಬರೇ ಆ ಹುಡುಗಿ ಸುಖಕ್ಕಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲಾ ನೀವೇ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಂಡು ಉಟ್ಟು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀರೋ! ನೋಡೀ! ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಷ್ಟ ಹುಡುಗನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿರೋ ಗದ್ದೆ, ಮನೆ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮದಾಗಬೇಕು ಹುಡುಗನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಗಂಟಾಗಬೇಕು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ನೀನು ಹೇಳೋ ಆರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ಕೇಳೋಕೆ ಲಾಜಿಕಲ್ಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ವಂಶಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಮಗ ದೇವತೆಗಳ ಪಿತೃಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ

ಆ ಮಗನಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಳವಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಾಮಾಡಿಸೋ ಸಂಕಲ್ಪಾನ ಯಾವ ಕಲ್ಪು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಲಿ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :- ಆ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗಿ ನಿಮ್ಮ ನೊನೆ ಯಾಗಲಿ ಅನ್ನೋ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀವು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡೋದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ನಾಟಕಮಾತ್ರ. ಗೋಫೀನಾಧರಾವ್‌ಗೆ ತೀರದೇ ತನ್ನ ಮಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲಾರಳು ಅನ್ನೋದು! ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದೊಂದೇ ಹುಡುಗಿ. ಹತ್ತಿರ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಹಣವಿದೆ. ಹುಡುಗಿಗೆ ಆಯಸ್ಸು ಅಷ್ಟು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಲಿಲ್ಲದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದೇ ಕೊರಗಿನಲ್ಲೇ ಮೆತ್ತಗಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಹುಡುಗಿಗೆ ಮದುವೆಂತ ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಷ್ಟೇ ಸಹಸ್ರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆ ಯಿಲ್ಲಾಂತ ಆ ಗೋಫೀನಾಧರಾವ್ ಮತ್ತಾಸರಸ್ವತಮ್ಮ ಎರಡನೇದಾಗಿ ನಿಮ್ಮಮನೆಗೆ 'ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಅಂಥ ಸರಸ್ವತೀಸ್ವರೂಪದ ಗೌರಮ್ಮನಂಥ ನೋನಿನ ತಂದೆಕೊಡೋದೊಕ್ಕೆ ನನ್ನದಾಗಿರಲಿ ಆಗಲೂ ನೀವು ಬರೀ ಬೊಗ ಸೇಲಿ ಬರದಹಾಗೆ ಕನಿಷ್ಠವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬೋಗನೆ ಸವರನ್ನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಿಗೆ ಬೀಳೋಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀನೆ ನಿಮಗೆಯಾಕೆ ಅದರ ಯೋಚನೆ ಮೊದಲನೇದು ಯಾವುದೋ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿ ಎರಡನೇದೇ ನಿಜವಾದಲಗ್ನ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಬಿಡುವು ಅಷ್ಟೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ನೀನು ಹೇಳೋದೇನೋ ಸರಿಯೆ ಅಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಜನ ಹೇಗೂ ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗೀ ಕೊರಳಿಗೆ ತಾಳಿಕಟ್ಟಿಂತ ನಮ್ಮ ಶರೀಗೆ ನಾನು ಯಾವ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಲಿ ? ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಭಾಗೂನ ಈ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸೋದು ಹ್ಯಾಗೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :- ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ! ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕರ ಮನೆ ಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಹಾಗೆ ಯೋಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ತಂದೆಯೇ ಯಜಮಾನ. ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತರೂ ಅವನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾನೂ ಸಮಷ್ಟಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲ. ಈ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯ ಹತ್ತು ವಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಖೂರು ಸೇರೋಕಾದೀತೇ ಸ್ವಾಮೀ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಗ ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂತ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ.. ...

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಅವರು ಹೆಂಡತಿ ಮಗನೇ....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ನನಗೇನೇ ಒಂದು ತರಹವಾಗಿ ..

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಿಮ್ಮಹಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ವ ನೇನೂ ಆಳೋಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯಾನಂತೂ ಆದ ಹಾಗೇ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಹಾಗಲ್ಲ, ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನಿಗೆ ನಾವು ಎರಡು ಮದುವೆಗಳ ಸಂಕಲ್ಪ ಹೇಗೆ ಮಾಡೋದು ಅಂತ ಯೋಚನೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ನೀವು ಸಂಕಲ್ಪ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಕೆಲಸ ಹುಡುಗನಿಗೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ಲಾನ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಬಿಡು, ವುದು ಕೈಗೊಂಡು ಐದೋ ಆರೋಸಾವಿರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಗೋಫೀನಾದ ರಾಯನ ವಾವದ ಪುಂಜಿ ಭಾರಾನ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಳಿಸಿ, ಆ ಹೇವಿ ಹುಡುಗಿ ಕೊರಳೆಗೊಂದು ಕರೀಮಣಿಸರ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಆ ವರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಕೆಲವು ತಿಂಗಳನಂತರ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೆಟ್ಟಿಗಿರೋ ಲಕ್ಷಣವಂತೇನ ಸೊಸೆಯಾಗಿತ್ತರೋದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಳೆಂಟು ಸಾವಿರ ಸೇರಿಸಿ, ಮಗ ಸೊಸೆಗೆ ಮುಂದಕ್ಕನುಕೂಲಮಾಡಿ ಕೊಡೋದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಈಗ ಶಶಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಅವನು ತುಮ ಕೂರಿನ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿದಾರಭ್ಯ ಇದುವರೆಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಫೀಸ್ ಉಟಿ ಹೋಟಲು ಹಾಸ್ಟಲ್ ಚಾರ್ಜುಗಳು ಎಲ್ಲಾಸೇರಿ ಮೂರುಸಾವಿರದ ಎಂಟು ನೂರು ಚಲ್ರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ವರ್ಷವಂತೂ ನಾವೇ ಹಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆವಲ್ಲ ಈಗ ನೀನು ಎ ರ ಡ ನೇ ದು ಯಾವುದೋ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಲಕ್ಷಣವಾದ ವಿದ್ಯಾವತಿ ಯಾದ ಹುಡುಗಿ, ಅವಳನ್ನೇ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಅವಳ ತಂದೆಯಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೀತಾಲೇ ಒಂದೈದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಂಡು, ಏಕೆ ಸುಮ್ಮ

ನಿರಬಾರದು? ಆ ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೂರುವರಿ ಎಕರೆ ಮಾನ್ಯದ ಗದ್ದೇನೂ, ನಮ್ಮ ಆ ತೋಟ್ಟೀ ಮನೆನೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡಬಹುದಲ್ಲ! ಅಲ್ಲವೇ ...

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ನಾನು ಬೇಡಾಂದೆನೇ ಸ್ವಾಮಿ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಬರೋ ಹಾಗಿರುವಾಗ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನ ಯಾಕೆ ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಒದೀತೀರೀ? ಇದೇನು ವಿವೇಕವೇ? ನಿಮ್ಮ ಶಶಿ ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ಮಗ ನನಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಹಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ಜೋಡಿ ಕುದುರೆ ಸಾರೋಟು ಇಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ನನಗೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೂತಿದೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಗಂಡು ನೋಡಿ ಮದುವೇಂತ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ನನ್ನ ಈ ಜನ್ಮದ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಹೌದು ಮಗ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನು ೧೦-೨ ವ್ಯಾಸಾಧ್ಯಾ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾವಂತನಿಗೆ ಇಂಥಾ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಾಬತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಾನ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಸೋದು? ಅವನು ಒವ್ವದೇ ಹೋದರೆ ಅಥವಾ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಎದುರು ಬಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ... ..ನುಂದೆ ಗತಿ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಇದು ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ ನೀವು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನೇ ಹೆವರಿದರೆ ಕೆಲಸ ವಾದಹಾಗೇ ಆಯಿತು ಮುಂಚೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಘಟ್ಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಲ್ಲಾ ಅವನ ಒಳ್ಳೇದಕ್ಕೆ ಮಾಡತೀರೋದು 'ಈ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಯಜಮಾನ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಗ ನಾನು ಹೇಳಿದಹಾಗೇ ಕೇಳಬೇಕು' ಅನ್ನೋದನ್ನ ಸ್ಥಿರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪಾಪ ಭಾಗಮ್ಮನೋರು ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ತೆಗೆದು ಹಾಕೋರಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಏನಾದರೂ ಹೆಂಗಸು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರಾಯಿತು, ಇನ್ನು 'ಶಶಿ' ಅವನು ಬೆಣ್ಣೆ ಯಂಥ ಹುಡುಗ ನೀವು ತಂದೆಯ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳೇ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕೇಳೇ ಕೇಳಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಹುಡುಗು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಲೆ ಕೊಡುವಿದರೂ ಸಹ ನಿಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದೆ ಯೋಗ್ಯತೆಗಾದರೂ

ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಅದೆಲ್ಲಾ ನೀವು ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸೋ ಧೋರಣೆಲಿದೆ
ಆಳಿದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಇದೆ ಗೃಹಕೃತ್ಯ, ವ್ಯವಹಾರ, ರಾಜ್ಯಭಾರ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. — ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ ಈಗ ನಿನ್ನ
ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವಳ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹ್ಯಾಗಿದೆ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ 'ಶಶಿ' ಮಾತು ಮುಂದೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. — ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರೋದರಲ್ಲೇ ಕೆಲಸವಾದಹಾಗೇ
ಇದೆ ಅಲ್ಲಾ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ! ಭಾಗಮ್ಮನೋರನ್ನು ಕರೆದು 'ನಾನು
ಈ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ' ಅಂತ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ ಅಷ್ಟೇ
ನಾಳೇ ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರೇ ನಿನ್ನ ಎರ್ವಾಟನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳು
ತ್ತಾರೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. — ಇರು ಹಾಗಾದರೆ ವಿಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೇ
ಬಿಡೋಣ (ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿ) 'ಓ ಹೋ!' ಒಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ ಇನ್ನು
ಹತ್ತು ನಿಮಿಷವಿದೆ ಅಂದ ಹಾಗೆ ಇವತ್ತು ಗುಳಿಕಾಲ ಒಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ
ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತೆ. ಹತ್ತೊಂಕೆ ರಾಹುಕಾಲ ಬೇರೆ ಆರಂಭವಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ
ಈಗಲೇ ಲಗ್ನದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋದು ಒಳ್ಳೇದು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. — ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೊಂದು ಫಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು
ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗಳೂ ಗುಳಿಕ ಕಾಲವೇ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. — ಭಾಗ್ಯ! ಲೇ ಭಾಗ್ಯ!!

ಶ್ರೀಮಠದಿಂದ 'ಬಂದೇ', ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯ ಹಿಂದೆ ಲಕ್ಷಣವಂತೆಯಾದ,
ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಯುವತಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಗಮ್ಮನು ಬಾಗಿಲ
ಬಳಿಗೆ ಬರುವಳು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾ ಪ್ರೇಮಗಳು ಸೂಸುತ್ತಿರುವುವು]

ಭಾಗಮ್ಮ. — ಕರೆದರಾ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. — ಏನು ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ?

ಭಾಗಮ್ಮ. :— ಅಡಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದಿತ್ತು ಪೂಜೆಗೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. — ಅಂದಹಾಗೆ ಇವತ್ತು ಶುಕ್ರವಾರವಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ಅಲ್ಲಾ, ಭಾಗಮ್ಮನೋರ ಹಸ್ತದಲ್ಲೇ ಯಜ್ಞೇ ಶ್ವರನ ವರವಿರಬೇಕು ನನ್ನ ಮನೇಲಿ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಹೊಡೆದರೂ ಒಗ್ಗರಣೆ ಹಾಕಿರೊಲ್ಲ ನಮ್ಮೋಳು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗೇನೇ ಒಗ್ಗರಣೆ ರಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. - ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಗುರುವಾರ ಅವಳು ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ ಮಾಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇವತ್ತು 'ಶಶಿ' ರಿಸಲ್ವಾ ಬರೋ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೂವರೂ ಐದು ಘಂಟೆಗೇನೇ ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ಹಾಗಾದರೆ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿರಬೇಕು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. - ಇದೇಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೇ ನಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರಬೇಕಿದ್ದು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ನೀವು ನನ್ನ ಯಾವಾಗ ಬರಬೇಕೆಂದಿರಿ? ಅದೂ ಊಟಕ್ಕೆ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. - ಮನೆಯೋನಾಗಿರೋ ನಿನಗೆ ಅಕ್ಷತೆಕೊಟ್ಟು ಬರ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರೋ ಅತಥಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಮಾನ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ಕೇಳಿದಿರಾ ಭಾಗಮ್ಮನೋರೇ? ಈಶ್ವರಯ್ಯ ನೋರು ಹೇಗೆ ಮಾತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೋದಿಲ್ಲ

ಭಾಗಮ್ಮ. - ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಕ್ಷರಸಹ ನಿಜ ನಾವು ಕರೀದ ಬರೋ ಅತಿಥಿಗಳು ದೇವರಿಗೆ ಸಮಾನ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ಹಾಗಾದರೆ ನೀವೂ ನನ್ನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೇ ಒಂತಿರಾ?

ಭಾಗಮ್ಮ. - ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾಗೇ ಮನಗೇ ಕಳಿಸೋದ್ದಾರು?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ಮನೇಲಿ ಹೇಳಿ ನಹ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ. - ಶಶಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೆ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾನೆ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ. - ಅಂತು ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರು ನಿಜವಾಗಿ ಪುಣ್ಯ ಪಂಠರು ಅವರ ಮಾತೂಂತಂದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕ್ಕೊಳ್ಳೋ ನೀವು, ತಲೇಲಿ

ಹೊತ್ತು ನಡೆಸೋ ರಾಮನಂಧ ಮಗ ಶಶಿ, ಹೀಗೆ ಸಂಸಾರ ಕೂಡಬೇಕಾದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸುಕೃತವಿರಬೇಕು.

ಭಾಗಮ್ಮ:—ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಂಥ ಆಪ್ತರಾದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಿಕ್ಕೋದು ಸುಕೃತವಲ್ಲವೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅಯ್ಯೋ! ನಂದೇನು ಮಹಾ. ಇಂಥಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ತಲೆಕೂದಲಿನಷ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮುತ್ತಿಗೊಂಡಾರು. ಆದರೆ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರು ಹೊಸನ್ನಹಕ್ಕೆ ಹೋಗೋರಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಭಾಗ್ಯ! ಒಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ ಗುಳಿಕಾಲ ಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತಿ ಶಶಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ರಾಹುಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಆಮೇಲೆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ತುಂಕೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡಬೇಕಂತೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈಗಲೇ ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೋಣಾಂತ ನಿನ್ನ ಕೂಗಿದೆ

ಭಾಗಮ್ಮ:—“ಶಶಿ” ಮದುವೆ ವಿಚಾರ ತಾನೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೋಡಿದಿರಾ ಹೇಗೆ ಶೃತಿಸೇರಿದೆ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹೌದಾ, ಈಗ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ತುಂಕೂರಿನ ಸಾಹು ಕಾರ್ ಗೋಫೀನಾಥರಾಯರ ಮನೇಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದಾನೆ

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದೀನಿ ಆದರ ಶಾನೆ ದೊಡ್ಡ ಕಡೆ ಯಾಯಿತಲ್ಲವೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅವರನ್ನು ದೊಡ್ಡೋರು ಅಂತ ನಾವು ಕರೀತೀವಿ ಅಷ್ಟೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಎಂ ಎ ಮಾಡಿದ ಹುಡುಗನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ನೀವು ದೊಡ್ಡೋರಲ್ಲವೆ. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ನಗದು ದುಡ್ಡಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಅದರ ಸಹಸ್ರದಷ್ಟು ಬೆಲೆಯಾದ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ ಪುತ್ರರತ್ನವಿಲ್ಲವೆ? ಆ ರತ್ನದ ಮುಂದೆ ಗೋಫೀನಾಥರಾಯನೇ ಅಲ್ಲ ಅವನ ಅಜ್ಜನೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಅದು ಬಿಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಆ ಹುಡುಗ ಹೆಸರು “ಉಮಾ” ಅಂತ. ಪಾರ್ವತೀ ಹೆಸರೇ ಆಯಿತು. ವಯಸ್ಸು ಹದಿನೈದು ತುಂಬಿ ಹದಿನಾರನೇದಂತೆ. ಜಾತ

ಕಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. (ಜೇಬಿನಿಂದ ಫೋಟೋ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು) ಇಗೋ ಇದೇ ಹುಡುಗಿಯ ಫೋಟೋ. ಲಕ್ಷಣವಾಗೇನೋ ಇದೆ. ಮನೇಲೆ ಗವರ್ನೆಸ್ ಇಡಿಸಿ ಪಾರ ಹೇಳಿಸಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ. ಸಂಗೀತ ಪಾರ ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಂತೆ. ಸರಿ ಮಿಕ್ಕ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಯಾಕೆ ? ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ! ಅದನ್ನೂ ನೀವೇ ಹೇಳಿಬಿಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ನಮ್ಮ ನಿಯಮದಂತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವರ್ತಮಾನವಿಚಾರದ ಪಟ್ಟಿಲಿ ನಗದು ಐದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಅಂತ ಸೇರಿಸಿದಾರಂತೆ

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾವ ಮಾತಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ ಹುಡುಗಿ ಫೋಟೋ ದಲ್ಲೇನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಶಶಿ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಲಿ ಆ ಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣಂತೆ. ಆ ಹುಡುಗ ರಿಜಲ್ಟ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒರೋಕೆ ಹೋಗಿದಾನೆ ವಾಚನಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗೋಣಂತೆ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಆ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂ. ಎ. ಪಾಸಾದಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೀನೀಂತ ಒಪ್ಪಿದಾನೆ

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಆಗಲೇಳೀಂದರೆ ಇವತ್ತು ನಾಳೆ ಕಳೀಲಿ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅಲ್ಲ ಭಾಗಮ್ಮನೋರೆ ಇವತ್ತು ಮದುವೆ ವಿಚಾರಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಕ್ಷಣ ಮದುವೆ ಇವತ್ತೇ ನಡೆದುಹೋಯಿತೇ ನೋಡಿ. ಇವತ್ತು ನಾನು ತುಂಕೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀನಿ. ಹೋಗಬೇಕು. 'ಶಶಿ' ರಿಜಲ್ಟ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಈವತ್ತೆ ಬರುತ್ತೀನೀಂತ ಅವರಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ. ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಗಮನವಿರೋರು

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಅಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೋರೆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗಿ ಹೆಸರು ಕುಲ ಗೋತ್ರ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ

ತಿಳಿದು ಅದರ ಮುಖಾನಂತೂ ಕಾಣೇಕಾಣ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಇದೇನು ತರಾತುರಿ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅಲ್ಲವ್ವು, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರ ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿತು. ಅವರ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಟನ್ನು—ನಾವು ದೊಡ್ಡೋರೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂತುಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಆಗುತ್ತೆಯೇ? ನನ್ನ ಮದುವೇಲಿ ನೋಡಿ ನಾನು ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿದ್ದೆನೇ? ನಮ್ಮಪ್ಪ ಕತ್ತಿನಮೇಲೆ ಮಿದ್ನು ಹಸೇಮಣೇಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕುಕ್ಕುಬಡಿದು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿವೇ? “ಹೆಣ್ಣು ಚೆನ್ನಿಲ್ಲ ನಾನೊಲ್ಲೇಂ”ದದ್ದಕ್ಕೆ “ನಮಗೆ ಸೊಸೆ ಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಸೊಳೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದರ ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿಕೊ ಆಮೇಲೆ” ಅಂತ ಗದರಿಸಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದ! ಈಗ ನಾವು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಏನಾಗದೀವಿ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಕೇಳಿ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಏನು ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಆ ಹಳೇಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಡು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ನೋಡು ಭಾಗ್ಯ ಈಗ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ಏ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಮದಕ್ಕಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ ನಾನು ಇದುವರಗೂ ಶರಿಯ ಓದಿಗಾಗಿ ಬರ್ಚುಮಾಡಿರೋ ದುಡ್ಡು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಹಿಂಡಿರುಗಿ ಬಂದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ.

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಹಾಗಾದರ ನೀವು ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಗಳನ್ನು ಓದಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣೋಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಏನಂದೆ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಈಗಯಾಕೇಮಾತು ಮತ್ತೆಯಾರೂ ಏ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡೋರು ಸಿಕ್ಕದೇ ಹೋದರೆ ಈ ಹುಡುಗೀನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವಂತೆ. ನಾನು ಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀನಿ..... ಎರಡು ಲೋಟ ಪಾನಕ ಮಾಡಲಿ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನಿನ್ನ ಪಾನಕ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು... ..ಅಲ್ಲಾ ನನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದೋನೂಂತಿಯಾ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಹಾಗಲ್ಲಾಂದರೆ ಶಶಿ ಓದಿಗೆ ನಾವಿಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೀವಿ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ಸಾವಿರ ಕೊಡೀನ್ನೋದು ಯಾಕೆ ? ಒಂದುವೇಳೆ ನರದಕ್ಷಿಣೆ ತಗೊಂಡೇತೀರಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದರೆ ಶಶಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೂಂತ ಷರತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಗೊಂಡರಾಯಿತು. ಹುಡುಗ ನಮ್ಮೊನಾಗಿರೋ ವರೆಗೂ ನನುಗೆ ನರದಕ್ಷಿಣೆ ಚಿಂತೆಯಾಕೆ? ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟೇಕೊಡಬೇಕು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಶಶಿ ಒಪ್ಪೋ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ಹತ್ತಿರ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ,.... .. ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಆ “ರೆ” ರಾಜ್ಯದ ಮಾತುಗಳು ಯಾಕೆ ಈಗ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಿಯ್ಯಾಗುತ್ತೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿರೋಣ, ಅದರ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಆ ಮಾತಾಡಿದರಾಯಿತು. ಬಂದೇ - ಪಾಸಕ ತರುತೀನಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಭಾಗ್ಯ !! ನೀನೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧ ವಾಗಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅಲ್ಲಾ, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅವರ ಮುಂದಿನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯರಾದ ನಾವು ಸೇರಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ತಿರ್ನಾನಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ವ್ಯವಹಾರದ ಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲದ ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ಅವನ ಸಲಹೆ ಕೇಳೋಕೆ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹಾಗಲ್ಲ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ! ಭಾಗಮ್ಮನೋರು ಶಶಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೇರೆ - ಅವರು ಬೇರೆ, ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವೇ ಒಂದು— ಅವರ ಉದ್ದೇಶವೇ ಒಂದು ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮಾ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಈಗ ಯಾಕೆ ಅದರ ಮಾತು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೋರೇ ? ಬಟಾಣಿಕಾಳು ಹುಳಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಚಟ್ನಿ, ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಗೊಜ್ಜು, ಹುಗಿ ನಾಯಸನಾಡಿ, ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ ಕರಿದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಗ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುತೀನಿ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಶಿನೂ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅನಂತನೂ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೀವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ನಾನಾಡುತ್ತಾ ಕೂತೀರಿ. ಬಂದೇ ಪಾಸಕ ತರುತೇನೆ

(ಹೊರಡಲಿರುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಭಾಗ್ಯ ! ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಜವಾಬೇ ಕೊಡದೆ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ಅಡ್ಡಾ ಇದೀಯಲ್ಲಾ. ನಾನೂ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಕೂತು ನೀನು ಕಾಯಿಚೆಟ್ಟಿ ಮಾಡ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಹಾಗಲಕಾಯಿಗೊಜ್ಜು ಮಾಡ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಅಂತ ಕಾದು ಕೂತಿಲ್ಲ ಶಶಿ ಮದುವೆಗೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡತಾ ಇದೀವಿ ಮುಂದೆ ಅವನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತೀನೂ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿರೋ ಹಣ, ಮನೆ, ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸೋದು ಅಂತ ಯೋಚಿಸತಾ ಇದೀನಿ

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಹ್ಯಾಗೂ ಮನೆ ಮರ ಮಾರಿ ಓದಿಸಿದೀರಿ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅವನ ಸಂಸಾರ ಅವನು ಸುಖವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳತಾನೇ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾಗಾದರೆ ಶಶಿ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರ ನಿನಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲೋ ? ಹೇಳಿಬಿಡು.

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರ ? ಮನೆ ಯಜಮಾನಿಕೆ ನನ್ನ ಹೊಣೆಯೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿರೋ ಹುಡುಗನ ಕೇಳದೇ ನಾವು ನಾನೇನು ಮಾಡಾಡಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳಿದೆ ಅಷ್ಟೆ,

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಕೇಳು ನನ್ನ ಕಡೇ ಮಾತು ಈ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಯಜಮಾನ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಈ ಮನೇಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾದೀ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಸಹಾ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಇಂಥಾ ಮಾತು ಬಂದಿಲ್ಲ ಈ ದಿನ ಇದು ಯಾವಗಾಳಿ ಬೀಸಿದೆಯೋ ?

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕಡೆ ನೋಡುವಳು)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ ! ಇನ್ನು ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ನೀವು ಉಂಟು : ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಗ ಉಂಟು

(ಎಳುವನು)

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನೀವು ಯಾಕೆ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿರಿ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಿಮ್ಮ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನೇಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬರುತ್ತೇನೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ತಾಳು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೇಳೋದೇ ತಪ್ಪು. ನಾನು ನೀನು ಈದಿನವೇ ತುಸುಕೂಲಿ ಹೋಗಿ ಲಗ್ನವತ್ತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡೋಣ ಅದು ನಮ್ಮ ಯಾರು ತಡೀತಾರೋ ನೋಡೋಣ

ಭಾಗಮ್ಮ :— (ಸಿಟ್ಟಾಗಿ) ಮಗ ಸೊಸೆ ಸುಖವಾಗಿರಲಿಂತ ಕೂಪ್ಲಾನ್ ಹಾಕ್ತಾ ಇದೀರಲ್ಲವೇ ಈಗ ವಂಶಕ್ಕೊಬ್ಬಮಗ ಆ ಮಗನಿ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡೋಕೆ .. ಬೇರೇಹೆಣ್ಣು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ ? ಹೊರಗೆ ಯಾರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಕೇಳಿದರೆ ಏನೆಂತಾರೆ ಅಲ್ಲಾ.... ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ನುನಸ್ಸು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಒಪ್ಪಿದೆಯೋ ಆ ಉರಿಯೆ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೇ ಗೊತ್ತು

[ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ, ಈಶ್ವರಯ್ಯನೂ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುವರು.

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಯಾಕೆ! ಯಾಕೆ ನನ್ನಮಾತು ಪ್ರಿಯೆಯಾಯಿತೇ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಯಾಕಮ್ಮ! ಅಂಥಾದ್ದೇನು? ಸೊಗಸಾ ಸಂಬಂಧ. ದಿವ್ಯನಾದ ಹುಡುಗಿ

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಸಾಕುಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಾಲೊಚನೇನ ನಿಮ್ಮ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿದ್ದು ಅವನಿಗಿಂಥಾ ಹೇಳಿ ಹುಡುಗೀನ ತಂದುಕಟ್ಟೋ ಪ್ರಯ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಸಂಕಟ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಕಂಡೋ ಯಾರು ಗಂಡಸರ ಮನುತೇನ ಮಗನ ಮೇಲಿಂದ ಹಣದಮೇಲಕ್ಕೆ ಜಾ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ

(ಕಂಬಸುಡುಂಬುವಳು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹೇಳಿವಿಂತ ಯಾರಮ್ಮ ಹೇಳಿದೋರು ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಹುಡುಗೀನ ಎತ್ತಿಸಾಕಿದೋರು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಓಹೋ! ಗೋಪಿನಾಥರಾಯರ ಮನೆಲಿ ಹಿಂ ನಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದ ನಾಗಮ್ಮನಿರಬೇಕು ಅಲ್ಲಮ್ಮಾ ಹುಡುಗೀಗೆ ಒಂ

ಕಾಲು ಸ್ವಲ್ಪಸಣ್ಣ. ಮೂಳೆ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಔಷಧೀನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆಯಾಳದಿಂದ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಮನೇಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಹುಡುಗಿ ಜಾತಕದಲ್ಲಿ 'ಲಗ್ನವಾದ ಹೊರತು ಕಾಲು ಬಾರದೂ'ಂತ ಇದೆಯಂತೆ ಕಂಡಿರಾ!

ಭಾಗಮ್ಮ:— ಆ ಮನೇಗೆ ಅಳಿಯನಾಗೋ ಬಲಿಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವುದೂ ಸಶು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಕರಳನ್ನೇ ಜುಗುಟೆಬೇಕೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ಭಾಗ್ಯಾ! ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು!

ಭಾಗಮ್ಮ — ಅಯ್ಯೋ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಹೀಗಾಗಿರೋದು ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟ. ಆ ಹೆಳವಿನ ತಂದು ಮುತ್ತಿನಮಣಿ ಅಂಥ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿ ದುಡ್ಡು ತಗೊಂಡು, ಅವನ ಬಾಳನ್ನು ನೀವೇ ಮುರಿಯೋದಕ್ಕೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತರೆ ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ ಹೇಗೆ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ! ಏಳು! ವೇಟೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ. ಈ ಅವಿವೇಕಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇವರ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಅಂಜಿ ಕೊಂಡು ಕೂತರೆ ಕೆಲಸವಾದಹಾಗೆಯೇ

(ಎದ್ದು ಹೊರಡಲನುಸಾಗುವನು)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಶತ್ರುಗಳೊಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೀರಾ ಹಾಗಲ್ಲ ನಾವು ಶಶಿ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೊಸ್ಕರವೇ ಚಿಂತೆಮಾಡುತ್ತಿರೋದು ನೀವು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿನೋಡಿ.....

(ಹೊರಡುವನು.)

ಭಾಗಮ್ಮ:— ಇ ವ ತ್ತು ಯಾರಮುಖನೋಡಿ ಎದ್ದೆನೋ ಕಾಣೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಕಾಣದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಕಾಲುಹಾಕಿಕೊಂಡಿತಲ್ಲಾ; ಗುರುವೇ! ಇನ್ನು ಗತಿಯೇನು?

(ಕಣ್ಣೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಅಂಕ ೧ - ಪ್ರವೇಶ ೨

[ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದ ಬೂಲ್‌ವಾ. ಇವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಸುಂದರ ಯುವಕ
ರಶಿಯು ತಾನು ಬರೆದಿರುವ ಕಾಗದ ಒಂದನ್ನು ಓದಿ ತಿದ್ದುತ್ತಾ ಆಗಾಗ
ಯಾರನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಉತ್ಕಂಠಿತನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವನು.
ಜಿಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ವರಿ ಘಂಟೆ ಸಮಯ.]

ಶಶಿ — 'ನನ್ನ ಸುಮಾ! ನಾನು ನಿನ್ನಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲಾದರೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಪತ್ರವಂತೆ ತಪ್ಪದೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯಿಂದ ನಿನ್ನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇರಬೇಕು ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ರಿಜಲ್ಟು ಬಂತು ನಾನು ದೇವರದಯೆಯಿಂದ ಎಂ ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿರುವೆನಲ್ಲದೆ ಮೂರನೆಯ ರ‍್ಯಾಂಕ್ ಸಹ ಬಂದಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನದ ಪದಕವೂ ಸಹ ದೊರೆತಿದೆ ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ದೇವರದಯೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ, ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲಿಯಿಂದ, ಅಲ್ಲದೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೋದವರುಷ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ರಜಕ್ಕೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ, ಮನೆಯಬಾಗಿಲವಾಡಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಊದಿದ್ದ ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಲು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ದೇವತೆ ಬಸಶಂಕರಿಯ ಕುಂಕುಮ ಪ್ರಸಾದದ ಫಲ ಅಂತೂ ನನಗೆ ಸ್ಯಾನಾಯಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ-ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ-ಅನಂತುವಿಗೂ ಬಿ ಎ ಸ್ಯಾನಾಗಿದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇನ್ನೊಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ ಮಿಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನಂತು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ ಇನ್ನೂ ಬಾಕಿ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರೇ ನಿನ್ನಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಆದಿನ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಗುಳುಪಾವಟಿ ರುಚಿ ಇನ್ನೂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುಳುಪಾವಟಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿ. ನನಗೆ ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಿಯ ಮುಂದೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡ ಬೇಕಾದೀತು

[ಇತ್ತಲಿಂದ ಇಬ್ಬತ್ತೈದು ವರ್ಷದ, ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕುಂದಿದ ದೇಹದ, ಬಾಡಿದ ಮುಖದ ಅನಂತನು, ಕೈಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸರಸರನೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು.]

ಶಶಿ.—(ಕೈಲಿದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಜೋಬಲ್ಲಿಟ್ಟು) ಅನಂತೂ !
ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆಯೇ !

ಅನಂತೂ.—ಹೌದು ಬಂದಿದೆ

ಶಶಿ.—ಯಾರುಯಾರಿಗೆ ?

ಅನಂತು.—ಯಾರುಯಾರಿಗೆಂದರೆ , ಈ ಕವರಿನಲ್ಲಿರೋ ಮೂರು
ಕಾಗದಗಳೂ ನನಗೇನೇ ಸುಮಾ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿ, ಮತ್ತೆ ಶಾನ್ತಭೋಗ
ಸುಬ್ಬಣ್ಣೋರು ಬರೆದಿರೋದು ಮೊದಲನೇ ಕಾಗದದ ತುಂಬಾ ನಿನ್ನ
ವಿಚಾರವೇ ತುಂಬಿದೆ ಎರಡನೇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವೇ ಹೆಚ್ಚು, ನನ್ನ
ವಿಚಾರವೂ ಇದೆ. ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರವೇ.

ಶಶಿ.—ಆ ಮೊದಲನೇ ಕಾಗದ ತಾ ನೋಡೋಣ

ಅನಂತು.—ಮೂರು ಕಾಗದಗಳನ್ನೂ ನಾನೇ ಓದಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ
ಕೇಳಿಬಿಡು.

ಶಶಿ.—ಓದು ಹಾಗಾದರ

ಅನಂತು.—(ಓಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಓದುವನು)
ತೀರ್ಥರೂಪು ಅಣ್ಣನವರ ಚರಣ ಸನ್ನಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ—ಬಾಲಕಿ ಸುಮಾ
ಮಾಡುವ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ
ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದವನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದುದಾಯಿತು ನಿಮ್ಮಗಳ
ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವು ನಿನ್ನೆಯೇ ಹೊರಬೀಳುವುದೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದರಿ
ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಬರದಿರುವುದರಿಂದ ಅಮ್ಮನ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ಆತಂಕವಾಗಿದೆ (ಕತ್ತಿತ್ತಿ) ಅರ್ಥವಾಯಿತೇ ?
ಅಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿಗೇಂದರೆ. ....ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೇಂತ

ಶಶಿ.—ವಾಪ ! ನಾನಾದರೂ ರಿಜಲ್ಟ್ ಎರಡು ದಿನ ತಡವಾಗಿ
ಬರುತ್ತೇಂತ ಕಾಗದ ಬರೆದುಬಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು

ಅನಂತು.—ಅದು ಸರಿ ಈಗ ಬೇಕಾದರ ತಂತೀನೇ ಕೊಟ್ಟು
ಬಿಡೋಣ.

ಶಶಿ :—ಹೌದು. ಮನೆಗೆ ಹೊಕ್ಕೋದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹೆಡ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂತಿಕೊಟ್ಟುಬಿಡೋಣ.

ಅನಂತು :—ನಾನು ತಮಾಷೆಗಂದೆ ಶಶಿ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್, ಲೈನಿನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಾಣಸಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಂತಿಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ತಲುಪೋದಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ದಿವಸವಾಗುತ್ತೆ. ಅದಿರಲಿ. ಮುಂದೆ ಓದುತ್ತೀನಿ ಕೇಳಿಬಿಡು .. ....ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ನನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಂತೆ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸೇ ಮಂಕಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ಅಮ್ಮನಿಗೂ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು, ಅವಳು ಹುಡುಗಾಟಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನ ಸೈಕಲ್ ಹತ್ತು ಬೇಡೀಂತ ಹೇಳು.....ಶಶಿ ! ಹೇಗಿದೆ ಆರ್ಡರ್ !!

ಶಶಿ :—ನಿನಗೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ. ಓದು ಮುಂದಕ್ಕೆ

ಅನಂತು .—ಸರಿಯಪ್ಪ..... ನಿಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ರಿಜಲ್ಟ್ ವಿಚಾರ ಈ ದಿನವೇ ತಿಳಿಸಿರಿ ಅಲ್ಲದೆ ನೀವು ಬರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ ಕರೆತನ್ನಿ ಹೇಗೂ ರಜವಿದೆ. ಈಗ ಅಮ್ಮನಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುಳವಾವಟಿ ಮಾಡೋದನ್ನ ಕಲಿತಿದ್ದೀನಿ ಅಲ್ಲದೆ ಉದ್ದಿನ ಹಪ್ಪಳ, ಅರಳು ಸಂಡಿಗೆ, ಅಮಟಿಕಾಯಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದೀನಿ. ಮನೆಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಕರುಹಾಕಿ ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳಾಯಿತಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಲು ಮೊಸರಿಗೇನು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಬರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನೀವೇ ಬನ್ನಿ ರೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿ - ಸುನಾ....ಸಾಕೇ ಶಶಿ ?

ಶಶಿ :—ಪಾಪ !

ಅನಂತು .—ಯಾರಿಗಯ್ಯಾ ಪಾಪ ?

ಶಶಿ :—ಅಲ್ಲಾ ! ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ - ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲ ವಲ್ಲಾಂತ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ !

ಅನಂತು —ಸರಿಯೇ! ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕಾಗದ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣೋರ ಕಾಗದ ಎರಡನ್ನೂ ಓದಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಶಶಿ:—ಬೇಡ! ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕಾಗದಮಾತ್ರ, ಅದೂ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓದಿಬಿಡು. ತಾಯಿ ಮಗನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ ನಾನು ಯಾಕೆ ಕೇಳಬೇಕು.

ಅನಂತು — ನಿಜವೇ!.....(ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ತೆರೆದು) .. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ ಖಂಡಿತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಬಾ. ನೀನು ಎಲ್ಲದಬಾಗಿ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಬರುವಂತಿದ್ದರೆ, ಗೌಡನವರ ಮನೆಯ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಮನಸ್ಸು ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಒಂದೇಸಮನಾಗಿ ಇದೆಯೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಅವರು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಡವರಾದ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿಟ್ಟಿರುವ ದಯಾ ಪ್ರೇಮಗಳು ಕುಂದದಿರಲೆಂದು ನಿತ್ಯವೂ ದೇವರಿಗೆ ದೀವ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಾ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಮಾತಿನ ಮೇಲಿನ ಭರವಸೆಯೊಂದರಿಂದ ಈ ಕೊಂಪೇಲಿ ಘಳಿಗೆ ಎಣಿಸತಾ ಇದೇನೆ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ದಿಕ್ಕಾಗುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದೇ ನನ್ನ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಕೂಡಿಟ್ಟಿರುವ ನಾನ್ನೂರ ಅರವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಗೌಡರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಸಲಿ, ಅಡ್ಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿಬಂದ ಮುನ್ನೂರ ಎಂಭತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟು ಒಂದು ಸಾವಿರದ ತೊಂಭತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಶಾನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಕೈಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕಡೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ ಬಡವರ ಮೇಲಿರುವ ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಿ ಬಡ ಹುಡುಗಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕಾವಾಡೋ ಭಾರ ಅವರದು .. ..

ಶಶಿ:—ಇದು ಯಾಕೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಪ್ರತಿ ಕಾಗದದಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ಬರೀತಾರಲ್ಲಾ! ಕೇಳು ಅನಂತು, ನನಗೆ ಬಿ ಎ ವ್ಯಾಸಾದ ದಿನವದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಲವಂತಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆ. ನಾನು ಈ ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗೋವರೆಗೂ ಮದುವೆ ವಿಚಾರ ಬೇಡಾಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದೂ ಅದಹಾಗಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮದುವೆಗೇನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ

ಅನಂತು — ಹಾಗಲ್ಲ ಶಶಿ, ನೀನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಡಿಸ್ಟಿಂಕ್ಷನ್‌ನಿಂದ ಎಂ ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ಪ್ಯಾಸಾಗಿದ್ದೀಯಾ, ನಾಳೆ ಎಂ.ಸಿ ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತರೂ ರ್ಯಾಂಕ್ ತಗೊಂಡೇ ತಗೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ. ಇಂಥ ನಿನಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಎಂಥಾ ಹೆಣ್ಣನ್ನ ತರಬೇಕುಂತಿದಾರೋ ನಿನಗೇನುಗೊತ್ತು !

ಶಶಿ — ಹಾಗೇನಿಲ್ಲಾ ಅನಂತೂ, ಈಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ನನ್ನ ರಿಜಲ್ಟ್ ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ, “ಇನ್ನೇನಪ್ಪ ನನ್ನ ಮದುವೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ?” ಅಂತಾರೆ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ “ಹೆಣ್ಣು ನೋಡೋಣವೇ ?” ಅಂತಾರೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀನಾದ್ದರಿಂದ ಅವರೇ ನಿನ್ನ ತಂಗೀ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡೇಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ, ನನ್ನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಒಲ್ಲೇಂದಾರೇ ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ.

ಅನಂತು — ಏನೋ ? ಕಂಡೋರು ಯಾರು ? ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಯೀಗೊಂದೇ ಯೋಚನೆ

ಶಶಿ — ಏನದು ?

ಅನಂತು — ಸುಮಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿ, ಕಪ್ಪು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತೋಳಲ್ಲ. ಬಡವರ ಮಗಳು, ಆದರೆ ನೀನು ವಿದ್ಯಾವಂತ; ಲಕ್ಷಣವಂತ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಿತವಂತರು. ಹೀಗಿರೋವಾಗ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಯಾರೇ - ಅನ್ನೋ ಭಯ. ಸುಮಾಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮದುವೆ ತಡವಾಗಿ ಅವಳು ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿಯೇ ನೆರೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಕೊಂಪೆಯೋರು ನಮ್ಮ ತಾಯೀನೂ ಅವಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಳಗೊಡಿಸೋದಿಲ್ಲ.

ಶಶಿ — ನೀನೂ ಕೂಡಾ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನ ನಂಬದಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ. ಅಲ್ಲಾ ಅನಂತೂ, ಹೇಗೂ ನಿನಗೂ ಬಿ ಎ ಪ್ಯಾಸಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಇಲ್ಲೇ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ತಾಯೀನೂ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಕರೆಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡು.

ಅನಂತು — ನೀನು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ ಶಶಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಹಳ್ಳಿನ ಬಿಟ್ಟುಬರೋದು.

ಶಶಿ — ನಿಮ್ಮ ತಾಯೀನ ನೀನು ಕರೆತಂದರೆ ಅವರದೇನು ಅಡ್ಡಿ ?

ಅನಂತು :—ಅದೆಲ್ಲಾ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಯಾವುದೋ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿಬರುವಂಥ ಸಂಬಂಧವಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ.

ಶಶಿ .—ಸರಿ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಸಹಜವಾದ ದಾರಿಲೇ ನಡೆಯೋಣ ಈಗ ಮುಂಜಿ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ

ಅನಂತು .—ಈಗ್ಯಾಕೆ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ?

ಶಶಿ .—ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಾಗದ ಹಾಕಿಬಿಡೋಣ

ಅನಂತು —ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟಮಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ಹಾಕಿದರಾಯಿತು.

ಶಶಿ .—ನನ್ನ ಕಾಗದ ನಾನು ಬರೆದು ರಿಡಿಯಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ. ಇನ್ನು ನೀನೊಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಎರಡನ್ನೂ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಬಿಡೋದು.

ಅನಂತು .—ಅದಕ್ಕೂ ನಾಲ್ಕೂವರೆವರೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆಯಲ್ಲ.

ಶಶಿ —ನಾವು ಯಾಕೆ ಕಾಯಬೇಕು ? ಕಾಗದ ಹಾಕಿಬಿಡೋಣ.

ಅನಂತು —ನೀನು ಈಗ ಹಾಕಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಮುಂಜಿಯೇ ನಾದರೂ ಕಾಗದ ತಲುಪೀತೋ?

ಶಶಿ .—ಅದೇನೋ ? ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಾತುರ ರಾಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಕಾಯಿಸೋದು ಸರಿಯಲ್ಲ

ಅನಂತು —ಸರಿ ನಡೀ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ ಹೋದರೂ, ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗುತ್ತಿ ನಾನು ಹಾಗೇ ನನ್ನ ಪಾಠದ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಶಶಿ —ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರೊಲ್ಲವೇ ಊಟಕ್ಕೆ ?

ಅನಂತು —ಇಲ್ಲಾ ಶಶಿ, ಅವನಿಗೂ ಎಫ್ ಎ. ಪಾಸಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಮೊನ್ನೆಯೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಿದ್ದರು

ಶಶಿ :—ಅಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ರಿಜಲ್ಟ್ ಬಂದದ್ದು ಈವತ್ತು?

ಅನಂತು :—ಅವರು ಮೊನ್ನೆಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೇಗೋ, ಏನೋ.....ಅದರೆ ಶಶಿ....ಮನೆಲಿ ಚತುರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ

ತಂದೇನ ಹೇಗಾದರೂಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಸೋ ಭಾರ ನಿನ್ನದು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒಂದು ವರುಷದ ಕನಸು ನನಸಾದ ಪುಣ್ಯ ನಿಂದಾಗುತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಮನೇನ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದ ಭಾಗ್ಯ ನಿಮ್ಮ ತಂದೇದಾಗುತ್ತೆ.

ಶಶಿ.—(ಅನಂತುವಿನ ಭುಜವನ್ನು ಚವ್ವರಿಸುತ್ತಾ) ಇದು ಯಾಕೆ ಅನಂತೂ ಹೊರಗಿನವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಉಪಚಾರದ ಮಾತು ವ್ಯಾರಂಭ ಸಿದೆಯಲ್ಲಾ!

ಅನಂತು —ಇಲ್ಲಾ ಶಶಿ, ಹಾಗಲ್ಲ ... ..

ಶಶಿ — ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ನಡೆ; ಮುಂಚೆ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.

[ಇಬ್ಬರೂ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವರು.]

—

ಅಂಕ ೧ - ಪ್ರವೇಶ ೩

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ನಡುವೆ, ಭಾಗಮ್ಮನೊಬ್ಬಳೇ ಮೇಜಿನಬಳಿ ನಿಂತು ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೊಂದೂವರೆ ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ.]

ಭಾಗಮ್ಮ — ಪರಮಾತ್ಮಾ! ಎಂಥ ವಿಷಗಳಿಗೇಲಿ ಇವರಿಗೆ ಆ ವಿಷಕರಯ್ಯನ ಸ್ನೇಹವಾಯಿತೋ, ಬೇತಾಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಇವರನ್ನ ಹಿಡಿದು ವಿಷತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಹಾಲಿನಂಥ ನನ್ನ ಸಂಸಾರಾನ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾ ಇದಾನೆ ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮದ ಫಲವೋ — ಮನೇಲಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಹೆಂಡತಿ, ಕುರುಡು ಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಕಟ ಸಡುತಾ ಇದಾನೆ. ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನ ಮಾಡೋ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಈ ಅರೀದ ಹುಡುಗ ಇವರೇ ಹರಮಾರಿತನಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಎಲ್ಲಿ 'ಆಗಲೀ' ಅಂದುಬಿಡುತ್ತೋ, ದೇವರೇ ಗತಿ ... .. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ - ಅವನು ಅನಂತು ತಂಗಿನಂತೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪುತ್ತೆ ಮನೇಗೊಬ್ಬ ಮಗ. ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಬೀಗರೂ, ವರನಾಮ್ಯ ವಿರೋ ಹೆಣ್ಣು ಆಗದೆ ಹೇಗೆ ಮದುವೆಗೊಪ್ಪೋರು ಅಂತೂ ಈವತ್ತು ಈ ನೀಚ ಇವರ ಕೈಲಿ ಇನ್ನೇನು ನಾಟಕಕಟ್ಟಿಸಿ ಕುಣಿಸುತ್ತಾನೋ ... .. ಅನಂತೂ ತಾಯಿ ಸಂಗಡ ನಮ್ಮ ಬೀಗತನ, ಆ ಹುಡುಗೀ ಸಂಗಡ ಶಶಿ ಒಗೆತನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಇರೋ ಒಬ್ಬ ಮಗನ ಮದುವೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗಿಯೇ, ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದಲೇ ನಡೀಬೇಕು ನಾವು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಬೇಕು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಬಂಧುತ್ವ ಬೆಳೆಸಬೇಕೇ ಹೊರತು 'ಹುಡುಗ ಒಳ್ಳೆಯವನು - ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಾಂತ' ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನ ಉಪಾಯಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಂಗಿನ ಮದುವೆಯಾಗೋ ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿ ನೋದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಹೇಗೂ ಅವರೊಪ್ಪೊಲ್ಲಾಂತಲೇ ನಾನು ಶಶಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಹೇಳಿದೆ 'ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಹೇಳಿದ ರಾಯಿತು - ಈಗೀಕೆ ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನ ನೋಯಿಸಬೇಕೂ'ತ ಸುಮ್ಮ ನಿದ್ದದ್ದಾಯಿತು ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಹೊಸ ಪಿಡುಗು ಬಂದು ಕೂತಿದೆಯಲ್ಲ ಆ ಹುಡುಗೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಾರಭ್ಯ ಕಾಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ ಒಂದು ಕಾಲು ಸುಮಾ ರಾಗಿ ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕಾಗುತ್ತೆಯಂತೆ ಹುಡುಗಿ ಏನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯಂತೆ;

ಒಳ್ಳೆಯವಳಂತೆ. ಬೇಕಾದ್ದಾಗಿದರಲಿ, ಚೆನ್ನದಂಥ ಹುಡುಗನಿಗೆ, ಹೇಳಿ
ಹೆಂಡತೀನ ತರೋದೇ - ಹಾಳು ದುಡ್ಡಿಗೋಸ್ಕರ. ಒಂದು ಸಮಯ ಅವರಿಗೆ
ಆ ದುಡ್ಡು ತಗೊಂಡೇ ತಗೋಬೇಕೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇ ದುಡ್ಡು ಕೊಡೋ,
ಲಕ್ಷಣವಾದ ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ಸಿಗೊಲ್ಲವೇ! ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಕಾದರೂ
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ,....ಅವರಾದರೂ ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೋ? ಅವರಿಗೆ
ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲವೇ? .. ...ಏನೋ! ಇಂಥ ಪಿತೂರಿಗಾರನ
ಮನೆ ಹಾಳು ಸಂಚು ಹೇಗೆ ಹೇಗಿದೆಯೋ!

[ಜೊತೆಗಜೆಯಿಂದ "ಅಮ್ಮ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಧ್ವನಿಸಿ.]

ಭಾಗಮ್ಮ — (ಮೇಲೆದ್ದು) ಬರೀ ಬಾಗಲು ಮಗೂ ಅಗುಳಿ
ಹಾಕಿಲ್ಲ ನೀನು ಬರುತ್ತಾ ಅಗುಳಿ ಹಾಕೊಂಡು ಬಾವ್ವಾ

[ಅನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರಿಯು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ತಾಯಿಯ ವಾದಗಳಿಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು.]

ಭಾಗಮ್ಮ — (ಮಗನನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ) ಏಳೇಳು ಮಗೂ! ಅಂತೂ ನಾನು
ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ನಲ್ಲಿ ವಾಸಾಗಿದೆ ತಾನೇ?

ಶಶಿ — ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಮ್ಮಾ?

ಭಾಗಮ್ಮ — ನೀನು ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆಲಿ ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು
ಬರುತ್ತೀಯಾಂತ, ವಕ್ಕದ ಮನೆ ಗೋಪಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಬೈಸಿಕಲಾಗೆ ದುಡ್ಡು
ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂಟೊಪರೆ ಘಂಟೆಗೇನೇ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟು

ಶಶಿ — ನಿನ್ನಾರ್ಥವಾದದಿಂದ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ನಲ್ಲೂ ಮೂರನೇ
ಕ್ಲಾಸ್ ಬಂದಿದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನದ ಮೆಡಲ್ ಕೂಡಾ ಬಂದಿದೆ

ಭಾಗಮ್ಮ — (ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ) ಎಲ್ಲ?

ಶಶಿ : — ಎಲ್ಲಾ ಕಾನ್ವೋಕೇಷನ್ ನಲ್ಲಿ ಕೊಡತಾರಮ್ಮ

ಭಾಗಮ್ಮ — ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಜ್ಜಿ ತಾತ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನದಾನದ ಫಲ
ಹೋಟಲು, ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಗಳು ಬರನ್ನ ತಿಂದುಕೊಂಡು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಕಷ್ಟ
ಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೂ ಇವತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಅದು ಸರೀ ಮಗೂ,
ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅಸಂತೂದೇನಾಯಿತು? ಅವರಹಾಗೆ ಅವನ್ನೂ ಈಪತ್ತು
ಉಟಕ್ಕೆ ಬರಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶುಕ್ರವಾರ - ಜೊತೆಗೆ ತದಿಗೆ.

ಶಶಿ.—ಅನಂತೂಗೂ ಬಿ ಎ ವ್ಯಾಸಾಯಿತಮ್ಮ, ಅವನ ಶಿಷ್ಯ ಒಬ್ಬ ಎಫ್ ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ; ಅವನಿಗೂ ವ್ಯಾಸಾಯಿತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದಾನೆ. ನಾನೇನೋ ಕರೆದೆ.

ಭಾಗಮ್ಮ.—ಹೋಗಲಿಬಿಡು. ಆ ಹುಡುಗಾನೂ ಪಾಪ ವಾರಾನ್ನ ಕದನ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿತ್ತು ಸದ್ಯ ಅವನಿಗೂ ವ್ಯಾಸಾಯಿತಲ್ಲಾ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಂಗಿನೂ ತಾಯೀನೂ ಸುಖವಾಗಿ ಸಾಕೊಂಡು, ತಾನೂ ಒಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಂಗೀನೂ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಒಂದು ಗಂಡುನೋಡಿ ಮದುವೆಗಿದುವೆಮಾಡಿ, ಅತ್ತಲಾಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಬಹುದು

ಶಶಿ:—(ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ) ಅಮ್ಮಾ!

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಏನು ಮಗೂ

ಶಶಿ:—ಇದೇನಮ್ಮಾ ಅನಂತೂ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನೋರ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೀ?

ಭಾಗಮ್ಮ —ನಾನೇನು ಮಾತಾಡದೆ ಮಗೂ?

ಶಶಿ.—ಅವನ ತಂಗಿ ಮದುವೆ ವಿಚಾರ ನಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲವೇ?

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಏನೋ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯೋರ ಮನಸ್ಸೇ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ ಅವರು ಸ್ನೇಹಿತ ಸ್ನೇಹಿತಾಂತ ಆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನಿಗೆ ಕಂಠಕ್ಕೆ ತಾಳಿ ಬಿಗಿದು, ಅವನ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣೀತಾರೆ. ನೀನೂವೇ 'ಅನಂತೂ ಅನಂತೂಂ'ತ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಅವರ ಮನೆ ಕಷ್ಟಸುಖ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುತ್ತೀಯಾ. ಅಲ್ಲಾ ಮಗೂ! ಅವನ ತಂಗಿಗೆ ಅವರ ಅಂತಸ್ತು ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಾದ್ದೊಂದು ಗಂಡು ನೋಡಿದರೆ, ನಾವೂ ಒಂದು ನೂರು ರೂವಾಯಿ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು-ಅವನು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾವಿನ್ನೇನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಶಶಿ:—ಇದು ಯಾಕಮ್ಮಾ! ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೀ! ನಾನು ಹಿಂದೇನೇ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ “ಅನಂತು ತಾಯಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಗರು; ಆ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ

ತೊಂದರೆ ಬಡವರೂಂತ ಆ ಹುಡುಗೀಗೆ ಗಂಡು ಸಿಗೋದು ಕಷ್ಟಾಂತ ಮೊದಲಿಂದ ಹೇಳ್ತಿಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ !

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಇಲ್ಲಾಂದನೇ ಮಗೂ ! ನಾವಿನ್ನೇನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು ಅವರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ? ಹೇಳು.

ಶಶಿ :— ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಪ್ಪ

ಶಶಿ :— ಹ್ಯಾಗೇಂತ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳೋದಕ್ಕಾಗುತ್ತೀನಮ್ಮಾ, ಮನಸ್ಸೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಸಂಸಾರಾನ ಎಲ್ಲಾ ಧರದಲ್ಲೂ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಹುದು

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನನಗೀ ಒಗಟು ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲವ್ವಾ

ಶಶಿ :— ಅಲ್ಲಮ್ಮಾ, ಎಂ ಎ ವ್ಯಾಸಾಸ್ತುತ್ವ ಹಾಗೆಯೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂತ ಅಪ್ಪ ನನಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ ಈಗ ಅದೂ ಆದಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲ

(ಸುಮ್ಮನಾಗುವನು.)

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಬೆಳಗಿನಿಂದ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ ಅವರೂ ಕೂತು ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ವಿಚಾರಾನೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.

ಶಶಿ :— ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಯಾಕೆ ನೇರಿದಾರೆ ನನ್ನ ಮದುವೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ತೋರಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ

ಶಶಿ :— ಅಮ್ಮಾ !.....

(ಸುಮ್ಮನಾಗುವನು.)

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಏನು ಮಗೂ ?

ಶಶಿ :— ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಲೇಬೇಕಾದರೆ.....

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಇದೇನು ಮಗೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಎರಡು ವರುಷದಿಂದಲೂ ಘಳಿಗೆಗಳು ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಇದಾರೆ ಎಂದಿಗೀ ಎಂ. ಎ. ಮುಗಿಯುತ್ತೋಂತ.

ಶಶಿ :— ಅಲ್ಲಮ್ಮಾ; ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೊಂತಿರೋದು....

ಭಾಗಮ್ಮ :- ಹೇಳು ಮಗೂ. ನೀನು ಯಾವುದಾದರೂ ನಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿದೀಯಾ ?

ಶಶಿ :- ನೋಡಿದೀನಮ್ಮಾ

ಭಾಗಮ್ಮ :- ಯಾರ ಮಗಳು ಮಗೂ ?

ಶಶಿ :- (ಅನುಮಾನಿಸಿ).....ಅನಂತೂ ತಂಗೀ ಸುಮಾ

ಭಾಗಮ್ಮ :- (ಆಶ್ಚರ್ಯ ತಿರಸ್ಕಾರಗಳ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ) ಸಾರ್ಥಕ ವಾಯಿತು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಕುಲ ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ ಗೋತ್ರ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಜಾತಕದ ಮುಖವಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಕ್ಕೊಂದು ಸರಿಸಮಾನತೆ ಇಲ್ಲ ನೆಂಟ ಸ್ಥನಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾ, ರೂಪು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆತ್ತಿಗೆ ಒತ್ತಿದಾನೆ ಅನಂತೂ

ಶಶಿ :- (ಬಹು ನೊಂದು) ಅಮ್ಮಾ! ಅವನನ್ನಾ ಕಂಠೀಯಮ್ಮಾ ನಾನೇ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಹುಡುಗೀ ರೂಪು ಗುಣಾನೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಒಪ್ಪಿದೋನು ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಅನಂತೂನ ಯಾಕಂಠೀಯಮ್ಮಾ ವಾವ.

ಭಾಗಮ್ಮ :- ಶಶಿ! ಹೆತ್ತೋರು ಹೊತ್ತೋರು, ಸಾಕಿದೋರು ಸಲಹಿದೋರು, ನಿನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡೋರು ಹಿರಿಯರನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇರೋವಾಗ ನಿನಗೆ ಯಾಕವ್ವ, ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ? ಮದುವೇಂದರೆ ಬರೀ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೂಡಿಕೆಯಲ್ಲ. ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು, ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು, ತರಬೇಕಾದ್ದು, ಲೋಕಾನ ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದ್ದು, ನಾವು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕಾದ್ದು, ದೂರಾಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು, ಬಹಳ ಇದೆ. ಸದ್ಯ ಅವರ ಮುಂದೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ

ಶಶಿ :- (ನೊಂದು) ಅನಂತೂ ತಂಗೀ ಮದುವೆಗೆ ಅಷ್ಟು ನಿಕ್ಕಷ್ಟ ವಾಯಿತೇನಮ್ಮಾ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :- ನಿಕ್ಕಷ್ಟವಲ್ಲಾ ಮಗೂ? ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಣ, ಕಾಸು, ಸ್ಥಿತಿ, ಅಂತಸ್ತು ಇವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ ಹಲವಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿರೋ ನಾವು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಆಶಿಗಳೆಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೀವಿ ನಮ್ಮ ವಂಶ, ಮನೆತನ, ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಕಡೆ

ಹೆಣ್ಣಾಗಬೇಕು. ತಕ್ಕಷ್ಟು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆಯಬೇಕು ನನ್ನ ಬಳಗ, ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಬಳಗ ತಲೆತುಂಬ ಇದಾರಲ್ಲ, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಗಂಡಿ ನೋರಾಗಿ ಎರಡು ದಿನ ಮುಂಚೆ ಬಂದು ಉಂಡು ಮೆರೆದು ತೃಪ್ತರಾಗಬೇಕು.

ಶಶಿ :— ಹಾಗಾದರೆ ಬಡಪಾಯಿ ಅನಂತೂ ತಂಗೀಗತಿಯೇನಮ್ಮಾ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಮಗೂ! ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿರೋ ಬಡ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನೆಲ್ಲಾ ನೀನೊಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರೋಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅನಂತೂ ತಂಗೀಗೆ ಅವರಂತಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒಂದು ಗಂಡು ನೋಡಬೇಕು. ಮದುವೆಮಾಡಬೇಕು

ಶಶಿ :—ಅಲ್ಲಮ್ಮಾ! (ಕಡು ನೊಂದು) ನಾನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದೀನಲ್ಲಮ್ಮಾ!

ಭಾಗಮ್ಮ :—(ಸಿಟ್ಟು ಸಂತಾಪದಿಂದ) ಶಶೀ! ಏನು ನಾವು ನಿನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ . ...

ಶಶಿ :—ಹಾಗಲ್ಲಮ್ಮಾ! ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಆಗಾಗ ಅವರ ಮನೆ ವಿಚಾರ ವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಮ್ಮಾ ನೀನು ಸಹ ಅವರಿಗಾಗಿ ಮರುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಮರುಗಿದ ಅವರಾಧಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಅವರ ಮಗಳನ್ನು ನೋನೇನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೇ ಶಶಿ? ಏನನ್ನಾಯ ಇದು? ನೀನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮರೆಮಾಚಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ತಪ್ಪಿಗೆ ನೀನೇ ಹೊಣೆ ಆದರೆ ಈಗ ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ನೋಡಿರೋ ಹೆಣ್ಣಿಗೆನು ಹೇಳುತ್ತೀ?

ಶಶಿ :—ಏನಮ್ಮಾ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಕೇಳು ಮಗೂ! ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇದುವರಿಗೂ ಊರಿನ ಗದ್ದೆ, ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದಾರಂತೆ

ಶಶಿ :—ಮಾಡಿದಾರಮ್ಮ

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಜೋಡಿಸಿ ನಗದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಳುವ ಷರತ್ತುಗಳಂತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡೋ ಬೀಗನಾಗಬೇಕಂತೆ.

ಶಶಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪ ಇಷ್ಟವಾದ ಸಾಕಿ ಓದಿಸಿದ್ದು ಲಾಭಕೆ ಮಾರೋದಕ್ಕೇನಮ್ಮಾ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಹಾಗೆಯಾಕೆ ತಿಳೀತಿ? ಆ ಹಣಾನೂ ಮುಂದೆ ನೀವು ಗಂಡ ಹೆಂಡತೀರಿಗೆ ತಾನೇ? ನಾವೇನು ನುಂಗಿ ಹಾಕುತೇವೆಯೇ ಅದನ್ನು ?

ಶಶಿ :— ರಾಮ ರಾಮ! ನಾನೆಂಥಾ ಅಯೋಗ್ಯನಾದೆ

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಯಾಕೆ ಮಗೂ ?

ಶಶಿ :— ಆ ಬಡಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೃಥಾ ಆಶೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ವಂಚಿಸಿದ ಪಾಪ ಬಿನ್ನಹತ್ತೋಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲ್ಲಾ

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಅದಕ್ಕಾಗೇನು ನೋಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಶಶಿ! ಕೈಗೆ ದುಡ್ಡು ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೂ ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು ನೀನು ಅವರ ಬಡಸ್ಥಿತಿನೋಡಿ ಮರುಕದಿಂದ ಏನೋ ಅಂದುಕೊಂಡೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಹುಡುಗತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯೋಚಿಸಿದೀ ಪಾವ ಅದು ಹೋಗಲಿ .. ....

ಶಶಿ :— ನೀನು ಹೇಳೋ ಅಷ್ಟೆ ಸುಲಭವೇನಮ್ಮ ಈ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪೋದು ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನೀನು ಆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ದ್ರೋಹ ವಾಗುತ್ತೆ ಅವರ ಮರೇಲಿ ನೀನೇನೂ ಮಾಡಕೂಡದಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ಚಿಂತೇನ ಹೊಟ್ಟೆಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಲ್ಲವೇ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮವ್ವ ದಿನರಾತ್ರಿಗಳ್ಳೆ ಕಳೀತಿರೋದು ಹೆತ್ತು ಹೊತ್ತು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿ ಏನೋ ಆಶೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರೋ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚಿ, ನಮ್ಮ ಕರುಳಿನ ಜುಗುಟೆ, ಎರಡು ದಿನದ ಪರಿಚಯಸ್ಥರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸೋಕೆ ಹೊರಡೋದು ಸರಿಯೇ? ಪಾಪವಲ್ಲವೇ? ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೋ, ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರೋ ವಾಗ್ದಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುರಿದು ಒಲಗಿಟ್ಟರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ಆದೆಲ್ಲಾ ಪಾಪವಾಗೊಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ನೀನು ವಿದ್ಯಾವಂತ, ನೀನೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಹೇಳು

ಶಶಿ :— (ಸಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ನೊಂದು) ಈಗ ನನ್ನ ಗತಿಯೇನಮ್ಮಾ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಈಗ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಕರೆತಂದಿರೋ ಹೆಣ್ಣು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಸರಿಯೇ-ಅದರೆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಲು ಹೇಳುವು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ

ಬೆಳಗಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ರೇಗಾಡುತಿದ್ದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಿಕ್ಕನ್ನ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ರಾಜನಹಾಗಿದೀಯಾ, ಎಂ ಎ ನೂಡಿದೀಯಾ ಒಂದಲ್ಲ, ಹತ್ತಲ್ಲ, ನೂರಾರು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆಗೆ ನಿಲುಕಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಿರೋ ಗೌರವ್ಮನಂಥ ಹೆಣ್ಣು ತಂದು ನೂಡಿದರಾಯಿತು ಇವತ್ತು ಅವರ ನೆತ್ತಿಗೆ ಅವನು ಒತ್ತಿರೋ ಪಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿವೇಕದ ಮಾತೂ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸೋ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ

[ಹೊರಗಡೆ “ಭಾಗ್ಯ” ಎಂಬ ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಧ್ವನಿ]

ಓಹೋ ಬಂದರೇನೋ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ ಶಶಿ

[ಭಾಗಮ್ಮನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ಶಶಿಯು ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯು ತ್ತಲೇ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೂ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — (ಕೋಟು, ವೇಟವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಗನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ) ಏನು ಮಗೂ! ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಯಾನ್ ಹೊಡೆದುಬಿಟ್ಟಿದೀಯಾ, ಅದೂ ಧರ್ಮ್ಯಾಂಕೂ, ಭೇಷ್! ಬೇಷ್! ನಾನು ಮನೆ ಮರ ಜಮೀನು ಸಮೀನಿಲ್ಲಾಸಾರಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟೆ ಓದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ಇಂದಿಗೆ ಸಾರ್ಧಕ ನಾಯಿತು. .. ಬಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಕೂತುಕೋ

(ಶಶಿಯು ಮಂಕನಂತೆ ತೆಪ್ಪಿಗೆ ಕೋಟು, ರುಮಾಲನ್ನು ಗೂಟಕ್ಕೆ ನೇತು ಹಾಕಿ ಳ್ತುವನು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೂ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವರು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಶಶಿ ಹುಡುಗನಿಂದಲೂ ಹಾಗೇ! ಬಹಳ ಮೆಹನತ್ತೂ! ಬಹಳ ಮೆಹನತ್ತೂ! ಸಾಬರು ಹೇಳೋಲ್ಲವೇ ‘ಜಿತ್ನ ಮೆಹನತ್ತ್ ವತ್ನ ಬರ್‌ಕತ್ತ್’ ಅಂತ ಅಲ್ಲದೇ ನೀವೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿರೀ ಮಗನ್ನ ಇಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರೋದಕ್ಕೆ! ಶಶೀನು ಅದನ್ನ ತಿಳಿಕೊಂಡು ನಿಮಗೆಷ್ಟು ವಿಧೇಯ ನಾಗಿದಾನೆ ನಾನೂ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಹುಡುಗರನ್ನ ನೋಡಿದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಶಶಿಹಾಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಮಾತೊಂದರೆ ಕಣ್ಣಿ ಗೊತ್ತುಕೊಂಡು, ಹಾಕಿದ ಗೆರೆದಾಟದೇ, ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ರೀರಾಮನಷ್ಟು ಪಿತೃಭಕ್ತಿ ಇರೋ ಹುಡುಗರನ್ನ ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಪರೂಪ.

(ಶಶಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವನು. ಅವನು ಮಂಕಾಗಿ ನಿಂತಿರುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ಬಾ ಮಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೋ ಏನು ಯೋಚನಾಡುತ್ತಿದೀ?

(ಶಶಿಯು ಜೊಂಬೆಯಂತೆ ತಂದೆ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- (ಜೇಬಿನಿಂದ ಫೈಟೋ ತೆಗೆದು ಎಡಗೈಲಿ ಹಿಡಿದ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಮಗನ ಕೈಹಿಡಿದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಶಶೀ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು !

(ಶಶಿಯು ಫೈಟೋವನ್ನು ನೋಡುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೇ ಹುಡುಗೀ?

(ಶಶಿಯು 'ಹಾದೆಂ'ದು ತಲೆ ಹಾಕುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- (ಮಗನ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ) ಶಶೀ! ಯಾ ಮಂಕಾಗಿದ್ದೀ! ಭಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಸುಳ್ಳು ಪಳ್ಳು ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗೂದಿದಳೇನು

ಶಶಿ :- (ಅನ್ಯಮನಸ್ಕನಾಗಿ) ಏನವ್ವಾ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ನೋಡು ಮಗೂ! ಈ ಹುಡುಗಿ ಹೆಸರು 'ಉನೂ'ಂ

ಶಶಿ :- (ಬೆಚ್ಚಿ) ಆವ್ವಾ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ಯಾಕು ಮಗೂ ಬೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೀ? ಮೈಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲವೇ?

ಶಶಿ :- ಏನಿಲ್ಲವ್ವಾ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ನೋಡು ಮಗೂ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ ಗೋಷಿ ನಾಧರಾವ್ ಅಂತ, ತುಂಕೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾವುಕಾರ್ಯ. ಸಹಸ್ರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಲೇವಾದೇವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಇವಳೊಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ಅವರಿಗೆ ಮಗಳೊಂದರೆ ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಪಂಚಪ್ರಾಣ ಹುಡುಗೀಗೆ ಹದಿನೈದು ವರುಷ ತುಂಬಿ ಹದಿನಾರನೇ ವರುಷ ನಡೀತಾ ಇರ ಹುಡುಗಿ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ನಾನು ನೋಡಿದೇನೆ. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ ನೋದಾನೆ. ನಿಮ್ಮಮ್ಮನೂ ಎರಡು ಮೂರು ವರುಷದ ಹಿಂದೆ ಮೋಜಿನೀದಾರ ಶಿವರಾಮಯ್ಯನೋರ ಮಗನ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದ್ದೆಂ ಜಾತಕ ಕೂಡಿಬಂದಿದೆ ನಮ್ಮ ಕಂಡೀಷನ್‌ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿ ಅದರಂ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಾಭಾಗದಲ್ಲೂ ಒಪ್ಪಿ

ಯಾಗಿದೆ. ನೀನೇನಾದರೂ ಹುಡುಗೀನ ಮೊಖ್ತಾ ನೋಡಬೇಕೂಂತಿದ್ದರೆ, ಸಂಜೆ ಪಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬರೋಣ. ಬೇಡಾನ್ನೋಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗೂ ನಾಳೆದ್ದು ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರ ಮನೇಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಆಗ ನೋಡಬಹುದು ಏನಂತೀ?

ಶಶಿ :—ಯಾವುದಕ್ಕವ್ವಾ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹುಡುಗೀನ ನೋಡೋ ವಿಚಾರ

ಶಶಿ :—ಸರಿಯಪ್ಪ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹೋದಾಗ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕೂಂತಿ ಯೇನು

ಶಶಿ :— ಸರಿಯವ್ವಾ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— (ಆನಂದದಿಂದ) ಈಶ್ವರಯ್ಯನವರೇ! ನೀವೇ ಪುಣ್ಯವಂತರು! ಎಂಥಾ ಸುಪುತ್ರನ್ನ ಪಡೆದಿದ್ದೀರಿ. ಇಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾ ಓದಿದ್ದರೂ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರುಕೂಡ ಹುಯ್ಯೋನಲ್ಲವಲ್ಲಾ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ “ಭಾನುವಾರ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತೇ ವೇ”ಂತ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರಿಗೆ ತಂತೀಕೊಡೋ ನ್ವಾತಂತ್ರ ತಗೊಳ್ಳುತಿ ದ್ದಿನೇ ನಾನೂ? ನೋಡೂ ಮಗೂ ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ .. ....

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವನು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ ಅದೇನು ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಅಂಥಾ ಚಂದ್ರನಲ್ಲೇ ಮಚ್ಚೆಯಿದೆ. ಅಂಥಾ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೇ ಆರು ಬೆರಳಿದ್ದ ವಂತೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನಿನಗೀ ಹೆಣ್ಣು ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ ಮಗು ?

ಶಶಿ :— ಸರಿಯವ್ವಾ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂನುಮ್ಮನೆ ‘ಸರಿಯವ್ವಾ-ಸರಿಯವ್ವಾಂ’ತಿ ದಿಯಲ್ಲಾ “ನನಗೀ ಹೆಣ್ಣು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದೇ”ಂತ ಬಾಯಿತುಂಬಾ ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳಿಬಿಡು ಮಗು ನನ್ನ ಆತಂಕವೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತೆ.

ಭಾಗಮ್ಮ :— (ಒಳಗಿನಿಂದ ಸರನೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಮಗೂ! ಶಶಿ! ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡು ಆ ಹುಡುಗೀಗೆ.... ..

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆಯೇ ಶಿವಪೂಜೆಲಿ ಕರಡೀ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ! ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಒಳಗಿರಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ!

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನನ್ನ ಕರುಳು ಬಿಚ್ಚಿತ್ತಿರೋವಾಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ಒಳಗೂತಿರಲಿರಬೇಕು!

ಶಶಿ :— ಅಮ್ಮಾ!!

ಭಾಗಮ್ಮ :— (ಮುಂದೆ ಬಂದು ಶಶಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ ಮಗೂ! ಶಶಿ!!

ಶಶಿ :— (ತಾಯಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು) ನಾನೀಗ ಏನು ಹೇಳಬೇಕಮ್ಮಾ,

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಈ ಸಂಬಂಧ ಬೇಡಾಂತ ಹೇಳು ಮಗೂ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಭಾಗೀ!!

ಶಶಿ :— ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಲಮ್ಮಾ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನೆರಮನೆಯೋರ ಮನೇ ಸಂತೋಷ ಹಾಳುಮಾಡೋ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಕೂತಿರೋ— ಆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಸ್ನೇಹಿತರು—ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೋರಿಗೆ ಹೇಳಬಿಡು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— (ಮೇಲಿದ್ದು ಸಿಡಿದು) ಭಾಗೀ! ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನು ಬರುತ್ತೀನಿ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಗಾಳಿ ಕುಡಿದರೂ ವಿಷವಾಗುತ್ತೆ

(ಹೊರಡಲಿರುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— (ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕೈಹಿಡಿದು) ತಡೀ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಇವತ್ತೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲಿ. ಮನೇಲಿ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಯಜಮಾನಿಕೇ ಇಲ್ಲ ಅವಳದು. ಶಶಿ! ಕೇಳಿಬಿಡು ಪೂರ್ತಿ

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಮಗೂ! ಈ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಬೇಡ ಮಗೂ!

ಶಶಿ :— ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಮಗೂ ನಾಳೆದ್ದು ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂತ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದೇನೆಲ್ಲಾ ಮಗೂ ಆ ಗೋಫಿನಾಧರಾವಾಗೆ! ನನ್ನ ಮಾತು ಹೋಗುತ್ತಲ್ಲವ್ವಾ!! ಶಶಿ! ಅಪ್ಪಾ! ತಂದೇ!!

ಶಶಿ — ಅಮ್ಮಾ! ಅಮ್ಮಾ! ಏನುಮಾಡಲಪ್ಪ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನಾನೇರ್ವಾಟುಮಾಡಿರೋ ಈ ಮದುವೆಗೆ ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಪಾಡು ಮಗೂ, ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಅವಳೇನೋ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹರಕ್ಕೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿಹಾಗಿದೆ

ಭಾಗಮ್ಮ — (ಶಶಿಯ ಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು) ಮಗೂ! ಶಶಿ! ಆ ಹುಡುಗೀ ಹುಟ್ಟುತಾನೇ ಹೇಳಿ ಕಣವ್ವ ಹೇಳಿ ಹೆಂಡತಿನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀನು ಬಾಳೋದು ಹ್ಯಾಗವ್ವಾ! ಸಾಧ್ಯವೇ ಮಗೂ!

ಶಶಿ — ಅಮ್ಮಾ! ಈ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುವೇನೇ?

ಭಾಗಮ್ಮ — ಹೌದು ಮಗೂ! ದೇವರಾಣೆಗೂ ಹೌದು ಈ ಹುಡುಗೀನ ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಇವರು ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಟತೊಟ್ಟಿದಾರೋ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಗೊತ್ತು

ಶಶಿ :— (ಎಲ್ಲೋ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು) ಅಮ್ಮಾ! ಹೇಳಿವಿ ಹುಡುಗೀನ ಯಾರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು - ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲ-ಅಲ್ಲವೇ?

ಭಾಗಮ್ಮ — ಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಾರ ಮಗು ಎಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣೇ ಸಿಗದೇ ಇರೋ ಕುರುಡರೋ, ಕುಂಟರೋ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಷ್ಟೇ!

ಶಶಿ — ಅಮ್ಮಾ!

ಭಾಗಮ್ಮ — ಏನು ಮಗೂ?

ಶಶಿ — ನಾನು ಈ ಹುಡುಗೀನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನಮ್ಮಾ! ಈ ಹುಡುಗೀನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನಿ! (ತಾಯಿಯ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಒಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾ) ಈ ಹುಡುಗೀನೇನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನಿ!

ಭಾಗಮ್ಮ — ಅಯ್ಯೋ! ಶಶಿ! ಏನುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ ಮಗೂ! ರಾಮ ರಾಮ! ಶಶಿ! ನೀನು ಬೇಕಾದರ ಆ ತನಂತೂ ತಂಗೀನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಮಗೂ! ಆದರೆ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಡ! ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯಾ!

ಶಶಿ — (ಒಳಗಿನಿಂದ) ನಾನು ಈ ಹೇಳಿ ಹುಡುಗೀನೇ ಮದುವೆಯಾಗೋದು! ಈ ಹುಡುಗೀನೇ ಮದುವೆಯಾಗೋದು!

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಭಗವಂತಾ! ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೂ ಕಿವಿಡಾಗದೇ ಉಳಿದಿವೆಯೇ! ದೇವರೇ! ಹುಡುಗನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ನಿಮಗಾದರೂ ದಯಬಾರದೇ ಅವನು ಒಂದು ವರುಷದಿಂದ ಅನಂತು ತಂಗಿನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನೀಂತ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದಾನಂತೆ ಹೋದ ಬೇಸಿಗೆ ರಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಹುಡುಗಿನ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿ ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದಾನಂತೆ. ಆ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಂತ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಂಕು ಬಡಿದ ಹಾಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ ಸದ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ಉತ್ಸವ ಹಾಗಿರಲಿ! ಆ ಹುಡುಗನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಬಾರದೇ! ನಾನಂತೂ ನಿಮಗೆ ಶತ್ರುವಾದೆ ಆ ಹುಡುಗನೂ ಶತ್ರುವೇ "

(ದುಃಖಿಸುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- (ಹತ್ತಿರ ಬಂದು) ಭಾಗ್ಯಾ! ನನ್ನ ಮಾತು ಪೂರ್ತಿ ಕೇಳು ನನಗೆ ನೀನೂ ಶತ್ರುವಲ್ಲ, ಅವನೂ ಶತ್ರುವಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ, ಮುಂದೆ ಬರೋ ನಿನ್ನ ಸೂನೆಯ ಮದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಜ್ರಾಡುತೀರೋದು (ಜೇಬಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಫೋಟೋ ವನ್ನು ತೆಗೆದು) ಇದೋ ನೋಡು-ಈ ಫೋಟೋನ ಈ ಹುಡುಗಿ ಫಾರಿಸ್, ಆಫೀಸರ್ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳು ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ವ್ಯಾಸಾಗಿದೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ವೀಣೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ಈ ಹುಡುಗೀನೇ ಈ ಮನೆಗೆ ಸೂನೆಯಾಗಿ ಬರೋಳು ಹೆಸರು "ರಮಾ" ಇವಳೇ ಈ ಮನೆಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಭಾಗಮ್ಮ — ಮತ್ತೀ ಹೆಳವಿ ಅವಾಂತರವಲ್ಲಾ ಏನು ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಕೇಳೂ ಭಾಗ್ಯಾ! ಗೋಪಿನಾಥರಾಯರಿಗೆ 'ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೇಂತ ಕೊರಳಿಗೆ ತಾಳಿ ಬಿದ್ದರಾಯಿತು - ಸಾಕು ಮನೆಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನ ಅಳಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಮದುವೆಯಾಗಲಿ - ಇದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಸಹಸ್ರ ರೂಪಾಯಿ ಒರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಅನ್ನೋ ಅಭಿಲಾಷೆ ಅಲ್ಲದೇ ಮದುವೆಯಾದ ವರುಷವೇ ಕಾಲು ಬರುತ್ತೀಂತ ಜಾತಕದಲ್ಲಿದೆಯಂತೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಈ ಮದುವಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಆರು ತಿಂಗಳು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ಅವರೊಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ "ರಮಾ" ಸಂಗಡ ಅಧ್ವರ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆಮಾಡಿ, ಸೂನಿನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರೋದು.

ಭಾಗಮ್ಮ — ರಾಮರಾಮ ! ಇಂಥ ವಿಚಿತ್ರದೇರ್ಪಾಡನ್ನು ನಾನೀ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಎರಡು ಮದುವೆಗಳೇರ್ಪಾಟೇ ! ಈ ರಾಕ್ಷಸೀ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ನೀವು ಒಪ್ಪಿದೀರಾ ? !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಎಲ್ಲಾ ಮಗ ಸೊಸೇರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಗೋಪೀನಾಥ ರಾವ್ ಕೊಡೋ ಐದು ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಡ್ಡೆ, ಮನೇ ಎರಡನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಶಶಿ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಬಿಡೋದು ಮುಂದೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ ಕೊಡೋ ಐದು ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಮನೆ ತಗೊಂಡು ಅದನ್ನೂ ಅವನ ಹೆಸರಿಗೇ ಮಾಡಿಹಾಕೋದು ಆ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಯೋಚನೆ ಭಾಗ್ಯಾ !

ಭಾಗಮ್ಮ :— (ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ಕೇಳಲಾರೆ ನಿಮ್ಮೀ ಧನ ದಾಹದ ಬಿಕ್ಕಳಿಕೇನ

(ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಇವತ್ತಲ್ಲ, ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಗೇ ಬೆಳಕು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ ಎಲೆ ಹಾಕು ಊಟ ಮಾಡೋಣ ಏಳು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಇಲ್ಲಾ ದರೇ ! ನಾನು ಈ ದಿನ ಹೊರಟು ಬಿಡೋದೇ ಸರಿ ಹೊರಡುತ್ತೀನಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಏಳಯ್ಯಾ ! ಇನ್ನೇನು ಹುಡುಗೊಪ್ಪಿದಾನೆ ಇವಳೂ ಅರ್ಧರ್ಧ ಒಪ್ಪಿದಾಳೆ

[ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕೈಹಿಡಿದು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು.]

ಅಂಕ ೨ - ಪ್ರವೇಶ ೧

[ಮದುನೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳನಂತರ ಉರಿನ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಶಶಿಯೂ ಅನಂತನೂ ನಿಂತ, ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವರು-ಸಂಜೆ ಆರು ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ.. ಶಶಿಯು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಕಂದಿ, ಕುಂದಿ, ನಾಚಿ ನಿಂತಿರುವನು. ಅನಂತನು ದೂರದಿಂದ ಬಾಡಿದೋಗಿರುವನು]

ಶಶಿ —(ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದುಃಖದಿಂದ) ಅನಂತಾ! ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಂದಂತಾಯಿತು !

ಅನಂತು —ಹಾಗೆ ಯಾಕಂತೀ ಶಶೀ ! ಆಕೆ ನೆಲಭಾವಿಳಿ ನೀರು ಸೇದುತ್ತಾ ಕಾಲುಜಾರಿ ಬಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಾವ ! ನೀನು ಹೊಣೆಯೇ ?

ಶಶಿ —ಇಲ್ಲಾ ಅನಂತು ! ಅವರು ನಾನು ಹೊರಿಸಿದ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತ, ದುಃಖವರನಶರಾಗಿ, ಭವಿಷ್ಯಹೀನವಾದ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಕಾಲು ಜಾರಿರಬೇಕು ನಾನೆಂದಾ ವಾಪಿಯಾದೆ ! ಇತ್ತಕಡೆ ಹೆತ್ತತಾಯಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷವಡಿಸಲಾರದೇ ಹೋದೆ ಆಕೆ ಕೊರಗಿನಿಂದ ಮಂಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅತ್ತಕಡೆ ಹಾಲಿನಂಥ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು, ಇಲ್ಲದ ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಬೇರೇಕಡೆ ಗಂಡು ನೋಡೋದನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಹುಡುಗಿ ನೆರೆದು, ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಅಣ್ಣನ ಮನೇಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಈ ದುರಂತಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮೂಲಕಾರಣನಾದೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಾಸದ ಫಲವಾಗಿ ನನಗಿನ್ನೇನು ಕಾದಿದೆಯೋ, ಶಿವ ಶಿವಾ ! ಎಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನರ್ಯಂತದ ಸವಿಗನನುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋದುವು ! ಅನಂತು ! ಯಾವಬಾಯಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ನನ್ನ ಅನಂತ ಅಪರಾಧಗಳೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲೀ !

[ದೂರೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಕಂಬಸದುಂಬಿ ಗದ್ದದಿತನಾಗಿ ಅನಂತುವಿನ ಭುಜದ ಸೇಲೆ ಮುಖವಿಟ್ಟು ದುಃಖಿಸುವನು]

ಅನಂತು —ಶಶೀ ! ನಿನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನನ್ನು ಈವತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ? ಶತ್ರುವಿಗೆ ಕೂಡ ಕೇಡಬಯಸಿದಿರೋ ನೀನು ಯಾವ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಿಯೋ ! ನೀನು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿ ದುಃಖಿಸಬೇಡ ನನಗೇನೋ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಈ ವಿಷಮ

ಬಾಂಧವ್ಯ ಕೂಡಲಾರದೊಂತಲೇ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಒಂದು ಭಯವಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕಡೆ ಸಂಬಂಧ ಬಯಸುವರು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಮತ್ತೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂತೂ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸಂಗಡ ಬೀಗತನ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಾರದೊಂತಲೇ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು ಈ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ, ಆದರೆ ಆಕೆ ಏನೋ ಒಂದು ಒಗೆ ಆಶೆ-ವ್ಯಾಸೋಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ಶಶಿ — ಅನಂತೂ! ನಾನಾದರೂ ಎಂಥ ಹುಚ್ಚುಗಲಸ ಮಾಡಿದೀನೋ! .. ಆ ದಿನ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತೋ ಏನೋ! ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲದ್ದು ನಮ್ಮಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂದಿತ್ತೋ ಏನೋ! ಆಕೆ ಬೇಡ ಬೇಡಾಂತ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೊಮ್ಮೆಬಿಟ್ಟಿ

ಅನಂತು — ಆಹಾ! ಎಂಥ ಕಷ್ಟದ ವರಿಸ್ಥಿತಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶಶಿ! ನಾನಂಥಾ ಇಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹುಚ್ಚನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ನೀನುಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವ್ವರಮ್ಮಕ್ಕೆಗೆ ನಿಭಾಯಿಸಿದೆ .. .. ಶಶಿ! ನೀನು ಏನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿರೋ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲೇ?

ಶಶಿ — ಕೇಳು ಅನಂತು! ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಕೇಳು ಅನಂತಾ! ನಿನ್ನಿಂದ ಮರೆಮಾಚಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಮುಂಗಾಣದ ಮುಗಟ್ಟಿನ ಮೂಟೆ.

ಅನಂತು — ಮದುವೆಯಿಲ್ಲಾ ಸರಾಗವಾಗಿ ನಡೀತೇ?

ಶಶಿ — ನಮ್ಮಮ್ಮನ ಕಣ್ಣೀರು, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರೇಗಾಟ, ವಿಷಕರ ಯ್ಯನ ಓಡಾಟ, ಬೀಗರ ಪೇಚಾಟಗಳ ಮಧ್ಯ ಕಳಿತು

ಅನಂತು: — ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಿರುಕುಳವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

ಶಶಿ — ನನಗೆ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲೆತ್ತು ಅನಂತಾ! ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಹಾಗೆ ಕುಕ್ಕರಿಸಿದ್ದ, ಯಾರಾದರೂ ಏಳೊಂದರೆ ಏಳೋದು! ಬಾಂದರೆ

ಹೋಗುವುದು , ಕೂತುಕೊಂಡರೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳೋದು , ಹೀಗೆ ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಬೊಂಬೆಯ ಹಾಗಿದ್ದೆ

ಅನಂತು — ನೀನು ಹಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ, ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೇನನ್ನಿಸಿರಬೇಕು !

ಶಶಿ — ನಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಬಲವಂತದ ಮದುವೇಂತ ಅನ್ನಿಸಿರಬೇಕು

ಅನಂತು — ವಾಸ ! ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ ಹರತೊಟ್ಟಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಾದರೂ ದುಃಖ ಪಡಬೇಕಾದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ

ಶಶಿ — ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವರ್ಣ ಭವಿಷ್ಯದ ಕನಸು ಕಾಣತಾ ಇದ್ದೆನೋ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೂ ಹಾಗೇ ಯಾವ ಆಶಾ ತರಂಗದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದರೋ ! ...ವಾಸ ! ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇದಿನದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಆಕೆಯ ದುಃಖ, ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಈಗ ಪರಿಹಾರವೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ

ಅನಂತು — ಆ ಹುಡುಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗಾದರೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಬಹುದು !

ಶಶಿ :— ಕಾಣಲಿಲ್ಲ, 'ಒಲ್ಲದಗಂಡನಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತಿದೀನಿ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ದುಡ್ಡಿನಾಸೆಗೆ ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ತಾಳಿಕಟ್ಟಿಸುತಾ ಇದಾರೆ' ಅನ್ನೋ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆಗಾಗ ಹಸೆಯ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿತ್ತು

ಅನಂತು — ಅಯ್ಯೋ ! ವಾಸ ! ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರ ಹಟದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಯಾತನೆ ! ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂಕಟ !

ಶಶಿ :— ಒಬ್ಬರ ಹಟದಿಂದಲ್ಲಾ ಅನಂತೂ ; ಒಬ್ಬರ ಪಿತೂರಿಯಿಂದಾನ್ನೂ.

ಅನಂತು .— ಅಂದರೇ ?

ಶಶಿ :— ಎಲ್ಲಾ ಆ ವಿಷಕರಯ್ಯನ ಪಿತೂರಿ.

ಅನಂತು — ಅವನಿಗೇನು ಹರ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವಾಂತರ ನಡೆಸಬೇಕಂತ ?

ಶಶಿ — ಹರವೇನು ಅನಂತ ! ದುಡ್ಡು, ದುಡ್ಡು. ಕೇವಲ ದುಡ್ಡಿನಾಶೆಗೆ, ಕಮೀಷನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನ ಆಶೆಗೆ.

ಅನಂತು — ಯಾರು ಕೊಟ್ಟೋರು ?

ಶಶಿ .— ಇನ್ನು ಯಾರು ? ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ

ಅನಂತು — ಮದುವೆಯಾದಮೇಲೂ 'ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ'ಂತೆ
ನನ್ನೋದೆ ? 'ಮಾವನವರು' ಅನ್ನಬಾರದೇ ?

ಶಶಿ .— (ನೊಂದು ಅನಂತು ವಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದು) ಅನಂತೂ ! ನನ್ನ
ಮದುವೆಯ ವೈಭವ ಹಗಲುಗನಸಾಗಿಹೊಯಿತು. ಹೀಗಾಗುತ್ತೇಂತ ನನ್ನ
ಸನ್ನದಲ್ಲಿ ನೆನಸಿರಲಿಲ್ಲ

ಅನಂತು — ಇನ್ನು ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲೇ ?

ಶಶಿ — ನನಗೆ ಕೇಳೋದಕ್ಕೆ ತ್ರಾಣವಿದೆಯೇ ಅನಂತೂ ! (ದೂವಿ
ವಂದ) ಅಯ್ಯೋ ! ನಿನ್ನ ತಂಗಿ !! ಸುಮಾ !! ಇನ್ನು ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯವೇನು ?
... .. ಹೇಳು ಅನಂತು ! ನಾನಂತೂ ವಾಪಿಯಾದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಂಬಿಸಿ
ನಂಟಿಸಿದೆ ಆದರೆ ನೀನಂತೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸುಮಾ !
... .. ಅಯ್ಯೋ ವಾವ ! ... .. ಅವಳು ಈ ವಾಪೀನ ಎಷ್ಟು ಬೈದಳೋ ! ನನ್ನ
ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತಿದಾಳೋ ! ಹೇಳು ಅನಂತಾ, ಸುಮನ ವಿಚಾರ
ಕೇಳು

(ದೂವಿಂದ ಗದ್ದದಿತನಾಗುವನು.)

ಅನಂತು — (ಶಶಿಯನ್ನ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಾ) ನೀನು ದೂವಿನ
ಬೇಡ ಶಶೀ ! ಸುಮಾ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಅಧೀರಳಾಗಿಲ್ಲ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅವಳು
ಕಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿ ನಿನ್ನ ಬಲವಂತದ ಮದುವೆಯ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ,
ನಿನಗಾಗಿ ಮರುಗಿದಳು, ನಿನಗಾಗಿ ಕೊರಗಿದಳು ಹೆಣ್ಣು ಹೇವಿಯಲ್ಲಾ
ಶನ್ನೋ ಒಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೊಂದಳು ಅಷ್ಟೇ ತನಗಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನು
ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಅದಾದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನೆರೆದ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ
ಆಯಿತು ನಂತರ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಲ್ಲೇ ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರ ಆತಂಕ
ಕೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಸುಮನನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸೋದರ
ಮಾವನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟೆ ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದಂತ
ನೂವರೂ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು ಹೇಗಾದರೂಮಾಡಿ,
ಮರದ ಊರಿನ ಯಾವನಾದರೂ ಗಂಡನ್ನ ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡೋ

ಣಾಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದವು-ನಾನು, ನಮ್ಮ ತಾಯಿ, ನಮ್ಮ ಮಾವ. ಆದರೆ ಸುಮಾ ನೀನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಫ್ಲೇಟೋ ಹಿಡಿದು, "ನನಗೆ ಮದುವೆ ಯಾಗಿದೆ ಇವರೇ ನನಗೆ ಗಂಡ ಅವರು ಬೇರೆ ಹೆಂಡತೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರಬಹುದು ಅವಳಿಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿರಬಹುದು ನನಗೆ ಕಟ್ಟಿದೇ ಇರಬಹುದು ಆವರು ನನ್ನ 'ಹೆಂಡತಿ' ಅಂತ ಒಪ್ಪದೇ ಹೋಗಬಹುದು ನನಗೇನೋ ಅವರೇ ಗಂಡ" ' ಅಂತ ಒಂದೇ ಹರದಲ್ಲ ಕೂತು ಬಿಟ್ಟಳು ... ..

ಶಶಿ :—(ದೇವದಿಂದ ನೊಂದು ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೂಂಡು) ಅಯ್ಯೋ! ಸುಮಾ! ನಾನೆಂಥ ವಾಪಿಯಾದೆ, ನಾನೆಂಥ ಕಟುಕನಾದೇ! ಒಂದು ವರುಷಕಾಲ ನಿಮ್ಮನೆಲ್ಲಾ ನಂಬಿಸಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದನೇ! .. .. (ಅನಂತವನ ಕೈಹಿಡಿದು) ಅನಂತೂ! ನಾನಿನ್ನ ಬದುಕಿರಬಾರದೋ! ಒದುಕಿರಬಾರದೋ!

ಅನಂತು —ಶಶಿ! ನಿನಗೀವಾತು ಕೇಳಿದರೆ ದುಃಖವಾಗು ತ್ತೀಂತಲೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೇ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಸೋಮವಾರ ಈ ದೇಶಾನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ

ಶಶಿ —ಅನಂತೂ!

ಅನಂತು —ಹೌದು ಶಶಿ! ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೂಾಮಾಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಮಿಲಿಟರೀ ಸರ್ವಿಸ್, ಹೋದ ತಿಂಗಳೇ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ

ಶಶಿ.—(ಅನಂತವನ್ನು ತಬ್ಬಿ) ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು, ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೀಯಾ ಅನಂತ! (ದೇವಸುವನು) ನೀನೂ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ಆ ನಿನ್ನ ತಬ್ಬಲಿ ತಂಗಿಯ ಗತಿ ಏನೂ ಅನಂತ?

ಅನಂತು —ನಾಸಮ್ಮ ದುರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನಗಿರೋ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತ ನನ್ನು ಮರೆಯಲಾರ ನನ್ನ ಈ ದೆಹದಲ್ಲೆರೋ ಅರ್ಧರಕ್ತ ನಿಮ್ಮ ಮನೇ ಅನ್ನದ್ದು ಶಶಿ! ನಿನ್ನ ಸ್ರಾಮ ಪ್ರಸಾದದ್ದು

ಶಶಿ —(ಅನಂತವನ್ನು ಪಿ) ಇಂಥಾ ಮಾತಾಡಿ ನನ್ನ ಕರುಳನ್ನು ಕೇಳ ಬ್ಯಾಡಾ ಅನಂತೂ! ನಾನು ವಾಪಿ!"

ಅನಂತು — ನಾನು ತಪ್ಪದೇ ನಿನಗೆ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಕಾಗದ ಬರೀತಿರು
ತೀನೀ ನೀನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಜವಾಬು ಬರೀತಿರು ಉದಾಸೀನ
ಮಾಡಬೇಡ

ಶಶಿ — ನೀನೂ ಅತ್ತಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ಆ ಸುಮನ ಗತಿ
ಯೇನೂ ಅನಂತ !

ಅನಂತು — ಬೊಂಬಾಯಿನ ಮಿಲಿಟರಿ ಆಫೀಸರೊಬ್ಬರ ಹೇಳಿಕೆ
ಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಾ ವೂನಾದಲ್ಲಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಬಲಾಶ್ರಮವೊಂದಕ್ಕೆ
ಅಪ್ಪಿ ಕೇಷ್‌ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದೇನೆ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರುಷ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನ್ನ
ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ, ಓದುಬರಹ ಕಲಿಸಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಕೈಗೆಲಸ ಹೇಳಿಕೊಂಡು
ತಾರಂತೆ ನಂತರ ಬೇಕಾದರೆ ಹೊರಗಡೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರ
ಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದೋರಿಗೆ
ಪಾರ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಶಶಿ — ಅಯ್ಯೋ ! ಸುಮಾ ! ನಾನು ! ನಿನ್ನನ್ನೀಗತಿಗೆ ತಂದೆನೇ !
(ದುಃಖಿಸುವನು)

ಅನಂತು : — (ಸಮಾಧಾನ ವಡಿಸುತ್ತಾ) ನೀನು ದುಃಖಿಸಬೇಡ ಶಶಿ!
ಎಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೂ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇಕೆ ಕಾರಣಾಂತ ತಿಳೀತಿ. ವಿಧಿಯ
ಕೈ ಗೊಂಬೆಗಳು ನಾವು.

ಶಶಿ : — ನನಗೊಂದೂ ತಿಳಿದು. ನಾನಂತೂ ಪಾಪಿ ! ನಾಲ್ಕಾರು
ಜನದ ಕರುಳಿರಿದ ವಾಪಿ ! ದೇವರೇ ! ನಾನಿನ್ನೂ ಈ ಭೂಮಿಯಮೇಲಿರ
ಬೇಕೇ ? (ರೋದಿಸುವನು)

ಅನಂತು : — ಶಶಿ ! ಹೀಗೆ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬೇಯೋದು ಗಂಡಸರಾದ
ನಮಗೆ ಶೋಭಿಸೊಲ್ಲ ಬಂದ ಕಷ್ಟಾನ ಎದುರಿಸಬೇಕು ಧೈರ್ಯದಿಂದ.
ಕುಗ್ಗಿಕಂಗಾಲಾಗಬಾರದು. ನಡೀ ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರೆಗೂ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನ
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ಹಾಗೇ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳಿ ಹೊರಡುತೇನೆ.
ನಡೀ ! ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಸುಮನಿಗಾಗಿ ಕೊರಗಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ
ದೇವರ ದಯದಿಂದ ನನಗೆ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೇಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ದೂರದೇಶವಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಸುಮಾಗೆ ಆರ್ಥಾನೇಜ್ಞನಲ್ಲಿ ಸೀಟ್ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಅವಳಿಗೂ ಕಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಚಿಂತೆ? ನನಗಿರೋ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆ ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ್ದು. ಬೆಣ್ಣೆ ಅಂಥ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆತಂಕ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುಂಟರುಗಳ ಹಾಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಿಡುತು ಅನ್ನೋದು. ನಡೀ, ಮನಸ್ಸನ್ನ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೋ.

ಶಶಿ:—ನಾನು ಇನ್ನು ಸುಮನ್ನ ನೋಡೋಹಾಗಿಲ್ಲವೇ ?

ಅನಂತು.—ಅದು ಯಾಕೆ ಹಾಗಂತೀ ?

ಶಶಿ.—ಯಾವ ಮುಖ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲೇ ಅನಂತ !

ಅನಂತು.—ನೀನು ಹಾಗೆ ತಿಳಿಲೇ ಬೇಡ ನಿನ್ನ ಅಸಹಾಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿವಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಸಹಾ ಮರೀಲಾರಳು. ಅಷ್ಟೇ. ನಡೀ ! ಹೊತ್ತಾಯಿತು.

ಶಶಿ:—ಸುಮಾ ! ಸುಮಾ !!

(ಇಬ್ಬರು ಹೊರಡುವರು)

ಅಂಕ ೨ - ಪ್ರವೇಶ ೨

[ಗೋಪಿನಾಥರಾಯನ ಮನೆಯ ಹಜಾರ. ಸುತ್ತಲೂ ಮೂರು ಸೋಫಾ ಗಳೂ, ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ದುಂಡು ಮೇಜೂ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ನಾಲ್ಕು ಕುರ್ಚಿಗಳೂ ಇವೆ. ಸೋಫಾದಮೇಲೆ ನಲವತ್ತೈದು ವರುಷದ ಸಾವುಕಾರ್ ಗೋಪಿನಾಥ್ ರಾವ್ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರದ ಕಡುಕುಗಳು, ಬಲಗೈಲಿ ಚಿನ್ನದ ಕಪ್ಪ, ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ಕೆಂಪಿನುಂಗುರಗಳು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ; ಜರತಾರಿ ಪಂಚಿಯುಟ್ಟು, ರೇಷ್ಮೆಯ ಜುಬ್ಬವನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಜರತಾರಿ ಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೊದೆದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೀಸೆಯಿದ್ದರೂ, ಸಾಮ್ಯ ಭಾವನೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಎದುರಿಗೆ ವೃದ್ಧ ಸೇವಕ 'ದಾಸ' ಕೈ ಕಟ್ಟಿನಿಂತಿದಾನೆ. ದಾಸನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ.]

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ :—ದಾಸಾ ! ನಮ್ಮಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ಅದೇನು ನಿನ್ನ ಮೇಲಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸ ? ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡೊಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಅಷ್ಟು ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರ ತಾರಲ್ಲ?

ದಾಸ :—ಅವರು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಾಧಾರಣ ಮನಸರಾಗಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ಬುದ್ದಿ ದೇವಲೋಕದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಮಾತು, ಆ ದಯ, ಆ ಪ್ರೇಮ. ಬಡಬಗ್ಗರೂ, ನೊಂದೊರೂ, ಸಂಕಟದಾಗರೋರು, ಅಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಸಮುದ್ರದಂಗೆ ಉಕ್ಕುತಾ ಓಗೋದೇ.

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ —ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನು ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ಹಾಗಿಲ್ಲ ?

ದಾಸ —ಅಂಗಲ್ಲ ಬುದ್ದಿ! ಅವರ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಎಚ್ಚು ಬಡ ಬಗ್ಗರು, ಕಷ್ಟದಾಗರೋರು—ಇಂತೋರ ವಿಚಾರವೇ.

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ :—ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುತಾ ಯಾರ ವಿಚಾರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ?

ದಾಸ —ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಚಿಕ್ಕವ್ವಾವರ ವಿಚಾರನೇ ಕೇಳುತಾ ಇದ್ದರು.

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ .—ಉಹಂ ! ಏನಂತ ?

ದಾಸ :—ನೀನು ಮಗೂನಿಂದ ಉಡುಗೀನ ನೋಡಿತ್ತಿದೀಯಾ ?
ಯಾವಾಗಿಂದ ಕಾಲು ಇಂಗಾಗೈತೆ ? ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಡೆಸೋಕು ಯಾರು ಪ್ರಯತ್ನ
ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾ ? ಎಂತೆಂತಾ ಔಸತಿ ಮಾಡಾಯಿತು ? ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಒರಗಡೆ
ಓಗೋಕೇ ಇಲ್ವಾ ? ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತಾ ನನ್ನ ಜವಾಬಿನ ಮದ್ಯೆ ಮದ್ಯೆ
'ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ'.....ಜೇಜೇ'... ....ಇಂಗಾಗ ಬಾರದಾಗಿತ್ತು' ಪಾಪ
ಪಾಪ' ಅಂತಾನೇ ಮರುಕ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನೆಂದರು ಮಕ್ಕಳು
ಮರಿ ಅಣಕಾಸಿನ ಸಮಾಚಾರ ವಿಚಾರಿಸಿಗೊಂಡು 'ಇಷ್ಟೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ
ಸಂಬಳದಾಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಎಂಡರನ್ನ ಎಂಗಿ ಸಾಕುತೀಯವ್ವಾ
ಪಾಪ ! ಸಾವುಕಾರ್ರೇ ಯಾಕೆ ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬಡ್ತಿ
ಮಾಡಬಾರದು ಸಂಬಳದಾಗೇಂತ ಕೇಳಿದರು

ಗೋಪೀನಾಥರ್ :—(ಮಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು) ಸರಿಯೇ, ಮನೇಲಿ ನಿನ್ನ
ಪರವಾಗಿ ಉಮಂದೊಂದೇಸಿಪಾರ್ನ್ ಇತ್ತು ಇಷ್ಟು ದಿನಸ ಇನ್ನು ಅಳಿ
ಯಂದರ ಸಿವಾರಿನೂ ನೇರಿತು ಜೊತೆಗೆ-ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಡು ದಾಸ.

ದಾಸಾ — ಏನು ಬುದ್ದೀ !

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ನನ್ನ ಸಾವುಕಾರಿಕೆ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು
ಬಿಡುತೀನಿ ನಿನ್ನಾಳುತನ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ನನಗೂ ಈ ಭಾರ
ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ

ದಾಸಾ :—ಅಯ್ಯೋ ಬುದ್ದೀ ತಮ್ಮ ಪಾದ ! ಚಿಕ್ಕರಾಯರು
ಏತ್ತಿದ್ದನ್ನ ತಮ್ಮತಾವ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಂತೂ ಚಿಕ್ಕವ್ವಾಅವರ
ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬೋಮರುಕ-ಬೋಮರುಕ, ತಮ್ಮ ಕಾಗದ ತಗೊಂಡು ಓಗಿ
ಅವರ ತಂದೆ ಕೈಯ್ಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಅವರು ಒಳೀಕೋದರು. ರವಣ್ಣೊ
ತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಗಂಡ ಹೆಂಡತೀರ ವಾದ ಸುರುವಾಗಿ ನಡೀತು ಆಮೇಕ
ಅವರು-ಈಶ್ವರಪ್ಪನೋರು ಮಗನ್ನ ಕರೆದು 'ಉಡುಗಿ ಉಟ್ಟಿದಬ್ಬಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾವು
ಬರಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ' ಅಂತ ಏಳಿ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿಬಿಡುತೀನೀಂದರು. ಅದಕೆ
ಇವರಿದ್ದದ್ದೇನೆ, 'ಮದುವೆ ಮಾಡಿದೋರು ನೀವು ಬರದಿದ್ದರೂ, ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡೋನು ನಾನು. ಓಗೇ ಬತ್ತಿನೀ'ಂದರು. ಅದಕವರು ರೇಗಿದ್ದೇ
'ನೀನ್ಯಾಕೋಗಬೇಕು - ದೀವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಗಣೇಶನಬ್ಬ ಅಲ್ಲ, ನೋಡಾನಿ

ಮುಂದೆ ಓಗಲೇ ಬೇಕಾದಾಗ ಒಂದುಸಲ ಎಲ್ಲರೂ ಓಗಿಬಂದರಾಯಿತು, ಅಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಇವರು ಜವಾಬೇ ಕೊಡದೇನೆ ಸೀದಾ ನನ್ನ ಕೂಡ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಅಂತೂ ತುಂಬ ರಂವದ ಬೀಗತನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆತನಿಗೆ ಬರೀ ದುಡ್ಡಿನ ದಾಹ ಆತನ ಹೆಂಡತೀಗೆ ದುರ ಹಂಕಾರ. ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಈ ರತ್ನದಂಧ ಮಗ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನೋ !

ದಾಸಾ :—ಮದುವೇಲೇ ನಂಗೆ ಅಂಗನ್ನಿ ಸಿಬಿಡಿತು ಬುದ್ದಿ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಟವಲು ನೋಪು ಎಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟು ಬಂದಿ ದೀಯೋ?

ದಾಸಾ :—ಅಯ್ಯೋ ! ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ನನ್ನತಾವ ಸಂಕೊಚ ವೆಲ್ಲದೆ ಕೇಳುತಾರೆ—ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಸ್ವಾಮೀ !

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಅಂತೂ ನೀನೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಅನ್ನಾ !

ದಾಸಾ :—ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಬುದ್ದಿ.ಅವರ ಗುಣಾನಾ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಮದುವೇಲಂತೂ ಅಳಿಯನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡೋದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಆ ಬೀಗರ ಮುಂದೆ, ಧಾರೆ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ದುಡ್ಡು ಕೈಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೊರೊಡೋದಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧವಾಗೋ ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದರು ಅವರು. ಈಗಲಾದರೂ ಸಂಯೋಗ ವಶಾತ್ ಒಬ್ಬನೇ ಬಂದಿದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಾನು ಮಾತನಾಡಬೇಕಲ್ಲಾ !

ದಾಸಾ :—ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಂತಾಗ, ಊಟವಾದಮೇಲೆ ಅಡಕೆಲೆ ಆಕ್ತಾ ಮಾತಾಡಬವುದಲ್ಲ ಬುದ್ದಿ ! ಇಲ್ಲ ಸಂಜೆ ಕಡೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಕರಕೊಂಡು ಓಗಿ ದಾರಿ ಉದ್ದ ಕೂ ಮಾತಾಡಬವುದಲ್ಲ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ನಾಳೆಯೇ ಬಂದು ಬಿಡಬೇಕೊಂತ ಅವರ ತಂದೆ ಮಗನಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ.

ದಾಸಾ :—ಕಡೇಲಿ ಸೋತರೂ ಗೆದ್ದಂಗೆ ಆ ಮಾತಾಡಿದರೂ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ದಿನವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ

ನಮ್ಮ ಗುಣ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವಾನ ನಾವೂ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.... ನಾನು ಮಹಡಿ ಮೇಲಿರುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲೂ ನನಗೆ ಹೇಳು

[ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನು ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವನು.]

[ಹೆಗಲ ಮೇಲಿನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಜನ್ನು ಸುತ್ತಲಿರುವ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ವರೆಸುತ್ತಿರುವನು. ಹಿಂಬದಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಶಶಿಯ ಪ್ರವೇಶ.]

ದಾಸಾ:—ಬುದ್ಧೀ! ಕನ್ನಡಿ ಬಾಚಣಿಗೆ ತಂದುಕೊಡಲೇ?

ಶಶಿ:—ನನುಗೆ ಯಾಕಯ್ಯ ಕನ್ನಡಿ ಬಾಚಣಿಗೆ?—ನಾವೇನು ಹೆಂಗಸರೇ?

ದಾಸಾ —ಅಂಗಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧೀ! ತಮ್ಮ ತಲೇಕೂದಲು ಬಾಚಾಕೆ.

ಶಶಿ:—ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಾಚಣಿಗೆ ಇದೆ.

(ಜೇಬಿನಿಂದ ಬಾಚಣಿಗೆ ತೆಗೆದು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೋಘಾದವೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವನು.)

ದಾಸಾ.—ಬುದ್ಧೀ! ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಊವು, ಅಣ್ಣು, ಅರಸಿಣ ಕುಂಕುನು, ಕುಪ್ಪಸದ ಕಣ ಎಲ್ಲಾ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.

ಶಶಿ.—ನಾನು ಕೇಳಿದೆನೆ ನಿನ್ನಾ?

ದಾಸಾ:—ನಾನು ಏಳಬೇಡವಾ ಬುದ್ಧೀ!

ಶಶಿ:—ಸರಿ; ಹೇಳು.

ದಾಸಾ:—ಸಂತೋಸಕೋ ಏನೋ ಅವರು ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನನ್ನ ನೋಡುತಾ ಕಣ್ಣಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿದರು.

ಶಶಿ:—ಹುಂ.

ದಾಸಾ:—ಆಮೇಕೆ ನಾನು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ.

ಶಶಿ:—ಹುಂ.

ದಾಸಾ:—ಬುದ್ಧೀ! ರಾಯರು ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಲೆಕ್ಕಾ ನೋಡುತಾ ಅವರೆ. ತಾವು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಲೂ ಏಳೊಂದಿದ್ದರು.

ಶಶಿ:—ಸರಿ.

ದಾಸಾ:—ಏಳಲಾ ಬುದ್ಧೀ,

ಶಶಿ:—ಬೇಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೀ ದಾಸಾ! ನೀನು ಇವರ ಮನೇ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನೇ ಮಾಡತಾ, ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆನೂ ಇವರ ಸೇವೆಲೇ ಇರುತೀಯಲ್ಲಾ, ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ನೆನಪಾ ಗೋದೇ ಇಲ್ಲವೋ?

ದಾಸ:—ಆಗಾಕಿಲ್ವಾ ಬುದ್ದೀ! ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆನು ಅವರ ನೆಪ್ಪೆ ಆಗ್ತಾ ಇರುತ್ತೈತೆ. ಆದರೇನುಮಾಡೋದು ಬುದ್ದೀ, ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಮನೇಲಿ; ಮೈಯಿ ಮಾತ್ರ ಚಾಕ್ರೀಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದೆ ಮೈಯನೂ ಕೈ ಬುಟ್ಟುಬುಟ್ಟರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಒಟ್ಟೇ ಮೇಲೆ ಒದ್ದೇ ಬಟ್ಟೇನೇ..... ಅಲ್ಲಾ ಬುದ್ದೀ! ಎಂಡರು ಮಕ್ಕಳು ಅಣಕಾಸು, ಅಂಗಿ ಪೇಟೆ, ಕಡೇಗೀ ಮೈನೇ ಬುಟ್ಟುಬುಡಬೇಕಲ್ಲ—ಗುರುತೇ ಸಿಕ್ಕದಂಗೇ, ಅದಕಿದೊಂದುತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಅಲ್ಲವಾ?

ಶಶಿ:—ನಿಜಾನ್ನಾ ಬಿಡೋದನ್ನ ಕಲಿಯೋಕೋಸ್ಕರವೇ ನಾವೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟೋದು. ನಾವು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತಾ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಅದರಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಿಕ್ಕಾಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದಾಸ:—(ಮೆಚ್ಚುಕೆಯಿಂದ) ಆಹಾ! ಬಂಗಾರದ ಮಾತಲ್ಲವಾ ನಮ್ಮಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಾ ಬುದ್ದೀ! ನಿಮಗೀ ವಯಸ್ಸಿಗೀ ಬುದ್ದಿ ಬಾರದು ತಂದೇ. ಅದಕೂ ವಯಸ್ಸು ಬತ್ತೈತೇ

ಶಶಿ:—ತಪ್ಪು ದಾಸಾ! ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪು

ದಾಸ:—ಔದಾಬುದ್ದೀ?

ಶಶಿ:—ಈಗ ನೋಡು. ಮೈ ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅರಳು ಮರಳು ಮುಚ್ಚಿಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ತಗೊಳ್ಳೋಕಾಗುತ್ತೆಯೇ?

ದಾಸ:—ಇಲ್ಲಾ ಬುದ್ದೀ ಎಲ್ಲಾಗುತ್ತೈತೆ! ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿ, ಕೈ ಕಾಲು ಉಡುಗಿ, ಗಂಟಲಾಗೆ ಕಫ ಗರ ಗರಾಂತ ಕಟ್ಟಿ, ಮೈಯೇ ಸೆರೆಯಾದ ಮೇಕೆ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ತಗೊಳ್ಳೋಕೆ ಪುರುಸತ್ತಿರುತ್ತೈತಾ?

ಶಶಿ:—ಅದಕ್ಕಾಗೀ, ಲೋಕದ ರೀತಿನೀತಿ, ಯೋಗ್ಯತೆ, ಬೆಲೆಗಳನ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬರೋ ಒಂದೇ ಒಂದು ಒತ್ತು ಸಾಕು—

ಬುದ್ಧಿವಂತ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆ ತಿಳಿಕೊಂಡು ಆ ಮಗ್ಗುಲಾಗ ಬೇಕು.

ದಾಸ :— ಆಹಾ ! ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನು .. ...ಎನೇ ಆಗಲಿ. ಒಸದಾಗಿ ಮದುವ್ಯಾಗಿ, ಮೊದಲನೇ ಬಾರಿ ಅತ್ತೆ ಮನೇಗೆ ಬಂದಿದೀರಾ. ಸತ್ಯಾಂಶ ಎಂಗೇ ಇರಲಿ ಒಸೀ ಈ ಮಗ್ಗುಲಾಗೇ ಇರಿ ಬುದ್ಧಿ.

ಶಶಿ :— ದಾಸಾ ! ಈವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳೆತ್ತಿರಬೇಕು ? ಎಷ್ಟು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಗನಾಗಿರಬೇಕು ? ಎಷ್ಟು ಜನ ಹುಡುಗೀರನ್ನ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಂತ ಅಂದುಕೊಂಡು ಒಗೆತನ ಮಾಡಿರಬೇಕು ! ಲೆಕ್ಕವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ?

ದಾಸ :— ಇಲ್ಲ ನನ್ನಪ್ಪ !

ಶಶಿ :— ಇದೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ನಾಟಕವಲ್ಲವೇ ? ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮನುಷ್ಯ ಹಾಕ್ಕೊಳ್ಳೋ ಹಗಲು ವೇಷಗಳಲ್ಲವೇ ಇವು....(ಸುಮ್ಮನಾಗುವನು.)

ದಾಸ :— ಏನು ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತೀರ ಬುದ್ಧಿ ?

ಶಶಿ :— ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಾವರು ಮದುವೇಲಿಂತೂ ವಾಪ ಕೂತೇ ಇದ್ದರು. ಮನೇಲಿ ಜರುಗಬೇಕಾದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡತಾರೆ ?

ದಾಸ :—(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ) ಈ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನೆ ರಡು ವರುಸದಿಂದ ಚಾಕ್ರೀಲಿದ್ದರೂ, ಮದುವೇ ದಿನದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಭಕ್ತಿಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತೆ ಬುದ್ಧಿ ! .....ನೀವು ಎಣ್ಣೆನ್ನ ನೋಡದೇ ಮದುವ್ಯಾದರಾಲ್ಲಾ ! ಈ ಕಾಲದಾಗೆ ಯಾರು ಬುದ್ಧಿ ಇಂಗಿ ಮೋಸ ಓಗೋರು ? ಆಳುತನಮಾಡೋ ನಮ್ಮಡುಗರೇ, ಮದುವ್ಯಾಗೋ ಎಣ್ಣೆಗಳ ಅಲ್ಲಿಡಿದು ಅತ್ತುಸಲ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ, ವಡವೆವಸ್ತು ಚೌಕಾಸಿ ನಡೆಸುತಾರೆ. ಅಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ! ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕವ್ವಾವರಿಗೆ (ಸುತ್ತ ನೋಡಿ) ಕಾಲಿಲ್ಲಾಂಬೋದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ?

ಶಶಿ :— ಗೊತ್ತಿತ್ತು ದಾಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು

ದಾಸ :— ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಎಂಗೊಪ್ಪಿದೀರಿ ನನ್ನ ತಂದೇ ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಗೋಳ ಬಲವಂತಕ್ಕಾ ? ನಿಮಗೆ ಬೇರೆ ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವರಾ ನನ್ನಪ್ಪಾ ?
(ಶಶಿಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಶಶಿ.—ದಾಸಾ! ಚೆನ್ನಾಗಿರೋ ಹೆಣ್ಣನ್ನೇನಪ್ಪಾ - ಯಾರಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೇ; ಅದರೆ ಇಂಥಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಗತಿಯೇನು? (ದಾಸನು ಆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಜಾರುವನು) ಅವರ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಅವರ ಸಂಗಡ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿಯಾರೂ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ? ಇಲ್ಲ ಒಂದುವೇಳೆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೂ ಅಕ್ಕತಂಗಿರೂ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಇದ್ದರೂ, ಅವರೇನಾದರೂ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗದಂತೆ ಸಾಕಿಕೊಂಡು ಮುಪ್ಪು ನೀಚಿಯಾರೋ? ಹೇಳು ದಾಸಾ!

[ದಾಸನ ಉತ್ತರ ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂದಿರುಗುವನು. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಚಕ್ರದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಉಮಾ ಬಲಗೈಲಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟಿರುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಎಡಗೈಲಿ ಚಕ್ರವನ್ನರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕಾದಿರುವಳು. ಲಕ್ಷಣವಾದ ಮುಖ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರೇಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳ ಶಾಂತಿ. ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವಾದ್ದರಿಂದ ನೀರು ಜಡಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಸೀರೆ ಯುಟ್ಟು ಹರಿದ್ರಾಕುಂಕುಮ ಚಂದ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮಂಗಳ ಗಾರಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಶಶಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವಳು, ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿದಂತೆಯೇ ಲಚ್ಚಿಯಿಂದ ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಬಿಡುವಳು. ಅವಳ ಪಂಪ್ಪಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಶಶಿಯು ಬಹು ಕನಿಕರದಿಂದ ಎದ್ದುಹೋಗಿ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ಉಮಾ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು. ಶಶಿಯು ಅತ್ತಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಕಡೆಗೆ ಇತ್ತ ಬಂದು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ 'ದಾಸಾ' ಎಂದು ಕೂಗುವನು. ಯಾರೂ ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸುಮ್ಮನಾಗಿ, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸುವನು. ತುಸುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಉಮಾ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರು, ಬೀಸೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಸಕ್ಕರೆ, ಕಾಫಿ ಡಿಕಾಪ್ಪನನ್ನು ತರುವಳು. ಶಶಿಯು ಎದ್ದುಹೋಗಿ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದು ತಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವನು. ಉಮಾ ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವಳು. ಶಶಿಯೇ ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕಡೆಗೆ ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಳ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಮೇಜಿನ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಉಮಾ ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಶಶಿಯು ಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸುವನು.]

ಶಶಿ:— ಕಾಫಿ ತುಂಬಾ ಬಿಸಿಯಾಗಿದೆಯೇನು?

ಉಮಾ :—(ಸಾಟಿ - ತಡೆದು) ಇಲ್ಲ. ಹದವಾಗಿದೆ. (ಒಂದು ಲೋಟ ಶಶಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹೋಗುವಳು.)

ಶಶಿ :—ನೀನು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ತಿಂದೆಯಾ ? (ಲೋಟವನ್ನು ತೆಗೆದ ಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಉಮಾ :—ಇಲ್ಲಾ , ಇನ್ನೂ ಗೌರಿಪೂಜೆಯಾಗಲ್ಲ

ಶಶಿ :—ಹಾಗಾದರೆ ಕಾಫಿ ಕೂಡಾ ಕುಡಿಯುವಂತಿಲ್ಲ?

ಉಮಾ :—ಇಲ್ಲ

ಶಶಿ :—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೂ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ (ಲೋಟವನ್ನು ಮೇಜಿನಮೇಲಿಡುವನು.)

ಉಮಾ :—(ನೊಂದು) ನೀವು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ಕುಡಿಯಬೇಕು

ಶಶಿ :—ಅದಿರಲಿ. ನೀನು ಗೌರಿಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ?

ಉಮಾ .— ನಮಗೋಸ್ಕರ

ಶಶಿ :—ಅಂದರೆ ?

ಉಮಾ .— ನಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ.

ಶಶಿ :— ನಮ್ಮ ಎಂದರೆ ಯಾರು ? ನೀನು, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ.....

ಉಮಾ :—ಅಲ್ಲ

ಶಶಿ :— ಹಾಗಾದರೇ ?

ಉಮಾ :— ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ... ....(ಸುಮ್ಮನಾಗುವಳು)

ಶಶಿ :— ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಎಂದರೆ ನೀನು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ .. ...

ಉಮಾ :— ಅಲ್ಲ .. ....ನಾನೂ.... ..

ಶಶಿ :— ಹುಂ - ನೀನೂ .. ? ಮತ್ತೆ ಯಾರು ?

[ಉಮಾ ಶಶಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬಿರಳು ತೋರಿಸಿ ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಳು.]

ಶಶಿ :—(ನಕ್ಕು) ಹದ್ದಾ ! ಅಲ್ಲಾ , ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಏಕ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೆಂಡತಿಗೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂಕೋಚ?.....‘ನೀವು’ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೂ ಗಂಟಲು ಬಾರದೇ? ಅಂದಹಾಗೇ ಗೌರಿಪೂಜೇನ ನನಗೋಸ್ಕರ ನೀನಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡೋಪಕ್ಷಕ್ಕೆ

ಇವತ್ತೊಂದುದಿನ ನನಗಾಗಿ ಜೊತೇಲಿ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿದುಬಿಡು; ನಾನೂ
ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಈ ಲೋಟಾನ ಖಾಲಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ

[ಉಮಾ ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವಳು.]

ಶಶಿ :—ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗಿಷ್ಟೇಯೇ ಬಿಲೆ ? (ನಸುಗೋಪ)

[ಉಮಾ ತಟ್ಟನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಲೋಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿ ಬಗ್ಗಿಸುವಳು.]

ಶಶಿ :—ತಗೋ ! ಕುಡಿ ! ಈ ದಿನ ನೀನು ಗೌರವ್ಯನಿಗೆ ಮಾಡಿರೋ
ಅಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೊಣೆ

(ಶಶಿಯು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಉಮಾ ಸಹ ಎರಡು ಗುಟುಕು
ಕುಡಿದು ಲೋಟವನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಿರುವಳು.)

ಶಶಿ :—(ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಾದನಂತರ) ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ಹೇಳು ನಿನ್ನ
ಬಾಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ಸಲ ಕೇಳಬೇಕೂನ್ನಿಸಿದೆ

ಉಮಾ :—ಉಮಾ

ಶಶಿ :—(ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು) ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅನಂತೂಂತ ಇದ್ದ.
ಅನನ ತಂಗಿ ಒಬ್ಬಳಿದ್ದಳು—ಅವಳ ಹೆಸರು ..... 'ಸುಮಾ' ಅಂತ.

ಉಮಾ :—ಈಗ ಅವರಲ್ಲಿದಾರೆ ?

ಶಶಿ :—ಅವನು ಸೋಮಾಲಿಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಸುಮಾ
ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಅಬಲಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು.

ಉಮಾ :—ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಆ ಆಫ್ರಿಕಾಖಂಡಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಹೋದರು ?

ಶಶಿ :—ಕೆಲಸಕ್ಕೆ.

ಉಮಾ :—ಆಕೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲವೇ ?

ಶಶಿ :—ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ

ಉಮಾ :—ಯಾಕೇ ?

ಶಶಿ :—ಅವಳ ತಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಮದುವೆಯಾಗ
ಬೇಕೂಂತಿದ್ದ ಗಂಡಿನ ತಂದೆಗೆ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಗಂಡನ್ನ
ಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಉಮಾ :—ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡದೇ ಬೇರೆ ಗಂಡು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ ?

ಶಶಿ :—ಅವಳು ಆ ಗಂಡನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೂಂತಿದ್ದಳು.

ಉಮಾ :— ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅದೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಟ ಮಾಡಲೇ ಬಾರದು.

ಶಶಿ :— ನೀನು 'ಎಂ. ಎ.' ಮಾಡಿರೋ ಗಂಡನೇ ಆಗಿರಬೇಕುಂತ ಹಟ ಮಾಡಿದೆಯಂತೇ?

[ಉಮಾ ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಸಮ್ಮುರುಸಳು.]

ಶಶಿ :— .... ಉಮಾ.....ಏಕೆ ? .. ಮಾತಾಡು !

(ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ)

ಶಶಿ :— (ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಗಲ್ಲವನ್ನೆತ್ತುವನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನೋಯುವನು) ಉಮಾ!.... ಏಕೆ ಕಣ್ಣೀರು? ನಾನೇದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾತಾಡಿದನೇ?

ಉಮಾ :— (ಕಣ್ಣೊರಸಿ ಕೊಂಡು) ನಾನಿರುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ನನಗೆ ಮದುವೆಯೊಂದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೋ?

ಶಶಿ :— (ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ) ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀ?

ಉಮಾ :— ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡದೇ ನೀವು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಮದುವೆಗೆ ಹೇಗೊಪ್ಪಿದಿರಿ? ಇದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮೋಸವಲ್ಲವೇ?

ಶಶಿ :— ಛೇಛೇ " ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದೇ ನಾನು ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದು

ಉಮಾ :— ಹೀಗೂ ಉಂಟೇ?.....ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾ, ರೂಪು ಗುಣಕ್ಕೆ.....ಎಂಥ ಹಣವಂತರ ಮನೆಯ ರತಿಯಂಥ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತಲ್ಲಾ!

ಶಶಿ :— ಹಣವಂತರ ಮನೆಯ ರೂಪವತಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ! ಆದರೆ ಅನಂತವಿನ ತಂಗಿ ಆ ತಬ್ಬಲಿ ಸುಮಾ.... ಮತ್ತೆ.....

ಉಮಾ :— ನನ್ನಂಥ ಹೆಳವಿಯರನ್ನು ಯಾರು ಮದುವೆಯಾ! ಬೇಕೆಂತಲೇ?... ..ನನುಗೆ.....ಅದೂ ನನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇರೇಯೇ?..... ಅದೂ ನಿಮ್ಮಂಥವರೊಂದಿಗೆ... (ದುಃಖದಿಂದ) ನಮ್ಮ ತಂದೆ ನಿಮಗೆ ಮೋಸ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೆಸೆಯ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ನೋಡಿದಾ ರಭ್ಯ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸಂಕಟ. ನೀವು ಬಹು ಮೋಸ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಸೋತು ಈ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀವೇ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಮೋಸ ಹೋದಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ !

ಶಶಿ :—ಉಮಾ ! ನೀನು ನನಗಾಗಿ ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಡ

ಉಮಾ :—ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ?..... ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಒಂದು ಕಾಲು ಮತ್ತೆ ಬಂದು, ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನಾದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ವ್ಯಥೆ ದೂರವಾದೀತು. ಈಗಿರುವಂತೆಯೇ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರಲು ಅಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲವೇ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದರೂ ಈ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿದರು ?! (ದುಃಖಿಸುವಳು.)

ಶಶಿ :—ಉಮಾ !! ನೀನು ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಡು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ ವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದೂ ನಾನೇ ಈ ಮದುವೆಗೊಪ್ಪಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು ಒಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ ಮರ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು — ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆಯಿಂದ.....

ಉಮಾ :—ಎದಲ್ಲ... ....ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು 'ದಮ್ಮಯ್ಯಾಂತ' ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆಬಿದ್ದು ಘನವೆಯಾಗುವಂಥ ಹೆಣ್ಣುಗಳರ ಲಿಲ್ಲವೇ ?

ಶಶಿ :—ಅದೇನೋ — ನಾ ಕಾಣೆ

ಉಮಾ :— ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ ..... ಈ ಹೆಳವಿಯನ್ನ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ

ಶಶಿ :—(ಕೈಹಿಡಿದು) ಉಮಾ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ 'ಹೆಳವಿ ಹೆಳವಿ' ಅನ್ನಬೇಡ. ಒಂದುಕಾಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಊನವಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನೇನು ಮನುಷ್ಯಳೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ನಿನ್ನನ್ನ ನೀನು ಅಷ್ಟೊಂದು ತಿರಸ್ಕಾರವಾಗಿ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಉಮಾ :—ಅಯ್ಯೋ! ನೀವೆಷ್ಟು ದಯಾಪಂಕರು! ಎಷ್ಟು ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳರು!!.... ..ದೇವರಿಗೆ ನಿಮಗಿರುವ ದಯೆಯ ನೆರಳಾದರೂ ಇದಿದ್ದರೆ ನನಗೇ ಕಾಲು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಶಿ :—ಈಗಲೂ ಕಾಲು ಬಾರದೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀ?

ಉಮಾ :—ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ ಮಾಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದಾರೆ.

ಶಶಿ :—ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಬರುತ್ತೀಂತ ಜೋತಿಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಾರಂತೇ?

ಉಮಾ :—ಅವರ ಭ್ರಮೆಗೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ!

ಶಶಿ :—ಬರಬಾರದೇಕೆ?

ಉಮಾ :—ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಈ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ನಾನು ಯೋಗ್ಯಳೇ?

ಶಶಿ :—ಉಮಾ! ನಿನ್ನನ್ನ ನೀನು ಅಲ್ಲಗಳೆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಂತೆ—ನನಗಷ್ಟೇ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರ ಮಗಳಾಗಿದ್ದೆ, ಜನರೂ ಹಾಗೇ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶಶಿಶೇಖರನ ಪತ್ನಿ! ನಿನ್ನನ್ನ ನೀನೇ ತಿಳಿದರೂ ಇತರರು ತಿಳಿದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗುತ್ತೆ. ಕದ್ದರೆ, ಕನ್ನಹಾಕಿದರೆ, ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ, ಮೋಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಈ ಜನ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನ್ನಲಿ; ನಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ನಮಗೇನೋ ಸುರೂಪೋ, ಕುರೂಪೋ, ಕೆಂಪೋ, ಕಪ್ಪೋ, ಎಂಥದೋ ದೇಹ ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತಿಳಿಕೋದು ಮಹಾ ಪಾಪ. ಅಲ್ಲವೇ?

ಉಮಾ :—ನೀವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ....ದಾಸ ಹೇಳೋಹಾಗೆ ದೇವರು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕಂತೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರು!

ಶಶಿ :—ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನನ್ನ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಂತ ಎಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀ?

ಉಮಾ :—(ಶಶಿಯ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಹೋಗಿ) ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸ್ಥಳವಾದರೆ ಸಾಕು!

ಶಶಿ :—(ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು) ಉಮಾ! ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಾಲು ಉಣಕ ಪಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೀನವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳು

ಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ನೀನು ಇತರ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯರಿಗಿಂತಲೂ ಯಾವ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ನಿಕ್ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾನಂತೂ ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕೈಲಾದ್ದನ್ನೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈಶ್ವರಕೃಪೆಯಿದ್ದರೆ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಕಾಲು ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು ಬರಲೆಂದೇ ನನ್ನಿಲ್ಲರ ಬಯಕೆಯಲ್ಲವೇ ?

ಉಮಾ.—ಧಾರೆಯದಿನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದಾರಭ್ಯ ನನಗಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಕೊರಗುವುದನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಮಗಾದ ಮೋಸದ ಚಿಂತೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತು. ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಅಯೋಗ್ಯಳಾದ .....

ಶಶಿ.—(ಅವಳ ಬಾಯಿಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು) ಉಮಾ! ಮತ್ತದೇ ಮಾತು. ನಾಕು ಬಿಡು. ಎಲ್ಲಿ! ಕಾಫೀ, ಕುಡಿದುಬಿಡೋಣ, ನಂತರ ನೀನು ನಾಗೋಲಿ ದಿವಸ ಹೇಳಿದ ಆ ಹಾಡು ಹೇಳು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ. ದೇವರು ನಿನಗೊಳ್ಳೇ ದನಿ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ ನನಗೊಳ್ಳೇ ಕಿವಿಯನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ.

ಉಮಾ.—(ಲೋಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ) ಕಾಫೀ ತಣ್ಣಗಾಗಿದೆ, ಬಿಸಿ ಮಾಡಿಸಿ ತರುತ್ತೇನೆ

ಶಶಿ.—ಈದಿನ ಬಿಸಿ ಕಾಫೀ ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಹಾಂ! ತಗೋ ಕುಡಿದು ಬಿಡು.

[ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಿಡುವರು.]

ಶಶಿ:—ಎಲ್ಲಿ ಆ ಹಾಡು ಹೇಳು.

ಉಮಾ:—ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾಡು ಹೇಳೋದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತೆ.

ಶಶಿ:—ಆ ನಾಚಿಕೆಯೇ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಒಂದು ಆಭಾಷಣವಲ್ಲವೇ!! ಅವರ ನಾಚಿಕೆಯೇ, ಸಹಜವಾದ ಲಜ್ಜೆಯೇ ಒಂದು ಸೌಂದರ್ಯ. ನಮ್ಮೂರಿ ನಲ್ಲಿ ಈ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದನ್ನ ಕಿತ್ತಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ಸುಂದರಿಯರನ್ನ ನೋಡು ತಿರುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಏನೋ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಹೆಣ್ಣುತನವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡವರ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿ, ಅವರ ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಾಗದದ ಹೂವಿನಂತೆ

ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಹೇಳು ಹೇಳು! ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇನೋ ಮನೇಲಿ ದಾರಂತೆ. ದಾಸ ಹೊರಗಡೆ ಬಾಗಿಲಬಳಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯೀ?

ಉನಾ:—ಹಿಂದೆ, ಅಡುಗೆ ಮನೇಲಿ.

ಶಶಿ:—ಸರಿಮತ್ತೆ. ಎಲ್ಲಿ - ಹಾಡು - ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿ ಬಿಟ್ಟಾರೋ.

ಉನಾ:—ಯಾವ ಹಾಡು?

ಶಶಿ:— ನಾಗೋಲಿಯ ದಿವಸ.....ಆಂ.....

ಉನಾ:—ಅಡಕೆಲೆ ಕೊಡುವಾಗ ಹೇಳಿದ್ದೇ ?

ಶಶಿ:—ಅದೇನೋ. ....ಪ್ರೇಮಾ - ಜೀವನಾಂತ. .. ಬರುತ್ತಲ್ಲ, ಅದು.

ಉನಾ:— ಪ್ರೇಮಜೀವನ ಶಾಂತಿಯ ಸದನ .. . ಅನ್ನೋದೇ.

ಶಶಿ — ಹಾಂ ಹಾಂ, ಅದೇ ಅದೇ.

ಉನಾ.—(ಶಶಿಯ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ನಾಚಿ, ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ) ಮೆಲು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಳು. ಬರುಬರುತಾ ದನಿಯು ತುಂಬಿಬರುವುದು.

ಪ್ರೇಮಜೀವನ ಶಾಂತಿಯ ಸದನ

ಸುಖಸಂತಸದ ನಿದಾನ ||

ಪ್ರೇಮವಾಹಿನಿಮಂಜುಳ ಮೋಹಿನಿ |

ಸಿರುಸುಖ ಸ್ವರ್ಗದ ರಾಣಿ ||

ಪ್ರೇಮವನಂತ ನಿರುತವಸಂತ

ರಾಗದ್ವೇಷಕತೀತ

ಪ್ರೇಮವುಸೌಮ್ಯ ಸುಶಾಂತ ಸುರಮ್ಯ

ಮಮ-ತವ ಮದಕತೀತಾ ||

ಶಶಿ:—ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೆಯಾ ?

[ಒಳಗಡೆಯಿಂದ "ಉನಾ ' ಪೂಜೆಗೆ ಬರುತೀಯಾ?' ಎಂಬ ಸರಸ್ವತ್ತಮ್ಮನ ಕೂಗು.]

ಉನಾ:— ನಾನು ಪೂಜೆಗೆ ಹೊರಡಲೇ ? ತಡವಾದರೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ!

ಶಶಿ :—ಪೂಜೆ ಉಟಗಳಾದಮೇಲೆ ಮತ್ತೀ ರೂಮಿಗೆ ಬರುತೀತಾನೆ?

ಉಮಾ :—(ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ) ಹೂಂ !

ಶಶಿ :—ಆಗ ಇದೇ ಹಾಡನ್ನ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕುಸಲ ಹಾಡಬೇಕು.

[ಉಮಾ ಶಶಿಯ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನೋಟವನ್ನು ದೀರಿ, ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು]

ಶಶಿ :—(ಅತ್ತಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು) ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಂದು ಬಂದರೆ, ಜೀವ ಎಷ್ಟು ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತೆ' ... ಪಾಪ! ಪಾಪ!!

[ಇತ್ತಲಿಂದ ದಾಸ ಬಂದು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಸಲ್ಲುವನು.]

ಶಶಿ :—ಎನು ದಾಸಸ್ವಾ ಸಮಾಚಾರ ?

ದಾಸಾ :—ರಾಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಮಹಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರೇಳುತ್ತಾರೆ ಬುದ್ದಿ.

ಶಶಿ :—ಬಂದೇ !

[ಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೊದೆದು ವಾಸನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುವನು.]

—

ಅಂಕ ೨ - ಪ್ರವೇಶ ೩

[ಪಾರ್ಕಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮರದ ಬೆಂಬಿನ ಮೇಲೆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಮತ್ತೂ ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುವನು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಹಂಕಭೇನ! ನೀನು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಗೇ ಏನೇನೋ ಸ್ವಾನಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮುಗಿನ ನ್ಯಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನೂ ಎಳೆದಾಡಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಈಗ ನಗಗೇ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದೀಯಾ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೋಡಿ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ! ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡೀ ಸಹಾ ಅಲುಗಾಡೋದಿಲ್ಲ. ಯಾಜ್ಞ ವಲ್ಕ್ಯನು ಹೇಳಿರೋಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೂ ನವ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ರೋದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಒತವಾಗಿರೋವಾಗ-ಅಷ್ಟೇ, ನಾನೂ ನಾಲ್ಕು ಜನದಂತೆ ಸಂಸಾರವಂದಿಗ ಮನೇಲಿ ಮದುವೆಗೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿ ದೆ ನಿಮಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೋ ಹಾಗೇ ನನಗೆ ಮನೆ ಮರ ಗದ್ದೇ ಏನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬ.ದ್ಧೀ ಒಂದು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟದಾನೆ ನಾನು ತಾನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು, ಕಡೇಗೆ ಅವರಿಂದಾನೇ ಬೈಗಳ ತಿನ್ನಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ, ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚೇ ಸ್ವಾಮಿ.....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಸ್ವಾರ್ಥ ಅಂದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆ ಮುಳುಗಿಸೋ ಅಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥವೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನಿಮ್ಮನೆ ಈಗೇನು ಸ್ವಾಮಿ ಮುಳುಗಿರೋದು. ವರೋಪಚಾರದ್ದು ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಪಡವೇ ವಸ್ತುಗಳ ಜೊತೆಗೇ ನಗದು ಐದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಂದು ಮನೇ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡರಲ್ಲ-ಆ ದುಡ್ಡಿನ ಭಾರಕ್ಕೆನಾದರೂ ಮನೆ ಮುಳುಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೇನೋ ..... ಅಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಐದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನಲ್ಲೂ ಏನೂರು ನೀನು ನುಂಗಿದೆಯಲ್ಲಾ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ತುಂಬಾ ನೆಷ್ಟವಾಯಿತು ಸ್ವಾಮೀ ನಿಮಗೇ? ಅಲ್ಲವೇ? ಪಾಪ! ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಬಂದ ದುಡ್ಡಿ ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೇ ಇಷ್ಟು ಅಕ್ರೋಶವೇ? ಇನ್ನು ದುಡಿದ ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯೀನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ .....ದೇವರೇ ಗತಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಅಲ್ಲಯ್ಯಾ! ಆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನಿಂದ ಬೇರೆ ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಂಡು, ಸಾಲದಕ್ಕೇ ನನ್ನಿಂದ ಬೇರೆ.....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಗೋಪೀನಾಥರಾಯ ನನ್ನ ಕಷ್ಟನೋಡಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೂ ನಿಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತಳಮಳವೇ ಸ್ವಾಮೀ?.... ..

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನೀನು ಹೀಗೆ ದುಡ್ಡಿನಾಶಗೋಸ್ಕರ ನನಗೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀ ಅನ್ನೋದು ಹಾಕು ನನ್ನ ತಲೆಗೂ ಹೊಳಿದೇ ಹೋದದ್ದು ನನ್ನ ಮರಾಧ್ಯಷ್ಟ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೀವೂ ದುಡ್ಡಿನಾಶಗೋಸ್ಕರವೇ . ಅಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮೀ ಹನೇಮಣೇಲಿ ಕೂತು ಮುಗ್ಗು ಮಗನಕ್ಕಲಿ ಆ ಹೆಳವೀಗೆ ತಾಳಿಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹೌದುನ್ನು.....ನಾನು ಆ ಮಡುಗಸಿಗಾಗಿ ತೆತ್ತ ದುಡ್ಡು ವಾವಸ್ಸು ಒರಲೀಂತ ಇಂಥಾ ಅವಿನೇಕಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದೆ.... ..

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನಾನೂವೇ ನನಗಿರೋ ಆ ಮಡುಗೀಸ ಎಣವೋನ ಕೋರಲಿಗಾದರೂ ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಕಳಿಸಿಬಿಡೋಣಂತ ಹೇಳಿ ಆ ಬರೋನ ಬಾಯಾರಿಕೆಗೆ ತೆರೋಕೋಸ್ಕರ ಈ ಅವಿನೇಕದ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ವೀಕೇಗೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಈಗಷ್ಟೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದರೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಲ್ಲ. ಮೂಗು ಕೊಯ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಕೊಂಡವಾಗಾಯಿತು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಹಾಗೇ. ನಾನೇನಾದರೂ ಹುಡುಗೀ ವಿಚಾರ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ನಿಮಗೆ ಸುಳ್ಳುಪಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಎಳಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಲವಂತದಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹುಡುಗೀ ವಿಚಾರ ಇರೋಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಕ್ಷಣ ಕಲ್ಪನೇ

ಮಾಡಿ ನಾನೇ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದೇನೆ. ಶೇಕಡ ಹತ್ತರಂತೆ ಬರೋ ವಂದಕ್ಷಿಣೇಲಿ ಕಮೀಷನ್ ಕೊಡೋಕೆ ನೀವೇ ಒಪ್ಪಿದೀರಿ.....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅದು ಸರಿಕಾಣಯ್ಯಾ! ನೀನು ಗೋಪಿನಾಥರಾಯನ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಂಡ ಸಂಗತೀನ ನನ್ನಿಂದ ಮರೆ ನಾಚಿ, ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಬೇರೆ ನಿನ್ನ ಶೇಕಡಾ ಹೇಗೆ ತೆರಿಸಿದೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ! ಗೋಪಿನಾಥರಾಯ ಕೊಟ್ಟ ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೂ ನಿಮಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಅದೇನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪಿತ್ತಾಜಿತವೋ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅವನ ಹತ್ತಿರಾನೂ ತಗೊಂಡಿದೀನೀಂತ ನೀನು ಯಾಕೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನಿಮಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸ ಬೇಕೂಂತ ಏನು ಕಾನೂನು ? ' ಬಿ ಎ. ಮಾಡಿದ ಗಂಡನ್ನ ಸೆಟಲ್ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಏನೂರು ರೂಪಾಯಿ, ಎಂ ಎ. ಮಾಡಿದ ವರನ್ನ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಮೀಷನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತೀನೀಂತ ' ಹೇಳಿದ್ದರು ಅದರಂತೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೇನು ಸ್ವಾಮಿ ದುರ್ಗೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅಲ್ಲಾ ತಗೊಂಡು ಎಂಟುನೂರರ ಗಂಟನ್ನ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೂ ಏನೂರು ಹಿರಿದೆಯಲ್ಲಾ-ಇದು ನ್ಯಾಯವೇಂತ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನಿಮಗೆ ನಾನು ನ್ಯಾಯ ಒಪ್ಪಿಸೋಕೆ ಕೂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ನೀವಂಥ ನ್ಯಾಯ ಮೂರ್ತಿಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ-ಅದರಲ್ಲಿ ಮಗನ ಊಟ ತಿಂಡಿ, ಬಟ್ಟೆಬರೆ, ಪುಸ್ತಕ ಫೀಜು ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ, ಅವನ್ನ ನಾಲ್ಕುಪರೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾರಿ ದೀರಲ್ಲ, ಇದು ಮಹಾ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ ? ಪಾಪ !!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ; ನೀನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಬೇಡ ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಏನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತೆತ್ತು ಕೂತಿದೀನಲ್ಲಾ ; ಅಲ್ಲದೇ ಒಂದು ದಿನಸ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡೂಂತ ಹೇಳಿ ಆ ಅಯ್ಯೋಗ್ಯನ್ನ ಕಳಿಸಿದರೆ, ಹೋಗಿ ಒಂದು ವಾರ

ನಾಗಿ ಹೋಯಿತು--ಅವನೂ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲಾ !" ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಯಾರಯ್ಯಾ ಹೊಣೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನೀವೇ ಹೊಣೆ ! ನಿಮ್ಮ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ, ನೀವು, ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗಿನೋರು ಯಾರು ಹೊಣೆ ಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮೀ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನನಗೆ ಎರಡು ಕಡೆ ದುಡ್ಡಿ ನಾಶ ತೋರಿಸಿ, ಮರುಳು ಮಾಡಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅಶೇಗೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬಿಡಿ, ಅವಳಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಮಗನ ಕೈಹಿಡಿದು ಹೆಳವಿಗೆ ತಾಳೇ ಕಟ್ಟಿ ಸೋ ಹಾಗೆ ಪುಸಲಾಯಿಸದೋನು ಯಾರಯ್ಯ ? ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೇನಯ್ಯಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹೇಗಿದೇ ಸ್ವಾಮೀ ! ನೋಡೀ ವಿಚಾರ ಮಾಡೀಂತ ಹೇಳಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಹೊಣೆಯೇ ? ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಈಗ ನನ್ನ ಮನೆ ಮುಳಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ನೀನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಗೊಂಡುಬಿಡುತೀಯಾ ! ಹಾಗಾದರೇ ಆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳ ವಿಚಾರ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ತೀಯಾ ? ನಿನ್ನನ್ನ ನಂಬಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಮೋಸವೇ ? ಹುಡುಗನ ಭವಿಷ್ಯದ ಗತಿಯೇನು ? ಒೀಗೆ ನನ್ನ ಮನೆ ವಾಳುಮಾಡೋದೇ ? !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನೋಡೀ ; ನೀವು ನನಗೆ ಬರೋ ಎರಡೂವರೆ ಕಾಸಿಗೆ ದುಗ್ಧ ಪಡೋದನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳೋ ದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ನಾನು ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬಹುದು. ಜೇನು ಕಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಕೊಡಕ್ಕೆ ಹಿಂಡಿ, ಕೈ ನೆಕ್ಕಿಕೊಂಡರೂ ನಿಮಗೆ ಸಂಕಟವಾದರೆ, ನಾನು ನಿಮಗೋಸ್ಕರ ದುಡಿಯೋಮಾಬೇಡ ; ನೀವು ದುಗ್ಧ ಪಡೋದೂಬೇಡ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಇದು ಶುದ್ಧ ಮೋಸವಲ್ಲವೇ ? ಹೆಳವಿಗೆ ತಾಳ ಕಟ್ಟಿದ ಆರುತಿಂಗಳಿಗೇ, ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮಗಳನ್ನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಕೊಡುತೀನೀ ಅನ್ನೋ ಕಂಡಿಷ್ ಮೇಲಲ್ಲವೇ ನೀನು ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ಮದುವೆಗೆ ನನ್ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅನ್ಯಾಯಾ ! ಅನ್ಯಾಯಾ !! ಅಂತ ನೀವು ಕೂಗಾಡಬ್ಯಾಡಿ. ಏನನ್ಯಾಯವಾದ್ದು ? ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ, ಬೆಳ್ಳಿ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಪದಾರ್ಥಗಳು, ನಗದು ನಾಲ್ಕುವರೆಸಾವಿರ ಇದೆಲ್ಲಾ ಬಂದದ್ದು ಅನ್ಯಾಯವೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕುವರೆ ಮನೆ ಹಾಳಾಯ್ತು ! ಹುಡುಗ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟದಾನೆ. ಕುರುಡೀನೇ ಚಂದಕ್ಕನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಬೇಳ್ವೆ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿಬಿಟ್ಟು, ಆ ಹೆಳವೀನೇ ಹೆಂಡತೀಂ ದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಲ್ಲಯಾ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೀವು ಬರೀ ಆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ—ನಾನು ದೇವರು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೋ ಬುದ್ಧಿಲಿ ತೋಚಿದ ಉಪಾಯಾನ ನಿರ್ವಂಚನೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಈಗ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳ ಸಂಗಡ ಶಶಿ ಮುವನೇಮಾಡಿಸೋದು ನಿನ್ನ ಜನಬ್ಬಾರೀಂತ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ ಇಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನಾನು ಮುಸುಗರದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಇಬ್ಬರನೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸೇವಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಯತ್ಕಿಂಚತ್ ದುಡ್ಡು ತಗೊಂಡರೇ, ನೀವು ಹೀಗೆ ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎರಗಿ ಬೀಳೊಲ್ಲಾಂತ ಆಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೇ, ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೇ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವು ನೀವೇ, ನಾನು ನಾನೇ. ಏನು ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮಗಳು—ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇದ್ದಹಾಗೇ ಇದ್ದಾಳೆ ರಮಾ—ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡು ಸಿಕ್ಕೊಲ್ಲವೇ ? ಎಂ. ಎ. ಮಾಡಿದೋವು ಗಂಡುಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೇ ನನ್ನ ಲಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ! ನೀನು ಉರಿಯೋ ಗಾಯಕ್ಕೆ ಉಣ್ಣು ತುಂಬೋ ವಿದ್ಯೆ ಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮಾತುಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ, ಇಲ್ಲಾ ಓಗೇ ನನಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿ ನಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆ ಮುಳುಗಿಸಿ

ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೀಯಾ? ಹೇಳಿಬಿಡು - ನಾನಂತೂ ನಮ್ಮಪ್ಪನಾಣೇ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮೀಷಾ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕೊಲ್ಲ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಮಾತೊಂದನ್ನ ಹುಷಾರಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ; ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನ ನನಗೆ ಬಿಡಿ. ನಾನೂ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಈಗ ಆ ಹುಡುಗನ್ನ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೆ ಯಿಂದ ಕರೆಸಿ ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ - ಏನು ಮಾಡೋದು?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಒಂದು ಕಾಗದ ಹಾಕೇ ಸ್ವಾಮೀ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಈ ಎಂಟು ದಿನವದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಾಗದಗಳಾಯಿ ತಲ್ಲಾ; ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಜಿಂಟೇ? ಒಂದಕ್ಕೂ ಜವಾಬೇ ಇಲ್ಲ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಹೌದು ಎಂಟು ದಿನದಿಂದಲೂ ಶಶಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದಾನೇಂತ ಏನು ಗ್ರಾರಂಟಿ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಇರದೇ ಎಲ್ಲ ಹೋದಾಸು?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅನಂತನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು,

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಅಯ್ಯೋ! ಆ ಹುಡುಗ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಸರ್ವಿಸ್ತಿಗೇ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅವನ ತಂಗಿ ಇಲ್ಲಿವೇ ಸ್ವಾಮೀ ಶಶಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಂತಿದ್ದದ್ದು?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಆ ಹುಡುಗೀ ಪೂನಾಬಲ್ಲೊಂದು ಅಬಲಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೆಯಂತೆ. ಅವಳಿಷ್ಟಾನೇ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನಂತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಶಶಿ ಪೂನಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಗಾಬರಿಗೊಂಡು) ಹೌದೆ, ಹಾಗೂ ಮಾಡಿಯಾನೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಮಾಡೋದೇನು ಸ್ವಾಮೀ! ನಿಮ್ಮನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿ ಸೋಕೆ ಒಲ್ಲದ ಹುಡುಗೀಗೇ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅತಂಕವೇನು?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಈಗ ಗತಿಯೇನು? ಭಗವಂತಾ! ನಾನು ಒಪ್ಪತ್ತು ಹೋಗಿ ಬರಲಿಂತ ಕಳಿಸಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾಯಿತೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಮುಂಚೆ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್‌ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ತಂತಿ ಕೊಡುತ್ತೇನಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಏನಂತಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಿಮಗೆ ಸಖ್ತಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದೇ ಶಶೀನ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಳಿಸಿಕೊಡೀಂತ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಆಮೇಲೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಶಶಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಸುಧ್ದಿನ ತಿಳಿಸೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿರಲಾರ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹೋಗದೇ ಆ ಹೇಳವಿ ಮುಂದೇ ಕೂತಿರುತಾನೆಯೇ ಸ್ವಾಮೀ ? ನಡೀರಿ ತಂತಿ ಕೊಡೋಣ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— (ಜೇಬಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ) ಪರ್ಸ್ ತಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನೀವೀ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಖರ್ಚಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಕೋಚ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ವರ್ಮ ಒದಗಿದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳು ತೇನೆ. ಆಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಅವತ್ತು ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್‌ನ ಬರಹೇಳೋದಕ್ಕೆ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೂ ನಾನೇ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಧಾರೇ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ನೀವು ಚಿಲೈ ಇಲ್ಲಾಂದದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಆರು ರೂಪಾಯಿ ಹನ್ನೆರಡಾಣಿ ಚಿಲೈ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆಮೇಲೆ.....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ ಹೇಳಿಬಿಡು; ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಎಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ನಿಂತುಹೋಯಿತುನ್ನು ಸಿದ ದಿವಸ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಶಶಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೇ, ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರಮಗಳ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿ ಸೆಟಲ್ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗಿಯಂತೂ ನೀನು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಹಾಗೆ ಮೆತ್ತಗಾಗೋದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬರುಬರುತಾ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಬೆಳೆತಿದೆಯಂತೆ. ಅಂತೂ ಹದಿನೇಳನೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬವೂ ಆದಹಾಗಾಯಿತು. ಮುಂದೆ 'ಹ್ಯಾಗೋ? ಏನೋ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಲಿ ನಿಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದರೆ, ನಾನೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೂ ದಾರಿ ಮಾಡುತ್ತೀನಿ. ಬನ್ನಿ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಗ್ಧೆ ಪಡೋದನ್ನ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಈ ಹೆಳವೀ ಸಂಗಡ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾನಾದರೂ ಉತ್ಸಾಹತಗೊಂಡು, ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗೊಂದು ಲಗ್ನಮಾಡಿಸಿ ನನ್ನ ಮನೆ ಉಳಿಸಿಬಿಡಪ್ಪಾ ಸಾಕು.

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಮುಂದೆ, ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಹಿಂದೆ ಹೊರಡುವರು)

ಅಂಕ ೨ - ಪ್ರವೇಶ ೪

[ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೆಯ ಹಜಾರ. ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ, ಹಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಉಮಾ ತನ್ನ ತಳ್ಳುವ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಊರುಗೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ವಿದುರುಗಡೆ ಶಶಿಯು ನಿಂತು ಅವಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವುದನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಅವಳನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ದಾಸನು ಉತ್ಸಾಹಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.]

ಶಶಿ :—ಹಾಗೆ! ಹಾಗೆ! ನಾಲ್ಕು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಐದು, ಆರು, ಆರು, ... ಓ ಹೋ ಹೋ....ಭದ್ರ....ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು - ಇವತ್ತಿಗೆ.....ಆರು-ಏಳು-ಏಳು, ಎಂಟು-ಎಂಟು....ಷಾಬಾಷ್!.... ಹಾಗೇ! ...ಎಂಟು - ಒಂಭತ್ತು - ಒಂಭತ್ತು....ಒಂಭತ್ತು....ಇನ್ನೊಂದು.... ಒಂಭತ್ತು .ಒಂಭತ್ತು....

(ಉಮಾ ಹತ್ತನೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಲು ಹೋಗಿ ಬಲಕ್ಕೆವಾಲುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಶಶಿಯು ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು-ದಾಸನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಜಾರುವನು)

ಶಶಿ :—ಈವತ್ತು ಹತ್ತನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡೋದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ; ನಾಳೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೇ ?

ಉಮಾ :—(ನಕ್ಕು) ಈ ದಿನಾಂದರೆ, ಸಂಜೆವರೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆಯಿಲ್ಲ.

ಶಶಿ :—ಹಾಗಾದರೆ ಸಂಜೆಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಹೊರಗಡೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ನೋಡು-ಅಂತೂ ಈ ದಿನ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು.

ಉಮಾ :—ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಡುತೀರಾ.

ಶಶಿ :—ಮಹಾರಾಣಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ.

(ಕೈ ಮೇಲೆ ಕುರ್ಚಿಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನು)

ಉಮಾ :—ಮಹಾರಾಣಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲ-ದಾಸಿಯ ಬೇಡಿಕೆ.

[ಎತ್ತಿ ತಂದು ತಳ್ಳುವ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ, ತಾನು ಬಂದು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವನು]

ಉಮಾ :—ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಬಂದೇ.

[ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪೇರಿ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಬರುವಳು]

ಶಶಿ :—(ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟು ಸವಿಯುತ್ತಾ) ಅಂತೂ ಅಳಿಯಾಂದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಗಾಣಾಂತ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ ಭಾವನೆಯೇನೋ ?

ಉಮಾ :—ಅಳಿಯಾಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಬೆಳಕು ಮಾಡಿದ ದೇವ ರೂಂತ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಾವನೆ.

ಶಶಿ :—ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಯ ವಿಚಾರವಲ್ಲ....

ಉಮಾ — ನಮ್ಮ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ದಾಸ ಸಮಸ್ತರ ಭಾವನೆಯೂ ಒಂದೇ.

ಶಶಿ :—ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಲ್ಲಾ. ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೋಳು ನೀನು ; ತಗೋ ಉಪ್ಪೇರಿ.

ಉಮಾ :—ಹೆಜ್ಜೇ ಇಡೋದೇನು ಕಷ್ಟ, ಕೈ ಹಿಡಿಯೊರೊಬ್ಬರ ದಾರೇನ್ನೋ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶಕ್ಕಾದರೂ ಹಾರಬಹುದು.

ಶಶಿ :—ಅಬ್ಬಾ ! ಎಂಥಾ ಮಾತಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ !

ಉಮಾ :—ತಪ್ಪಾಯಿತು.

ಶಶಿ :—ಏನು ?

ಉಮಾ — ಹದ್ದು ಮೀರಿನುಡಿದದ್ದು !

ಶಶಿ :—(ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ) ಹುಚ್ಚೇ ! ಹಾಗ್ಯಾರಿಂದರು ! ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಭೇರಿ. ಗಾಢವಾದ ಅರ್ಧ ಹೊಳೆಯುತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗಂದೆ, ಆಪ್ಪೇ !....ಉಮಾ ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಎಂಟು ದಿನಗಳಾಗಿ ಹೋದುವು. ತಂದೆಯವರು ಈ ಮಧ್ಯೆ “ಹೊರಟು ಬಂದು ಬಿಡು....” ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಮೂರು ಕಾಗದ ಬರೆದರು. ಬಂದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ವಾಗಿ ಹೊರಡಲಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೊಂದಲು ಕಾಗದ ಬಂದ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ

ಉರಿನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಕಾಗದ ಬಂದಂದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ಕಾಗದ ಬಂದದಿನ.....

ಉಮಾ:—ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನಾದಿರಿ.

ಶಶಿ:—ಏನೂ ಇಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ನೆನಸಿ ಕೊಳ್ಳಲೂ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದು. ಅಬ್ಬಾ! ಎಂಥ ಭಯಂಕರ ವಿಚಾರ, ಕೇವಲ ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಪಾರಾಯಿತು.

ಉಮಾ:—ನಡೆಯುವರೆಲ್ಲರೂ ಎಡವೇ ಎಡವುತಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ನಡೆಯಲಾರದೆ ಇದ್ದು, ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತೀರೋ ಈ ದೆಡಗಲಿ ಕೋಲುಜಾರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ವಿಚಾರವೇ!

ಶಶಿ:—ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡೋಣ....ನನಗಂತೂ ಕರುಳು ಬಾಯಿಗೆ ಗುದ್ದಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ.... ಎಂಥ ಅಚಾತುರ್ಯ—

ಉಮಾ:—ಹೋಗಲಿ ಮರೆತು ಬಿಡಿ. ಮಗುವಿನಲ್ಲೇ ಬೀಳ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಆಗ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋರು ಯಾರು ಇರತೀರಲಿಲ್ಲವೇನೋ; ಇದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮಷ್ಟೆ ಮರುಗೋರು ಯಾರೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ; ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಶ್ರಯದಾತರು, ಸಂರಕ್ಷಕರು ನೀವು ಬಂದಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಇಡೋದನ್ನು ಕಲಿತಾ ಬಿದ್ದೆ; ಮೂಗೊಡೆ ಕೊಂಡು, ರಕ್ತ ಹರಿತು; ಕೂಡಲೇ ಬಂದು ಕೈ ಹಿಡಿದು, ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿ, ಉಪಚರಿಸಿ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಂತಃ ಕರಣದಿಂದ ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿರಿದ್ದಿರಿ. ತಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಮತೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನಾನು ಬೀಳದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನಗೀ ಭಾಗ್ಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತೇ?

(ಶಶಿಯು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ).....ತಪ್ಪಾಯಿತು. ನೀವು ಮರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯೋ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವೇ ಇರೋದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ಅಮ್ಮ ಕೂಡಾ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ-ನೀನು ಮಾತುಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊ ಅವರಿಗೆ ಬೇಜಾರಾದೀತಂತ?...ನಿಮಗೆ ಈಗ ಬೇಜಾರಾಯಿತೇ?

ಶಶಿ :—ಡಂಭ, ದುರಹಂಕಾರ, ಕೃತ್ರಿಮ, ಕಪಟ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಾದ ಮಾತುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತೂ, ಸಂತೋಷ, ದುಃಖ, ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಕನಿಕರದ ಮಾತುಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಬೇಜಾರಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ... ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲದ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಹಸುಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಬಳಿ ಆಡೋ ಮಾತುಗಳು ನನಗೆ ಬೇಜಾರೇ!..ಅದು ಹೋಗಲಿ, ನಾನು ಈ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಷೆಟಲ್ ಗಾಡಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೂಂತ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ನೀನು ಊರುಗೋಲು ಹಿಡಿದು ಖಂಡಿತ ನಡೀಬೇಡಾಂತ ಹೇಳಬೇಕೂಂತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಈ ದಿನ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಪೂರ್ತಿ ಇಡಲಿಲ್ಲ, ಸಂಜೆಗಾದರೂ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಿಸಲೇಬೇಕು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಬಂದವೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋಟದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡೋದನ್ನು ಕಲಿತುಬಿಡಬೇಕು ಇಂದಲ್ಲಾ, ನಾಳೆ, ಈ ವರುಷವಲ್ಲ-ಮುಂದಿನ ವರುಷ ಕ್ಯಾದರೂ ಸರಿ ನೀನೂ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಊರಿಗೋಲಿನ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಸಾಕು. ಅಂದಿನ ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷಾನ ನೋಡೋದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ಉಮಾ ! ...ಉಮಾ !

[ಉಮಾ ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನೋಡುವಳು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಂಬನಿ ತುಂಬಿರುವುವು.]

ಶಶಿ :—ಯಾಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ?

ಉಮಾ :—ನೀವು ಈ ದಿನವೇ ಹೊರಟುಬಿಡಬೇಕೇ ?

ಶಶಿ :—ಬೇಡವೇ ? ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೇಂತ ಬಂದವನು—ಎಂಟು ದಿವಸವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಹೊರಡ ಬೇಡವೇ ?.. ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನ್ನಂತೇ ನನಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವ ತಾಯಿ ..ಆಕೆಯ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆ ನೆಟ್ಟಗಿರಲಿಲ್ಲ ; ಅವರನ್ನು ನೋಡಲೇ ಬೇಕು.

ಉಮಾ :—ನೀವು ಈವತ್ತೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಬರೋದು ಯಾವತ್ತು ?

ಶಶಿ :—ಯಾವತ್ತು ಬರಬೇಕು ಹೇಳು.

ಉಮಾ . — ನಾಳೆ ನಾಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಇರಿ. ಆಚೆ ನಾಳಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಿ ...ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಶಶಿ :—ಉಮಾ ! ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀ ? ಈಗ ಕಳುಹಿಸಲಲ್ಲವೇ ?

ಉಮಾ :— ಮದುವೆಯಾದ ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳಿಂದ, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಆಸ್ಪತ್ಕಾರಿ ಕಾಗದ ಬರೆದರೂ, ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರೂ ನಿಮಗೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾರಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ನೆಪಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಏನೋ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿರಿ. ನಾನೂ ಸಹ ನೀವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ-ನನ್ನಂಥ ಹೇಳುವಿಗೆ ನಿಮ್ಮಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ದಯೆಯು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕೂ, ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ-ಆದರೆ ಈ ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂಟುನೂರು ವರುಷಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಎಡ ಬಿಡದೆ ಇದ್ದಂತಿದೆ. ನೀವು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಎರಡು ದಿನಗಳನ್ನಾದರೂ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯೋದು "

ಶಶಿ :— ಬೆಳಗಾಗುತ್ತೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿ ಕಳೆಯುವಹಾಗೆ; ಜಗತ್ತಿನ ನಿಯಮವೇ ಇದು ಉಮಾ !

ಉಮಾ :— ನನಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮಾತು ಯಾಕೋ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತುಂಬಾ ಸ್ವರ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದೇನೋ ಏನೋ, ನನಗೆ ನಾನು-ನನ್ನ ಸುಖ ಸಂತೋಷ-ಇವೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿವೆ—ಹುಟ್ಟಿದರಿಂದ ಎಂದೂ ಕಾಣದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಡಂತಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ. ನೀವು ಹೊರಡಲೇಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆಯ ಮೆಯಿಲ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಬಿಡುವಿರಿ. ಈ ದಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮಾತುಬೇಡ. ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಸಂಜೆಗೂ ಅಪ್ಪನ ಸಂಗಡ ಹೋಗದೇ, ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಡಿ. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶಶಿ :— ಹುಚ್ಚೇ ! ನೀನೇನು ಹೇಳುವುದು, ನಾನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರಿ ನಾಳೆ ಹೊರಟುಬಿಡುವುದು ...ಅಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ತುಂಬಾ ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಉಮಾ :—ತಂದೆಗಳು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ಸಿಟ್ಟು

ಕೋಪದಿಂದ ಹೆದರಿಸೋದು....ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುದ್ದಿಸೋದು.

ಶಶಿ :—ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಅದು ಹೋಗಲಿ....ಎಲ್ಲಿ; ಮೊನ್ನೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ ಆ ಊರುಗೊಲು ಹಿಡಿದು—ಆ ಹಾಡು ಒಂದುಸಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು ಕೇಳೋಣ. ಇನ್ನು ಹೊರಡೋ ಗಡಿ ಬಿಡೀಲಿ, ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಮಾಡೋ ಔತಣದ ಅನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಾರದು.

ಉಮಾ :—(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಈಗಲೇ ಹೇಳಬೇಕೇ?

ಶಶಿ :—ಹೇಳೂಂತ ಕೇಳುತಾ ಇದೇನೆ-ಹೇಳು-ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದಾರೆ; ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅಡುಗೆಮನೆ ಬಿಟ್ಟೇಬರೊಲ್ಲ. ದಾಸ ತೋಟ ದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ನಾನೂ ನೀನೂ ಇಬ್ಬರೇ.

ಉಮಾ :—ನಿಮಗೆ ಸಂಗೀತಾಂದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಇಷ್ಟಾಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಆ ಸಂಗೀತದ ಮೇಷ್ಟ್ರನನ್ನ ದಿನಾ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸತಾಯಿಸಿ ಕಳಿಸಿ ಬಿಡುತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶಶಿ :—ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೋ ಗಂಟಲಿನ ಮಾಧುರ್ಯ, ಜೊತೆಗೆ ಆ ಹಾಡಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನನುಡಿಯೋದರಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯೋ ಅಂತಃಕರಣದ ನಾದ. ಇವುಗಳಿಂದ ಹಾಡು ಇಂವಾಗುತ್ತಿಯೇ ಹೊರತು, ಕೇವಲ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ ದಿಂದಲ್ಲ.

ಉಮಾ :—ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನನಗೊಂದು ನಿಘಂಟೇ ಬೇಕು ನೀವಾಡೋಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನನಗರ್ಥವಾಗದೇ ಹೋಗೋವ ನೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರಾತ್ರಿ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಗೊಂಡಾಗ ಒಬ್ಬಳೇ ಯೋಚಿಸುತಾ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ.

ಶಶಿ :—ಬರೀ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೀತಾ ಇದೆ. ಹಾಡಿಬಿಡು.

ಉಮಾ :—(ಹಾಡುವಳು)

ತುಂಬಿ ಬಂದಿದೆ ಮಧುಮಾಸಲೋಕವಾ

ತುಂಬಿ ಪುಷ್ಪದಿ ಮಧು ಪಾನಕೆಳಸಿದೆ ||ಅಪ||

ಕನಸ ಮನಸ ಮುಚ್ಚಿ

ಹೊಸ ಬೆಳಕ ಹಚ್ಚಿ
 ಚಿಂತೆ ಸಂತೆಯ ಕೊಟ್ಟಿ
 ಕುಣಿಸುತ ತಣಿಸುತ
 ಕಾಣದಾನಂದ ಪ್ರವಾಹದೀ || ೧ ||
 ಬಿರಿದ ಸುಮದ ಕಂಪು
 ಎಳೆಗಳಾಯ ತಂಪು
 ತರುಲತೆಗಳ ಸೊಂಪು
 ಮನಕೆಂಪು ಬಲುಪೆಂಪು
 ಕೋಕಿಲ ಗಾನಸುಮಾನದೀ || || ೨ ||

[ಒಳಗಿನಿಂದ “ಉಮಾಉಮಾ” ಎಂಬ ಸರಸ್ವತಮ್ಮನ ಧ್ವನಿ]

ಉಮಾ :—ಬಂದೇ !

[ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು; ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದಾಸನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನು.]

ಶಶಿ :—ಏನು ದಾಸಪ್ಪಾ ? ರಾಯರು ಬಂದರೇ ?

ದಾಸ :—ಬಂದಾರೆ ಬುದ್ದೀ....ತಮ್ಮನ್ನ ನೋಡಬೇಕಂತ ಅಮ್ಮಾ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಶಿ :—ಏನು ಸಮಾಚಾರ ?

ದಾಸ :—ಬಂದೋರೇ, ಎದುರು ಮನೆ ಸಾಹುಕಾರ್ ರುದ್ರಪ್ಪನ್ನೋರಿ ಗೊಂದು ಕಾಗದ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರು; ನಾನು ಅವರ ಮಂಡೀತಾಕೋಗಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವರು ಕಾಗದಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಡ್ರೈವರ್ ಚನ್ನಪ್ಪನ್ನು ಕರೆದು “ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರ ಮನೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ಅರ್ದಿಂಟಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೋಗಬೇಕಂತೆ. ಕಾರಿಗೆ ವೆಬ್ರೋಲಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಓಗಿಬಿಟ್ಟು ಸಂಜೆಗೇ ವಾಪಸ್ ಬಂದುಬಿಡೋ”ಂದರು. ಆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಾರು ತತ್ತಾನೆ ನೀನು ಓಗಪ್ಪಾ ಅಂದರು.

ಶಶಿ :—(ಗಾಭರಿಯಾಗಿ) ಏನು ಸಮಾಚಾರ ; ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ !!
 (ಮೇಲೇಳುವನು)

[ಇತ್ತಲಿಂದ ಉಮಾ ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ತರುವಳು. ದಾಸನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವನು.]

ಶಶಿ :—ಉಮಾ! ಏನು ಸಮಾಚಾರ?

ಉಮಾ :—ಮೊದಲು ಕಾಫಿ ತಗೊಳ್ಳಿ.

ಶಶಿ :—ನೀನು ಯಾಕೆ ಮಂಕಾಗಿದೀ?

ಉಮಾ :—ಕಾಫಿ ತಗೊಳ್ಳಿ-ಹೇಳುತೇನೆ.

ಶಶಿ :—ಹೀಗೇಕೆ ಸತಾಯಿಸುತ್ತೀರಿ-ದಾಸನೇನೋ ಅರ್ಧಾರ್ಧ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದ.

ಉಮಾ :—ತಪ್ಪಾಯಿತೂ ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಹಾಗಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಹುಷಾರಿಲ್ಲಾಂತ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೋರಿಂದ ತಂತಿ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗಿದ್ದರೆ ಹಾಗೇ ಕಳಿಸೀಂತ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟಿದಾರಂತೆ. ಮುಂಚೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಬಿಡೀ! (ಬೇಡುವಳು)

ಶಶಿ :—(ಕಾಫಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ತಂತಿ ತಾನೇ!....ಸರಿ, (ಕಾಫಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ) ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ರುದ್ರಪ್ಪನೋರ ಕಾರಿಗೇರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ತೊಂದರೆ ತಗೊಂಡರೇ!

ಉಮಾ :—ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಖಾಯಿಲೇಂತ ತಂತಿ ಬಂದರೆ, ತಡ ಮಾಡೋದಕ್ಕಾಗುತ್ತೆಯೇ! ಅಲ್ಲಾ! ಅದೇನು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ತಂತಿ ತಾನೇಂದರಲ್ಲಾ!

ಶಶಿ :—ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಅವನೊಬ್ಬನೇ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗಂದೆ. ಸರಿ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಟ್ಟೆ ಬರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತೇನೆ.

ಉಮಾ :—ಎಲ್ಲಾ ನೂ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಲಿಟ್ಟು ಸರಿಮಾಡು ತಿದಾರೆ, ನೀವು ನಾಳೆ ಹೊರಡೋದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದೀರಿ. ನಾಳೆಯ ವರೆಗೂ ನಿಮ್ಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿರೋ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಮಾಯವಾಯಿತು; ದೇವರಿಗೇ ಬೇಡವಾಯಿತೇನೋ.

ಶಶಿ:—ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೇವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಸಿದಹಾಗೆಯೇ, ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೇಂತ ಬಂದೋನು ಎಂಟು ದಿನಸವಿರೋಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಗ್ಯಾನು ದೇವರದಯಾಂತ ತಿಳಿಯಬಾರದೇಕೇ !! ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಹೆದರು ತಿದ್ದೋಳೂ ಈವತ್ತಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲಾ—ಇದೂ ದೇವರ ದಯಾನ್ನೋದನ್ನ ತಿಳಿದು ಅವನಿಗಾಗಿ ಅಂತಃಕರಣ ಮಿಡೀಬಾರದೇ !!

ಉಮಾ —ತಪ್ಪಾಯಿತೂ. ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನ ಕೂಡ ಕುರುಡು ಕುರುಡಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿ ಪಾಪ ಮಾಡುತ್ತೀನಿ ನೀವು ಈಗ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ, ಕನಿಷ್ಠ ಸತ್ಯ ಎಷ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶಶಿ.—ತಂಬಾ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂದರೆ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ.

ಉಮಾ:—ಒಂದುವಾರ ಅಂದರೆ ಎಳುವಿನಸಗಳೇ ?

ಶಶಿ:—ಹೌದು. ಯಾಕೆ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೇ ! ಆಸ್ವರೋಳಗೇ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೀನೀಂತ ಹೇಳಿದ್ದು. ಈ ಬಾರಿ ಬಂದಮೇಲೆ, ನಿನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಮನೇಗೇ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗೋದಕ್ಕೆ ಎರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬರೋದು.

ಉಮಾ:—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಹೌದೇ ?

ಶಶಿ.—ಬರುತ್ತೀತಾನೇ ?

ಉಮಾ:—ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಬರೋದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ

ಶಶಿ —(ನಕ್ಕು) ಅಲ್ಲಾ ! ಹದಿನೇಳುವರುಷದಿಂದ ಹೆತ್ತು ಹೊತ್ತು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನ ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲೋ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ, ಕಂಡೂ ಕೇಳದ ಬೇರೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡೋದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗೋ ಹುಸಸ್ಸಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಲ್ಲಾ ! ಎಂಥಾ ಅಶ್ಚರ್ಯ !

ಉಮಾ:—ಇದು ತಪ್ಪೇ ?

ಶಶಿ:—(ಕೈಹಿಡಿದು) ತಪ್ಪಲ್ಲ ಉಮಾ ! ಸಹಜ ! ಆದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ ವಲ್ಲವೇ ! ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಾಗೋ ಸಂಗತಿಗಳಷ್ಟೇ ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಎರಡೂ ಮಾಯಾವಸ್ತುವಾದ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲವೇ !

ಉಮಾ :—ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಅರ್ಥವೇ ಆಗೋದಿಲ್ಲ.

ಶಶಿ :—ನನಗೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಈಗೀಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇವೆ.

ಉಮಾ :—ಅಂತೂ ಬೇಗಬಂದುಬಿಡಿ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ನಿಮಗೆ ಹೊರೆಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂತ, ಆದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸುಮಾರಾಗಿ ನಡೆಯೋದನ್ನು ಕಲಿತು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಗದೇನೇ ಹೋದರೆ ತೆವಳಿಕೊಂಡೇ ಅಡುಗೆ ಪಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ದಯಾ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುತ್ತೇನೆ (ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಹೋಗುವಳು, ಶಶಿಯು ಅವಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುವನು. ಗೋಪಿನಾಥರಾಯನು ಹೊರಗಿನಿಂದಲೇ “ಉಮಾ! ಉಮಾ” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬರುವನು).

ಶಶಿ :—(ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ) ತಂತಿ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಗೋಪಿನಾಥರಾಯ — ಬನ್ನಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ, (ಇಬ್ಬರೂ ಸೋಫಾದಮೇಲೆ ಕೂಡುವರು)

ಗೋಪಿನಾಥರಾಯ :—(ದುಃಖದಿಂದ) ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ತುಂಬಾ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೇಂತ ಎಷಕಂಠಯ್ಯ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ; ಕೂಡಲೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡೀಂತ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೇನೋ ವೈರ ಮಾಡಿದಾರೆ. ರುದ್ರಪ್ಪನೋರ ಕಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದೇನೆ. ಇನ್ನೇನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಬರಬಹುದು, ನೀವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರನ್ನು ನೋಡಿ, ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಹ್ಯಾಗಿ ದೇನ್ನೋದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಡ್ರೈವರ್ ಚನ್ನಪ್ಪನ ಕೈಲಿ ಮರೀದೇ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಬೇಕು; ನಾವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಆಂಕ್ಷಸ್ ಆಗಿದೇವೆ.

ಶಶಿ :— ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗೋಪಿನಾಥರಾಯ :—ಉಮಾ! ಅಮ್ಮಾ ಕಠೀತಾ ಇದ್ದಳು ನೋಡು-ಹೋಗು.

[ಉಮಾ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು]

ಗೋಪಿನಾಥರಾಯ :—ನೀವು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಮನೆದೇವರು.

ಶಶಿ :—(ನಾಚಿ) ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮಾತೇಕೆ !

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ :—ಹಾಗಲ್ಲ, ಅದು ಬರೀ ಮಾತಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯೋರೆಲ್ಲರ ಅಂತಃಕರಣಗಳ ಒಂದೇ ನುಡಿ. ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೋ, ಆ ಬಡ ಪಾಯಿ ಉಮಾ ಮಾಡಿದ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪೂಜೆಯ ಫಲವೋ, ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಅಂತಃಕರಣಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಗೋ ಅಂಥ ನೀವು ಅವಳಿಗೊಂದು ದಿಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದಿರಿ. ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಿದ್ದರೂ ನಾವೀ ಹದಿನಾರು ವರುಷದಿಂದ, ಗಂಡ ಹೆಂಡತೀರಿಬ್ಬರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಊಟಾ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ; ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ; ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾದ ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಾಲ್ಗಿಟ್ಟ ಅಮೃತಫಲಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದ ಹಾಗೆ ಹೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿಂತೆ ಮಂಜಿನಹಾಗೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸುಖದ ಬಹು ಭಾಗ್ಯ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರಕ್ಕಾಗಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯರು ಮಾಡೋ ದಾನವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯೋರೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಋಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ... (ದಾಸನು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನು) ಏನಯ್ಯ ?

ದಾಸ :—ಚನ್ನಪ್ಪ ಕಾರು ತಂದವರೇ ಬುದ್ದಿ !

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ :—ಬಹಳ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಹೊರಡ ಬೇಕಾಯಿತು. ಊಟಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅರ್ರಿ; ತಿಂಡಿಗೆ ತುಂಬಾ ಲೇಟ್, ಎಡವಟ್ಟಾಯಿತು. ತಂತೀ ನನಗೇ ಬಂದಿರೋದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಅವಸರಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಶಿ :—(ಎದ್ದು, ಕೋಟನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಚಪ್ಪಲಿ ಮೆಟ್ಟಿ,) ತಿಂಡಿ ಆಯಿತು, ಕಾಫಿಯೂ ಆಯಿತು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬರುತ್ತೇನೆ.

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ :—ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಡರ್ ಬರೋವರೆಗೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೂಂತ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೋರೋದು.

ಶಶಿ :—ಆಗಬಹುದು-ಅದಕ್ಕೇನು. ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟುಬರಲೇ ದಾಸಪ್ಪ !

ದಾಸಪ್ಪ :—(ಗದ್ದದಿತನಾಗಿ) ಓಗಿ ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡಿ ನಮ್ಮಪ್ಪ !

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ :—ದಾಸನಿಗಂತೂ ನೀವೂಂದರೆ ..... ಅವನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಏನೂ ...ದಾಸ ! ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರು. (ಬಾಗಿಲಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ಉಮಾ ! ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರು. ಬಾಗಿಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಬರಬಾರದು-ದಾಸಾ ! ಹಾಸಿಗೆ ಟ್ರಂಕನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟೆಯಾ ?

ದಾಸಪ್ಪ :—ಇಟ್ಟೆ ಬುದ್ದಿ.

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ .— ಲೇ ಸರಸೂ ! ನೀನೇನೋ ಕಳಿಸಬೇಕೊಂದಿದ್ದೆ ಯಲ್ಲಾ....

ದಾಸಪ್ಪ :—ಅಮ್ಮಾ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುಟ್ಟಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕಾರಿನಾಗಿಟ್ಟು ಬಂದೇ ಬುದ್ದಿ.

ಶಶಿ :— ಏನವೂ ?

ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ .—ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮೂರಿನ ಸ್ಪೆಷಲ್ ತರಕಾರಿಗಳು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಮನೇಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂಡಿ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಅಪೂರ್ವವಲ್ಲ ಬಿಡೀ, ಏನೋ ಅವಳ ಆಶೆ.

[ಎದ್ದು ಮುಂದೆ ಹೊರಡುವನು. ಶಶಿಯು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು. ಬಾಗಿಲು ತಟಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಒಮ್ಮೆ ದಾಸನ ಕಡೆಗೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಉಮಾ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಹೊರಟು ಹೋಗುವನು.]

ದಾಸ :—ದೇವರು ನಮ್ಮಪ್ಪ ? (ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಳ್ಳುವನು) ಬಡ ಬಗ್ಗರನ್ನ ಕಷ್ಟದಾಗಿರೋರನ್ನ ಕಂಡರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ನೀರಾಗೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ !

[ಅತ್ತ ತಿರುಗುವನು, ಉಮಾ ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಳು. ದಾಸನು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನು. ಪ್ಲಾಣಕಾಲಾನಂತರ ಇತ್ತಲಿಂದ ಗೋಪಿನಾಥರಾಯನೂ ಸರಸ್ವತಮ್ಮನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆಬಂದು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವರು.]

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ಏಕೆಂಟು ದಿವಸಗಳಿಂದ ನನಗಂತೂ ದೊಡ್ಡನಿಧಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಿತ್ತು ; ಏನೋ ಸಡಗರ ; ಏನೋ ಸಂಭ್ರಮ ; ಅಡುಗೆ

ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರದೆ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಮಾತುನಾಡದೇ ಇದ್ದರೂಕೂಡ, ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬಾ ಏನೋ ಉತ್ಸಾಹ ; ಏನೋ ಸಂತೋಷ

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಏನೋ ! ಉಮಾ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪುಣ್ಯವಂತಳು ; ದೇವರಂಥ ಗಂಡ ಸಿಕ್ಕಿದಾನೆ. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಆತನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ನೀವು ಹೊಗಳಬೇಡಿ. ಹುಡುಗ ಚಿನ್ನದಂಥೋನೂ ; ತಂದೇ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕೋನಲ್ಲ ; ಆ ತಂದೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಹುಡುಗ ದೇವರಂಥೋನು ; ಉಮಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಮತೆಯಿಂದಿದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಂದೇನು....ಅಲ್ಲಂದರೇ ! ನನಗೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯವೇ ನೊಂದರೆ-ಇಂಥ ರತ್ನದಂಥಾ ಹುಡುಗ ಇದ್ದೂವೇ, ಅವರಿಗೀ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಣೆ....

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಸ್ವಲ್ಪ ಇರು ಸರಸೂ ! ಉಮಾ ! ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ರೇಡಿಯೋ ಆರಿಸಿಬಿಡಮ್ಮ ; ಅಳಿಯ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮನೆಗೊಂದು ರೇಡಿಯೋ ಬಂತು.

(ಉಮಾ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು.)

[ದಾಸನೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.]

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ದಾಸಾ ! ಮಹಡಿ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕಾಗದ ಪತ್ರನಾ ಹರಡಿ ಬಿಟ್ಟದೀನಿ. ಎಲ್ಲಾನೂ ತೆಗೆದು ಬೀರೂನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಬೀಗ ಹಾಕೊಂಡು ಬೀಗದ ಕೈ ಗೊಂಚಲನ್ನು ತಂದುಕೊಡು....ಏನಂದೇ ಸರಸೂ?

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ಅಲ್ಲಾ ! ಇಂಥ ರತ್ನದಂಥಾ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರೋ ಹುಡುಗೀನ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಣೆ ಸಮೇತ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡೋರು ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೇಂತ ನನಗೆ ಯೋಚನೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ನೋಡೂ, ಹೀಗಿದ್ದು ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಆತನ ಸಾಹಸನೋಡು.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ನನಗೇನೋ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಬೀಗರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ 'ದುಡ್ಡು ದುಡ್ಡು'ಂತಿರೋರ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗನ ಲ್ಲೇನೂ ಐಬಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅವರೀಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದರಲ್ಲಿನ್ನೇನೋ ಇರಬೇಕೂಂತನ್ನಿಸುತ್ತೆ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಅದೆಲ್ಲಾ “ಉಮಾ” ಅದೃಷ್ಟ, ಅಷ್ಟೇ! ಇನ್ನೇನು ಕೂತಿರುತ್ತೆ, ಹುಡುಗ ಉಮನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಜಾರು ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡಾನೂಂತಿದ್ದೆ, ಪಾಪ, ಎಷ್ಟೋ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿದಾನೆ—ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ಅಂತೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಂಬ ಬೇಡಿ ; ನನಗೇನೋ ಆತನ ಮಾತುಕಥೆ ನೋಡಿದರೆ ಯಾರ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಮಮತೆಯೇ ಇದ್ದ ಹಾಗಿಲ್ಲ....ಸದ್ಯ ಈ ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಕೆಡಸದೇ ಹೋದರೆ ಸಾಕು.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಆವರ ತಂದೆ ಮಾತಿಗೇ ಕೆಡದಿರೋ ಮನಸ್ಸು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಮಾತಿಗೆ ಕೆಡುತ್ತಿಯೇ! ಅದು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ಹುಡುಗನ ವಿಶ್ವಾಸ ನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮ ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಮಗನಾಗಿದ್ದನೇನೋ ಅಂತನ್ನಿಸುತ್ತೆ, “ಉಮಾಗೆ ಕಾಲು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೆ—ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳೇ ತೋಟ ದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಡೆದಾಡುತ್ತಾಳೆ” ಅಂತ ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಬರೀ ಹೇಳೋದೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಮಾತಿಗೆ ನಮಗಿಂತಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ಆಕೆಗಂತೂ ಈ ಮದುವೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿದ್ದ ಹಾಗೆನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಅವರ ಮನೆ ಜಗಳ ಏನೋ ಹೇಗೋ? ಕಂಡೋರು ಯಾರು? ಅಂತೂ ಆಕೇನೂ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕಂಡರೆ ದುರು ಗುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಿಡಿ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :—ನೋಡಿದಿರಾ! ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಅಲ್ಲೇ ಗಂಡ ಹೆಂಡ ತೀರ ಮಧ್ಯೆ ಏನೋ ತಂದು ಹಾಕಿರಬೇಕು.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಹೊಸದಾಗಿ ತಂದು ಹಾಕೋದೇನು ; ಈ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿದರೆ, “ನಿಮಗೆ ನಗದು ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಗುತ್ತೆ; ಅಲ್ಲದೇ ಮುಂದೆ ಈ ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೇ ಸಿಗುತ್ತೆ”ಂತ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಿರಬೇಕು; ಆದರೆ ಆಕೆ ‘ಸೊಸೆ’ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾಂತ ಈ ಸಂಬಂಧ ಬೇಡಂದಿರಬೇಕು.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :— ಇರಬೇಕೂ ! ಇರಬೇಕೂ ! ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆಸ್ತಿ ಸಿಕ್ಕೋರ್ಭಾಸ್ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ; ಅದಕ್ಕೇ ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ, ಹೆಂಡತೀಗೆ ಇಷ್ಟ ವಿರದಿದ್ದರೂ ಹೆರ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಹೇಗೋ ! ಹುಡುಗನಂತೂ ಬಂಗಾರದ ಹಾಗಿದಾನೆ....ಅಲ್ಲಾ ! ಉಮಾ ಅವನ ಸಂಗಡ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೊಂಡಿ ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಳು ನೋಡಿದೆಯಾ ?

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :— ಅಯ್ಯೋ ! ಬಂದು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ, ಆ ಹುಡುಗ ಹೊರಡುತ್ತೀನೀಂದಾಗ, ಉಮಾ ಗೋಳಾಡೋದನ್ನು ನೋಡೋಕಾಗದೆ, ನಾನು ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೈಗೆ ಹುಷಾರಾಗಿಲ್ಲಾಂತಾ ಕಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಯಿತಲ್ಲ-ಅವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ.

[ಇಬ್ಬರೂ ನಗುವರು]

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗಿ ! ...ನಡೀ ಸರಸೂ ! ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕು. ಚನ್ನಂಜಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಹತ್ತು ಪಲ್ಲಾ ಭತ್ತ ತಗೊಂಡು ಬರಬೇಕು.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :— ಈಗ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗೋದು ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಗುಮಾಸ್ತೆ ವೆಂಕಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಭತ್ತ ಅಳಿಸಿಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಅವನ್ನು ಗಾಡಿ ಸಂಗಡ ಬರೋಕೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ನಾನು ರಾತ್ರೀಗೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ—

(ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನೂ ಹಿಂದೆ ಸರಸ್ವತಮ್ಮನೂ ಹೊರಡುವರು.)

ಅಂಕ ೨ - ಪ್ರವೇಶ

[ರಸ್ತೆಯಿಂದ ತುಸುದೂರದ ಮರದಡಿ. ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಬಹು ಬೇಸರಗೊಂಡಂತಿದೆ.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಎಂಥಾ ದುರವಸ್ಥೆಗಳೇ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಕು. ಒಂದೇ ಒಂದು ತವ್ವು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ, ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಹಾಗಾಯಿತು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಇದು ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸೋರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲಾ ! ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅಲ್ಲಯ್ಯಾ ! ನಿನ್ನ ತಂತಿಯಿಂದ ಅವನೇನೋ ನಿಂತು ನಿಂತಹಾಗೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಕಲ್ಲುಗುಂಡಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆಹಾಗೆ ಎಂಥೆಂಥಾ ಮಾತಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ ! ಹೊಟ್ಟೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿ ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ, ಈಗಲಾದರೂ ನಾನು ಆದದ್ದು ಆಗಿಹೋಯಿತಂತ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಡೋದೇ ಕ್ಷೇಮಾಂತ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಬಿಡೀ ; ಅಲ್ಲಾ “ಸೊಸೇ ! ಸೊಸೇ !” ಅಂತ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರೋ ಆ ಭಾಗಮ್ಮನೋರ ದುಃಖ ನೋಡಲಾರದೇನಾದರೂ, ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳ ಸಂಗಡ ಮದುವೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ, ನಿಮಗೆ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ತುಂಬ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅಲ್ಲಯ್ಯಾ ! “ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ! ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೆಂಡತಿ ಸಂಗಡ ನಾಲ್ಕುದಿನಾ ಇರೋದನ್ನ ನೋಡಿ ಸೈರಿಸಲಾರದಂಥಾವರೇ ನನ್ನ ತಂದೇ?” ಅಂತ ಎದುರಿಗೇ ಕೇಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸದನ್ನಲ್ಲಯ್ಯಾ ಶಶಿ. ಎಂಥ ಅವಿವೇಕವಾಯಿತು ನೋಡು. ನಮ್ಮ ಏರ್ಪಾಟುಗಳಿಂದ ಹುಡುಗನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತರಿಸುತ್ತಾ ಇದೇನೆ ಅಷ್ಟೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಎಂಥಾ ಹುಡುಗ ಅವನು ತಾನೇ ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮೀ; ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಶುದ್ಧ ಎಳವು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ನೊಂದು) ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ! ನೀನು ಶಶೀನನ್ನ ಬೇಡಾ! ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಸರಿಹೋಯಿತು ಬಿಡಿ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ! ಆ ಹಳ್ಳಿ ಮುಕ್ಕ-ಅನಂತು ತಂಗೀನ ನೋಡಿಬಿಟ್ಟ; ಅದನ್ನ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನೀಂತ ಕುಣಿದಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಸರಿ, ಆಯಿತು-ಎನೋ ಅವನ ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅನ್ನರೇಖೆ, ಧನ ರೇಖೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು; ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಅಷ್ಟು ದುಡ್ಡು-ಸಾಮಾನು ಕೈಗೆ ಬಂತು ದಿಂಡಾಗಿ. ಈಗ ಆ ಹೆಳವೀನೇ ಇವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು-ಆ ಹಳ್ಳಿ ಮುಕ್ಕನ ನೆನಪಾದರೂ ಇಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹಾಗೇಂತ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳೋದು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಹ್ಯಾಗೇನು ಸ್ವಾಮೀ! ಇದೇನು ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರವೇ? ಈ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕು. ಅಷ್ಟೇ; ತಿಳಿತೇ? ನಿಮ್ಮ ಮಗಾ ಎಂ. ಎ. ಪ್ಯಾಸ್ ಮಾಡಿದಾನೇ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಅತಿವಸ್ತುಂತ ತಿಳಿ ಬೇಡಿ. ಅವನೂ ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ಹುಡುಗ. ವಯಸ್ಸು-ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಗಡ ಇರಬೇಕು-ಅಷ್ಟೇ, ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಿನ ಹಾಗೆ ಹರಮಾಡಿ, ಯಜಮಾನಿಕೆ ನಡೆಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಮೊದಲನೇ ಮದುವೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವ್ವಾ ಈ ಎರಡನೇದು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೀವೇ ಹಾಗಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಆದಹಾಗೇ ಆಯಿತು ಬಿಡಿ. ನೋಡೀ ಯಾವ ಪ್ಲಾನೂ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವಿವೇಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ. ಆ ಮನೆಯೇ ತಗೊಳ್ಳಿ, ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ರಂಗರಾಯರದು. ತಾರಸಿ, ಗಾರೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಆಗೋದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎಷ್ಟು ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತಾ ಇತ್ತು! ಈಗ ಹ್ಯಾಗೆ ಜಿಗೀಜಿಗೀಂತ ಮೆರೀತಾ ಇದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟೇ. ಯಾವ ಕೆಲಸಾನೂ ಅರ್ಧಾಂತಕದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಕೈ ಕೈ

ಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈಗ ನೋಡಿ; ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪ್ಲಾನಿನಂತೆ ಆದರೆ, ಮನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಂಥ ಸೊಸೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ-ಭಾಗ್ಯಮನೋರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಇನ್ನೊಂದೊಬ್ಬದಾರುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಬಂದು, ನೀವೀ ಊರಿನಲ್ಲೊಂದು ಮನೆಮಠ ಮಾಡೋದಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೂ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ಹೆಂಡತಿಸಿಕ್ಕಿ, ಹಿಂದಿನ ದೆಲ್ಲಾ ಮರತು, ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತೆ; ನಿಮ್ಮ ವಂಶಾನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನೀನು ಹೇಳೋದೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅದರಂತೆ ನಡೆಯೋದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಇಲ್ಲದ ಮುಜುಗುರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹೌದೇ ಹೌದು ಸ್ವಾಮೀ ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೆಲಸ ತಾನೇ ಮುಜುಗರವಿಲ್ಲದೆ ಆಗಬಹುದು! ನಿತ್ಯದ್ದೊಂದೂಟ ತಗೊಳ್ಳಿ; ಗಂಡಹೆಂಡತೀರ ವ್ಯವಹಾರ ತಗೊಳ್ಳಿ, ಏತಿ ಪ್ರೀತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಈಗೇನು ಮಾಡೋದು - ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡೋದು ಹೇಳಪ್ಪ; ನೀನು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತೆಗಾಗೋದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಇವನೇ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದಿದಾನೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಆ ಹುಡುಗೀ ವಿಚಾರ ಬಿಡಿ. ಹುಡುಗೊಬ್ಬ ಸರಿಹೋದರೆ, 'ಹೆಳವಿ ಹೆಣ್ಣು ; ಆರುತಿಂಗಳು ನೋಡಾಯಿತು, ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲಾಂತ, ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ'ಂತ, ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಹಾಕಿಸಿಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು; ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅವನು ಹಾಗೆ ಬರೆದಾನೇ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ! ನಿನಗವನ ಸಮಾಚಾರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅವತ್ತು ಅದೇನು ತಿಕ್ಕಲು ತಿರುಗಿತ್ತೋ ಏನೋ; ಅವರನ್ನು ಆ ಹುಡುಗೀನ ಅನಂತೂ ತಂಗೀನ ಮಾಡಿಕೋ

ಬೇಡಾಂದ ಸೇಡಿಗಿ, ಈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾಡಿಕೋತಿನೀಂತ ಒಪ್ಪಿದನೇ ಹೊರತೂನೆ, ಈಗ ಮತ್ತೆ ಮದುವೇಂದರೆ, ಇನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಎದುರು ಬಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಹೌದು ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ, ಎದುರು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ; ಆ ಮೇಲೆ ನೀವು ಹರಹಿಡಿದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಬೇಕು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುನಡೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೋ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವು ತಂದೆಯಾಗಿ ಶಶಿ ಮಗನಾದ್ದಕ್ಕೇನು ಗುರುತು? ಏನಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಗಡೆ ಸ್ನೇಹಿತರೇ! ನೀವು ಹೇಳೋಕೇ, ಅವನು ಕೇಳಿ ವರಸಿಹಾಕಿಬಿಡೋಕೇ!!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಏನೋ! ನಿನ್ನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಏನೋ ಒಂದು ವಕ್ರದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೂನ್ನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ವಕ್ರದ ದಾರಿಯೇ! ಅದೇನು ಸ್ವಾಮಿ ಸಲಸಲ್ಪಾ ಹಾಗಂತಿದೀರಾ? ಎರಡುಕಡೆಯಿಂದ ಗಂಟು ಸಿಕ್ಕೋದಾರಿ ತೋರಿಸಿದರೇ.....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಅಯ್ಯೋ! ಸುಮ್ಮನಾಗು. ನಿನ್ನ ಗಂಟಿನ ಮನೆ ಹಾಳಾಯಿತು. ಯಾಕಾದರೂ ಈ ಗಂಟಿಗೆ ಆಶೆ ಪಟ್ಟೀನೇ! ಹಾಳುಗಂಟೆ ನಾಶಿಯಿಂದ ಮನೆಯೇ ಮುರಿದು ಹೋಗೋಸ್ಕರ ತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗವನೇ ನಾದರೂ ಎದುರು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮತ್ತೆ ನನಗೇ ಶಶೀಗೇ ಇಷ್ಟು ವರುಷ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಮುರಿದು ಮುಟ್ಟುಗೋಲಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ನನ್ನ ಅವಳ ಸಂಬಂಧವಂತೂ ಖೈಂಯಾಗೇ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಈಗೇನು ಮಾಡಿತೀರಿ ಹೇಳಿ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನೀವು “ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನ ಡಿಯಾಳುಗಳೂ”ನ್ನೋದನ್ನ ತಿಳೀಲಾರರಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಶಶೀಗೆ ಈ ಹೊಸ ಸೂಚನೇ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವಳೂ ಎದುರಿಗಿರೋವಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಏನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸೋದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಸರಿ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನೀನು ಇನ್ನೇನಾ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನಡೀರಿ. ನಿಮ್ಮಂತೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮಮನೇಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ. ನಾನೂ ಹ್ಯಾಗೂ ನಿಮ್ಮನೇಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೀನಿ ; ಏನಾದರೂ ಸರಿ, ಶತೀಗೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಲೇ ಬೇಕು.

[ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಮುಂದೆ, ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವರು.]

ಅಂಕ ೨ - ಪ್ರವೇಶ ೬

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ನಡುವೆ. ಮೇಜಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಶಿಯು ತಲೆಯನ್ನೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಚಾಚಿ ಕುಳಿತಿರುವನು. ಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಮಗನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಅಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಶಶಿ! ಹುಡುಗೀ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೇಂತ ಹಠಮಾಡಿ ಹೊರಟು, ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದು ಬರುತ್ತೇನೆಂತ ಹೋದೋನು, ಎಂಟು ದಿನವಾದರೂ ಬರದೇನೇ, ಬರೆದ ಒಂದು ಕಾಗದಕ್ಕೂ ಜವಾಬೇ ಕೊಡದೇ ಕೂತು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಾವೇನಂತ ತಿಳಿಕೋಬೇಕು? ನೀನು ಅಲ್ಲೇ ಇದೀಯೋ, ಇಲ್ಲಾ ಬೇರೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿದೀಯೋ, ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮೈಗೆ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೋ ಅಂತ ನೂರಾರುಧರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತಾ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕುದೀತಿದ್ದಲ್ಲಾ! ಅದೇನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲವೇ? ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನ ಮತ್ತೆ ಮನೇಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕೂಂತ ಆಶೆಯಿಂದ, ಏನೋ ನನಗೆ ಖಾಯಿಲೇಂತ ತಂತೀ ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ಮಹಾಪರಾಧವಾಗಿ ಹೋಯಿತೇ ?

ಶಶಿ:—(ಕತ್ತಿತ್ತಿ ದುಃಖದಿಂದ) ಅಪ್ಪಾ! ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮಾತನ್ನೇಕೆ ನನಗೆ ಹೇಳತಾ ಇದೀರಿ? 'ಮನೆಗೊಬ್ಬಮಗಾ, ಅವನ ಮದುವೆ ಹೀಗಾಗಬೇಕು-ಹಾಗಾಗ ಬೇಕೂಂತಿದ್ದಿರಿ. ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಶೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟು, ಅಮ್ಮನಾಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಳಿದು ಮೆಟ್ಟಿ, ನಿಮ್ಮಾಶೆಯಂತೆ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹುಡುಗೀನೇ ಹೆಂಡತೀಂತ ಮದುವೆಯಾದ್ದಾಯಿತು. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗೀ ಕೊಠಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ, 'ಅವಳು ಹಾಗೇ; ಹೆಂಡತಿ ಯಾಗೋ ದಕ್ಕೇ ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲ-ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲೇ ಬ್ಯಾಡಾ'ಂತ, ನನ್ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡೋದು ಯಾವ ಧರ್ಮಾಪ್ಪಾ. ಕುರುಡಿಯೋ, ಕುಂಟೆಯೋ, ಹೆಳವಿಯೋ, ಕಿವಿಡಿಯೋ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ಮದುವೆಯಾದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ನಾನು ಅವಳನ್ನ-ಆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀನ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಸಂಸಾರ

ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಾಳಬೇಕು. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಲಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬದಲು ಹೇಳದೇ ಬಂದೆ. ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಂಕಟ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ದ್ದರೂ ನುಂಗಿ, ನೀವು ನನಗಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಬಂಡವಾಳಾನ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೇಳವೀನ ಮದುವೆಯಾದೆ. ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೇಳವಿ, ಕುರೂಪಿ. ಈಗ ಅವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸುಖದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಿಗಳು. ಅವಳನ್ನು ಯಾರೇನಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದರೂ, ನನ್ನನ್ನೇ ಅಂದ ಹಾಗೆ; ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಯಾರು ನೀರು ತರಿಸಿದರೂ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ಕುಕ್ಕಿದಹಾಗೇ, ಇದು ನನ್ನ ತೀರ್ಮಾನದ ಮಾತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮಗ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಬದುಕಿರ ಬೇಕೊಂದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಗೆ ನಡೆಯುವಷ್ಟು ಕಾಲು ಬಂದಾಗ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುತೇನೆ-ಆಗ ನೋಡಿದವರು ನಗದೇ ಇದ್ದಾರು; ನನಗೂ, ಅವಳಿಗೂ, ನಿಮಗೂ, ಅವ್ಮನಿಗೂ, ಸಂಕಟವಾಗದೇ ಹೋದೀತು. ಅದುವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ನಿನ್ನ ತಲೆ ತುಂಬಾ ಕೆಡುತಾ ಇದೆ. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು....

ಶಶಿ:—(ಸಿಡಿದು) ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಂಗಿತು—ಅವನ ನಾಲಗೆ ಸೇದಿತು. (ಎದ್ದು ಹೊಗಳಿರುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಕೈ ಹಿಡಿದು) ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ ಶಶಿ. ಕೂತುಕೋ. ಅವನು ನಮಗೋಸ್ಕರ ಎಷ್ಟು ವದ್ದಾಡುತ್ತಿದಾನೇಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಶಶಿ:—ನಮ್ಮ ಮಫೇನ ಮುಳುಗಿಸೋವರೆಗೂ ಅವನ ವದ್ದಾಟ ನಿಲ್ಲೊಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹೋಗಲೇ ಅವನ ಮಾತು ಬಿಡು. ಈಗ ನೀನು 'ಕುರುಡಿನ ಚಂದಕ್ಕನ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀನಿ ಅನ್ನೊ' ಮಾತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆತರೆ ನಾನೇನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು.

[ಶಶಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವನು]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಹೇಳಲೇ? ನೀನು ಹೇಳೊಂದರೆ, ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೀನೀಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೀನಪ್ಪ

[ಶಶಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವನು.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಈಗ ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ದಿನಾ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ ಇದಾಳೆ—ಮನೇಗೆ ಸೊಸೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾಂತ. ಹತ್ತಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸೆ ಭಂಗವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ

[ಶಶಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುವನು. ಅವನು ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವನು]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಏನೋ ನನ್ನ ಅವಿವೇಕದಿಂದ, ಯಾವುದೋ ದುರಾಶೆಯಿಂದ ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ್ದಾಯಿತು. ಪಾಪ! ಅದರ ದುರಾದೃಷ್ಟ! ಅದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ.....ಏನೋ.....ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವರಸಾಮ್ಯ ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿಲ್ಲಾ, ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಈಗ ಆ ಹುಡುಗಿಯಂತೂ ತಂದೆಯ ಮನೇಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಈಗ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೋಸ್ಕರ, ಮುಂದೆ ನಿನಗೋಸ್ಕರವೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರೋ ಹಾಗೆ, ವರಸಾಮ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿರೋ ಅಂಥ ಒಂದು ಸ್ವರದ್ರೂಪಿ, ವಿದ್ಯಾವತಿ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡೋಣಾಂತಾ.....

ಶಶಿ :—(ತಟ್ಟನೆ ಕತ್ತತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಅಪ್ಪಾ!! (ಎಂದು ಕೂಗಿ ಮತ್ತೆ ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನೋಡೂ ಮಗೂ! ಈಗ ನೋಡಿರೋದು ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳು—ರಮಾಂತ. ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷ ತುಂಬಿದೆ. ಮೆಟ್ಟು ಕೃಲೇಷ್ ಪ್ಯಾಸಾಗಿದೆ. ಸಂಗೀತಾನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತಂತೇ. ವರಸಾಮ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ನೀನೊಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟಿರಿ.....

ಶಶಿ :—ಅಮ್ಮಾ!! (ಎಂದು ಚೀರುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಒಳಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವನು.)

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಮೇಲೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಇತ್ತಲಿಂದ ಭಾಗಮ್ಮನು ಓಡಿ ಬರುವಳು]

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಇಡೀನು ಮಾಡಿದಿರಿ ಹುಡುಗನ್ನಾ !!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೇನೆ! ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಎಲ್ಲವನು ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅಗೋ ನೋಡು, ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡ.

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಯಾಕೆ 'ಅಮ್ಮಾ'ಂತ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡನಲ್ಲಾ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಏನೂಂತ ಹೇಳಲಿ, ಆ ಹುಡುಗತನದ ಅವಿವೇಕ !!

ಭಾಗಮ್ಮ :—ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಹಾಳು ವಿವೇಕವೇನದು ? ಏನು ಹೇಳು ತಿದ್ದಿರಿ ಅವನಿಗೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ....

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದಾನೆಯೇ ಆ ಮನೆ ಹಾಳಾ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಅವನನ್ನ ಯಾಕಂತೀ ?

ಭಾಗಮ್ಮ — ಏನು ಮಾಡಲಿ ! ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ನೆತ್ತಿಗೆ ವಿಷ ಒತ್ತಿ... ನಾನು ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನ ಹಿಡಿಕೊಂಡು ಸೀಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ರಾಮರಾಮ ! ಎಂಥ ಮಾತು !! ಉಂಟೇ ! ಉಂಟೇ !!

ಭಾಗಮ್ಮ — ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಬ್ಬಾಗಿ ಹೋದವೇ ? ನನ್ನ ಸಂಕಟಾನ ನೋಡ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ಮನೇಗೊಂದು ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿ ಅಂಥ ಹುಡುಗ-ಆ ಹುಡುಗನನಿಗೆ ...

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಭಾಗ್ಯ ಈ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡು ತಿರೋದು.

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಏನು ನಿಮ್ಮ ಚಂಡಾಲೇರ್ಪಾಟೂ ? ಹೇಳಿಬಿಡಿ ; ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಕಿವಿಗೆ ಸೀಸ ಹುಯ್ಯೊಂಡು ಬಿಡೋಣ !!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಶಿವಶಿವಾ ! ಇದು ಯಾಕೆ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟು ಕೂತಿದಿಯೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲಾ.

ಭಾಗಮ್ಮ :—ನೀವೂ ಆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಮುರುಕ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ನೇರಿ ಮನೆಗೇ ಇಟ್ಟರೋ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ. ತಿಳಿತೇ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನೋಡೂ ಭಾಗ್ಯ! ನಾನೇನೋ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅವಿವೇಕವಾಯಿತು ಏನೋ ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು....

ಭಾಗಮ್ಮ :—ದೂರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂತೂ, ದೂರಾಲೋಚನೆನ್ನಿ, ಮನೆಹಾಳಲೋಚನೆನ್ನಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನೀನು ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳು ತಪ್ಪಂತೂ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು ಆದರೆ ಆ ತಪ್ಪನ್ನ ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೇನೇ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ನನ್ನ ಮಟುಕುತಾ ಇದ್ದರೆ, ನಾನು ಯಾವ ದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ದೇವರು ಯಾಕೆ ಈ ಪಿತೂರೀಗೇ-ಇದಾನಲ್ಲ ಆ ದೆವ್ವ-ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಅಷ್ಟಮ ಶನೀ-ಅವನ ಮುಂದೆ ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಈಗ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳು ರಮಾ....

ಭಾಗಮ್ಮ : . ಈ ಮನೆ ಹಾಳು ವ್ಯಾನ್ನ ಆ ಹುಡುಗನ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತಾ ಇದ್ದಿರಾ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಮನೆ ಹಾಳು ವ್ಯಾನೋ ಮನೇ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡೋ ವ್ಯಾನೋ?

ಭಾಗಮ್ಮ :.. ಅಯ್ಯೋ! ನಿಮಗೆ ಆ ನೀಚ ಏನೋ ಮಂಕುಬೂದಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟದಾನೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟದಾನೆ ಅಲ್ಲಾಂದ್ರೇ! ಹಿಂದೆ ನೀವೀ ಮಾತೆತ್ತಿದಾಗ ಏನೋ ತಮಾಷೆಗೆ ಹೇಳುತಿದ್ದೀರಿ-ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಶಿ ಕೇಳಿದರೂ ಸಹ ಹೇಳಿ ಹುಡುಗೀನ ಮದುವೆಯಾಗೋದಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತಾ ನೇಂತ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದೆ, ಅಂತೂ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾನ್ನ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ, ಹಿಡಿದ ಹರಸಾಧಿಸುತಾ ಜರುಗಿಸುತಿದ್ದೀರಾ? ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸತ್ತ ರೇನು-ಯಾರು ಹಾಳಾದರೇನು? ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ದುಡ್ಡು ಬಂದರೆ ಸರೀ! ಅಯ್ಯೋ ಹಾಳು ದುಡ್ಡೇ! ಹೆಂಡತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಯಿತೇ ಹಾಳು ದುಡ್ಡಾ !!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ಅಯ್ಯೋ ಭಾಗ್ಯ ! ನಿನ್ನಾಣೆಗೂ ನನಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ಹುಚ್ಚಿಲ್ಲ ಏನೋ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ ಈಗ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸುದಾರಿಸಿಕೋ ಬೇಕು.

ಭಾಗಮ್ಮ .— ಶಶೀನ ಸಾಕಷ್ಟು ಅರಿಜೀವ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟದಿರಾ. ಆ ಹುಡುಗ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ -ಸುಮನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೋಬೇಕೊಂತ. ನಾನಾದರೂ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೇ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಗಂಟಲು ಕೊಡದೇ ಅವನಾಶಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ! ಆ ತಬ್ಬಲಿ ಹುಡುಗ ದೇಶಾಂತರಾನೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆ ಮೈನೆರದ ಹುಡುಗಿ ಮರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನಾ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಅವರಮ್ಮ-ಆ ಹೆತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆ ಸಂಕಟ ತಡೀಲಾರದೆ ಭಾವಿಗೆ ಮಗುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಅನಾಹುತಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಕಾರಣ ಒಂದು ವರುಷದಿಂದ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನೆಪನೆಪವಾಗಿ ಹೇಳ್ತುಪಾಪ! 'ಸುಮನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕೂ'ಂತ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಶೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿತ್ತು ಅದರಾಶಿಗೆ ನಾನು ಪುಳ್ಳೆ ಇಟ್ಟೆ, ನನ್ನಾಶೆಗೆ ದೇವರು, ಮಣ್ಣೆರಚಿದ. ನ್ಯಾಯವೇ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಿಮ್ಮಾಶೆ ಹಬ್ಬಿ ಕುಣೀತಿದೆ....ನೋಡಿ! ಶಶೀಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಾ ಯಿತು ಅವನಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗೀಗೆ ಕಾಲು ಬಂದು ಹತ್ತು ಜನದ ಹಾಗಾಗ ಬೇಕೊನ್ನೋ ಆಶೆ ಬಂದಿದೆ ಏನೋ ಆ ಹುಡುಗಿ ಪುಣ್ಯ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮರುಕ ಅವನಿಗೇ ಬೇಸರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಬೇರೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ನಮಗೆ ಸೊಸೇ ಮನೆಗೆ ಬರದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೆಂಡತೀ ಬಂದಾಳಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನೀವು ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೈ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮಂತ್ರೀನ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸದ ಹಾಗೆ ಒದ್ದೋಡಿಸಿ, ಶಶೀನ ಅವರತ್ತ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆರ್ಡರ್ ಬರೋವರೆಗೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರಲಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ನೀನು ಮಂಗಳ ಹಾಡಿಬಿಟ್ಟೇ !

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಇಲ್ಲಾ, ಆ ಚಂಡಾಲನ ಕೈಲೇ ಹಾಡಿಸುತೀರೇನೂ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಅವನ ಮಾತು ಯಾಕೆ ಭಾಗ್ಯ ? ಅವನೇನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹೊಸಲು ತುಳೀತಿದಾನೆಯೇ ಅವತ್ತಿನಿಂದ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ತುಳಿದರೆ ಮೂಳೆಗಳು ನೆಗ್ಗು ಹೋಗುತ್ತವೆ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ತಿವಶಿವಾ ! ಹೊಗಸರಿಗಿಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪ ಇರಬಾರದು.....ಅವನ ಮಾತು ಬಿಡು ಭಾಗ್ಯಾ , ಈಗ ನಾಗೇಂದ್ರ ರಾಯರಿಗೇನೂಂತ ಜವಾಬು ಹೇಳೋದು ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನೀ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗೀನಾಂತ ಹೇಳಿಬಿಡಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—(ಸಿಟ್ಟಾಗಿ) ನೀನೇನು ಹುಡುಗಾಟ ಆಡುತ್ತಿದೀಯೋ ? ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೀಯೋ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ನಿಮಗೆ ದುಡ್ಡು ತಾನೇ ಬೇಕಾಗಿರೋದು ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಹೋಗಲೀ, ನೀನೇ ಸರಿಯಾದೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಶಶೀಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡು ಈಗ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯ ಕೊಟ್ಟರೋ ನಾಲ್ಕು ವರೆಸಾವಿರಾನೂ ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೀನಿ ಹಾಗಾದರೂ ಮಾಡು ಹೋಗು, ನಿನ್ನ ದಮ್ಮಯ್ಯ.

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಹಾಗಾದರೆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿಂತ ಯಾಕೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತೀರೀ ? ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಎರಡನೇ ಮದುವೆಗೆ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಣಿತದೀರೀ ? ನೋಡೀ ! ಎನೋ ಪಾಪ ಯಾವನೋ ಪಾಪಿಷ್ಠನ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಳವೀ ಹುಡುಗೀನ ತೋರಿಸಿ, 'ಇವಳನ್ನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೋ'ಂದಿರಿ ಆ ಮೂರ್ಖ ಹುಡುಗ ಯಾವುದೋ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ , ಮದುವೇನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಈಗ ಅಲ್ಲೇ ಎನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಯಾಕಾ ಹುಡುಗನ್ನ ತಿವಿದು ಚುಚ್ಚಿ ಸಂಕಟ ಪಡಿಸುತ್ತೀರಿ ? ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುಬಿಡಿ. ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಸ್ತಿಗೂ ಇವನೇ ಹಕ್ಕು ದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹ್ಯಾಗೋ ಅವನು ಸುಖವಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದ್ದರಾಯಿತು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅಂತೂ ಹಾಳು ದುಡ್ಡೇ ಮುಖ್ಯವಾಯಿತು.

ಭಾಗಮ್ಮ : — ನಮಗೇಂದರೇ ! ನಮಗಲ್ಲ ಹಾಳು ದುಡ್ಡಿಗೋಸ್ಕರ ಮೆದೆಗೆ ಬಿಂಕಿ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೇ ಆಯಿತಲ್ಲಾ; ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿಂತ ಉಳಿದ ಅರಳನಾದರೂ ಆರಿಸಿ ತಿನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರೋದು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಹಾಗಾದರೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನ್ಯಾರಿಗಿರೋ ಸೊಸೇ ಮನೆಗೆ ಬರೋದು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲಾನ್ನೊ

ಭಾಗಮ್ಮ : — ನಿಮ್ಮನಿಷ್ಟವೊಂದೂ ನನಗಿಲ್ಲ, ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಸಾಕು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಇನ್ನು ನಾನು ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಒದ್ದಾಡಬೇಕು ?

ಭಾಗಮ್ಮ : — ಆ ಮನೆ ಹಾಳನಿಗೋಸ್ಕರ'

(ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆಹೋಗಿ "ಶಶೀ ! ಶಶೀ !" ಎಂದು ಎದುರು ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಡಿಯುವಳು. "ಬಾಮ್ಮಾ" ಎಂದು ಶಶಿಯು ಕರೆಯುವನು)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮಾತೇನೂ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡಿಯಲಾರದು ! ದೇವರೇ ಗತೀ.

[ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಕುಚೀಯಮೇಲೆ ಕೂತುಬಿಡುವನು]

—

ಅಂಕ ೨ - ದೃಶ್ಯ ೨

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಮಾವಿನ ತೋಪು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು, ಈಶ್ವರಯ್ಯನೂ ನಿಂತು ಗೋಷ್ಠವಾಗಿ ಮಾತು ನಡುತ್ತಿರುವರು.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಈಗಿರೋ ಹಾಗೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ವಿಚಾರ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿತು ಸ್ವಾಮೀ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ತಿಳಿತೂ? ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿತು?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂಭಾಷಣೆ ವಾಗ್ವಾದಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ) ನಿಂತಿದ್ದೇ? ಎಲ್ಲಿ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ನಿಮ್ಮ ನಡುಮನೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೀರೋ ಹೊವರ್ಚಿಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ರಾಮರಾಮ! ಅಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ! ಬಂದೋನು ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲಿಯಾಕೆ ಕೂತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ? ಒಳಕ್ಕೆ ಬರೋಕಿಲ್ಲವೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ಏನು ಬೇಡ್ವೆ ಮಾತುಗಳಾಡುತ್ತೀರಿ ಸ್ವಾಮೀ! ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಲ್ಲ ಹಾಗೇ, ಜೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ನನ್ನ 'ಪಾಪಿ, ಚಂಡಾಲ, ಸೀಳಿಬಿಡುತ್ತೀನಿ, ಮೂಳೆ ನೆಗ್ಗಿಬಿಡುತ್ತೀನಿ' ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಬೈತಿರೋವಾಗ ಔಷಧಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಯಜಮಾನಿಕೆ ರೋಫ್ ತೋರಿಸದೆ ಹೋದ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನ ನಂಬಿಕೊಂಡು ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬೇರ ಬಂದು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಪ್ರತಕ್ಷವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ) ಅಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ! ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಮಯ ಗಂಡಸು ಹೇಳಿದರೂ, ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡೋದ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರೋರು, ಹೆಣ್ಣುಹೆಂಗಸರು ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳೋ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯ ಗಂಡಸರು ಕೊಡತಾರೋ! ಅಥವಾ ಕೊಡೋದು ನ್ಯಾಯವೋ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನೀವೇ ಹೇಳಿಬಿಡಿಸ್ವಾಮೀ. ಕೇಳುತೇನೇ ...
ನೋಡಿ...ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಬಾಯಿಲಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಾಗು
ತಾರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಬಾಯಿಲಾಡಿ ಕೈಲಿ ನಡೆ
ಸುತ್ತಾರೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಷ್ಟವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಬಿಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಈಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗತಿಯೇನು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನೀವಿನ್ನು ಯಾಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ವೃಥಾ ಒದ್ದಾಡು
ವೀರಾ ? ಹೇಳಿ ಹೆಂಡತೀನ ಮಗ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಕುಂಟ ಸೊಸೇನ
ಅತ್ತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದಾರೆ ಇನ್ನು ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ತರ್ಲಿ ದುಡ್ಡಾ ? ನಿಮ್ಮ
ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಲಕ್ಷ್ಮರೂಪಾಯಿನೂ ನಿಮ್ಮದೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನೀನು ಬೇಕಾದ್ದು ಹೇಳಿದರೂ, ಈಗ ನಾನು
ಸುಮ್ಮನಿರೋದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಸರೀ ಸ್ವಾಮೀ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾಗಾದರೇನು ಮಾಡೋಣ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮೀ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಅವಳಿಗೇನು ಸ್ವಾಮೀ ! ಗಜಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇದ್ದ
ಹಾಗಿದಾಳೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣವಂತೆ, ವಿದ್ಯಾವಂತೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಗಿರಲಿ ;
ಕನ್ಯಾದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗು
ತಾರೆ ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಮಾಡಿದೋರು. ನಿಮಗೇಕೆ ಆ ಹುಡುಗೀ
ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ? ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಅಯ್ಯಾ ! ನೀನು ಮಗೂಗೆ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಹೇಳ
ಬೇಡ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನ ಮರತುಬಿಡು ದೊಡ್ಡೋ
ರಾದ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ —ಯಾರು ಸ್ವಾಮೀ ದೊಡ್ಡೋರೂ ? ನಾನೊಬ್ಬ ಮನೆ ಹಾಳಾ ; ನೀವೊಬ್ಬರು ಮೆದೇಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಡೋರು. ನಾವು ದೊಡ್ಡೋರೇ' ಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮೀ ಆ ಪದವಿ. ಅದು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯೋರಿಗೇ ಇದ್ದು ಹೋಗಲಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಇದೇನು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದೀಯಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಇನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾತಾಡಲಿ ಸ್ವಾಮೀ ? ಹೇಳಿ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯೋರು ಹೇಳಿದ ಬಿರುದುಗಳನ್ನ ಜ್ಞಾಪಿಸಿತ್ತಿದೀನಿ-ಅಷ್ಟೇ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುಂದೆನಲ್ಲ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಎಲ್ಲಾ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ ಸ್ವಾಮಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಸರೀ, ಈಗ ಹೇಳು-ಮುಂದಕ್ಕೇನು ಮಾಡೋದು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನನ್ನೇನು ಕೇಳುತ್ತೀರಾ ಸ್ವಾಮೀ ? ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯೋದ್ದು ಯಾರೂ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—(ಸಿಟ್ಟಾಗಿ) ನಿನ್ನ ಮಾತುಕೇಳೇ ನಾನೀ ಹಾಳು ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಗು ಕುಯ್ದುಕೊಂಡು ಕೂತಿರೋದು. ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳೇ, ಅಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಂಬಿಕೊಂಡೇ ಅಲ್ಲವೇ, ಬಾಳೇ ಗೊಂದಲಗೊನೆ ಹಾಗೆ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿಗೆ-ರತ್ನದಂಥ ಮಗನಿಗೆ, ಹೇಳಿವಿ ಹುಡುಗೀನ ತಂದು ಗಂಟುಹಾಕಿ, ಕೈ ಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತೀಗೆ ಕೆಟ್ಟೋನಾಗಿ, ಮಗನಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ವಿಷ ಹುಯ್ಯೊಂಡಿದ್ದು ? ನೀನು, ನಂಬಿಸಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಲ್ಲವೇ ನನ್ನ ಕಾಲಿನ ಕೊಂಬೇನ ನಾನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ್ದು ? ಈಗ ಮರುಳಿಹಾಗೆ 'ನನ್ನೇನು ಕೇಳುತ್ತೀರ ಸ್ವಾಮಿ !' ಅಂತ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ ? ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ ! ನಿನ್ನ ಮನೇಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳೋ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೋ ಸ್ವರ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣು ತೂರಿ, ನನ್ನ ಮನೇನ ಮುಳುಗಿಸಿ ಒಳಗೊಳಗೇ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾ ಇದೀಯಾ ? ನೀನಿಂಥಾ ರಾಕ್ಷಸಾಂತ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಂಬದೇ ನಿನ್ನ ಬಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೆಟ್ಟನೇ ! ಭಗ

ವಂತಾ!!..... ಲೋ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ; (ರೋಷದಿಂದ ಕೈಹಿಡಿದು) ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಬಿಡುತೀನಿಂತ ಏಳಿಕೊ ಬೇಡಾ!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ:—(ಗಾಬರಿಗೊಂಡು) ಸ್ವಾಮೀ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ನೀವು ಯಾಕೆ ಇದ್ದ ಕೆದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟುಗುತಿದೀರಿ! ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ-ನೀವೇ ಹೇಳಿಂತ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀನಷ್ಟೇ! ನಾನು ಹಿಡಿದ ಹರಸಾಧಿಸದೇ ಬಿಡೋನಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮಗಳನ್ನು ತಂದು ಮದುವೆಮಾಡಿಸೋವರೆಗೂ ನಿಂದೆ ಮಾಡೇನೆ ಸ್ವಾಮೀ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯಾ —(ಅವನ ಕೈಬಿಟ್ಟು) ಅಹಾಂ, ಅಷ್ಟುಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಂದ ಪೂರೈಸುತ್ತೇ ಇಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸುಮ್ಮನೇ ಬಿಡೊಲ್ಲ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ:— ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಮುಂದ ಕ್ಕೇನಾದರೂ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಹುದು

ಈಶ್ವರಯ್ಯಾ:—ಈಗ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು ಹೇಳು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ:—ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತೀನೂ ಮಗನನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ಈ ಎರಡು ಲಗ್ನಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಸಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತಂತ ..

ಈಶ್ವರಯ್ಯಾ:—ಹಿಂದಿನ ಮಾತು ಬೇಡ ಈಗ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ:—ಸರಿ ಸ್ವಾಮೀ! ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಕೂಡದಾಗಿದ್ದರೂ, ನಿಮಗೆ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕೊನ್ನಿಸಿದೇ .....ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಬೇಕಾದ ಹುಡುಗ, ತಾಳೇಕಟ್ಟಬೇಕಾದೋನು ಅವನು ಓಲೈಂತಿದಾನೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯಾ:—ಹೌದು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ:—ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಷರತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಗ ಒಪ್ಪದೇ ಹೊದರೂವೇ ನಾನು ಈ ಎರಡನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಬೇ ಕೂಂತಿದೆಯೋ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯಾ:—ಅದೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ,

ನೀನು ಹೇಳಿದ ಪ್ಲಾನಿಗೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟೆ. ಈಗ ಪ್ಲಾನ್ ಪೂರೈಸಿಕೊಡೋ
ಭಾರ ನಿಂದು ಈ ಸಲ ಬರೋ ವರದಕ್ಷಿಣೆಲಿ ಶೇಕಡಾ ಇಪ್ಪತ್ತರಂತೆ
ನೀನು ತಗೋ; ಮಿಕ್ಕದನ್ನ ನನಗೆಕೊಡು ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾಗೇಂದ್ರ
ರಾಯನ ಮಗಳು ರಮಾ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ನೊಸೆಯಾಗಬೇಕು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನೀವೇನೋ ಉದಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೀರಿ, ನಾನೂ
ಕೈಲಾದ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಮೀಷ್ ದುಡ್ಡಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಮಾತು
ಳುಸಿಕೊಬೇಕೊಂತ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಇದೀನಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಎನೋ! ನೀನೇನಾದರೂಮಾಡು. ಈ ಹಿಡಿದ
ಕೆಲಸ ಅರ್ಥಾಂತಕವಾಗದಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಇಲ್ಲಾ; ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಾಇದೀನಿ. ಒಂದು
ವೇಳೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯ ನನಗೆ ಬೇರೇ ತಾಂ ಬೂಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದಕ್ಕೆ
ನಿಮ್ಮದೇನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇರೊಲ್ಲಾತಾನೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅವನ ಮನೇನೇ ಬರಸಿಕೊಳ್ಳಯ್ಯಾ! ನನಗೇನು
ನಷ್ಟ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನಷ್ಟದ ವ್ಯಾವಾರಕ್ಕಲ್ಲ, ಎರಡೂ ಕಡೆಯೂ
ದುಡ್ಡು ತಗೊಂಡಾಂತ ನಿಮ್ಮ ಶೇಕಡ ಕಡಿಮೇ ಮಾಡೋದು-ಇಲ್ಲ .. ....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಇಲ್ಲಯ್ಯಾ! ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ
ಶೇಖಡ ಇಪ್ಪತ್ತು ಖಾಯರಿ, ಬೇರೆಯವರಿಂದ ನೀನು ಭಂಡಾರಾನೇ
ಬರೆಸಿಕೋ, ನನಗೇನು. ಎರಡನೇದು ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನಿಂದ ಇಷ್ಟೇ
ವರದಕ್ಷಿಣೆಂತ ನಿಗದಿಬೇಡ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೂ
ಸರಿ, ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸರಿ, ಮದುವೆಯಾದರೆ ಸಾಕು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನನ್ನ ಕರ್ಮೀಷ್ ಹೆಚ್ಚುಬೇಕಾದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ
ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬರೋಹಾಗೆ ನಾನೇ ಮಾಡಬೇಕೋ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನೀವು ಬುದ್ಧಿವಂತರೂಸ್ವಾಮಿ!. ....ಹೀಗಿದ್ದೂ
ನಾನೊಲ್ಲೆಂದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪಯಾರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಯಾನೊನ್ನೋದು
ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ತಿಳಿಯುತ್ತಯ್ಯಾ ? ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳು. ಮೊದಲಿಂದ ನನಗೆ ದುರ್ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಈ ಕೊಚ್ಚಿಗುಂಡಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಸೊಂಟ ಪೂರ್ತಿ ಹೊತ್ತುಹೋಗಿರೋವಾಗ, ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾನೇನು ಮಾಡ್ಲಿಂತ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯನ್ನಾಡಿಸೊದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಸೊಟ್ಟಾಗಿರೋದು ಸಮವಾಗೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡು. ಆಗ ನನ್ನ ಮರುಳು ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಧಾವಂತ ಪಡುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಹಾಳು ಬುದ್ಧಿ ಈಗ ಹೊಳೆಯೊಲ್ಲವೇನೋ ?....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ಮತ್ತೆ ರೇಗುತ್ತಾ ಇದೀರಾ ವೃಧಾ ! ಅಂತೂ ನೀವು ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾಂತಾನೇ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲ !!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ನೀ ನೀ ಗ ನುಲಿಚಿಕೊಂಡರೆ ನಾನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡೋದೇನು ; ಊರೇ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತೇ ನಾನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಅಷ್ಟೇ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — (ಹೆದರಿ) ಅಲ್ಲಿವರೇಗೂ ಬಿಡೊಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ ! ಆದದ್ದಾಗಿ ಹೋಗಿಬಿಡಲಿ ಮಾಡೋಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಏನಾದರೂ ಅಸಂಗತ ನಡೆದರೆ ನೀವು ನನ್ನಮೇಲೆ ಎರಗಬಾರದು ಈಗಲೇ ಹೇಳಿದೀನಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಯಾರಮೇಲೆ ಅಸಂಗತ ? ನನ್ನ ಮೇಲೇ ? ನನ್ನ ಹೆಡತೀ.....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲಲ್ಲಸ್ವಾಮೀ ! ಆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೇಲಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಅಲ್ಲೇ ! ಬೇಕಾದ ಅಸಂಗತ ಆಗಲೇಳು ; ಅವಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೊಣೆಯೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ಹೊಣೆಯಾಗೋ ವಿಚಾರಕ್ಕಲ್ಲ, ಯಾರು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೊಣೆಯಾಗದಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಕೆಲಸವಾಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲ ! ಅಂ ... ನೀವು ಅವರ ಮನೆಯೋರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ..... ನಿಮ್ಮಿಗಿನ ಸೊಸೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ನನಗೇನಾಗಬೇಕಯ್ಯ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ; ಅವನು ಲಕ್ಷಾಧೀಶ್ವರನಾದರೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರುತ್ತೆ ಅಲ್ಲ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಇದೊಂದು ಕಡೇ ಪಟ್ಟದೇ, ಅದನ್ನೇ ಆಡಿಬಿಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಪ್ರಯತ್ನ ... ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಶಶಿ ನೀವು ಹಳ್ಳಿಲ್ಲದ್ದಾಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬರತಿದ್ದ ಕಾಗದಗಳ ವೈಕಿ ತುಂಬಾ ಈಚಿನದು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಕಾಗದಾನ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಕಾಗದಗಳೇನು' ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಕಟ್ಟಿ ಅಷ್ಟಿದೆ. ಈಗ ತಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. (ಹೊರಡಲಿರುವನು)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೀರೇ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನಯ್ಯಾ— ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಇರೋ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ವ.ಗ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೇಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ ಅಲ್ಲವೆ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಹುಷಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಂದು ಬಿಡೀ ; ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆರ್ಡರ್ ಬರೋವರೆಗೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರುವಿರಿಂತೆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯ ಹೇಳಿದನಂತೆ, ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಖಂಡಿತ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೀನಂತೆ ಇವನು ಆ ಹೇಳುವಿಗೆ ಹೇಳಿಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದಾನಂತೆ. ನಿನಗಿನ್ನೇನು ಸಮಾಚಾರಬೇಕು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಇನ್ನೆನುಬಾಡಾ ಶಶಿ ಬರದಿರೋ ಅಂಥ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬೇಕು ; ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಚಾರವಿದ್ದರೂ ಸರಿ-ಬರವಣಿಗೆ ಅವನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬರೆಯೋರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹೋಗಿ ತರಲೋ ಹಾಗಾದರೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನಿಲ್ಲಿರೋ ವಿಚಾರ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮರೆತು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೀರಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಏನಂಥಾ ಮಂಕುದಿಣ್ಣೆಯೇನಯ್ಯ ನಾನೂ !

(ವೇಗವಾಗಿ ನಿರ್ಗಮಿಸುವನು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— (ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅತ್ತ ಕಡೆಯೇ ನೊಡುತ್ತಿದ್ದು)

ಯಾಕೋ ವಿಚಾರ ವಿಪರೀತಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು ಏನೋ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಏನೇನೋ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಇದ್ದೆಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವಾಸವಾಗುತ್ತೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ ಇವನ ಮಾತೇ ಕೇಳಿದರೋ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗನ, ವ್ಯವಹಾರಾ ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿದ್ದೋದು! ಏಥೇಯೇ ಇಲ್ಲ ಬರೋಪಾಪ ವೆಲ್ಲಾ ಬರಲಿ- ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಾನೇ ಹೋಗಬೇಕು ಸುಮ್ಮನಿರೋಣಂದರೆ ಇವನು ನನ್ನನ್ನೇನು ಸುಮ್ಮನೇ ಬಿಡೋಹಾಗಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗುತ್ತೇಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ, ನೇರವಾದ ಒಂದೇ ವ್ಯವಹಾರಮಾಡಿ ಸಿಕ್ಕದಷ್ಟೇ ಸಾಕೊಂತ ತೆಪ್ಪಿರುತ್ತಿದ್ದೆ ಏನೋ ಡಬ್ಬಲ್ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿ ಖಜಾನೇ ಇಡತೀನೀಂತ ದುರಾಸೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಇಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಹಾಗಿದೆ ಈಶ್ವರಯ್ಯನಿಗಿರೋ ಸಂಕಟ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಏನು ಮಾಡೋಕೂ ಹೇಸೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ದೇವರೇ ಗತಿ. ಕದೇಪ್ಪಾ ನಡೆನೇಬಿಡೋದು ನಾನೇನು ಕೈಯಾರ ಮಾಡೋಲ್ಲ ಆ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗೀಗೆ ಷಾಕ್ ಆಗೋ ಅಂಥ ಒಂದು ಕಾಗದಾನ ಶಶಿ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ತಯಾರುಮಾಡಿ, ಅದು ಅವಳ ಕೈಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗೋಹಾಗೆ ಹರ್ತರದೊಂದುಮಾಡಿ ಬಿಡೋದು. ಆ 'ಷಾಕ್'ಗೆ ಅದೇನಾದರೂ ಗೊಟಕ್ಕಂದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಇಲ್ಲ ಬೇಟೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ವೈಸಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಸರಾಗವಾಗೇ ಆಗುತ್ತೆ ... .. ಅಂತೂ ಇದೊಂದೇ ಉವಾಯ ಈ ಉವಾಯ ಪಲಿಸದೇಹೋದರೆ ಊರೇ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಬೇಕು-ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಬೇತಾಳ ಬಿನ್ನುಹತ್ತೇ ಇರುತ್ತೆ. ಯಾರ ಮಗನ ಮದುವೆ ಮೂಲಕಾನೋ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆಮಾಡೋ ದೂರಾಲೋಚನೇಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ದುರಾಸೆ ಎಟ್ಟಹಾಗೆ ಆಯಿತು; ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಉಭಯ ಸಂಕಟ ಏನೋ ದೇವರೇ ಕಾವಾಡ ಬೇಕು, ಅಲ್ಲಾ, ಬರಬೇಕಾದ ದಡ್ಡು, ಬಟ್ಟೇಬರೇ, ಹಣಾಕಾಸೆಲ್ಲಾ ಬಂದಮೇಲೆ, ಸಲೀಸಾಗಿ ಇತ್ತಕಡೇಗೆ ಹೊರಳಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನಷ್ಟು ದಡ್ಡು ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನೇಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಹುಡುಗೀನು ಕರಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಮಗಾನ್ನಿಸಿಕೊಂಡೋನ ರಂಪವೇನು? ಆ ಹೆಂಡತೀನ್ನಿಸಿಕೊಂಡೋಳ ಅವಾಂತರವೇನು?..... ನನಗಂಥಾ ಮಗನಿದ್ದಿದ್ದರೆ ... .. ಅಂಥ ವಾ.... .. ನಾನೇ ಅಂಥ ಮಗನಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮಸ್ಕೆರುಡು ಮದುವೆಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಾನದರಲ್ಲಿ

ಕೊಂಕು ತೆಗೆದು ಇನ್ನೆರಡು ಮದುವೆಗಳನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಲ್ಲೋ ಶುದ್ಧ ಅವಿವೇಕಗಳ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಗತಿ ಬಂತು ನನಗೆ (ಎದುರಿಗೆ ನೋಡಿ) ಓಹೋ! ಬೇಗಲೇ ಬಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹಿತ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ತಗೊಳ್ಳಯ್ಯಾ ಕಾಗದಾನ. (ಎರಡು ಹಾಳೆಯ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಕೊಡುವನು) ಎರುಡು ವರುಷದ ಕೆಳಗೆ ಬಿ ಎ ಪ್ಯಾಸಾದಾಗ ಶಶಿ ಬರೆದ ಕಾಗದ ಇದು ಸಾಕುತಾನೇ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—(ಪತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿ ಜೇಬಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ) ಬೇಕಾದಷ್ಟಾಯಿತು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಈಗಿದನ್ನೇನೂ ಮಾಡುತ್ತೀ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಇದನ್ನೇನೂ ಮಾಡೊಲ್ಲ: ಬರವಣಿಗೆ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ನಾಳೆಯದಿನ ನಿಮಗೆ ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಬರವಣಿಗೆ ಯಾಕೆ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಕೇಳಬೇಡಿ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಶಿ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ಸರಿ; ಏನಾದರೂ ಮಾಡು. ಅದೊಂದು ಕೆಲಸ ವಾದರೆ ಸರಿ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಆಮೇಲೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಏನು ಹೇಳು?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಮದುವೆಯಾದರಭ್ಯ ನೀವು ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ಮನೆದೇವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೊಂದಿರಲಿ ಅಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹೌದು. ನಿನಗೆ ಹಿಂದೇನೇ ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲ ಅದರೆ ಮದುವೆಯಾಗೋದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆನೇ ಸಿಟ್ಟಾದಳು. ಆಮೇಲೆ ಮೈಗೆ ಹುಷಾರಿಲ್ಲ.....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅದು ಸರೀ! ಈಗ ನೀವು ನಾಳೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತೀನೂ ಶಶೀನೂ ಕರಕೊಂಡು, ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಇ ದ ಕಿ ದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೊರಡೋದಕ್ಕಾಗುತ್ತೇನಯ್ಯಾ! ಹೊರಟರೆ ದಾರೀಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮನೇಲಿ ನಾಲ್ಕುದಿವಸ ವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತೇ. ವಾಪಸ್ ಬರುತಲಾದರೂ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವ ಮೈದುನನ ಮನೇಲಿ ಎರಡು ದಿನವಾದರೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತೇ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನೀವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬನ್ನಿ. ಹೊರಡೋದು ನಾಳೆ ಹೊರಟುಬಿಡಿ. ಶಶೀಗೂ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾದರೆ, ಹೊಸಜನ, ಹೊಸ ಊರುಗಳನ ನೋಡೋದರಿಂದ ಮನಸ್ಸೆಷ್ಟೋ ಹಗುರವಾಗುತ್ತೇ. ಒಂದು ವಾರ ಸುತ್ತುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹೌದೂ! ಅಲ್ಲಿಗೆಲ್ಲಾ ಬರೀಕೈಲಿ ಹೋಗೋಹಾ ಗಿಲ್ಲ. ರೈಲುಭಾರ್ಜು....ಅದೂ-ಇದೂ, ಅಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೇಂತ ಪೂಜೆ....ಹರಕೆ....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಖರ್ಚುಮಾಡೀ ಧಾರಾಳವಾಗಿ. ದೇವರಿಗೇಂತ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಮತ್ತೊಂದೈದು ಸಾವಿರ ಕೈಗೆ ಬಂದೇಬರುತ್ತೇ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇ. ಹಾಗಾದರೆ ನಾಳೆ ಖಂಡಿತ ಹೊರಡುತೀರೋ—ಇಲ್ಲ ಅ ದ ಕ್ಯೂ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ. ....ಮಗ..... ಇವರೇನಾದರೂ. ....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಅಂಥಾದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾಗ್ಯ ಅವತ್ತಿಂದ ಹೇಳತಾನೇ ಇದ್ದಳು. ನಾನೇ ನೋಡೋಣಾಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಶಶೀಗೆ “ಇದು ದೇವರ ಹರಿಕೇಪ್ಪ-ಹೋಗಿಬಂದು ಬಿಟ್ಟವೇಲೆ ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಮನೇಗೆ ಹೋಗುವೇ- ನಾನೇ ಹಾಗಂತ ಕಾಗದಾನೂ ಬರೆದುಬಿಡುತೀನೀ”ಂತ ಹೇಳಿ, ಅವನೆದುರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದಾನೂ ಬರೆದು, ಅಮೇಲೆ ಹರಿದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು, ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾ ಗಾ ದ ರೆ ಅವನ್ನ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸ ಬೇಕೇನೂ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಕಳಿಸೋದೆಲ್ಲಿ ನೀವಿಷ್ಟುಹೇಳಿ ಒಂದೆಂಟು ದಿವಸ ಹೊರಗಡೆ ಸುತ್ತಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಾನೀ ಮದುವೆಗೆ ಎರ್ಪಾಟು ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ. ಅಮೇಲೆ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅವನಿಂದ

ಅವನ ಹೆಂಡತೀಗಾಗಲಿ, ಅವನ ಮಾವನಿಗಾಗಲೀ ಒಂದು ಕಾಗದವೂ ಹೋಗದಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೋ ಬೇಕೂ ; ಅದು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಒಂದು ಸಮಯ ಅವನು ಬರಕೊಂಡು ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸ್ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರೆ, ನೀವು ನೆನ್ನೆ ಮಾಡಿದಹಾಗೇ, “ನಾನು ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ಕಾಗದಾನು ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತೀನಿ, ಅಂತ ತಗೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಹರಿದು ಹಾಕಿಬಿಡಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಜನ ಗೂಡಿನಿಂದ ವಾಪಸ್ ಬಂದಮೇಲೆನೇ ನೋಡೋದು ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಜ್ಞಾಪಕವಿರಲಿ. ಬರೀ ನಿಮ್ಮ ಪರತ್ತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾಪಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಾನು ಹೇಳೋ ಕಂಡೀಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟು, ಅಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹಿಂಸೆಮಾಡಬೇಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಇದುವರೆಗೇನು ನೀನು ಹೇಳಿದಹಾಗೇ ನಡೆದಿರೋದು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಇದುವರೆಗಿನ ಮಾತು ಬಿಡಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಸರಿ-ಹೊರಡು ನಾನೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಾಳೆನೇ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡೋಕೇರ್ವಾಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ

(ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಮನೆಕಡೆಗೂ, ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೂ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವರು.)

—

ಅಂಕ ೨ - ದೃಶ್ಯ

[ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೆಯ ಹಜಾರ. ಎಲ್ಲವೂ ಹಿಂದಿದ್ದಂತೆಯೇ. ಉಮಾ ತನ್ನ ತಳ್ಳುವ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಶಕ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನು ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವನು]

ಗೋಪೀನಾಥರಾಯ :—ಉಮಾ ! ನೀನು ಹೀಗೆ ಅನ್ನ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಉಪಯೋಗವೇನೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ ! ಹುಡುಗನೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯವನಿರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಅವನ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗ ಯಾರು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆಂತ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಅವಿವೇಕವಾಗಿರೋದು.... ಏನೋ ! ಮದುವೆಯಾಗೋದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಎರಡು ಮೂರು ಬಗೆಯಿಂದ ಚಿಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ನೀನಾ ದರೂ ಹುಡುಗನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಒದ್ದಾಡಬಾರದು.

ಉಮಾ :—(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ನೀನು ಹಾಗನ್ನಬೇಡಪ್ಪ. ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು ತಂತಿ ಬಂದ ದಿನವೇ, ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ದೋರು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೋರಿಂದ ತಂತಿ ಬಂದಿದೇನ್ನೋದನ್ನ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ, 'ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನಿಂದಲೇ-ಸರಿ' ಅಂತ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡೆ-ಅವರಿಲ್ಲ ಸಂತೋಷವಾಗಿರೋದನ್ನ ಕೇಳಿ ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರಬೇಕಂತ ?.....

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಅವರಪ್ಪ ಒಪ್ಪದೆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೇ ತಂತಿ ಕೊಡೋದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇನಮ್ಮಾ ?

ಉಮಾ .—ಅದಿರಬಹುದವ್ವ ; ಆದರೆ ಇವರು 'ತುಂಬಾ ಜಾಸ್ತಿ' ಅಂದರೆ ಒಂದು ವಾರದೊಳಗೇ ಖಂಡಿತ ಬಂದುಬಿಡುತೀನೀ'ಂತ ಹೇಳಿ ಹೋದರು ; ಎಂಟು ದಿನವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಅವರೆಂದಿಗೂ ನಿಲ್ಲುತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೇನೋ ವ್ರಬಲವಾಗಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಸಹಾ ಬರೀದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ನಾನೇನು ಮಾಡಲಮ್ಮ ತಾಯೀ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ದಾಸನ್ನ ರೈಲು ಹತ್ತಿಸಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸದ್ದು ಆಯಿತು.

ಉಮಾ — ಮನೇ ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಹೋಗಿದಾರೇಂತ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರನ್ನ ಕೇಳಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ; ಅಳು ಮಾಡಿದ್ದು....

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ .—ಹಾಗೆ ಯಾಕಂತೀ ಉಮಾ ದಾಸನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ? ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗಿರೋದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಕ್ತಿ ಅವನಿಗಿದೆ—ಅ ಹುಡುಗನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೇಲೇ ಅಲ್ಲಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಮನೇ ಕೂಡಾ ಪತ್ತೇ ಹಚ್ಚಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸಹಾ, ವಿಚಾರಿಸಿದನಂತಲ್ಲಾ ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ ಮೂರು ಜನರೂ ಮೈಸೂರು ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೂ, ಅನ್ನೋ ಒಂದು ಸಮಾಚಾರ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯೂ ತಿಳಿದು, ಏನಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣಾ. ಹುಡುಗನ್ನೂ ಕರೆಕೊಂಡು ಬೇರೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದ್ದಾರೋ ದೇವರೇಬಲ್ಲ, 'ಹುಡುಗ ಹುಷಾರಾಗಿದ್ದಾ'ಂತ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಾನೆ 'ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ? ಯಾಕೆಹೋದರೂ? ಯಾವಾಗ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ?' ಅನ್ನೋದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ...ಒಂದು ಸಮಯ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾನೇ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಇಷ್ಟೇ ಸಮಾಚಾರ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಉಮಾ .— ತಿರುಗಿ ಅವರನ್ನ ನೋಡುತ್ತೀನೇನವ್ವಾ !! (ಅಳುವಳು)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ — ಇಷ್ಟೊಂದು ಎದೆಗುಂದಬಾರದು ಉಮಾ ! ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ವರೆಗೂ ಹ್ಯಾಗೋ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೋಗೆ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋದಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿರೋದೇ ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ! ಇದು ಏನು ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟವೋ !

ಉಮಾ .— ಹಾಗನ್ನಬೇಡಪ್ಪ ! ನೀನು ಹಾಗಂದರೆ ನನಗೆ ಭಯ ವಾಗುತ್ತೇ !! ಅವರು ನನ್ನನ್ನ ಮೊದಲಿನಿಂದ ನಿಶ್ಚಷ್ಟವಾಗೇ ನೋಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಅಥವಾ 'ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರೋದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಕಲ್ಲಾ'ಂತ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟುದಿವಸವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮನೇಲೀ ಒಂದು ಮಣೆಕೊರಡನಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದೆ

ಇಲ್ಲ ಬಂದೋರು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ...ಇಲ್ಲಾ....ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕಳು ಹಿಸಿದಾಗ ಒಂದೊಂದು ನೆಪ ಹೇಳಿ ಬರದೇ ಹೋದ ಹಾಗೆಯೇ, ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೂ ಬರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. (ರೋದಿ ಸುವಳು)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ —ಉಮಾ ! ಇದೇನೋ ಬಾಯಿಗೆಬಂದ ಹಾಗೆ ನುಡೀತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ. ' ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆ ಹುಡುಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೋದಕ್ಕಾಗದೇ ಹೋಗಿರಬಹುದು ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಿನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯೋದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗದೇ ಹೋಗಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಅವನು ಬರೆದ ಕಾಗದಗಳನ್ನ ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕೋಕೆ ಸವಾಯ ಸಿಗದೇ ಹೋಗಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾ ನಮಗೆ ತಲುಪದೇ ಹೋಗಿರಬಹುದು ...

ಉಮಾ —ಅಪ್ಪಾ ! ಈ ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗೊಲ್ಲಾಪ್ಪಾ ಎಲ್ಲೋ ಅವರು ಆರೇಳು ದಿವಸ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ತಪ್ಪಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಮೂರು ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ಕೂಡಾ ಜವಾಬು ಕೊಡದೆ ಹೋದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ, ಅವರ ತಂದೆ ಅವರನ್ನ ದಂಡಿಸೋದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಕರೆ ಕೊಂಪು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೋ ?....ಇಲ್ಲಾ ಅವರ ಮಾತು ನಡೆತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯೋ ? ...ಅಪ್ಪಾ ! ...ನಾನು ಮೋಸಹೋದೇ !!....(ಅಳುವಳು)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—(ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು) ಉಮಾ ! ನೀನು ತಿಳಿವಳಿಕಸ್ತೆ, ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕೂಡಾ ಒಂದು ದಿನವೂ ಕೊರಗಿದವಳಲ್ಲ ಈಗ ಹೀಗೆ ದುಃಖಪಡೋದು ಸರಿಯೇಅಲ್ಲ. ನಿಜ.... ಸರಸೂ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇರೆಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲದ ದುಃಖ ತಂದಿಟ್ಟೆ. ನೋಡೋಣ ಉಮಾ ! ಈಗ ದಾಸ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಾನಲ್ಲ ಈವತ್ತೇನೂ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರೇ, ನಾಳೆಯ ಮೆಯಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಹೊರಟು ಅವರೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೋ ಸತ್ತೆಹಚ್ಚಿ, ಏನು ವಿಚಾರಾಂತ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತೇನೆ; ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅವನನ್ನೂ ಜೋತೇಲೇ ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಮ್ಮ

ಉಮಾ :— ಖಂಡಿತಾ ಹೋಗಿನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೀಯೇನಪ್ಪಾ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಖಂಡಿತ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನಮ್ಮಾ!! ಈಗ ನಡೀ; ಬೇರೆ ಸೀರೆಗೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೋ; ಧಾರೆಯ ಟೈಮಿಗಾದರೂ ನಾವಲ್ಲಿ ರೋಣ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೀರ ಉಟಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಹಾಗಾಗುತ್ತೆ.

ಉಮಾ :— ಎಲ್ಲಿಗಪ್ಪಾ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಏನುಮಾ ಹೀಗೆ ಕೇಳುತ್ತೀ? ಬೆಳಗಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಾನೇ ಇಲ್ಲೇ? ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಯ್ಯನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ? ನೊನ್ನೆ ಅವರು ಕರೆಯೋದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಬರುತ್ತೀನೀಂತ ಹೇಳಿದೆಯಂತೇ!

ಉಮಾ :— ಹೇಳಿದ್ದೇಷ್ಟೆ ಆದರೆ ನಾನು ಏನು ಮುಖ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮದುವೆಮನೆಗೆ ಬರಲಪ್ಪಾ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಇದು ಯಾಕೆ ಉಮಾ ಹೀಗಂತೀ! ನೀನೇನಂಥಾ ಮಾಡಬಾರದ ಅಪರಾಧಮಾಡಿರೋದು?

ಉಮಾ :— ಅಪರಾಧಕ್ಕಲ್ಲಪ್ಪಾ! ನನಗೆ ಮನಸ್ಸು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೇ; ಎಲ್ಲರೂ ಅವರ ವಿಚಾರ ಕೇಳುತ್ತಾರೇ? ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತೇ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಅದೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಲಿ ಹ್ಯಾಗಮ್ಮ ನಾವು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗೋದು?

ಉಮಾ :— ಯಾಕಪ್ಪಾ ದಾಸ ಇರುತ್ತಾನಲ್ಲಾ!

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಗಂಡ ನಿಂದ ಈಗೇನಾದರೂ ಕಾಗದ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮಸಂಗಡ ಬರುತ್ತೀಯೋ?

ಉಮಾ :— (ಕತ್ತನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಳು)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಸರೀ ಹಾಗಾದರೇ! ನೀನು ಒಳಕ್ಕೆಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಹೀಗಂತಹೇಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಕಾಫಿ ತಗೋ; ಹೊಟ್ಟೆ ಗಿಲ್ಲದಿರೋದು ಹ್ಯಾಗೇ! ನಾವೂ ಧಾರೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದೇ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ ರಾತ್ರೀಗೆ ಮೂರು ಜನರೂ ಉಟಕ್ಕೆ ಹೋದರಾಯಿತು.

ಉಮಾ :— ಅದು ಯಾಕಪ್ಪಾ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ — ನಿನ್ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಊಟಮಾಡು ತಾಳೇನಮ್ಮಾ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಇಲ್ಲೇ ಮಾಡೋಣ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ, ಅಡುಗೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಮಾಡಿಟ್ಟಿತ್ತಾಳೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ದಾಸ ಕಾಗವೇನೇನಾದರೂ ತಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಾಡಿರೋ ಅಡುಗೆ ದಾಸನ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ ನೀನು ನಡೀ ಒಳಕ್ಕೆ

(ಉಮಾ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ — [ಅತ್ತಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು] ತಾನು ಮದುವೆಗೇ ಅಯೋಗ್ಯಳೊಂತ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಗೂಗೆ, ಮದುವೆ ಒಂದುಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸೀ ಇಲ್ಲದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದಹಾಗಾಯಿತು. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗ; ಅವರ ಆಪ್ತನ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಮದುವೆಯಾದೋನು. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಏನೂ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸರಸವಾಗಿದ್ದುಬಿಟ್ಟು, ಯಾರು ಕಂಡೋರು ಇವರ ಮನಸ್ಸನ್ನ.....ಮುಂದಾದರೂ ಉಮಾನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತಾನೇಂತ ಏನು ಭರವಸೆ! ಅ ವ ಳ ಮಾತುಕೇಳಿ ಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಒಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಸಾಕು, ಅಸ್ತಿನೂ ಮೊನ್ನೆ ಇವನ ಹೆಸರಿಗೇ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ವದ್ದಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ. ಎಲ್ಲಾನೂ ಉಮನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರೋದೇ ಸರಿ ಅದರಿಂದಲಾದರೂ ಈ ಹುಡುಗಿಗೇ ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಲಾರದು..... ಅಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಹೋದಹುಡುಗ ಎಂಟುದಿವಸ ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದಾನೂ ಹಾಕದೆ, ಒಂದು ಸುದ್ದೀನೂ ತಿಳಿಸದೇ, ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ಹೊರಟುಹೋದಾನೆ" ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೋ?..... ನಾನೇ ಹೋಗಿ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಹಿಡಿದು ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಹೊರತೂ ಮನೇಲಿ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಲಗ್ನದೊಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಇವತ್ತೇ ಬರದಿದ್ದರೆ ಇವತ್ತೇ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ.....ಇನ್ನೇನು ಮಾಡೋದು, ಇವತ್ತೊಂದು ದಿನ ಕಳೆಲಿ. ನಾಳೆ ಮೆಯಿಲ್ ಗೇ ಹೋಗಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ (ಹೊರಗಿನಿಂದ ದಾಸನು ಬರಗೈಲಿ ಬರುವನು.) ದಾಸಾ! ಏನು ಸಮಾಚಾರ?

ದಾಸ :-(ಮಂಕಾಗಿ) ಯಾವಕಾಗದಾನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ

ಮೋಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನು ಮುಕುಂದರಾವು “ಎನಪ್ಪಾ ದಿನಾಬರ್ತಾ ಇದೀಯಲ್ಲಾ ಬಂದ ಕಾಗದಾನೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ವರುಷದಿಂದ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಾ” ಅಂದ. ನಾನು ಅವನತ್ತಾಳು “ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಒಂದು ತುರ್ತುಕಾಗದಾ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದೇ”ಂದೇ. “ಬಂದರೆ ನಾನೇ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನಿ, ಓಗು” ಅಂದ

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ದಾಸಾ ! ನೀನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ ಇರು. ನಾನು ನಾಳೇ ಮೆಯಿಲ್ ಗಾಡೀಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ನೋಡಿ, ವಿಚಾರಾನ ಪತ್ತೆ ಪಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಕೈಗೆ ದುಡ್ಡು ಬಂದಾಯಿತುಂತ ಹುಡುಗನ್ನೂ ಬಲವಂತಮಾಡಿ ಕರೆಕೊಂಡು, ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ದೇಶಾನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರೇನೋ ಅಂತ ನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಅಂತೂ, ದಾಸ ! ಉಮಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಷ್ಟೇನೂ ವಿವೇಕದ ಕೆಲಸವಾದಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ದಾಸ :— ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಬುದ್ದೀ ! ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಎಚ್ಚೂಂತ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು-ಎಂಟುದಿನನಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬ್ಯಾಡವರಾ ? ಯಾರನ್ನು ನಂಬೋದು ಪ್ರಪಂಚದಾಗೇ !

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ನಿನ್ನಗೂ ಆ ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆಯೇ ?

ದಾಸ :— ಅಪನಂಬಿಕೆಂತಲ್ಲ ಬುದ್ದೀ.....

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಛೇಛೇ ! ಆ ಹುಡುಗ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬರಿದೇ ನಿಂತಿರಲಾರ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಬಲವಂತಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು, ಏನೋ ಹಿಂಸೆ ಪಡುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿರಬೇಕು.... ಇರಲೇ. ನಾನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾ ದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ.

ದಾಸ :— ನಾನೂ ತಮ್ಮ ಕೂಟಬರಲಾ ಬುದ್ದೀ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ನೀನು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮನೆಕಡೇ ಯಾರೂ ದಾಸ.....ಈಗ ನಾನೂ ದೊಡ್ಡಮ್ಮಾ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಯ್ಯನ ಮನೇ ಮದುವೆಗೆ ಜೈ ಎಕ್ಸೆಟೇಷನ್ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ ಗಾಡೀಮೇಲೆ

ಧಾರೆಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಹುಡುಗಿಯಂತೂ ಬರೊಲ್ಲ. ....

ದಾಸ — ಊಟ ಬುದ್ದೀ ?

ಗೊಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಊಟಕ್ಕೆ ಲ್ಲೀ ಗೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇವೆ; ರಾತ್ರಿಗೆ, ಆದರೆ ಮದುವೇ ಮನೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮನೇ ಕಡೇ ನೋಡಿಕೋ.

ದಾಸ :— ಆಗಲೇ ಬುದ್ದೀ

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ — (ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದು) ಏನಂದ್ರೇ! ಕಾಗದ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ?

ಗೊಪೀನಾಥರಾವ್ — ಇಲ್ಲಾ ಸರಸೂ! ಏನೋ ಮೋಸವಾಗು ತಾ ಇದೆ. ಈವತ್ತು ಈಲಗ್ಗದ ರಿಸೆಪ್ಷನ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾನೇ ನಾಳೆ ಯ ಮೇಲ್‌ಗಾಡಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ್ನ ಹಿಡಿದು ಏನು ಸಮಾಚಾರಂತ ತಿಳಿಕೊಂಡು, ಅವರೆಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಹುಡುಗನ್ನ ಕರೆಕೊಂಡು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಸಾವಿರ ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :— (ಕಣ್ಣಿರಿಸಿಕೊಂಡು) ಹಣತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದ ವ.ನೇಲಿ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆದು ಮರೆಯಾದ ಹಾಗಾಯಿತು ನಾವು ತೆವ್ವಗಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಅನ್ನೋ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುತಾ ಇದೆ ಆ ಹುಡುಗ ಇಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದಕ್ಕೂ, ಈಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ಕಣ್ಮರೆ ಯಾಗಿರೋದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲಾ! ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ !!

ಗೊಪೀನಾಥರಾವ್ ,— (ಗಡಿಯಾರವನ್ನ ನೋಡಿ) ನಡೀ ಸರಸೂ! ಧಾರೆ ಹೊತ್ತಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಬಿಡೋಣ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದಾಳೆ ಉಮಾ ?

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ — ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಸರುಹಿಟ್ಟು ತಿಂದು ಓವಲ್ವೈಟ್ ಕುಡಿದು ಕೂತಿದಾಳೆ. ನಡೀರಿ-ಬೇಗ ಬಂದು ಬಿಡೋಣ..... ದಾಸಾ! ಸ್ವಲ್ಪ ಮನೇಕಡೇ ನೋಡಿಕೋ-ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇವೆ

(ಗೊಪೀನಾಥರಾವ್ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಮ್ಮ ಹೊರಡುವರು.)

ದಾಸ :—ಆಗಲೀ ತಾಯೀ (ಎಂದು ಬಾಗಿಲಬಳಿ ನಿಲ್ಲುವನು)

[ಎರಡು ಘಂಟೆಗಳನಂತರ ಗೋಪಿನಾಥರಾಯನ ಮನೆಯಹಜಾರ. ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿದ್ದಂತೆಯೇ. ಉಮಾ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.]

ಮನರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದ ಸುಖ ಸ್ವಪನವು ಮರೆಯಾಯ್ತೇ | ನವಜೀವನದೇಳೆ
ವಳ್ಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಯ್ತೇ || ನೀರವತೆಯ ನಡುವಿನಿಂದ ಮಧುರಗಾನ
ಬಂದು| ತಾನಿದ್ದಿಸಿದ್ದ ಮನವ ಕುಣಿದಾಡಿಸಿ ಬಯಲಾಯ್ತೇ|| ಅರಿವಿಲ್ಲದ ನೆನ
ಪುಗಳ ಸುಳಿಗಳಾಯು ಸುತ್ತಿಹುದೇ| ಮನರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದ ಸುಖಸ್ವಪನವು
ಮರೆಯಾಯ್ತೇ|| ನಿಷ್ಕೂರನು ವಿಧಿಯೂ ಬಲು ನಿಷ್ಕೂರನು ವಿಧಿಯೂ |
ತಾನಾಗಿಬಂದ ಭಾಗ್ಯವತಾನೇಕೆ ಕೊಂದೆನಯ್ಯೋ || || ಮತ್ತಾರಲಿ ಗೋಳಾ
ಡಲೀ ನನ್ನೀದುಃಖದ ಪರಿಯಾ | ಮನದಾಸೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ತಾಕಂದಿ ನಂದಿ
ಹೋಯ್ತೇ || || ಮನರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದ ಸುಖಸ್ವಪನವು ಮರೆಯಾಯ್ತೇ!!
[ಹೊರಗಿನಿಂದ ದಾಸನು ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಓಡಿಬರುವನು.]

ದಾಸ —ಅವ್ವಾ! ಎಳೆಡನೇ ಟಪಾಲ್ನಾಗೆ ಈ ಕಾದಬಂದೈತಿ

ಉಮಾ :—[ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ]
ತಾ ತಾ! [ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆತುರಳಾಗಿ ಓಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿರು
ವಳು.]

ದಾಸ,—ಚಿಕ್ಕಸ್ವಾಮಿಯೋರು ಬರೆದವರೇನರವ್ವ? ಓಗ್ಗೀ ಬಿಡಿ!
ಅರ್ಧಆತಂಕಾ ಕಡಿಮೆಯಾಯ್ತು. ಅವ್ವಾ! ನಾನು ತೋಟದಾಗೆಗಿಡಕ್ಕೆ
ನೀರಾಕುತಾ ಇರ್ತೀನಿ.

ಉಮಾ :—[ಕತ್ತನ್ನೆತ್ತದೆ] ಹೂಂ!

[ದಾಸನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸಿದನು.]

ಉಮಾ —[ಮಂಕಾಗಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಓದುವಳು.]
[ಕಾತರದಿಂದ] ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಕನಿಕರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ಉಮಾ! ಈ ವೇಳೆಗೆ
ನಾನು ನಿನಗೆ ಪತ್ರವನ್ನೇ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆಯೇನೋ?
ಆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಪೂರ್ಣವಿಮುಖನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕಡೆಯ
ದಾಗಿ ಮತ್ತೂ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಾಕು ಬಿಡೋಣವೆಂದು

ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಕವನನ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ, ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೂ, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಮೂವರೂ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಸರು ರಜನೀ. ಆದರೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಂತೆ ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬಿ. ಎ ಪ್ಯಾಸ್ ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಹದಿನೆಂಟು. ವರುಷ ವಯಸ್ಸು ನಾನೇನೋ ಇವಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಿದೆ [ನೋವಿಸಂದ] ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಜೋಡಿದಾರರ ಮಗಳಾದ ಸುಮಿತ್ರಾ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕುಲೇರ್ಷ ವಾಸಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾಳೆ; ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾರಭ್ಯ ನನ್ನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳಂತೆ. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ರಜನಿಯಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಲು ಲಕ್ಷಣವಂತೆ, ಜಾಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿವೆ- ಮದುವೆಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೇ ಅಲ್ಲದೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕೊಡಲು ಇಬ್ಬರೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈಗಿರುವಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಎರಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೋ ಎಂದು ಬಲವಂತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮೊನ್ನೆಯ ದಿನ ನಾನು ರಜನಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗಿದ್ದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಅವರ ಮನೆಯ ಆಳು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ನಮಗೆ ಅವನ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ರಜನಿ ಮೈಮರೆತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಬಂದೆವು. [ದುಃಖಾತೀರೇಖದಿಂದ] ರಜನೀ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಾಗಿ, ವುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ. ಅವಳು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ತಂದೆಯಂತೂ ಬೆಳಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕಾರು ಕಳುಹಿಸಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ರಾಜೋಪಚಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮನೆಯವರ ಉಪಚಾರ ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ರಜನಿಯನ್ನೇನೋ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಿಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇನೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ. ಏನೋ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಫಲದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೂ ವಿಷಕರಯ್ಯ ನವರ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತಿನಂತೆ “ಹುಡುಗೀಗೆ ಮದುವೆಂತ ಆದರೆ ಸಾಕು. ಮುಂದೆ ಅವನು ಬೇರೇ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗಲಿ!” ಅನ್ನೋ ಮಾತಿನಂತೆ ನಿನಗೂ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಕಾಲು ಬರಲಿಲ್ಲ. [ಗದ್ದದಿ ತಲಾಗಿ] ನೀನೇನೋ ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗಿ, ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ “ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಂತ” ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಇಂಟ್ರಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡೋ ದಕ್ಕೂ ಸಂಕೋಚ, ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಗಡೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಬರೋಹಾಗಿಲ್ಲ, ಹೋಗೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ದಿವಸವೂ, ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತೇ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡೋದಕ್ಕಾಗಲಾರದೂಂತಲೇ ಪಟ್ಟಾಗಿ ಎಂಟು ದಿವಸ, ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಯಾಗೋವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ ಅಷ್ಟು ದಿನವೂ ನನಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಜಾರನ್ನು ನಿನಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾದೀತೂಂತ, (ರೋದಿಸುತ್ತಾ) ಈಗಂತೂ ನಿನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೀಬೇ ಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ವಿಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಉಪಾಯಮಾಡಿ, ನಾನು ರಜನಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗಲು ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಕಟ್ಟೋ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಯಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೆ, ನೀನು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ದಾರಿಮಾಡು. ಏಕೆಂದರೆ ರಜನಿಯ ತಂದೆಯು “ನೀವು ಮೊದಲು ತಾಳಿಕಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣು ಇರುವಾಗ ಅವಳ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ವಿಚಾರ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದೇ ರಜನಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗುವುದು ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ” ಎಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ಒಕ್ಕುತ್ತಾ) ಉಮಾ! ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತೆ! ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಬರುವಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಂಬಿಕೆ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಕೊಡಲು ರಜನಿಯ ತಂದೆಯೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿಬಿಡಬೇಕು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೀನೇ ಯೋಚಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸು. ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ನಾನು ಜನ್ಮೇಪಿ ಅನು

ಭವಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಕಟ್ಟಿಕೋ ಇತಿ-ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.

ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಖಂಡಿತ ಸುಟ್ಟುಬಿಡು ನನ್ನಾಣೆ.
ಶಶಿಕುಮಾರ್

(ಶತ್ರುವನ್ನು ಓದಿ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ರೋದಿಸುವಳು.)

ಅಮ್ಮಾ! ಅಪ್ಪಾ! ಕಂಡಿರಾ! ನೀವು ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಮಾಡಿದ
ಮದುವೆಯ ಫಲವನ್ನೆ! .....ಅಯ್ಯೋ! .....ದೇವರೇ!!..... ನನಗೇ
ಜನ್ಮ ಏಕೆ ಬಂತು! .....ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿಗೇನು ನಷ್ಟ
ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು!! ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಸತ್ತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ
ಗಾದರೂ ಇಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲಾ!!.....ಅಯ್ಯೋ!! ನನ್ನ ಬಾಳೇ!
ಕಂಡವರೆಲ್ಲಾ ಕನಿಕರಪಡುವ ಬಾಳಾಯಿತೇ!!..... ಅಮ್ಮಾ!! ಇನ್ನು
ನಾನು ಬದುಕಿರಬಾರದು!! ... ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದಷ್ಟು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಗಿಯದ ವ್ಯಥೆ. ಅಮ್ಮನಿಗಂತೂ ಅವಾರ ಸಂಕಟ ಹೇಗಾ
ದರೂ ಸತ್ತುಹೋದರೆ ನನಗಂತೂ ಈ ಶರಪಂಜರದಿಂದ ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಕುಂಟು
ದೇಹದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಎರಡು ದಿನ ಗೋಳಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇಲೆ
ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾರೆ ನನ್ನ ಕತ್ತಿಗೆ ತಾಳೇ ಕಟ್ಟಿದ ಇವರ ಋಣಾನ್ನಾ
ತೀರಿಸಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ.....ಇದೇ ಸರಿ. ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನೂ ಮನೇಲಿಲ್ಲ
ಅವಕಾಶ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ... ಆದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಾಣಕಳಕೊಳ್ಳೋದು?....
ವಿಷತಗೋಬೇಕು. ....ವಿಷ ಯಾವುದೋ? ತಗೊಂಡರೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು
ಸಂಕಟ ಪಡಿಸುತ್ತೋ? ...ಬೇಗ ಪ್ರಾಣಹೋಗದೆ ಎಷ್ಟು ಅವಾಂತರವಾಗಿ
ಬಿಡುತ್ತೋ! ಎಷ್ಟು ಗುಲ್ಲಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೋ! [ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ]
ಎನು ಮಾಡೋದು! [ಮೇಲೆನೋಡಿ] ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಬಹುದು? ಅದರೆ
ಅದಕ್ಕೇರ್ಪಾಟು ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಕೈಕಾಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ
ಕುಂಟು ದೇಹ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳೋಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ....
ಎನುಮಾಡೋದು! ..[ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣುಮಿಂಚು] ಒಳ್ಳೇ
ಉಪಾಯಾ! ಕುರ್ಚೀತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹಿತ್ತಲಕಡೇ ಬಾವಿಯಕಟ್ಟೆಯವರೆಗೂ
ಹೋಗಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೆವಳಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿಕೊಂಡು
..... ಒಳಕ್ಕೆ ಜಾರಿ ಬಿಡೋದು. ಇದೇ ಸುಲಭ. ಕ್ಷೇಮ! ಪ್ರಪಂಚದ

ಕಷ್ಟವೆಲ್ಲಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವಾಗುತ್ತೆ.....ದಾಸಾ!
ದಾಸಾ! (ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ) ಅವನೂ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.
ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಬರೋದರೊಳಗೇ ಈ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಅವರು ಮನಸ್ಸು
ಮೆಚ್ಚಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರೋದಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಬೇಕು;

ಈ ಕಾಗದ .....ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕಂತ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಲ್ಲಿದ್ದಾಗ
ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ ಪಾಪ, ನಾನು ಅವರ ಮಾತನ್ನು
ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸಬೇಕು...(ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಕ್ಷಣಕಾಲಾನಂತರ ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಪತ್ರದಕಡೆಯಲ್ಲಿ “ ಶಶಿಕುಮಾರ್ ” ಎಂದಿ
ರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು) ನೀವು ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕು! ಬರುವ ಜನ್ಮಕ್ಕಾದ
ನಾನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಬಂದರೆ
ಸಾಕು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದೇ ಮುಳುಗುವುದು.

(ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಗೀರಿ ಮಿಕ್ಕ ಪತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು, ಬೂದಿಯನ್ನು ಮೆಂಜಿನ
ಕೆಳಗಿರುವ ಬಟ್ಟೆಗೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವಳು. ಪತ್ರದ ಕಡೆಯ ಜೊರನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಹಿಡಿದು, ಉದ್ದೇಗದಿಂದ-ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗು
ವಳು. ಕ್ಷಣಕಾಲಾನಂತರ “ಧಧಂ” ಎಂಬ ದೂರದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿರಬಹುದು-
ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ಸರಸ್ವತಮ್ಮ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಾತರ
ರಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವರು.)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ .— (ಪಜಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ) ಉಮಾ!
ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಕಾಗದಬಂತಂತೇ; ಏನು ಬರಿದಿದಾ ನಮ್ಮಾ?
(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಉಮಾ! ಉಮಾ!

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ .— ಏನಂತೇಂದರೇ? ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ ಅವರು?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ .— ಸರಸೂ! ಉಮಾ ಅಡುಗೆಮನೆಲಿ
ದಾಕೋ, ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮೊಳಗಿದ್ದಾಕೋ ನೋಡು....(ಚಿಂತೆಯಿಂದ)
ಇಲ್ಲಾ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿವು ತಡೀಲಾರದೇ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಾ ಇದೆಯೋ!

[ಸರಸ್ವತಮ್ಮನು ಉಮಾ! ಉಮಾ!!” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಳಗೆಲ್ಲಾ ಅಲೆದಾ
ಡುವಳು.]

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ದಾಸಾ! ದಾಸಾ!!

ದಾಸ — (ಓಡಿಬಂದು) ಬುದ್ದೀ !!

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :— ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ ಅವರು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಲಾಲ್ ದರೂ ಇದ್ದರೇನೋ ?

ದಾಸ :— ಇಲಾ ಬುದ್ದೀ ! ಕಾಗದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂಗಳೇ ನಾನೇ ತಂದು ಕೊಟ್ಟೆ ಅವರ ಕೈಗೆ. ಆತುರವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಚಿಕ್ಕವ್ವಾಮಿ ಯೋರಿಂದ ತಾನೇ ಕಾಗದಾಂದೇ. ಔದೊಂತ ಸನ್ನೇಮಾಡಿ ಓದ್ತಾನೆ ಇದ್ದು. ನಾನು ತೋಟದಾಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತೀನಿ ಅವ್ವಾಂಶೇಳಿ, ಆಗಿಂದ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ಅವ್ವಾ ಅವರು ಒರಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ

ಸರಸ್ವತಮ್ಮ :— [ಒಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದು] ಅಯ್ಯೋ! ಬೇಗಬನ್ನಿರಂದರೇ! ಉಮಾ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ! ಅವಳ ಕುರ್ಚಿ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಬಾವಿಕಟ್ಟಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿದೆ

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ .— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಉಮಾ !!

(ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಓಡುವನು. ದಾಸನೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರಸ್ವತಮ್ಮನು—ಉಮಾ ! ಉಮಾ ! ಅಯ್ಯೋ ; ಏನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆಯೇ ? ತಾಯಿ ! !” ಎಂದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಅಂಕ ೩ - ಪ್ರವೇಶ ೧.

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿನ ಮಾವಿನತೋಪು. ವಿಷಕಂಠ ಯ್ಯನೂ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದಲ, ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಸಂತಾಪದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಿರುವರು.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಯಾಕೆ ಬರಲಿ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಆ ಕವರ್‌ಮೇಲೆ ಮೈಸೂರ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್ ಮುದ್ರೆಯಿದೆಯಂತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಇದೇ! ಒಂದು ಕವರ್ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಾನೇ ಯಾಕೆ ಖುದ್ದಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ರೈಲು ಛಾರ್ಜ್ ದುಡಮಾಡಿಕೊಂಡು? ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೊಬ್ಬ ಗುರುತಿನಾ ಸಾಮಿಗೆ ಒಂದು ಕಫ್ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸಿದೆ. ಕೆಲಸವಾಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಈಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೇಸಾಗಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಕೇಸೂ ? ಯಾರಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮೀ ? ಯಾಕೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿಲಾ “ಹುಡುಗಿಯ ಗಂಡ ಬರೆದ ಪತ್ರ ನೋಡಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳಂತೆ”ಂತ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಪತ್ರ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೇ ಸ್ವಾಮೀ! ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ಹಾಗೇನೇ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಕವರಿನಮೇಲೆ ಬರವಣಿಗೆಯಾದರೂ ಇದೆಯಲ್ಲಾ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನಂಥಾ ಅಡ್ಡ ಕಸುಬಿನೇ ಸ್ವಾಮೀ! ಕವರಿನ ಮೇಲಿನ ಅಡ್ರೆಸ್‌ನ ಟೈಪ್ ಮಾಡಿಸಿ ಹಾಕಿಸಿದ್ದೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಏನೋ ! ಯಾಕೋ ವಿಚಾರ ತುಂಬ ಅವಿವೇಕ ಕೈಟ್ಟುಕೊಂಡಹಾಗಿದೆ. ಈಗ ಶಶಿ “ಗೊಳೋ”ಂತ ಒಂದೇ ಸಮ ನಾಗಿ ಅಳುತಾ ಹೊರಟುನಿಂತಿದಾನೆ. ಇನ್ನು ಅವನ್ನು ತಡೆಯೋದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವಳಂತೂ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲೇ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಳು. ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟಮೇಲಂತೂ “ ಶಶಿ ”ಗತಿ ಏನೂಂತ ಕೊರಗಿ, ಅನ್ನು ನೀರು

ಬಿಟ್ಟು ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟದಾಳೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ಯಾವ ವಿಚಾರವೂ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತಷ್ಟೇ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ಸತ್ತೋರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಅಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದಿನ, ಅಥವಾ ಎರಡು ದಿನ ಇಲ್ಲ ಅವರ ಹಿಂದೇನೆ ಯಾರಾದರೂ “ಸತಿ” ಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೋ. ಅವತ್ತೊಂದಿನ ಕೂಡ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರರು. ಅಳತಾನೇ ಆದರೂ ನಾಲ್ಕು ತುತ್ತು ಇಳಿಸೇ ಇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಮೆ. ಅದೆಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಳಾಗಿಹೋಗಲಿ. ಈಗ ನೋಡಿ, ಏನೋ ದೈವ ವಶಾತ್ ನಾವು ಹಾಕಿದ ವ್ಯಾನ್ ಕರೆಕ್ಟಾಗಿ ಹಿಡೀತು. ಈಗ “ಶಶಿ” ಮದುವೆಗೆ ದಾರಿ ಕ್ಲಿಯರ್ ಆಯಿತು ಇನ್ನೊಂದೆಂಟು ದಿವಸ ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದುಬಿಡಿ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಾನು ಹೋಗಿ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿ ದುಡ್ಡು ಕಾಸು ವಿಚಾರಾನೆಲ್ಲಾ ಸೆಟಲ್ ಮಾಡತೇನೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೇ ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಅಳೂಗೋಳು ಎಲ್ಲಾ ಆರಿ, ಅವನು ಎಂದಿನಂತಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೇಮಾತು ಹೇಳಿ ಕರೆಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡೋದು. ಸರಿಯೇ ಸ್ವಾಮೀ! ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾತೇನೂ ಇರೊಲ್ಲವಲ್ಲಾ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರವೇನೋ ಸರಾಗವಾಗಿರೋಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಈಗ “ಶಶಿ” ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಅವರ ಮನೆಯೋ ರೆಲ್ಲಾ ಇವನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳೊಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ಯಾಕೆ ಸ್ವಾಮೀ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — “ ಅವನ ಕಾಗದ ನೋಡಿ ಹುಡುಗಿ ಬಾವಿಗೆ ಬಿತ್ತೂಂತ ” ತಾನೇ ಪೇಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರೋದು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ಪೇವರ್ ನೋರುಬೇಕಾದ್ದು ಬರಿತಾರೆ ನೋಡಿ. ಪೋಲೀಸ್ ನೋರು ಮನೇಲೆಲ್ಲಾ ಶೋಧನೆಮಾಡಿದಾಗ ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನ ಪೇಸರ್ ನಲ್ಲಿ ಹಾಕುತಿರಲಿಲ್ಲವೋ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ : — ಏನೋ! ಪುಣ್ಯ! ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕದೆಹೋದದ್ದು!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ : — ಪುಣ್ಯವೇನು ಸ್ವಾಮೀ! ನಾನು ಕಡೇಲಿ ಬರೆದು ಅಂಡರ್ ಲೈಫ್ ಮಾಡಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ. “ಈ ಕಾಗದಾನ ಓದಿಕೊಂಡು ಖಂಡಿತ

ಸುಟ್ಟುಬಿಡು-ನನ್ನಾಣೆ” ಅಂತ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯಾದೋಷ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯ್ತು !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಯಾರಿಗೆ ಸ್ವಾಮೀ ! ನನಗೆ ತಾನೇ ! ಚಿಂತೆ ಯಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ನಿನಗೇ ಏನೂ ? ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನನಗೂ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾವು ಇಂಥ ಪುಕ್ಕಲ್ ಜನವಾಗೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಿತೀಲಿರೋದು ಅಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ ! ನೀವೇನಾದರೂ ಹುಡುಗೀನ ಸಾಯಿಸೂಂತ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಿರಾ ? ನಾನೇನಾದರೂ ಹೋಗಿ ಕೈಯಾರ ಕೊಂದೆನೋ ?.....ಅಲ್ಲಾ ! ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮಾಸೆಯಂತೆ ಕೆಲಸಗಳೂ ಜರುಗ ಬೇಕು, ಮಧ್ಯೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಸೆಗಳೂ ಆಗಬಾರದು ! ಹ್ಯಾಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯ ? ಬಿಸ್ತು, ಇಲ್ಲ ಮೀನು ಹೊದೆದು ತಿಂದು ಬದುಕಿರಬೇಕು ಇಲ್ಲ ತಾನು “ಅಹಿಂಸೆ”ಅಂತ ಕೂತು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ನಾಯಬೇಕು. ಎರಡರ ಲ್ಲೊಂದು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಹಾಗಲ್ಲ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ! ಪಾಪ ! ಗೋಪೀನಾಥರಾಯ ರಿಗೆ ಇದ್ದ ವಳೋಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಕಿದ್ದರು. ಅವಳು ಹ್ಯಾಗೇ ಇರಲಿ, ಈಗ ಅವರ ಸಂಕಟ ನೋಡೋದು ಹ್ಯಾಗೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನೀವು ಯಾಕೆ ನೋಡಬೇಕು ? ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ನೀವು ತೆಪ್ಪಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ ! ಬೀಗರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಕನಿಕರ ಇದ್ದೋರು, ಮಗ ಅಲ್ಲಿ ಎಂಟುದಿವಸ ನಿಂತದ್ದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂಮಾಡಿ ಕರೆಸೂ; ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕರೆಸೂಂತ ನನ್ನ ಕತ್ತು ಕಿವಿಚಿಬಿಟ್ಟೀರಿ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಏನೋ ಒಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ ಅಂತೂ ಒಂದು ತಪ್ಪುಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಏನೇನೋ ಅನಾಹುತಗಳಾಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ತೆಪ್ಪಗೆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸರಿಯಾದೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ತಂದು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮನೆ ಎಷ್ಟೋ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಮತ್ತೆ ಹಳೇಪಾರಕ್ಕೇ ಬಂದಿರಿ. ಇಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ನೀವೇ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಪೂರ್ತಿ ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟು

ನೀವು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಈಗ 'ಶಶಿ' ಒಬ್ಬನ್ನೇ ತುಂಕೂರಿಗೆ ಕಳಿಸೋದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತವೋ ? ಏನೋ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕೂಂತಿದೀರ ಹೇಳಿ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನಾನೂ ಜೊತೆಲಿ ಹೋಗಿಬರಬೇಕು ,

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹೋಗಿಬನ್ನೀ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ನೀನಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ಹೋಗೋಹಾಗಿಲ್ಲಾ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ತಂದರಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಯಾಕೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನು ಏನು ಮುಖ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ ಸ್ವಾಮೀ ! ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಯಾಕೆ ಬರಬೇಕು ? ನೀವಂತೂ ಬೀಗರು, ಹೋಗಲೇಬೇಕು ಹೋಗಿಬನ್ನಿ, ನಾನು ಬರೊಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಈ ಮದುವೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಒದ್ದಾಡಿ ಒಡಾಡಿ ದೋನು. ಪೇಸರ್‌ನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿರೋ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದೂ ಸಹ, ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲಾಂದರೇ ತುಂಬ ಅನ್ಯಾಯ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಎಲ್ಲಾ ಅನ್ಯಾಯವೇ ? ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರ ತಾನೇ ನ್ಯಾಯಾ ? ತಾಯೀ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳ ಕೂತು, ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದಾದಷ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಕಡೆಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಯಮಯಾತನೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ, ಆಮೇಲಂತೂ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಕೊಡದೆ, ಕಾಡಿ, ಬೇಡಿ, ಗೋಳುಹುಯ್ಯೊಂಡು, ನರಳಿ, ನರಳಿಸಿ, ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— (ಬೇಸರಿಕೆಯಿಂದ) ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರೀ ! ಈಗ .. ....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹಾಗಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ ! ಇದೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವೇ ? ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಾವು ಬದುಕಿರೋದೇ

ತಪ್ಪಾಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗ 'ಶಶಿ' ಆ ಅನಂತೂ ತಂಗೀನ ಮಾಡಿಕೋ ಬೇಕೊಂತಿದ್ದ. ಆ ಹುಡುಗನ ಒಂದು ವರ್ಷ ಬೆಳೆದು ಬಂದಾಶೀನ ತುಳಿದದ್ದು ನ್ಯಾಯವೋ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಕರುಳನೇ ಜುಗುಟುತಿದೀಯಲ್ಲಾ!!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹೋಗಲೀ ಬಿಡಿಸ್ವಾಮೀ! ಈಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ತುಂಕೂರಿಗೆ ಬರಲಾರೆ ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ ಕೇಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗದೇಂತ ಹೇಳಿಬಿಡಿ. ನೀವು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನೀ. ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಸನದಕಡೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ ನನ್ನ ಹುಡುಗೀಗೆ ಗಂಡು ನೋಡೋಕೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

(ಹೊರಡಲಿರುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—(ಅತ್ತ ತಿರುಗಿನೋಡಿ) ಓಹೋ! ಶಶಿ ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನೇ !! ಹ್ಯಾಗಿನನ್ನ ತಡೆಯೋದು !!

(ತ್ತರೆಯಿಂದ ಓಡುವನು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—(ಅತ್ತ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು) ಒಳ್ಳೇ ಹೇಡಿ ಸಹವಾಸ ಬಂತು ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಟ್ಟು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪಾಪ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೂ, ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿಸೋವಾಗ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಾದರೂ ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು .....ಪಾಪ! ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ ಸರಸ್ವತಮ್ಮನಿಗೆ ದುಃಖವೇನೋ ಆಗಿರುತ್ತೆ.... ..ಏನು ಮಾಡೋದು. ನಾಳೆ ಇವರು ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮಗಳ ಸಂಗಡ ಮದುವೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಮಾಡಿದ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿದ ಮೇಲಾದರೂ, ಈಗ ಸಾಯೋದು ಆಗಲೇ ಸಾಯುತ್ತಿತ್ತು ಹುಡುಗೀ! ಹೋಗಲೀ! ವಾಪ! ಹೆಳವೀ ಜನ್ಮ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ !! ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾದ ಜನ್ಮ ಬರಲೀ !! ... .. ಅದೂ ಒಂದು ಉಪಕಾರವೇ ಆಯಿತು..... ಅಲ್ಲದೇ ಗೋಪಿನಾಥರಾಯ ತನ್ನ ತಂಗೀ ಮಗನ್ನ ದತ್ತು ತಗೊಳ್ಳೋಕೆ

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಮೀನ ಮೇಷ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಈಗ ದಾರಿ ಸರಾಗ
ವಾಯಿತು. ಆ ವಿಧವೇ, ಅವಳ ಮಗ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೇ.
ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಂತಾದರೆ, ಅದರಿಂದ ಹತ್ತಾರು ಒಳ್ಳೆದಾಗೋ
ದಿರುತ್ತಿ, ನಾವು ತಿಳಿಕೋಬೇಕಷ್ಟೇ! ನಾನೂ ಈ ದಿನವೇ ಊರುಬಿಡೋದು
ಒಳ್ಳೆದು.

(ಹೊರಡುವನು.)

ಅಂಕ ೩ - ಪ್ರವೇಶ ೨

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ವ ನೆಯ ನಡುವೆ. ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ. ದುಂಡು ಮೇಜಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಭಾಗಮ್ಮನು ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಕುಳಿತಿದಾಳೆ. ಎದುರುಗಡೆಯ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ ವೇದನೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾದ ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ.]

ಭಾಗಮ್ಮ — ಒಂದೇ ಬೆಂಕಿಯ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಎರಡು ಮನೆಗಳಿಗೂ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬೀಯಿಸಿಬಿಟ್ಟ ವಾಪಿ ಚಂಡಾಲ! ಹಾಳು ವಿಷಕಂಠ! ನಾನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆ ಕಟುಕನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಮಾಡಬೇಡಿಂತ ಬಡಕೊಂಡೆ, ನಿಮಗೆ ಅವನು ನೆತ್ತಿಗೆ ಒತ್ತಿದ್ದ ಎಣ್ಣೆ ಆರಲಿಲ್ಲ ಯಾವ ಜನ್ಮದ ದಾಯಾದಿಯೋ!! ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಡುತಾ ಇದಾನೆ!! .. ಪರಮಚಂಡಾಲಾ! ಅವನು ಹಿಂದೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾನೇ ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ವಿಷ ಬೆರೆಸಿ ಹಾಕಿ, ಅವನನ್ನ ತೀರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈ ಅನಾಹುತಗಳೊಂದೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಭಾಗ್ಯಾ! ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಎಂಥೆಂಥ ಕುಲಪಾತಕ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ!! .. ಆಡಿ ಯಾಕೆ ನಾವು ಪಾಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಬೇಕು!!

ಭಾಗಮ್ಮ — (ಸಿಡಿದು) ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ! ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಹರಿಕಥೆ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಈಗತಿ ಬಂದುಹೋಯಿತು ಪಾಪಿಗಳನ್ನ ಮನೇ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಮನೇಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಡಿಸಿ ಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು ಆ ಹುಡುಗನ್ನ ನೋಡಿದರೆ, ಆ ಪಾಪಿಯ ಕರುಳು ಬಗೀಬೇಕೂಂತನ್ನಿಸೊಲ್ಲವೇ ನಿಮಗೇ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಚಾರಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನಂದರೇನು ಬಂತು ಭಾಗ್ಯಾ! ಮುಖ್ಯ ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟ

ಭಾಗಮ್ಮ — ಸಾಕುಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಹರಿಕಥೇನ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳು ಜೆನ್ನಾಗಿದ್ದೂ, ಪಕ್ಕದೋರು 'ಮುಂದೆ ತೊಪ್ಪೆ ಇಡೇ'ಂತ ತೋರಿಸಿ ಎಚ್ಚರಕೊಟ್ಟರೂ, ಕೇಳದೇ, ಚಂಡಾಲನ ಮಾತುಕೇಳಿ ತೊಪ್ಪೆ .

ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು, ಮುಖಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಸಿಕೊಂಡು. ಇದನ್ನು ಗ್ರಹಚಾರಾಂದರೆ ನಾವು ಮನಸ್ಸುರೇ !!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ವಿಷಕಾರಯ್ಯ ಏನುಮಾಡಿದಾಂತ ಅವನ ಮೇಲಿನಿ ನಗಿಷ್ಟು ಆಕ್ರೋಶ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :—ಅಯ್ಯೋ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿನ ಅದಿನ್ನೇನು ಮಂಕುಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದಾನೋ ಆ ನರರಾಕ್ಷಸಾ ಕಾಣೆನಲ್ಲಾ ! .. ....ಮನೆಗೊಬ್ಬ ಮುತ್ತಿನ ಮಣೀ ಅಂಧಾ ಮಗ, ಅವನಿಗೊಂದು ಎಡವಟ್ಟು ಸಂಬಂಧಮಾಡಿಸಿ, ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಗಂಡ ಹೆಂಡತೀರ ಮಧ್ಯೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖೀನ ತಂದು ನೆಟ್ಟುಹಾಕೇ, ಆ ಹುಡುಗ ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲಾ ಮರೆತು, ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಸಂಕಟ ತಾನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು, ಆ ಎಡವಟ್ಟು ಸಂಬಂಧಾನ್ನೇ ಏನೋ ಸರಿಹೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಆ ಬಡವಾಯಿ ಹುಡುಗಿನ ಭಾವಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ಆ ಹೆತ್ತೋರ ಹೊಟ್ಟೆನ ಉರಿಸಿ, ಅವರ ಮನೆ ಹಾಳುಮಾಡಿ, ಈ ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿ ಅಂಧ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೆಂಡತೀ ಹೋದ ಸೂತಕ ಅಂಟಿಸಿ, ಅವನ ಕರುಳು ಕಿತ್ತು, ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಡಿಸಿ, ಹೆತ್ತೋಳು ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ತೊಳೆದು, ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಯೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನಲ್ಲಾ ಆ ಪಾಪಿ ಚಂಡಾಲ ಮನೆಹಾಳ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ! ಅವನ ಕಣ್ಣಿಂಗಿ ಅವನ ಕೈ ಸೇದಿಹೋಗಬಾರದೇಂತೀನೀ ! .. ...ಈ ಪಾಪಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆ ನೆರ್ಭಾಗ್ಯ ಹುಡುಗನ್ನು ನೋಡಲಾರನೇ !! (ರೋದಿಸುತ್ತಾ) ...ಹದಿನೈದು ದಿವಸವಾ ಯಿತು ! ಡಾಕ್ಟರ ಔಷಧಿಯಾಯಿತು ! . . ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹಂಬಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗೋದಿರಲಿ-ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾನೇ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಾ !! ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನೀವು ಆ ಮನೆಹಾಳನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡದೇ, ಇನ್ನೂ ಅವನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತೇ ಆಡುತ್ತೀರಲ್ಲಾ ! ನಿಮಗಿನ್ನೇನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದಾನೋ ಆ ಕೊಲೆವಾತಕಾ !

(ಕಣ್ಣೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ತ ತಿರುಗುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಭಾಗ್ಯಾ !! .....ನಮ್ಮ ಮನೆಲಿ ಈ ಗಾ ಗಿ ರೋ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನೇ ಕಾರಣಾ ! ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟು ಕುದೀತಾ

ಇದೇಂತ ನಾನು ಯಾರ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಹಾಗಿಲ್ಲ 'ಶಶೀ'ನ ನೆನಸಿಕೊಂಡರೇ ನಾನೇ ನನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯಾದೇಂತ ಹೊಟ್ಟೆ ಭಗ್ ಅನುತ್ತೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಂಕಟವೋ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ; ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ದುಃಖಾನ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು?

ಭಾಗಮ್ಮ:—(ಸರನೆ ತಿರುಗಿ) ನಿಮಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಗನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದೇನಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಟ ಕೇಳಿ ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟು ಊರು ಸುಡೋ ದಕ್ಕೆ ಅಂಧ ಪರಮ ಚಂಡಾಲ ಸ್ನೇಹಿತನಿರೋವಾಗ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಭಾಗ್ಯಾ! ಈ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಕಾರಣ! ಅವನಲ್ಲ.

ಭಾಗಮ್ಮ:—(ಸಿಟ್ಟಾಗಿ) ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಕೊಲೆಪಾತಕ ಕಾಗದಾನ ನೀವೇ ಬರೆದು ಶಶಿಯ ರುಜು ಮಾಡಿದ್ದಿರಾ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಅದ.ವಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರು ಬರೆದೋರು? ಅವನೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಆ ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ ಮನೆಹಾಳನೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಅವನೂಂತ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳೋದು?

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಹುಡುಗೀ ಹೆಣ್ಣಾನ ಭಾವಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದ ಮೇಲೂ ಮುಷ್ಟೀಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿತ್ತಂತಲ್ಲಾ 'ಶಶಿ ಕುಮಾರ್!' ಅಂತಿದ್ದ ಕಾಗದದ ಚೂರನಾ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹೌದೂ?

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಆ ಅಕ್ಷರ ವಿವರಯ್ಯನ ಅಕ್ಷರಗಳನೇ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದುವಂತ ಮನೇಲಿ ಅವರಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ದಾಸಬಂದಾಗ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಎಲ್ಲಾ ಊಹೇ! ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ದಿವಸ 'ಶಶೀನೇ' ಬರೆದಿರಬೇಕೂಂತ ಅವನ ಮೇಲಿಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಡೇಗೆ ಅವನ ಕಾಗದಗಳನ್ನ ನಾ ತೋರಿಸಿ, ಸೈನಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕಂಡ ಮೇಲೆ ಯಾರು ಬರೆದಿರ ಬಹುದೂಂತ ಊಹೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಡೇಗೆ ಇವನ ತಲೆಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಾರ್ಥಿ,

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನೀವೇ ಹೇಳಿ ; ದೇವರಾಣಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಚಂಡಾಲ ಮಿತ್ರನೇ ಅಲ್ಲವೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರೋನು ? ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೂಂತ ದರದು ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಯಾರೂಂತ ಹೇಳೋಣ. ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಗೋಪೀ ನಾಥರಾಯರಿಗೆ ಆಗದೋರು ಇದಾರಂತೆ. ಅವರೇ ಮೂರು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರು. ಆಗದೋರ ಪೈಕಿನೇ ಯಾರೋ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಗೂಗೆ ಕಾಲು ಹೋಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂದು ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಆಗದಹಾಗೆ ತಡೆಕಟ್ಟಿದಾರಂತೆ ಅಲ್ಲದೆ ಶಶೀ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಬರೆದ ಎರಡು ಮೂರು ಕಾಗದಾನೂ ಅವರೇ ಯಾರೋ ಹಾರಿಸಿರಬೇಕೂಂತ, ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸ್‌ಗೆ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ.

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನೀವು ಬೇಕಾದ್ದು ಹೇಳಿ, ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ನೀವೂ ಅವನೂ ಸೇರಿ ಈ ವ್ಯಾನ್ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — (ನೊಂದು) ಭಾಗ್ಯಾ ! ನಾನಂಥ ಚಂಡಾಲ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋ ಅಷ್ಟು ವಾಪಿಯೇ ? !

ಭಾಗಮ್ಮ :— ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ 'ಮಗನಿಗೆ' ಇಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟ ಬರುತ್ತೀಂತ ತಿಳಿದೇ ಮಾಡಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲ ಅವನು 'ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೀನೀ'ಂದದ್ದಕ್ಕೇ ನೀವು 'ಹೂಂ' ಅಂದಿರಬಹುದು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಭಾಗ್ಯಾ ! ವೃಥಾ ನನ್ನ ಕರುಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ಉಪ್ಪು ನೀರು ಚುಮುಕಿಸಬೇಡ ನನಗೆ 'ಶಶಿ' ಮಗನಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನಾಶೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವನನ್ನೇ-ಅವನ ಸುಖಾನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲವೇ ?

ಭಾಗಮ್ಮ :— ನಾನು ಅದೇ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮಾಶೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ, ಹಿಂದೇನೇ ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಚಂಡಾಲ ಸೇರಿ ವ್ಯಾನ್ ಹಾಕಿದ 'ಎರಡು ಮದುವೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಂಪಾದನೇ' ಆಶೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅಷ್ಟೇ !.....

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — (ರೋಸಿ) ಹಾಳು ದಾಡ್ಡನ್ನ ನನ್ನ ಹೆಣದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಯೇ!!?

(ದಡೆ ಚಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಭಾಗಮ್ಮ — (ಮಂಚದಿಂದಿಳಿದು ಗಂಡನ ಕೈಹಿಡಿದು ಪಾದಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದು) ತಪ್ಪಾಯಿತೂಂದರೆ ತಪ್ಪಾಯಿತು!! ನನ್ನ ಮುತ್ತೈದೆ ಸಾವಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನೂ ನುಡೀಬೇಡೀ!! ... .. (ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಆ ಮಗನ ಸ್ಥಿತಿ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತೇ! ನಾನಿನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೇನಲ್ಲಾಂತ ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತೆ

(ರೋದಿಸುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಏಳು ಭಾಗ್ಯ! ಏಳು! ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಪಾಪಿ! ನಾನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ!! (ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಮತ್ತೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ) ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಹಚಾರ! ಯಾವುದೋ ವಿಷಫಲಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪುಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟೆ, ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನಾಹುತಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಕಾರಣ

(ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಂಬನಿದುಂಬುವನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಭಾಗಮ್ಮನು ತಾನೂ ದುಃಖಿಸುವಳು.)

ಭಾಗಮ್ಮ — ಮಗೂನ ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಔಷಧಿ ಕೊಡಿಸಬೇಕು, ಅಲ್ಲದೇ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಯಂತ್ರ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಆ ನಿರಪರಾಧಿ ಹುಡುಗೀನ ಕೂಂದ ಪಾಪ ನನ್ನ ನಾದರೂ ತಿನ್ನಲಿ, ಆ ಹುಡುಗ ಹುಷಾರಾದರೆ ಸಾಕು

ಭಾಗಮ್ಮ. — ರಾಮರಾಮ! ಬಿಡುತೂನ್ನೀ!

[ಹೊರಗಡೆ 'ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ' ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ!!' ಎಂಬ ಗೋಪಿ ನಾಥರಾಯರ ಕೂಗು.]

ಭಾಗಮ್ಮ — ಬಂದನೇನೋ ಮನೆಹಾಳಾ. ನೀವು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೀತೇನೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಬೇಡ ಭಾಗ್ಯಾ! ಅವನ್ನ ಹಾಗೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಬಿಡೋಣಾ.

ಭಾಗಮ್ಮ:— ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಿ; ಇವತ್ತು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾನೇ.

(ಭಾಗಮ್ಮನು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲಾ ಹೋಗುವಳು. ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಗಾಬರಿ ಯಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು, ಭಾಗಮ್ಮನು ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರುವಳು. ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನು ಕೈಲೊಂದು ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುವನು. ಅವನ ಕಂಗಾಲಾದ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಕರುಳು ಕಲಕಿ ಕಂಪಿಸಿದುದುಂಟು ಗದ್ದದಿತನಾಗುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಓಡಿಹೋಗಿ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನನ್ನಪ್ಪಿ) ಗೋಪೀ ನಾಥರಾವ್! ನಾವೆಂಥಾ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು!!

(ದುಃಖಿಸುವನು.)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್:—(ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಒರಸಿಕೊಂಡು) ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ಆಗಿಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ದುಃಖಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇರೋರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬನ್ನೀ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ.

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ, ತಾನೊಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು] ಈಗ ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಹೇಗಿದಾರೇ?

(ಭಾಗಮ್ಮನು ರೋದಿಸುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಹೇಗಿದಾರೇ? ಹೇಳಿ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನನ್ನಂಥ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ತಂದೇನ ಪಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬಂತೂ! ದೇವರೇ!!

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್:—ನೋಡೀ! ದೊಡ್ಡೋರಾದ ನೀವೇ ಹೀಗೆ ಕೈಕಾಲುಗೆಟ್ಟು ಕೂತರೆ ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನು! ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಮಾ ಬಂದು “ಅಮ್ಮಾ! ನೀವು ನನಗೋಸ್ಕರ ಅಳೋದನ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದೇನೆ. ಹೋಗಿ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿ. ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ; ಅವರೇ ನನ್ನ ಪತಿ.” ಅಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾದಳಂತೆ. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗೀರಹಾಗೇ ಕೈ ಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದುಂಟೆ. ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಧ್ವನಿಲಿ ಕೈ ಹೋಡಿಸಿ

ಹೇಳಿದಳಂತೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕನಸು ಕಂಡು, ರಾತ್ರಿ ಮೂರು ಘಂಟೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದೋಳು, 'ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟುಬನ್ನೀ; ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟುಬನ್ನೀ'ಂತ ಒಂದೇಸಮ ಬಲವಂತಮಾಡಿದಳು. ಮೊದಲನೇ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟುಬಂದೇ.

ಭಾಗಮ್ಮ:—(ತಡೆಯಲಾರದ ದುಃಖದಿಂದ) ಉಮಾ!! ನನ್ನ ತಾಯೀ!!.....ಪಾಪಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನ ಕೊಂದರೇ! ಅಯ್ಯೋ! ಮಗೂ!!

(ಬಿಕ್ಕುವಳು. ಈಶ್ವರಯ್ಯನೂ ಗೋಳಾಡುವನು.)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್:—ಅಮ್ಮಾ! ಭಾಗಮ್ಮನೋರೇ! ನೀವು ಉಮನಿಗಾಗಿ ಅಳಬೇಡಿ, ಅವಳು ದೇವಲೋಕದ ಮಗು. ಗಂಡನ ಸುಖ ಕ್ಷೋಸ್ಕರ ಮುತ್ತೈದೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯಾಗಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ, ಮದುವೆಯಾದ ಕೆಲವು ದಿನದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು—“ಅಪ್ಪಾ! ಅಂಧಾ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ, ಲಕ್ಷಣವಂತರಿಗೆ ನಾನು ಸರಿಯಾದ ಜೋಡಿಯಲ್ಲ; ನಾನೂ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀನಿ—ಜೊತೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗೋಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಪ್ಪ.” ಅಂತ. ನಾವು ಹುಡುಗಿ—ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತೀಂತ ಕಿವಿಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾಗಮ್ಮ:—ಅಯ್ಯೋ! ಎಂಥಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಗೂ ನ ಕೊಂದ ಬಿಟ್ಟರೂ!!

(ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನಾವು ಪಾಪಿಗಳು! ನಾವು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು! ಯಾರ ಅಂತಃಕರಣಾನೂ ತಿಳಿದೇ ಹೋದಿವು. (ಗೋಪೀನಾಥರಾಯ್ ಕೈ ಹಿಡಿದು) ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್! ನಿಮಗಿದ್ದ ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಅಮ್ಮಾತ್ಮನಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಟಾನ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಶಶಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸೋದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೀರಲ್ಲಾ!! ನನ್ನ ತಂದೇ! ನಿಮ್ಮಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿದಾರೆಯೇ!!

(ಅತನ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುವನು.)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ ! ನಮ್ಮ ಉಮಾ ಸತ್ತುಹೋದಳೊಂತ ನಾವು ಎಂಟು ಹತ್ತು ದಿವಸ ಕರುಳು ಕೇಳೋ ಅಷ್ಟು ಅತ್ತು ಸೊರಗಿ ಗೋಳಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿತೊಂದರೇ ಅವಳೇ ಬಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾಳೇ ! ಕುರ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗೀರ ಹಾಗೆ ತಾನೇ ನಡೆಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲಿಗಂತ ಮುಖ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಆರಳಿರುತ್ತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುತ್ತ ನಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಹಣೇತುಂಬಾ ಬಟ್ಟೆ ಕುಂಕುಮ, ಚಂದ್ರ; ಹೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ದಂಡೆ, ಒಳ್ಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇದ್ದ ಹಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ... ..ಆಗಿನಿಂದ “ನಮ್ಮ ಉಮಾ ಸತ್ತಿಲ್ಲ - ನಮ್ಮ ಮನೆಲೇ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದಾಳೆ; ನಮ್ಮ ಈ ಹೊರಗಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣೊಲ್ಲಾ” ಅಷ್ಟೇ” ಅಂತಂದುಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೀವಿ. ನಾನೂ ನನ್ನ ಲೇವಾದೇವೀನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಇರೋ ಒಂದು-ಒಂದೂಕಾಲು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಕೈಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ‘ಉಮಾ’ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೊಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೇನೆ. ಇದೂ ಉಮಂದೇ ಸಲಹೆ. ಹತ್ತನೇ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಅತ್ತೂ ಅತ್ತೂ ಸೊರಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ “ಉಮಾ” ಎದುರಿಗೆ ಬಂದುನಿಂತು ‘ಅಪ್ಪಾ’ ಅಂದಳು. ನೋಡಿದರೆ “ಉಮಾ” ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗರ್ಭ ಗುಡೀಲಿ ದೇವರ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂತಿದಾಳೆ. ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಕುರ, ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಜ್ರಕೆಂಪಿನ ಜವಾಹಿರಗಳು, ಮುತ್ತಿನ ಸರಗಳು. ಆಹಹಾ! ಅದೆಂಥಾ ಪೀತಾಂಬರ ಉಟ್ಟಿದ್ದಳು. ನಾನು ಅವಳು ನನ್ನ ಮಗಳೊನ್ನೋದನ್ನು ಮರೆತು ಕೈ ಮೂಗಿದು ಕತ್ತು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ಉಮಾ ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ನಕ್ಕು “ಅಪ್ಪಾ! ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ, ಬಂದ ನಗದು ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಲ್ಲದಿರೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಾನೇ ಪುನಃ ನಿನಗೆ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತೇನೇ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ನಾನು “ಉಮಾ! ಉಮಾ!” ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಆಳು ದಾಸ ನನ್ನ ಕಾಲುಬಳಿ ಕೂತಿದ್ದೊನು “ಬುದ್ಧೀ! ಬುದ್ಧೀ!! ತಮ್ಮ ಕಾಲು ಒತ್ತುತಾ ಕುಂತಿದ್ದರಿಗೆ ಜೋರಪತ್ತಿ-ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ ಅವರು ಬಂದು ಇಲ್ಲೇ ಕುಂತು ಪದ ಆಡುತ್ತಾ

ಇದ್ದ ಒಳಿತ್ತು"ಂದ. ನೋಡಿದಿರಾ ಹ್ಯಾಗಿದೆ!....ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿನಂತೆ 'ಉಮಾ' ಹೇಳಿದಂತೇನೇ ನಡೆಯೋದು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಅಯ್ಯೋ ನಾನೆಂಥಾ ಪಾಪಿ! ಸೊಸೆ ಒಂ ತ ಆ ಮಗೂನ ಒಂದು ದಿನ ಕೂಡಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿಸದೆ, ದುರ ಹೆಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೈರೀತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ !!

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನೀ; ಒಂದು ದಿನ ಇರೀ. ಉಮನ್ನ ನೀವೇ ನೋಡುವಿರಿ.....ಈಗ ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಎಲ್ಲಿ ದಾರೆ? ಹೇಗಿದಾರೆ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಒಳಗಡೆ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿದಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ಎರಡನೇ ದಿನ ವಿಕಲ್ಪವಾದ ಬುದ್ಧಿ, ಹಾಗೇ ಇದೆ. ಸದಾ 'ಉಮಾ! ಉಮಾ!'ಂತ ಅವಳ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರೋ ಹಾಗೆ, ಅವಳ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದು, ಕೆಲವು ಸಮಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸೀರೇ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ತಾನೇ ಉಮನ ಹಾಗಾಡೋದು; ಆ ಊರುಗೋಲು ಹಿಡಿದು ಕುಂಟುತಾ 'ಒಂದು, ಎರಡೂ'ಂತ ಎಣಿಸುತಾ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತಾ ಬಿದ್ದು ಬಿಡೋದು .... ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್! ನಾನು ಮೋಸಹೋದೆ!! ನಾನು ಪಾಪಿಯಾದೇ!

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ಇಗೋ ನೋಡೀ! ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗೆ ಉಮಾ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಡವೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವೆ. ಇವು ನಿಮಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದದ್ದು. ತಂದಿದೀನಿ ತಗೊಳ್ಳಿ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಬರೋ ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಈಗ 'ಶಶಿಕುಮಾರ್'ನ್ನ ಮದರಾ ಸ್‌ಗೋ ಬೊಂಬಾಯಿಗೋ ಕರೆಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಟ್ರೀಟ್ ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿಸೋಣಾ. ಅದಕ್ಕೆಷ್ಟುಸಾವಿರ ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—(ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ಗದ್ಗದಿತನಾಗಿ ಗೋಪೀ ನಾಥರಾಯನನ್ನಪ್ಪಿ) ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್! ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಋಣಾನ ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ತೀರಿಸಲಿ!!.....ನೋಡೀ! ನಿಮ್ಮೂರಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ

ದಾರಭ್ಯ, ನಾನೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ವೃಥೆಪಟ್ಟು ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತಗೊಂಡ ದುಡ್ಡು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಬಾರದೂಂತ ನೆನ್ನೆಯ ದಿನತಾನೇ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನೂ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ ಇಫ್ಫೂರ್ ಮಾಡಿಸಿ ಪೋಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನಲ್ಲಿ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿನ ಆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಕಮೀಷನ್ನೂಂತ ಹಿರಿದು ತಿಂದ; ಇನ್ನೆನ್ನೂರು ಹೀಗೇ ಖರ್ಚಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗ ಈ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ ತಂದು ನಮ್ಮ ಕರುಳುನ ಚುರುಗುಟ್ಟಿಸಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯಾ! ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗಂತೂ ಈ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯ ದುಃಖ ನುಗ್ಗಿ ಸಂಕಟಪಡಿಸುತಾ ಇದೆ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಎಂಥಾ ಕೆಲಸಮಾಡಿರೋ ಈ ಶ್ವರಯ್ಯ ನೋರೇ! ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಹರಿದುಹೋಗಲಿಂತ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ದಿರಾ?.....ಮೊದಲು ಮೊದಲು 'ಶಶಿಕುಮಾರ' ಅನ್ನೋ ಬರವಣಿಗೆನ ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಮೇಲೆ ನಾವು ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ನಿಜವೇ ಆದರೂ, ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಹುಡುಗ ಘನೆಯೆಲ್ಲಾ ತಡಕಾಡಿ, "ಉಮಾ! ಉಮಾ!" ಅಂತ ಕೂಗಾಡಿ, ತೋಟವೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಗೋಳಾಡಿದ್ದನ್ನ ನೋಡಿದಿದ್ದ ಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ಕರಳು ಕರಗಿಹೋಗಿ ನಾವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾ ಪಣೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ!! ಯಾರೋ ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳು ಮಾಡಿದ ದ್ರೋಹ ದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟಹೋದ ಗಳಿಗೆಲಿ ತಪ್ಪಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಏನೋ ಅಂದೆ ಛಾಂತ ನೀವು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು; ನಮ್ಮ ಆ ಘಳಿಗೆ ನಡೆತೇಗೆ ನೊಂದು, ಮರುಕ್ಷಣವೇ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ! ನೀವು ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಡಿ; ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಾ ಕಲಕಿಹೋಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಾದ ದುರಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಕಡೆಯ ದುಃಖವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮಗೆ ಎರಡುಕಡೆಯ ದುಃಖವಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪೂರ್ಣ ಮಮತೆಯೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯಥಾ ಇಲ್ಲ. ನೀವು 'ಶಶಿ' ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರೋ ಈ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ.....

[ಸಕ್ಕದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಶಶಿಯು ಬೆಳೆದ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಊರು ಗೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಂಟುತ್ತಿರುವವನಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ಬರುವನು.]

ಪ್ರೇಮ ಜೀವನ ಶಾಂತಿಯ ಸದನಾ

ಸುಖ ಸಂಪದದ ನಿದಾನಾ ||

ಪ್ರೇಮ ವಾಹಿನೀ ಮಂಜುಳ ಮೋಹಿನೀ

ಸಿರಿಸುಖಸ್ವರ್ಗದ ರಾಣೀ ||

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಾ ಕಂಬನಿದುಂಬುವನು. ಗೋಪೀನಾಥ ರಾಯನೂ ನಿಂತು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಶಶಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸುವನು.]

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ — ಶಶಿಕುಮಾರ್ ! ಶಶಿಕುಮಾರ್ !!

ಶಶಿ :— ಶಶಿಕುಮಾರಿಲ್ಲ; ಅವನು ಸತ್ತುಹೋದ ! ನಾನು ಉಮಾ!! ನಾನು ಉಮಾಕಣ್ಣೀ !!

(ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ದುಃಖೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವನು.)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ — (ದುಃಖದಿಂದ) ನಾನು ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್. ತುಂಕೂರಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡೋದಕ್ಕೆ.

ಶಶಿ :— (ಎಲ್ಲೋ ನೋಡುತ್ತಾ ನಕ್ಕು) ಬಂದೇ ಬಂದೇ ಇರೀ !....

(ದನಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡುವನು.)

ತುಂಬಿಬಂದಿದೆ ಮಧು ಮಾಸ ಲೋಕವಾ |

ತುಂಬಿ ಪುಷ್ಪದಿ ಮಧುವಾನ ಕಳೆಸಿದೆ ||

ಕನಸ ಮನಸ ಮುಚ್ಚಿ

ಹೊಸ ಬೆಳಕ ಹಚ್ಚಿ

ಚಿಂತೆ ಸಂತೆಯ ಕೊಚ್ಚಿ

ಕುಣಿಸುತ ತಣಿಸುತ

ಕಾಣದಾನಂದ ಪ್ರವಾಹದೀ || ತುಂಬಿಬಂದಿದೆ ||

ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೇನೀ ಹಾಡು ! ಶಶಿಗೆ ಈ ಹಾಡು ಕಂಡರೇ ತಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಸದಾ ಈ ಹಾಡನ್ನೇ ಹೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಕೈಲೀ! (ಊರುಗೋಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ) ನೋಡೀ ! ಇವು ಶಶೀ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ !!.....ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ

ನಡೆಯೋದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತರೇ ನನಗೇ !.....ಅವನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸು
ತೀನಿ- ನಾಲ್ಕು ದಿವಸದಲ್ಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೀನೀಂತ ಹೇಳಿಹೋದ.....
ಪಾಪ ಬರಬೇಕೂಂತಿದ್ದಂತೆ; ಆದರೆ ಅವರ ತಂದೆ ಅವನ್ನು ನಂಜನ
ಗೂಡಿಗೆ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರಂತೆ.....ನೋಡಿರೇ! (ಹೆಜ್ಜೆ
ಯಿಡುತ್ತಾ) ಒಂದೂ, ಎರಡೂ, ಮೂರು; ನಾಲ್ಕು; ಐದು; ಆರು; ಏಳು;
ಎಂಟು; ಒಂಭತ್ತು;.....(ಬೀಳುವಂತೆ ನಟಿಸಿ) ಟವ್ !.....ನೋಡಿದಿರಾ!
ಕಡೆಗೂ ಹತ್ತನೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡೋಕೇ ಬರಲಿಲ್ಲಾ !!.....ಶಶೀ ಹೇಳಿದ್ದಿದ್ದು
ಗೊತ್ತೇನು ನಿಮಗೇ?.....ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದಲ್ಲೇ ನಿನಗೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನಡೆಯೋದಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೆ; ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೊರಟು
ಹೋಗುತ್ತೀನೀಂತ !!.....ಇನ್ನೂ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು -
ಸತ್ತು ಹೋದಾಂತ.... .. ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಗೊತ್ತೇನಿ, ??

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—(ದುಃಖದಿಂದ ಶಶಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವ
ರಿಸುತ್ತಾ) ಶಶಿಕುಮಾರ್ !

ತಶಿ:—(ಕೈಕೊಡವಿ) ಛೇ! ಛೇ! ನಾನು ಉಮಾಕಾಣ್ತೆ" ನನ್ನ ಮುಟ್ಟುಬೀಡಿ! ಮುಟ್ಟುಬೀಡಿ! .....ನೀವು ಯಾರ್ನೀ?

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ನಾನೇ ಉಮನ ತಂದೆ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ !

ಶಶಿ :-(ನಕ್ಕು) ಹ ಹ ಹ ಹಾ " ನಂಗೆ ತಂದೆಯಾರೀ?.....
ಹ ಹ ಹ ಹಾ " ... ..ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಾನು ಶಶಿ ಇಬ್ಬರಿದ್ದೆವು.....
ನಾಲ್ಕು ದಿನಸದಲ್ಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೀನೀಂತ ಶಶೀ ಹೇಳಿಹೋದ.....ಬರಲೇ
ಇಲ್ಲ....ಶಶಿ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಬೇಗ ಕಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀರಾ ?.....
ಅಲ್ಲೋ! ಸತ್ತುಹೋಗೋದೊಂದರೇನೀ?.....ಸತ್ತುಹೋದರೆ ಆ ಕಾ ಶ
ದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಾರಾಡಬಹುದಂತೆ; ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ನೆನಸಿಕೊಂಡಿದ
ಹಾಗೇ ಜಾರಿಬಿಡಬಹುದಂತೆ.....ಹೌದೇನೀ?... ..ಹ ಹ ಹ ಹಾ
ನಾನೊಬ್ಬಳು ಹುಚ್ಚೇ!.....ಪಾಪ' ನೀವು ಸತ್ತಿಲ್ಲಾನಾಡಿಲ್ಲಾ !
ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳತಾ ಇದೀನೀ?.....ನಿಮಗೆನುಗೊತ್ತು ಪಾಪ!!.....ಶಶಿ
ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕೇಳಬಹುದು !.....ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತೇ!.....ಅವನು.

ಬರೋ ವೇಳೆಗೆ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡೋದನ್ನ ಕಲೀಲೇಬೇಕು .....(ಊರು ಗೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಿರುಗಿ) ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಆರು, ಏಳು, ಎಂಟು, ಒಂಭತ್ತು.....ಶಶೀ! ಬಿದ್ದೇ!!

(ಬೀಳಲು ಹೋಗುವನು, ಒಳಗಿಂದ ಈಶ್ವರಯ್ಯ, ಭಾಗಮ್ಮ ಓಡಿಬಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನು ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲೇ ಕೈಚಾಚಿ ನಿಂತಿರುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಶಶೀ! ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಮಗೂ ಯಾರು ಬಂದಿ ರೋರು!!

ಶಶಿ:—(ಮೈ ಕೊಡವಿ ದೂರ ಸರಿದು) ಧೂ! ಎಲ್ಲೋ ಶುದ್ಧ ಹುಚ್ಚರ ಸಹವಾಸ ಬಂತು. ಶಶಿ ಸತ್ತುಹೋದಾಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ನನ್ನೇ 'ಶಶೀ! ಶಶೀ!'ಂತ ಕೂಗಿಕೊಂಡುಬಂದು ಮುಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಾರೇ!! (ಭಾಗಮ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ) ಏನಮ್ಮಾ ನಂಜಮ್ಮನೋರೇ! ಸುಮಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದಾಳೆಯೇ!.... ಪಾಪ! ಆ ಹಾಳು ಶಶಿ ಅವಳಿಗೂ ಮೋಸಮಾಡಿ ಸತ್ತುಹೋದ!..... ನೀವು ಯಾಕೆ ನೆಲಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಸತ್ತುಹೋದರಂತೇ!..... ಅಂದಹಾಗೇ; ನಂಜಮ್ಮನೋರೇ! ಸತ್ತುಹೋದೋರು ಎಲ್ಲಿಗೇಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗಬಹುದಂತೇ; ನೀವು ಈಗ ಹಾರಿ ಕೊಂಡು ಏಂದರಾ?

(ಭಾಗಮ್ಮನು ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು.)

ಯಾಕ್ರೀ? ಅಳುತ್ತೀರೀ?...ಸತ್ತೋರು ಅಳುತ್ತಾರೇನೀ?...ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಶಶೀನೂ ತುಂಬಾ ಅಳುತ್ತಿರಬಹುದು! (ಬಲಭಾಗದ ರೂಮಿನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ)....ಶಶೀ! ಶಶೀೇ!! ಶಶೀೇ!! (ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಊರುಗೋಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಂಟುತ್ತಾ ಧಾವಿಸುವನು.)

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್:—(ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಂಡು) ಬಹು ತಪ್ಪುಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಡಿತು ಉಮಾ !!

ಭಾಗಮ್ಮ:—ನಮ್ಮ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಅನುಭವಿಸಲಿಂತ ಕಣ್ಣಿರಿಯಾಗಿ ಹೋಯ್ತು.

(ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ! ನಾನು ಪಾಪಿ !! ನೀವು ಧರ್ಮಾತ್ಮರು !!...ಬನ್ನೀ ! ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿದೆ.

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನನ್ನ ಮಗಳು ಹೋದ ದುಃಖದ ನೂರರಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ.....ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೇನು ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದಾಗ ಅವನೇ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರೂ ಹತ್ತಿರ ನೇರೋಹಾಗಿಲ್ಲ. ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತಿಂಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಯಾವಾಗಲೋ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾನೇ..... ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸೀರೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾನೇ....ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತು ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೇ .... ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ ! ವಂಶಕ್ಕಿರೋ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಹೀಗಾಗಿರೋದನ್ನ ನೋಡಿ, ಇವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗಳೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇಯುತ್ತಾ ಇದೆ....ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿನ್ನೆಷ್ಟು ಮಮತೆ ಇತ್ತೋ! ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ !!....ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ವಾಪಿಷ್ಟರು.... ಬನ್ನೀ !!

ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್ :—ಪಾಪ ಭಾಗಮ್ಮನೋರು ತುಂಬಾ ತೇಯ್ತು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :—ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ ಎಲ್ಲ. ೪ ಣ್ಣೆಗೆ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲ.... ಹೊಟ್ಟೆಗೇನಾದರೂ ತಿಂದರೆ, ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಲಿ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿ ಎಲಾ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೆ. ಡಾಕ್ಟರು ಔಷಧಿ ಏನೋ ಕೊಡುತ್ತಿದಾರೆ ಹುಷ್ಷಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನ ಔಷಧಿ ತಗೊಳ್ಳೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋದೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಭಗವಂತನಿಗೇ ತಿಳಿ ಬೇಕು....ಬನ್ನೀ ! ಬನ್ನೀ !!

(ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.)

ಅಂಕ ೩ - ದೃಶ್ಯ ೩

[ಸಾರ್ಕಿನ ಒಂದು ಮೂಲೆ; ಕಲ್ಲು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ, ಸೂಟ್ ಧರಿಸಿ, ಕೈಲಿ ವಾಕಿಂಗ್‌ಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಹಿಡಿದಿರುವ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನೂ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಸಂಜೆ ಐದು ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ.]

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹುಡುಗನಿಗಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಡೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮಗಳು ಆ ಕುಂಟೆ ಹುಡುಗಿ ಹೋಯಿತೂಂತ ವೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾರನೇ ದಿವಸವೇ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್ ನೆಕ್ಸ್ಟನ್‌ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು, ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಯಾರನ್ನೋ ಕರಕೊಂಡು ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ; ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಗನ ಸಂಗಡ ತುಂಕೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದಾರೆ ಅನ್ನೋ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು “ಎಂ ಎ. ಮಾಡಿದ ಹುಡುಗ, ಮನ್ಮಥ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದಾನೆ ನನ್ನ ಹುಡುಗೀನೂ ಬಿ ಎ. ಮಾಡಿದೆ. ವರಸಾಮ ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳೋಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸರಿ ಕೊಡೋಣ ಅಲ್ಲದೆ ದಿವಾನರನ್ನ ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನೊಗಸಾದ ಕೆಲಸ ಕೂಡ ಕೊಡಿಸುತ್ತೀನೀ”ಂತ ಬಲವಂತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೂತುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ನಾನು ‘ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ ಘಾತುಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದೀನಿ’ಂತ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ನೋಡೀ ಮಿಷ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್! ನೀವೊಬ್ಬರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ದು—“ಹುಡುಗನ ರಿಜಲ್ಟ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಸಿ ಲಗ್ನು ಸೆಟಲ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತೀನೀ”ಂತ ಪ್ರಾಮಿಸ್ ಮಾಡಿಹೋಗಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಕಂಡೀಷನ್ ಮೇಲೆ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕವಿಷನ್, ಹುಡುಗನ ತಂದೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುತ್ತೀನೀಂತ ಪ್ರಾಮಿಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಕಂಡೀಷನ್ ನೀವು ಬ್ರೇಕ್ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆ ನನ್ನ ಕಂಡೀಷನ್ ತಾನೇ ಆ ಟೋ ಮ್ಯಾಟಿ ಕ್ಯಾ ಬ್ರೇಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನನಗೆ ಕೊಡೋ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕಮೀಷನ್ ಅಲ್ಲದೇ ಅವರಿಗೆ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಅಲ್ಲವೆ ತಾವು ..

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ನಾನು ಕುಚೇರನ ಮೊಮ್ಮಗನೇನಿ? ಇಲ್ಲಾ ಆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಹಾಗೆ ಬಡ್ತಿ ಮಗನೋ ? ...ನಾನೂ ತಿಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಛೇರೀಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ನಾನೂರು ಚಿಲ್ಲರೆ ರೂಪಾಯಿ ಬರುತ್ತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ . ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಗಾಂಧರೀ?... ಈಗ ಆ ಸಂತೋಷ ಇಲ್ಲರೀ!.....ಹುಡುಗ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬೈಡ್ ಗ್ರಾಮ್ !

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—(ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ) ರಾಯರೇ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಹೌದರೀ! ವಿಡೋಯರ್ !! ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿ ಗಂಡನ್ನು ಕಳಕೊಂಡಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಹಣೆ ಕುಂಕುಮ ಅಳಿಸಿ, ಕತ್ತಿನ ತಾಳಿಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ತಲೇಮೇಲೆ ಬೂದಿ ಸುರಿದು, ಮೂಲೇಲಿ ಕೂಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಆದರೆ ಇವನು ಗಂಡು ಹುಡುಗ, ಅಳಿನೋದಕ್ಕೆ ಕುಂಕುಮ ಇಲ್ಲ; ಕೀಳೋಕೆ ತಾಳಿ ಇಲ್ಲ; ಆದರೂ ವಿಡೋಯರ್ ವಿಡೋಯರೇ!! ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬೈಡ್ ಗ್ರಾಮೇ!!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ.....

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಹಾಗಾದರೆ ಈಗಾಂದರೆ ಇಷ್ಟೇ! .... ಫಸ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬೈಡ್ ನ ಬೆಲೇಲಿ ಅರ್ಧ ಬೆಲೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅಂದರೇ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಅಂದರೇ, ನಿಮಗೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಮೀಷನ್, ಹುಡುಗನ ತಂದೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ. ಅಷ್ಟೇ! ತೀಳಿತೇ!!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೇ ರಾಯರೇ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ರೀ ! ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ! ನಿಮ್ಮ ಕತೆ ನಾನೂ ಕೇಳಿದೀನಿ. ನೀವು ಶಾನೆ ಬೂಟಾಟಿಕೆ ಆಡಬೇಡಿ...ಅಲ್ಲರೀ ! ಆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಮನೆಹಾಳು ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಂದು ಸಾವಿರ, ಆ ಹುಡುಗನ ತಂದೆ ಐದು ಸಾವಿರ ಮೇದು, ಕಡೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪಿತೂರಿಮಾಡಿ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಘೋರ ಕಾಗದ ಬರೆದ - ಆ ಹುಡುಗನ ತಿಂದು ತೇಗಿದಿರಿಂತ ಊರು ಊರೇ ಕೂಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಏನನ್ಯಾಯರಾಯರೇ ! ಹಾಳು ಜನ ಒಬ್ಬರು ಬದಕೋದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬರು ಸಹಿಸಲಾರರು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ನಾನೂ ಅದೇ ಹೇಳಿದ್ದು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹಾಗಲ್ಲರಾಯರೇ ! ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಾ ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಂಟಾಗಿಹೋಗಿದೆ; ಆಷ್ಟಾದ ಮೇಲೂ ಈ ಸುಳ್ಳುಪಳ್ಳು ಎಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ನಮ್ಮ ತಲೆಮೇಲೆ ಹೇರುತಾರಲ್ಲ ಈ ಹಾಳು ಜನ. ನೋಡೀ ರಾಯರೇ ! ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರು ತಾವೇ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೆಂತ ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರು ಅದೂ ಏನೂ :—ಏನೂರು ರೂಪಾಯಿ ನಗದು—ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿನದು ಸೀರೆ, ದೋತ್ರ ಇವೆಲ್ಲಾ. ಆ. ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರಿಗೇನೋ ಐದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರು; ಆದರೆ ಒಂದು ವಾರದ ಹಿಂದೆ, ಅಂದರೆ ಆ ಹುಡುಗನ ಹೋದ ಹದಿನೈದು ದಿವಸದೊಳಗೇನೇ ಆ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯನ್ನೂ ಇಫ್‌ಷೂರ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಾಡ್ತಿ — ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರಿಗೆ ವಾಪಸ್ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಆ ನಗದು ಹಣಾಸೆ ವಾಪಸ್ ಮಾಡೋಣಂತಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ; ಅವಳು ಈಗ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯೋದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲ್ಲ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :— ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಹಣಾಸೆ ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿದರೇ?! ಆಶ್ಚರ್ಯ....ಇರಲಿ. ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದರಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಗಂಟಂತೂ ಭದ್ರವಾಗಿದೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ನಾನೇನುಮಾಡಲೀ ರಾಯರೇ !

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗಿ ಯಾಕರೀ ಭಾವೀಗೆ ಬಿತ್ತು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಎಲ್ಲಾ ಆ ಗೋಪೀನಾಥರಾವ್‌ನ ಶತ್ರುಗಳ ಕೆಲಸ. ಅವರಿಗೇನು ಒಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರೇ...ಹಾಳು ಲೇವಾದೇವಿ ಜಗಳ-ಕೋರ್ಟು ಕಛೇರಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರದ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ....ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಯಾರೋ ತಡೇ ಹಾಕಿಸಿದ್ದರಂತೆ, ಆಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲುಗಳೇ ಸೇದಿಹೋಗೋಹಾಗೆ ಮಾಟಮಾಡಿಸಿದರಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ನಾನೇನೋ ಆಕಾಶ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿ, ಹೆರತರದೂದಿಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೇ ಕಡೇಗೇ ಮದುವೇನೂ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದು ಯಾರೇನುಮಾಡಿದರೋ?!!

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಆ ಹುಡುಗ ಬರೆದ ಹಾಗೇ ಫೋರ್ಜ್‌ಮಾಡಿ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರಂತಲ್ಲರೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹೌದಂತೆ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಏನು ಬರೆದಿದ್ದರೋ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಆ ಉರಿಯೋ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೇ ಗೊತ್ತು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ನೀವಾದರೂ ಪತ್ತೇಮಾಡೋಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಹ್ಯಾಗೆ ಪತ್ತೇಮಾಡೋದು, ಕಾಗದಾನೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿನ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತಂತೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೋಯಿತೂಂತ ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲೋದಿ, ಅವನ ಋಣಾ ತಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥರು ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಕೂಡಾ ಹೋಗಬೇಡವೇನ್ನೀ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅಯ್ಯೋ! ಆಗ ಮನೇಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಂದೇಸಮ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು; ನನಗೆ ಕಾಲೇ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಅಂಥ ಟೈಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ಬೈಂಟಾದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನುಮಾನ ಬರೊಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—(ಗಾಬರಿಯಾಗಿ) ನನ್ನ ಮೇಲೇ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೇಂದರೇ, ಆಬ್ಬಿಂಟಾದೋರ ಮೇಲೆ. ನೋಡೀ, ಕಳ್ಳತನಮಾಡಿದರೂ, ಪೋಲೀಸ್‌ನೋರು ಬಂದಾಗ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಬೇಕು ; ಅದು ಜಾಣತನ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—(ಬೇಸರಗೊಂಡು) ಆ ಮಾತು ಹೋಗಲಿ ರಾಯರೇ !.....ಈಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಏನು ಹೇಳೋದು! ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದನಲ್ಲಾ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—(ಯೋಚಿಸಿ) ನನಗೇನು ಕಮೀಷನ್ನೇ ಬೇಡ ಸ್ವಾಮಿ ! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಕಸುಬೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೀನಿ ಏನೋ ಆ ಹುಡುಗೀ ಲಗ್ನ ಒಂದಾಗಲೀಂತ ದುಡ್ಡು ಸೇರಿಸುತಾ ಇದೀನಷ್ಟೆ. ಇದೆಲ್ಲೇ ಚಂಡಾಲ ಕಸುಬು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ —ಅಲ್ಲರೇ ! ನೀವು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಲಗ್ನಾಂದರೆ ನಾವೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಲ್ಲವೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಮಾತು—ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಗಂಗೋದಕ ಕೂಡಾ ಕೊಡೋಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ !.....ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಹಾಗೇ ಖಾಲಿ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೋಸ್ಕರವೇ ವ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ ಇದನ್ನ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಆ ಪುಣ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲಂತ ಈಗ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದಿರಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—(ಕಿವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇಲೆದ್ದು) ರಾಮರಾಮಾ !!

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—(ತಾನೂ ಮೇಲೆದ್ದು) ಹೋಗಲಿ ! ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ! ಸೆಕೆಂಡ್‌ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬ್ರೈಡ್‌ಗ್ರೂಮ್ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಂಭಾ ವನೆ ಐನೂರು ; ವರನ ತಂದೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ. ಆದರೆ ಹುಡುಗನ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಾದ ದಿವಸ, ನಿಮಗೆ ಸಂಭಾವನೆಯ ಎರಡನೇ ಅರ್ಧ ; ವರನ ತಂದೆಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎರಡನೇ ಅರ್ಧ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ಅಂದರೇ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಅಂ ದ ರೇ, ಲಗ್ನದ ಟೈಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು; ವರನ ತಂದೆಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ನೀವು ಹೇಳೋ ಪ್ರಕಾರ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೇ ಹುಡುಗನ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಗ ನಿಮಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು, ಬೀಗರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದುಸಾವಿರ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ —ನನಗೇನೂ ಕೊಡಲೇಬೇಡಿ; ಬಿಡಿ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ —ನಾವು ಕೊಡಲೇಬೇಕು; ನೀವು ತಗೊಳ್ಳೇ ಬೇಕು. ಇದು ಬಿಸಿನೆಸ್.....ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಂಡಿಷನ್. ನನ್ನ ಮಗಳು ರಮಾ ಹುಡುಗನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು; ಅಲ್ಲದೇ ಡಾಕ್ಟರು ಹುಡುಗನ್ನು ನೋಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೇಂತ ಹೇಳಬೇಕು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೋಡೀ ರಾಯರೇ! ಡಾಕ್ಟರು ಯಾಕೇ! ನೀವೇ ಬಂದು ನೋಡಿ! ಆ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗೀಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹಾಗೆ ತಾನೇ ಆ ಹುಡುಗೀಂತ ಭ್ರಮೆವಟ್ಟು, ಏನೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುತಾನೆ. ಅದೇನು ಹುಚ್ಚುಲ್ಲ-ಬೆವ್ವಲ್ಲ, ರಾಜನ ಹಾಗಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಅವನೆದುರಿಗೆ ನಿಂತರೆ, ಆ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿರೋ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿ ಹೋಗೇಹೋಗುತ್ತೆ, ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ನೀವೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಬೇಕು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಬನ್ನೀ ಮನೇಗೆ ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನೂ, ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡೋಣ.

(ಇಬ್ಬರೂ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವರು.)

ಅಂಕ ೩-ದೃಶ್ಯ ೪

[ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮನೆಯ ಡ್ರಾಯಿಂಗರೂಮ್; ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನೂ, ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನೂ ಊಟಮಾಡಿ ಬಂದು ಕೂಡುವರು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಹದಿನೇಳು ವರುಷದ ರಮಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಲೆ ಸುಣ್ಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ತಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಡುವಳು.]

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಕೂತುಕೋ ರಮಾ !.....ಸುಬ್ಬನ್ನ ಊಟ ಮಾಡೂಂತ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ರಮಾ :—(ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು) ಮಾಡತಾ ಇದಾನೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ! ಹ್ಯಾ ಗಿ ತ್ತು ನಮ್ಮ ಸುಬ್ಬನಡಿಗೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ದಿವ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ನೋಡಿ, ನರಸೀಪುರದಿಂದ ಕರೆಸಿದೇನೆ ಅವನನ್ನ...ಹಂ. ತಗೊಳ್ಳಿ ಅಡಕಲೆ, ಹಾಕ್ಯೊಳ್ಳಿ.

(ಇಬ್ಬರೂ ಅಡಕಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗುವರು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕಲಿಯೋ ಅವಶ್ಯಕವೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ :—ಇಲ್ಲದೇ ಏನಿಗ್ಗೆ ! ನನ್ನ ವೈಫ್ ಇರೋ ವರೆಗೂ ಅಡಿಗೆಯೋನ ಕೈಲಿ ಅಡುಗೆಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೇ ! ಛೇ ಛೇ ! ಬರಿಯ ಪರಿಚಾಂಕೇಗಿದ್ದ ಅಷ್ಟೇ....ಆಗ ರಮಾ ಅಮ್ಮನ ಜೊತೇಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡೋದನ್ನ ಕಲಿತುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ, ನಾನೇ ಅವಳನ್ನ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಡಾಂತ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೀನಿ ಯಾಕೇಂದರೆ ಮುಂದಿದ್ದೇ ಇದೆ—ಎಂಥಾ ಗಂಡ ಬರುತಾನೋ ; ಕಾಲೇಜ್ ಮೇಷ್ಟ್ರೋ, ಅಮಲ್ದಾರನೋ, ಜಮೀಂದಾರನೋ....ಯಾರೋ ಏನೋ ! ನೋಡೋಣ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :—ನೀವು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾದ ಕಡೆ. ವರುಷಕ್ಕೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ರಜ. ಮಿಕ್ಕ ದಿನವಗಳಲ್ಲೂ ದಿನಕ್ಕೆ ರಡು ಘಂಟೆ

ಕೆಲಸ. ೧೦೦೮ ಹಿಂದಿತಿರೂ ನದಾ ಒಂದಿಗೇನೇ ಇರಬಹುದು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಯಾಗಿರಬಹುದು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅಂಥಾವನು ಯಾವನಾದರೂ ಇದಾನೇನೂ ನಿಮ್ಮ ಲಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಓಹೋ ! ನೊಗಸಾದ ವರ ಇದಾನೆ. (ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿಡ್ಡ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಫೋಟೋವನ್ನು ತೆಗೆದು) ನೋಡಿ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ವರ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೂರು ವಯಸ್ಸು ಎಂ ಎ ವ್ಯಾಸ್ ಮಾಡಿದಾನೆ (ಫೋಟೋವನ್ನು ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ ಮತ್ತರಮಾಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು) ಪ್ಯಾಸು ಅಂದರೆ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ನಲ್ಲಿ - ಸ್ಟರ್ಟ್ ಗೇ ಎರಡನೇ ರ್ಯಾಂಕ್ ಜೊತೆಗೆ ಮೊದಲನೆ ವಾರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಮೆಡಲ್ ಬೇರೆ ಬಂದಿದೆ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಈಶ್ವರಯ್ಯನಮಗ ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಅಲ್ಲವೇನಿ ? (ರಮಾ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವನು. ಅವಳು ಫೋಟೋವನ್ನು ಓರೆಗಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಳು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನನ್ನು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ನೋಡಿ) ನಾನು ಹುಡುಗನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನೋಡಿದೇನೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದಾನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ವಂಶ. ಗೋತ್ರ ಆಗುತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯೇ ಆದರೆ....

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಆದರೇನು ರಾಯರೇ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ನಮ್ಮ ರಮಾ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ ಲ್ಲದೇ ನಾನು ಮದುವೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ

ರಮಾ:—ನಾನು ಒಪ್ಪೋದೇನಿಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲ.

(ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುವನು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಅವರೆಲ್ಲಾ ಎಂದೋ ಒಪ್ಪಿದಾರಮ್ಮ ನೀನು ಒಪ್ಪೋದೊಂದೇ.

ರಮಾ. — ನೋಡದೆ ಮಾಡದೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟರು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಹಿಂದೇನೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಪೋಟೋ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿ, ಅವರೂ ಎಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿ, ಇನ್ನು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಸ್ಟೇಜ್‌ನಲ್ಲಿರೋವಾಗ, ಆ ತುಂಕೂರಿನ ಸಾವುಕಾರ್ ಗೋಪಿನಾಥರಾವ್ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು “ಸ್ವಾಮೀ! ನನಗೊಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಈ ವರುಷವೇನೇ ಗಂಡವಿದೆಯಂತೆ ಆದರೆ ಮದುವೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳಂತೆ ನೀವು ದೊಡ್ಡಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಡೀ”ಂತ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ನ ತಿನ್ನದೆ ಕೂತುಬಿಟ್ಟರು. ಕಡೆಗೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪಾಪ ದಯಾಳು ಈಶ್ವರಯ್ಯ—ಈ ಚಿನ್ನದಂಥ ಹುಡುಗ ಅಪ್ಪನ ಮಾತು ತೆಗೆದುಹಾಕೋನಲ್ಲ—ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದೇ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸೇ ಬಿಟ್ಟರು (ಉಮಾ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಳು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಧಿ ನಿಯಮ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಮದುವೆಯಾದ ಐವಾರು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಸರಿ! ಆ ಮದುವೆಯ ನಾಟಕ ನಾಟಕವಾಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು

ರಮಾ.—ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! .....ಏನಣ್ಣಾ! ಈ ಜಾತಕ, ಗಂಡಾಂ ತರ, ಅನಿಷ್ಟ ಇವೆಲ್ಲಾ ನಿಜಾನೇ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ —ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ರಮಾ! ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ ಜಾತಕ ನೋಡಿದೋರು ಈಗಲೂ ಎಂಬತ್ತು ವರುಷ ಆಯಸ್ಸೇ ಹೇಳು ತಾರಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೇನು ಹೇಳೋದು ... ..ಇದು ನಿಜವೂ ಇರಬಹುದು—ಸುಳ್ಳೂ ಇರಬಹುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಭವಿಷ್ಯ ಸರಿ ಯಾಗಿ ತಿಳಿದೇ ಇದ್ದರೇನೇ, ನಿತ್ಯ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ತ್ತಿರುತಾನೇಂತ ನನಗನಿಸುತ್ತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಇಗೋ ಈ ಮದುವೆ ನಾಟಕದಿಂದ ನಿಜವಾದ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ತಡವಾಯ್ತು ಅಷ್ಟೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಕೇಳಿದೆಯಾ ರಮಾ ಕಥೇನಾ ?

ರಮಾ — ಕೇಳಿದೆ ಕಾಣಣ್ಣಾ !....ಆದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೀಗೆ ಬಲಿಯಾಗೋರೂ ಇದಾರೆಯೇಂತನಿಸುತ್ತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಯಾರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಾದರೂ ನೀರು ಕಂಡರೆ ಕರಗಿ ಹೋಗೋ ಅಂಥ ಹೆಂಗರಳು ಹುಡುಗ ಶಶಿಕುಮಾರ್. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ರಾಯರೇ—ಎರಡು ವರುಷದ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅನಂತೂನ್ನೋ ಹುಡುಗನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೋನು, ಅವನ ತಬ್ಬಲಿ ತಂಗಿನ ಮದುವೆಯಾಗೋರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ—ಬಡತನದ ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗಿಯಾದ್ದರಿಂದ—ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೀಂತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ.

ರಮಾ.—ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಮದುವೆಗಳಾಗಬೇಕಂತಿ ದಾರೋ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಎಷ್ಟು ಮದುವೆಯೇನು ಬಂತು ? ಆ ಹುಡುಗನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ ಅಮೇಲೆ ನಾನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, ‘‘ಅಪ್ಪಾ! ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವರವರೇ ಗುರಿ ಎಲ್ಲಾರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೂ ನೀನು ಆಗುತ್ತೀಂತ ಹೋಗೋದು ಹುಚ್ಚುತನ ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನ ನೀನು ನೋಡಿ ಮಾಡಿಕೋಬೇಕು’’ತ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮೋ ತೋರಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೆ
(ರಮಾ ತಂದೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವಳು.)

ರಮಾ:— ಈ ಪ್ರೇಮೋಗಳನ್ನೋಡಿ, ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನ ಕೇಳಿ, ಮದುವೆಯಾಗೋದು ಸರಿಯಲ್ಲಂತ ಕಾಣುತ್ತಣ್ಣ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.— ಹಾಗಾದರೆ ನಾವೇ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದುಬಿಡೋಣ ಒಪ್ಪೊತ್ತು ! ಏನು ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಆಗಬಹುದು ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ....

ರಮಾ:— ರವೀಂದ್ರನೂ ಬೊಂಬಾಯಿಂದ ಬರಲೇಳಣ್ಣ ; ಇಷ್ಟು ಅವಸರವೇನು ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಏನು ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ? ನನ್ನ ಮಗನೂ ಬೊಂಬಾಯಿಂದ ಬರಲಿಂತ ರಮಾ ಉದ್ದೇಶ ಆದರೆ ಅವನು ಬರೋದು ಕ್ರಿಸ್ ಮಿಸ್ ರಜಕ್ಕೇನೇ, ಇನ್ನೂ ಒಂದೂವರೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ವಿಚಾರ.

ವಿಷಕಂಠರಾವ್ — ಅವರು ಅಷ್ಟು ದಿವಸ ತಡೆದಿರಲಾರರು. ಯಾಕೆಂದರೆ .. ವಿಚಾರ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಆ ವಿಚಾರಾನ ನೀವೇ ರಮಾಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡಿ.

ರಮಾ:—ಏನು ವಿಚಾರಾಣ್ಣಾ ಅದೂ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ , ಕೇಳು

ರಮಾ — ನೀನೇ ಹೇಳಿಬಿಡಣ್ಣಾ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದೋರು , ಕೋ ಜಂಟಾಗಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿ ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್.

ವಿಷಕಂಠರಾವ್ — ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಆ ಹುಡುಗಿ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಶಶೀ'ಗೆ ಷಾಕ್ ಆದ ಹಾಗೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟು, ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ರೂಮು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರೋಲ್ಲ ಸದಾ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು 'ಉಮಾ, ಉಮಾ'ಂತಿರುತ್ತಾನೆ , ಅಷ್ಟೇ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅಲ್ಲರೇ; ಅವನು ತಾನೇ ಉಮಾಂತ ಅಂದು ಕೊಂಡಿದಾನೇಂತ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಹೇಳಿದೀ ?

ವಿಷಕಂಠರಾವ್ — ಅದೇ ರಾಯರೇ ! ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೋದ ಷಾಕ್ ನಿಂದ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರು ಬೇಗ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದಿದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಆತರನಾಗಿದಾರೆ.

ರಮಾ — ಅಣ್ಣಾ ! ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ನಾನೂ ಡಾಕ್ಟರ್ ಶಿವರಾಂನ ಕನ್ ಸಲ್ಟ್ ನೂಡಿದೆ. ಷಾಕ್ ಇಂದ ಹಾಗಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಸರಿಹೋಗಬಹುದೊಂದರು.

ರಮಾ — ಈ ಬಹುದುಗಳನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಆಣ್ಣಾ! ರವೀಂದ್ರ ಬರಲಣ್ಣಾ, ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅದುವರೆಗೂ ಅವರು ಕಾದಿರಬೇಕಲ್ಲಮ್ಮಾ, ಪಾಪ! ಈ ತರುಣದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರಿಗೂ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಸರಿಹೋದಾನಂತ ಅವರಾತುರ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೋಯ್ತಂತ ವೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾರನೇ ದಿವಸದಿಂದ, ಆಗಲೇ ಏಳೆಂಟು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬಂದಿವೆ ಆ ತಂದೆ ಗಳೋ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಛಾಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ ನಾನು ಹಿಂದೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಓಡಿ ಬಂದೆ ಅಷ್ಟೆ ಅವರು ಕಾಯೋಸ್ವಿತ್ತೀಲಿಲ್ಲ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅಲ್ಲದೆ ರಮಾ, ನಾನು ನೀನು ಒಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ರವೀಂದ್ರನೂ ಒಪ್ಪೇ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ! ಆದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇನು?

ರಮಾ — ಏನೋ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲಣ್ಣಾ!

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಹುಡುಗನ್ನೇನೋ ನಾನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗಾಂತ ಕಾಲೇಜ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್ ಇಂದ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯೇ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನೂ ನೀನೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡೋಣ ರಮಾ!

ರಮಾ — ಆಣ್ಣಾ! ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಂತ ಹೇಳಿ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿ ರೋರ ಕೈಲಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ, ಅವರು ಹುಚ್ಚಾಗೇ ಇದ್ದರೆ ಆ ತಾಳಿನ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಬರೋಕಾಗುತ್ತೆಯೇ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಆದರೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ ಅಂತ ತಾನೇ ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿರೋದು

ರಮಾ — ಒಂದು ಸಮಯ ಸರಿಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಗತಿಯೇನಣ್ಣಾ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ಅಂಥಾ ಹುಡುಗನಲ್ಲಮ್ಮಾ! ಹಾಗೆ ನಂಬಿದ ಹೆಂಡತೀನ ಕೈಬಿಡೋನೇ ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರೇಮ

ರಮಾ — ಇದೇನಣ್ಣ ಇವರ ಮಾತು ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಅವರು ಹೇಳೋದೂ, ಆ ಹುಡುಗಿ ನೆನೆಸಿ ಕೊಂಡು ಹಾಗಾಗಿದಾನೆ ಹುಡುಗ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಪ್ರೇಮ ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೇ ತಿರುಗಿ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಾನೇಂತ—ಹೌದೇನಿ ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಹೌದು ರಾಯರೇ ! ಅದೇ !

ರಮಾ — ಏನೋ ಅಣ್ಣಾ ! ಈ ರಿಸ್ಕ್ ತಗೊಳ್ಳೋದು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲಾಣ್ಣ (ಮೇಲೇಳುವಳು)

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ನೋಡು ರಮಾ ! ನಮ್ಮ ಕಂಡೀಷನ್‌ನಾ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬೇಕು ಅಲ್ಲದೇ ಈಗ ವಿಚಾರ ಹ್ಯಾಗಾಯ್ತಂತಿ “ಮದುವೆಯಾಗದೇ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡದೂ, ಹುಚ್ಚು ಬಿಡದೆ ಮದುವೆಯಾಗದೂ” ಅನ್ನೋಹಾಗಿದೆ—ದಿ ನೇಮ್ ಆಫ್ ದಟ್ ಕರ್ನೆಡ್ ಡಿಸೀಸ್ ಈಸ್ ಹಾಂಟಿಂಗ್ ಅವರ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ. ಈವ್ ದಟ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂಸ್ ಸೇ ಸೀಮ್‌ಸ್ಪ್ಪ ಹ್ಯಾವ್ ರೆಫ್ಯೂಸ್ ಕನೇಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ನೇಮ್ ಅಕೌಂಟ್

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಏನು ರಾಯರೇ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿರೋದು ? ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅಂದರೆ ಮಂಡ್ಯ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮೇಷ್ಟ್ರಿದಾರಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಜನ ಅವರೇ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಅವರೂ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇನಿ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ನಿಮ್ಮ ಜನ ಯಾರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ ರಾಯರೇ ? ಅವರಿಗೂ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರಿಗೂ ಯಾವ ಕನೇಕ್ಷನ್‌ನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಕನೇಕ್ಷ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ನಾವೇನೋ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆವು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಮಗಿದಾನೆ—ಬಿ. ಎಸ್‌ಗೆ ಓದು ತಿರೋನಂತಲೇ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಏನವನ ಸಮಾಚಾರ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಒಂದೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕೊಂಕು

ಹೆಚ್ಚು ಒಲ್ಲೆಂತಾಂತಿದಾರೆ ರಾಯರೇ ಅಂದ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದರಂತೆ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್. — ಹಂ ಆಮೇಲೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಆಮೇಲೆ 'ಹುಡುಗಿ ಶಾನೆ ಓದಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ತಾಯಿ ಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರಂತೆ ಆ ಹುಡುಗೀನ ಯಾರು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೇ'ಂತಂದುಬಿಟ್ಟ ರಂತೆ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — (ರಮಾ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು) ರೆಚಡ್ ಸೊಸೈಟಿ ! ಈ ಹಾಳು ಜನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಹಾಗಿ ಬೊಗಳೋದು ; ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ದೂರೋದು ಮಿಸ್ಟರ್ ವಿಷಕಂಠ ರಾವ್ ! ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಈ ಸುಳ್ಳುಪೊಳ್ಳು ಪುರಾಣಾನೆಲ್ಲಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಹೀಗೆ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ ರಾಯರೇ ! ಆಮೇಲೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬೇಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೇ ಆ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರ ಮಗಳ ಹಾಗೆ ಮೂವತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವನೋ ನಾಯರ್‌ನ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಪಂಜಾಬ್‌ಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಈ ಹಾಳು ಅನಿಷ್ಟ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ವ್ಯಥೆ ಪಡೋದಕ್ಕೆ ಬದಲು, ಐ ಥಿಂಕ್ ವಿ ಬೆಟರ್ ಟೀಕ್ ದಿಸ್ ರಿಸ್ಕ್ ಎನು ರಮಾ ?

ರಮಾ. — ನನಗೊಂದೂ ತೋಚದಣ್ಣಾ ! ನಿನ್ನಿಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು

(ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು)

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ — ಈ ಹಳ್ಳಿ ಪುರಾಣದ ಸುಳ್ಳುಪೊಳ್ಳೆಲ್ಲಾ ಹ್ಯಾಗರೀ ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೆ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಜನ ಸೇರಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಂಗಸರು, ಒಬ್ಬರಿ ಗೊಬ್ಬರು ಕಂಡ ಮನೆ ಕಿಂವದಂತಿಗಳನ್ನ ಮಾತಾಡಿತಾನೇ ಹೊಟ್ಟೆ

ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳೋದು. ಅಂತೂ ಸ್ವೇಷ ಮೇಷ್ಟ್ರರ ಮನೆಯೋರ ಮಾತು ಕೇಳಿದಾರಭ್ಯವಂತೂ ನನಗೆ 'ರಮಾ' ಮದುವೆದು ತುಂಬಾ ಯೋಚನೆ ಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ರಾಯರೇ ! ನೀವು ನನಗೇನೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ- ಪಾಪ ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿ-ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮನೆಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿರೋದು- ಬೇಗೊಂದುಕಡೆ ಮದುವೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಅಪವಾದಗಳು ತಂದುಬಿಟ್ಟಾರೋ ತಾಯಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗೀಂತ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕುದೀತಿದೆ ರಾಯರೇ !

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ --ಅಪವಾದಾ ? ಏನೀ ಅದು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ --ಜನದ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟೋರು ಯಾರು ರಾಯರೇ ? ಮನೆಲಿ ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ, ನೀವು ಸರ್ಕೀಟು ಹೋಗು ತಿರುತೀರಾ.....

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ -- ಬಿಡಿಬಿಡಿ-ಪಾಪಿ ಜನದ ಮಾತು ಬೇಡ. ನಡೀರಿ ಆಫೀಸ್ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಳೇನೇ ರಮಾ ಸಂಗಡ ಹುಡುಗನ್ನು ನೋಡೋಕೇರ್ವಾಟು ಮಾಡೋಣ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ--ಹುಡುಗನ್ನು ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತೀಲಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಒಪ್ಪಿಯಾಳೇಂತ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:--ನನ್ನ ಮಾತು ತೆಗೆದು ಹಾಕೋ ಮಗಳಲ್ಲರೀ ಅವಳೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಸರಿಹೋಗೋ ಅಂಥ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೇನ್ನೋದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಬೇಕ್ರೀ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.-- (ಮೇಲೆದ್ದು) ಆ ಗ ಲಿ ಕಾಯರೇ ! ನಡೀರಿ ! ನಾಳೇನೇ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡೋಣ. ನೀವಂತು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಮದುವೆನ ಬೇಗ ಮಾಡೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಲಸ್ಥಿತಿ ತುಂಬಾ ಹೊಲಸಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.--ಕಾಲವಲ್ಲರೀ ಹೊಲಸಾಗುತ್ತಾ ಇರೋದು. (ಎದ್ದು ಹೊರಡುತ್ತಾ) ನಮ್ಮ ಜನ ಹೊಲಸಾಗುತ್ತಾ ಇದಾರೇನ್ನಿ

(ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಕೋಟು ಹಿಡಿದು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು.)

ಅಂಕ ೩ - ದೃಶ್ಯ ೫

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಮಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದ ಮಾವಿನ ತೋಪು. ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ]

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಇಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ ' ನನ್ನ ಮಾತು ನಂಬಿ, ನಾನು ನೂರು ಸಲ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರ ಪಟ್ಟು ಅವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. “ನಾನು ಫಸ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ವರನಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆನೇ ಹೊರತು, ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ವರನಿಗಲ್ಲ ಹೋಗ್ಲಿ, ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ವರನಿಗೇ ಸ್ವಲ್ಪನಾದರೂ ಕೊಡೋಣಾಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ರಮಾನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡೋದೇ ಹೆಚ್ಚು ”ಂದಬಿಟ್ಟರಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಆ ಹುಡುಗಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ತಂದೆ ಬಲ ವಂತಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದೆ ಅಷ್ಟೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಅಲ್ಲಯ್ಯಾ ' ನಿನ್ನ ಪ್ಲಾನು ಬರುಬರುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. “ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಳ್ಳಿ-ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಳ್ಳಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ಮನೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ”ಂತ ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಹೇಳಿದೋನು ನೋಡಿದೆಯಾ ಈಗ ಯಾವ ಗತೀಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟೆ!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ, ಒಂದು ಮದುವೆ ಗೇನೇ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇಂತ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಅರ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಎರಡನೇಯ ಮದುವೇಂತ ತಾನೇ ಮಾಡಿದ್ದು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :— ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ ' ಎರಡನೇ ಮದುವೇಂತಾನೇ ಅವರು ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ “ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ವರ-ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ವರ” ಅಂತ ಅಂತಿದ್ದು ದ್ದು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :— ಮತ್ತೆ ನೀನಿವರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲನೇ ದಿನದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೇಂತ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮೀ. ಏನೋ ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿನ್ನೋ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರೆ ನಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೇನೇ ಎಲ್ಲಾ ಜರುಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಯಾಕೆ ಸ್ವಾಮೀ ಇನ್ನು !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನಿನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆವನು ಇದಾನೇಂತ ತಿಳಿದಿದೀಯಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಅಂದರೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನಮ್ಮಂಥ ಪಾಪಿಗಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ ದೇವರೆಲ್ಲಯ್ಯಾಬಂತು ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ —ಅದು ಯಾಕೆ ಸಲಸಲಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು 'ಪಾಪಿ' ಪಾಪಿ !' ಅಂದುಕೊಳ್ತೀರಾ ! !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ —ನೀನು ಪಾಪಿ , ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮನೆ ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರೋನು ನಾನೂ ಪಾಪಿಯೇ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ —ನೀವು ಹೀಗೆ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಬೈಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ನಿಮಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅಷ್ಟೆ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ —ನೀನೀ ಅರ್ಧಾಂತಕದಲ್ಲಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನುಗ್ಗಿ ಒಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೀನೀ , ಆ ಮಾತು ಬಿಡು. ನೀನು ಮೊದಲಿಂದ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮೀರ್ಷ ಬಾಬತ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ಲಾಫ್ ಹಾಕುತ್ತಾ ಇದೀಯೋ ; ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನೇ ಬೆಳೆಲಿಂತಲೋ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯೇನು ಸ್ವಾಮೀ-ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೀನಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಕಾರ್ಪಸ್ ಪಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರ ಕೈಲೂ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಪಾಪಿಷ್ಟ ಕಸಬು ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ-ಎನು ಗ್ರಹಚಾರವೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ನೋಡಿದೆಯಾ ಮೂಲ ಎಲ್ಲಿದೇಂತ , ಅವತ್ತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಅವಳನ್ನೇ ಅಂದುಬಿಟ್ಟೆ. 'ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ನಿರ್ವಾರ್ಥ ದೇವರೂಂತ ಹೊಗಳಿದೆ. ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಕಡೆಗೇನಾಯಿತು ? ವೃಥಾ ಒಂದು ಹುಡುಗ

ಕೊಲೆ-ಮಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಲ್ಪ-ಎರಡು ಕಡೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗೂ ಸೊನ್ನೆ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮೀ ಮೊದಲೇ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ಏನು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನ್ನ ತಲೇ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ಆ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯನ ಹತ್ತಿರ ಅನ್ಯಾಯದ ಹಣ ಹುಳಿತುಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ತಗೊಂಡ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಯಾಕೆ ಹಿಂದಿರು ಗಿಸುತ್ತೀರಾಂತ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ನಾನಿನ್ನೂ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಪಾಪಿಷ್ಟನಾಗಿಲ್ಲ

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ಹುಡುಗಿ ಹೋದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವಾಪಸ್ ಮಾಡು ತ್ತಾರೆಯೇ ಯಾರಾದರೂ ? ಅಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಷರತ್ತು ಇದ್ದದ್ದೇನು ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ಷರತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಮೊದಲನೆ ಸಂಬಂಧದ್ದು ವಿಚಾರ ಬಿಟ್ಟು, ಎರಡನೇ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡು ತೀನೀಂತ. ಈಗಿಲ್ಲಿ ಆ ಷರತ್ತು ? ಜವಾಬು ಕೊಡು

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಕೊಡುತೀನೀಂತ ಹೇಳಿದಾರಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ಅದು ಯಾಕೆ ಅರ್ಧ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮೀ ! ಅವರು ಸರ್ಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಅವರೇ ಮರೆತರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—“ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೂಂತಿದೀವಿ ಒಂದನೇ ಮದುವೆ ಆದಮೇಲೆ ಪಾಪಿಷ್ಟರಾದ ನಾವು ಆ ಹುಡುಗೀನ ಪ್ರಸಂಚದಿಂದ ತೊಲಗಿಸಿ, ಅವಳ ತಾಯಿ ತಂದೇ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಲು ಹೊಯ್ದು, ಆಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ನ್ನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀವಿ. ಆಗ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತೀರಾ'ಂತ ನೀನು ಮೊದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದೆಯೇನಯ್ಯಾ ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್‌ನ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ಯಾರಾದರೂ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಸ್ವಾಮೀ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—ಕೇಳದೇ, ವಿಚಾರಿಸದೇ, ಖಂಡಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ

ನೀನು ಪ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಾಕಿ ನನ್ನನ್ನ ಒಪ್ಪು ಒಪ್ಪಂತ ಕತ್ತಿನಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೂತುಯಿದ್ದೀ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಏನೋ, ಎಲ್ಲಾ ಹಾಗಾದೀತೂಂತ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹ್ಯಾಗಾದೀತೂಂತಾ? ನಿನಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಕಮೀಷನ್ ಸಿಕ್ಕಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆ ಮುಕುಗಿಸಬಹುದೂಂತಲೇ!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಯಾವ ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ಬೇಕು ಸ್ವಾಮೀ ಹಾಳು ಕಮೀಷನ್ನೂ? ನೀವು ಅದನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಕಡೀತಾ ಇದೀರಿ ....ನೋಡೀ ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ ಹತ್ತಿರ ನನಗೇನೂ ಕೊಡಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮೀ! ಅವರ ವರದಕ್ಷಿಣೇನಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೀಂದದ್ದಕ್ಕೆ “ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್” ವರನಿಗೆ ಅರ್ಥ ವರದಕ್ಷಿಣೇನೇ, ಅದೂ ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿ ಹೋಗಿ ಸರಿಯಾದ ವರನಾದ ದಿವಸವೇ!” ಅಂದುಬಿಟ್ಟರು.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಹಾಗಾದರೆ ನೀನೇನು ಅಲ್ಲಿ ಕಮೀಷನ್ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲವೋ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಪ್ರಮಾಣವಾಗೂ ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ — ಅದೇನಿಂಥ ನಿಸ್ಪೃಹ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೀ ಯಲ್ಲಾ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ, ನಿಮ್ಮ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಕೂಂತ ತರದೂದು ಮಾಡಿದೆ ಅಷ್ಟೇ. ಪಾಪಿ ನಾನು; ನಾನೇನು ಸೇವೆ ಮಾಡೇನು? (ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವನು)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹೋಗಲಿ ಆ ಮಾತು ಬಿಡು. ಈಗ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋದೂಂತ ಮಾತಾಡಿಬಿಟ್ಟಿವು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ‘ನನ್ನೀ ದೇಹಸ್ಥಿತೀಲಿ ನಾನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಜರುಗಲಾರೆ. ಈ ಲಗ್ನವೊಂದು ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೂ’ಂತಾಳೆ. ಈಗೇನು ಮಾಡೋದು?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನೋಡೀ ಸ್ವಾಮಿ! ಈ ಮುಜಗರದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ

ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಬೇಡ. ನಾವು ಅವರ ಮುಂದೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳ ಸಮಯ ಎಲ್ಲಾತಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟೆವು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೀಗಂದರೆ ಏನು ಮಾಡೋದು. ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು ಅವರು-ಅವರ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ತಾನೇ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೆಲ್ಲಗಿರಲಿ ಸ್ವಾಮೀ ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ನೋಡೂ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ! ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರ ಹತ್ತಿರ ತಗೊಂಡ ಎಂಟುನೂರು ಮೊದಲನೇ ಮದುವೇಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಳ್ಳಾಳಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹಿರಿದ ಏನೂರು ಈ ಮದುವೆ ಓಡಾಟದ ದಳ್ಳಾಳಿಗಳಂತೆ ತಿಳಿಕೋ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :- ಅಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮೀ ! ಈಗ ನಮಗೇಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಗಿ ಬಂಗಲೇ ನೋಡಿರುತ್ತಾರೆ ಈಗ ಶಶೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಗೂ ಕೂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾಯಿಸೋದರಿಂದ ಅವನು ಇನ್ನೂ ಸರಿ ಹೋಗಬಹುದು ಅಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆರೋಗ್ಯವಾಗ ಬಹುದು ಎಲ್ಲಾ ಎರಡು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜರುಗಿ ಹೋದ ರಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನೂ ಇರೋಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಯ್ಯ :- ಸ್ವಲ್ಪ ನಮ್ಮನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರು ಬಾ ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಗೆ ಈ ಮಾತು ಹೇಳಿ ನೋಡುತೀನೀ (ಮುಂದೆ ಹೊರಡುವನು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ :- (ರೋಸಿ) ನಡೀರಿ ಸ್ವಾಮಿ ಬಂದೇ ! (ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ನಂತರ) ಒಳ್ಳೇ ಕರಡಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯಿತ ಲ್ಲವ್ವಾ ! ಆದರೂ ನಾನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಸೇವೆಯಂತೇ, ಪುಣ್ಯವಂತೇ ! ಹೆಂಡತೀಗೆ ಹೆದರೋ ಗಂಡಸು ! ನನಗೆ ಉಪದೇಶ !

(ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುವನು).

ಗನ್ನ ಬೆರಗು ಮಾಡಿ ಆ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನನಗೇನೋ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಂತು. ಅವನು ಬೇರೆ ದಳ್ಳಾಳಿಲಿ ಎಂಟು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಹಿರಿದ. ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇರೇ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದ....ಆದರೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಆ ಹಣಾ ನೆಲ್ಲಾ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ. ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ಆತ ಆ ಹುಡುಗೀ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮನೇಲೇ ಇರಬೇಕಾದ್ದಂತ. ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ ನನಗೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಿಠಾಚಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತು ಅದಕ್ಕೇ ತಮ್ಮಿಂದ ಒಂದು ಕಾಸೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಲಗ್ನವಾದರೆ ಸಾಕೂಂತ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು ಆ ವಿಷ ಕಂಠಯ್ಯನನ್ನ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಒಂದು ಕಾಸು ದಳ್ಳಾಳಿ ತಗೋಕೂಡದೂಂತ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಇದರಿಂದ ಅವಳು ದೇಹ ಬಿಟ್ಟದಿನ ಹತ್ತಿರೊಂದು ಕಾಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಬಳೆಗಳೆರಡನ್ನ ಮೂರಿ ಮುಂದಿನ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು ರೆಡಿಕಾಪ್ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನೊದಲು ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಈಗ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅವನ ವಿದ್ಯವೇ ಆಸ್ತಿ. ನಿಮ್ಮ, ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಗೋಪೀನಾಥರಾಯರ ಆಸರೆಯೇ ಆಧಾರ. ನಾನು ಪಾಪರಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಬಾಳು ಬೆಂಗಾಡಾಗಿ ಹೋಯಿತು

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಈಶ್ವರಯ್ಯನನ್ನೊಮ್ಮೆ ರಮಾ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಾ)....ಅಲ್ಲಾ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ನೀ ವೇ ನೂ ತಿಳಿಕೋ ಬೇಡೀ, ...ಆ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ ರೋಗ್ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. “ಶಶಿಕುಮಾರ್‌ಗೆ ಏಳೆಂಟು ಹೆಣ್ಣು ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟವೆ ನೀವು ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೇನೇ ಅವರು ಒಪ್ಪೋದೂ”ಂತ ಬಲ ವಂತ ಮಾಡಿ, ನಿಮಗೇಂತ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ತನಗೇಂತ ಇನ್ನೂ ರೈವತ್ತು ತಗೊಂಡು, “ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಹೋದಮೇಲೆ ಮಿಕ್ಕೊಂದು ಸಾವಿರ ನಿಮಗೆ, ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ತನಗ ಕೊಡಬೇಕೂಂತ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದಾನೇ.”

ಈಶ್ವರಯ್ಯ.—(ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದು) ಎಲಾ ಚಂಡಾಲಾ!! ಕಡೇಗಿಷ್ಟೊಂದು ದ್ರೋಹವೇ!! ....ನರರಾಕ್ಷಸಾ!!

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ನಾನದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲೆ ತಗೊಂಡಿದೀನಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರ. ಇವತ್ತೆಲ್ಲ ನಾಳೆ ಹಿಡಿದು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿ ಜೈಲಿಗಡಿಸಬಹುದು. ತಾವು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ. (ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಕೂಡುವನು. ಅದರೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಂಪೇರಿ, ಧೃಷ್ಟಿಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತುಟಿಗಳು ಅದುರುವುವು.)

ರಮಾ.—ಎಂಥಾ ರಾಕ್ಷಸ ಅವನು! ಅವನ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೇ! ಅಣ್ಣಾ!! ....ಅಂಧಾವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಷ್ಟು ಜನಗಳನ್ನ ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದಾನೇ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ —(ಮೇಲೆದ್ದು)ನಾನು ಬರುತ್ತೀನಿ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರೇ! ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಕಾಫಿ ಆರೇ ಹೋಯಿತೇನೋ; ತಗೊಳ್ಳಿ.
(ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ೩-೪ನೇ ಕೂಡಿದು ಲೋಟವನ್ನು ಕಳಗಿಡುವನು)

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೊರಟುಬರೋದಕ್ಕೆ ಸಾಧವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಈವತ್ತು, ನಾಳೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಎರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ, ಆಚೆ ನಾಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ರಮಾನ ನೀವು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರೆ ಕೊಂಡ ಹೋಗಬಹುದು

ಈಶ್ವರಯ್ಯ —(ಅನ್ಯಮನಸ್ಕನಾಗಿಯೇ) ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ,
ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ರಮಾ! ನೀನು ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರ ಸಂಗಡ ಹೊರಡುತ್ತೀಯಾ?

ರಮಾ.—ಹುಂ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ನೀನು ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ತೆಗೆದಿ ಟ್ಟುಕೋ ನಾನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಬನ್ನಿ ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೆ, ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗೋಣ

(ರಮಾ ಬಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನು ಎಡಬದಿಯ ಕೊಠಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಯಂತ್ರವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು)

ಅಂಕ ೩ - ದೃಶ್ಯ ೭

[ಊರಾಚೆಯ ಹನುಮಾನ್ ಗುಡ್ಡದ ಪಕ್ಕ. ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ನುಗ್ಗಿ ಬರುವ ರೋಷಾವೇಶವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವನು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ತೋರ್ಪಡಿಸದೇ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಸಂಜೆ ಮುಗಿದು ಕತ್ತಲೆಯಾ ತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸುತ್ತ ನಿರ್ಜನವಾಗಿದೆ.]

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ಕೃತ್ರಿಮದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು) ನೋಡಿದೆಯಾ ವಿಷಕಂಠಯ್ಯಾ! ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಂತೆಂಥಾ ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ ನಾನೇನು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಹುಡುಗೀನ ಈಗಲಾ ದರೂ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕೇಳೋಣಾಂತ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಮದುವೆ ಯಾದಮೇಲೆ ಸೊಸೆ ಮನೆಗೆಲೆರಡು ದಿನ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿರೋದನ್ನ ನೋಡ ಬೇಕೊಂತ ಅಷ್ಟೆ ಒದ್ದಾಡಿದಳು ಅವಳು—ಆಗ ದಿನ ಚನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ನೆಪ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ—ಅಲ್ಲಾ ನಾನಾಗಿ ನಾನು ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಬೇಕೊಂತ ಹೋಗಿ ದ್ದರೆ ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲಾಂತ ಅವಮಾನ ಮಾಡೋದೇ!?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ — ಮನುಷ್ಯನೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ದುರಹಂಕಾರಿಯೇ!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ಸ್ವಲ್ಪವೇನಯ್ಯಾ ಬಂತು — ಹದಿನಾರಾಣೆ ದುರೆ ಹಂಕಾರಿ. ನಿನ್ನ ಏನೇನೊಂತ ಬೈದಾಂತಿದೀಯಾ?... ನನಗೆ ಹೇಳೋದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಬರದು.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:— ನನ್ನನ್ನ ಯಾಕಂದ ಸ್ವಾಮೀ?

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:— ಯಾಕೇಂದ್ರೇನು ಹೇಳಲಿ. “ಚಂಡಾಲ, ಪಾಪಿ, ದ್ರೋಹಿ, ಕಳ್ಳ, ಮನೆಹಾಳಾ, ಅಂಥಾವನು ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲಿದ್ದಷ್ಟೂ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸಂಸಾರಗಳು ಹಾಳಾಗುತ್ತವೋ” ಅಂತ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬೈತಾ ಇದ್ದ.

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ರೋಷಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವನು. ವಿಷಕಂಠ ಯ್ಯನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವನು.)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ನಾನೇನು ಅವರಪ್ಪನ ಗಂಟನ್ನ ತಿಂದಿದ್ದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬಯ್ಯೋಕೇ! ನೀವು ಕಂಡಹಾಗೇ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನಾನು ಕಂಡಹಾಗೇ ಏನೂ ತಿಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ. ನಾನು ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಾಪ್ತ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ, ನನಗೆಂತ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಾಬು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತಿಂದಿದ್ದೀಯಂತೆ.

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ —(ಬೆದರಿ) ಎಂಥ ಮೋಸ ನೋಡಿ ಈಶ್ವರಯ್ಯ ನೋರೆ! ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತಂದು ಹಾಕಬೇಕೂಂತ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿರೋ ಸಂಚು! ಎಲಾ ಚಂಡಾಲ ನಾಗೇಂದ್ರ

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ) ಅವನ ಹತ್ತಿರ ನಿನ್ನ ರುಜುವಾದ ಪತ್ರಗಳಿವೆಯಲ್ಲ ಒಂದುಸಾವಿರದ್ದೊಂದು, ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗೊಂದೂ!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ.—ಇದನ್ನ ಬೇರೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿದಾನೇ ಅವನು! ಎಂಥ ಮೋಸ! ಎಂಥ ಕುಯುಕ್ತಿ! ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ! ನಾಳೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಪ್ಯಾಸಂಜರ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ಈ ವಿಚಾರ ಅವನೆ ದುರಿಗೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡೋಣ. ಈಗ ಬನ್ನಿ. ನಾಳೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಈ ಮೋಸವೆಲ್ಲಾ. (ಹೊರಡಲಿರುವನು. ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಹಟಾತ್ತನೆ ಅವನ ಕತ್ತಿನ ಶಲ್ಯವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿದಳೆವು ತಡೆಯುವನು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಹೆದರಿಬಿಡುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ನುಂಗಿಬಿಡುವನಂತೆ ಅವನನ್ನೇ ರೋಷದಿಂದ ದುರು ಗುಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಾ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತಾ) ಲೇ! ಮನೆಹಾಳಾ! ನಿಲ್ಲೋ! ನಾಳೆಯೇನೋ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡೋದು. ಈವತ್ತೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಬೊಗಳೋ! ನೀನು ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನಿಂದ ಸಾವಿರದನ್ನೂ ರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಂಡಿಲ್ಲವೇನೋ?

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇರುವನು)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—[ಅವನನ್ನು ಕೂಡವಿ] ಬೊಗಳೋ! ಪಾ ಪಿ ಪಾಂ!!
(ಅರಚುವನು)

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—(ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ) ಸ್ವಾಮಿ ! ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ ! ಎಲ್ಲಾ ಅವನ ಕೃತ್ರಿಮವೇ. ನೋಡೀ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು, “ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟು ಸರಿಹೋದವೇಲೆ ಆ ಸಾವಿರ ! ರೂಪಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡೂ”ಂತ ನನಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ನಿಮಗೆ ಹೀಗೆ ಚುಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೇ ! ಎಂಥ ದ್ರೋಹೀ ! !

(ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುವನು.)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ತನ್ನ ಕಪಿಮುಖಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ) ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಕೈಲೀಮಾತನಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ?

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು) ಬೊಗಳೋ ! ಯಾಕೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ ! [ಕೂಡುವವನು]

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಈಗಲೇ ಅವರ ಕೈಲಿ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳ ಬೇಡಾಂತ ಹೇಳಿದಾನಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ ಅವನೇ ! !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಹುಡುಗನಿಗೆ - ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಹೋದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರದನ್ನೂ ರೈವತ್ತು ನಿನ್ನ ಪಾಪಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲ್ಲವೇನೋ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಳು ದುಡ್ಡು, ನಡೀರಿ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆನೇ ತಂದು ಅವನ ಮುಂದೆ ಸುರೀತೀನಿ. ಏನು ಮಾಡತಾನೋ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನಾಳೆ ವರೆಗೂ ಬದುಕಿರೋರು ಯಾರೋ !! ಅಲ್ಲವೋ ! ಹೆಂಡತೀನಾ ಮಗಳನೂ ಊರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬುಕ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಊರು ಬಿಡೋದಕ್ಕೆ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೊನು ನಾಳೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೀಯಾ ?

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಲೇ ಇರು ತೇನೆ ಬೇಕಾದರೆ. ಮನೆಯೋರು ಮನೆ ಬಿಡೂಂತ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಊರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ ಅಷ್ಟೇ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀನಿ ಸ್ವಾಮಿ !

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ನೀನು ಬಿಟ್ಟರೂ ನಾನು ಬಿಡುತೇನೇನೋ ;
(ಬಲಗೈಲಿ ಅವನ ಕತ್ತಿನ ಸುತ್ತಣ ಶಲ್ಯವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಎಡಗೈಯಿಂದ
ಜೇಬಿನೊಳಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಶೀಶೆಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆದು) ನೋಡೋ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೋ
ಮನೆಹಾಳಾ! ಇದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಳತೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ
ತಂದಿದೇನೆ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಅರ್ಧ ಹಾಕೋದು; ನೀನು ತಣ್ಣಗಾದ
ಫೇಲೆ, ಮಿಕ್ಕರ್ಧ ನಾನು ನುಂಗಿಬಿಡೋದು. ತಿಳೀತೇ!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—(ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾ) ಈಶ್ವರಯ್ಯನೋರೇ
ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚು! ನಿಮಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿರಬೇಕು. ನಿಮಗೆ
ಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನ ಈಗಲೇ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು
ಬಿಡುತೇನೆ. ಅವನೇನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ!!!

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—ಇನ್ನು ರೂಪಾಯಿ, ಮನೆ ಮರ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು
ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತುಬಿಡು. ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳುಮಾಡಿ ನನ್ನೂ ತಬ್ಬಲಿ ಮಾಡಿ
ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟೆ. ಕಡೆಗೆ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನ ಮುಂದೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಕಳ್ಳನ್ನ-ಸುಳ್ಳನ್ನ
ಮಾಡಿದೆ. ಪಾಪ ಆ ಬಡಪಾಯಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗೂ ಉಮನ್ನ ಕೊಂದು
ಅವಳ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿದೆ.

(ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಕೊಡುವುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಡೆದು) ಕೇಳೋ! 'ಪಾಪಿ
ಚಂಡಾಲ!' ನನಗಂತೂ ಇನ್ನು ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನಿನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದರೆ
ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತೀಯೋ.....ಹೇಳು! ಒಳ್ಳೆ ಮಾತಿ
ನಲ್ಲಿ ಈ ಪುಡಿ ನುಂಗುತ್ತೀಯಾ ಇಲ್ಲವೇ!

ವಿಷಕಂಠಯ್ಯ:—(ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೊಡವಿಕೊಂಡು) ಕತ್ತು ಬಿಡೋ
ಬೋಳೀಮಗನೇ!! (ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಓಡುವನು)

ಈಶ್ವರಯ್ಯ:—(ರೋಷದಿಂದ ಬನ್ನಟ್ಟಿ) ಬೋಳೀಮಗನೇನೋ
ನಾನಾ! ಮನೆಹಾಳ ಸೂಳೀಮಗನೇ!!

(ಕ್ಷಣಕಾಲಾನಂತರ ದರದರನೆ ಕತ್ತನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆತರುವನು; ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು
ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತು ಶಲ್ಯವನ್ನು ಜೀರುವನು. ವಿಷಕಂಠಯ್ಯನು ಒದ್ದಾಡಿ, ಕಾಲುಗಳನ್ನು

ಬಡಿದು ತಣ್ಣಗಾಗುವನು. ಆಗ ಈಶ್ವರಯ್ಯನು ಜೇಬಿನಿಂದ ಶೀಶೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು 'ಹಿಡೀ! ಬಾಯಿ ತೆರೀ!' ಎಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅರಚುತ್ತಾ ಅವನ ದವಡೆಯನ್ನು ಹಿಡುಕಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಸುರಿದು, "ನುಂಗೂ! ನುಂಗೂ!" ಎಂದು ಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಬಡಿದು, ಅವನು ತೆಪ್ಪಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಎದೆಗೆ ಕಿವಿ ಗೊಟ್ಟು ಹುಚ್ಚು ನಗುವನ್ನು ನಗುತ್ತಾ "ಸತ್ತ!! ಸತ್ತ!!".... ಭಾಗ್ಯಾ!! ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೇ ಈ ಮನೆಹಾಳಸತ್ತ!! ಇಗೋ ನಾನೂ ಬಂದೆ!!" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಿಕ್ಕ ಪುಡಿಯನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಶೀಶೆಯನ್ನೆಸೆದು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದು ತೂರಾಡುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದು, ಭೂಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುವನು.)

ಅಂಕ ೩ - ದೃಶ್ಯ ೮

[ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಕೈಸಾಲೆ. ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ; ಬತ್ತಿದ ಮುಖದ ಶಶಿಯು ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವನು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಮಾ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವಳು. ಶಶಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯು ಎಲ್ಲೋ ನೆಟ್ಟಿರುವುದು. ರಮಾ ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿರುವಳು. ಬೆಳಗ್ಗೆ.]

ರಮಾ:—ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೊಟ್ಟೆಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನಾದರೂ ತಗೊಳ್ಳೇ!

ಶಶಿ:—(ಇತ್ತ ತಿರುಗಿ) ನೀನು ಭಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದೆ—ಅಲ್ಲವೇ ಉಮಾ?

ರಮಾ:—ಹೌದು.

ಶಶಿ:—ನೀನು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಕಾಲು ಬಂದು ಬಿಡುತು. ಅಲ್ಲವೇ?

ರಮಾ:—ಹೌದು.

ಶಶಿ:—ಎಲ್ಲಿ ಕಾಲು?....(ರಮಾ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ) ಹಂ! ಹಂ! ಈಗಿರಡು ಕಾಲೂ ನೆಟ್ಟಿಗಿವೆ. ಮನೇಲೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ....ಅಮ್ಮಾನೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳಂತೆ—ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಬಂದು! ಈಗ ಅವಳು ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವೇ ಇರೊಲ್ಲ. ಅಲ್ಲವೇ ಉಮಾ?

ರಮಾ:—ಹೌದೂ. ಈ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ತಗೊಳ್ಳೇ! ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ!!

(ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮೇಜಿನಮೇಲಿಡುವಳು.)

ಶಶಿ:—ಈಗ ನಮ್ಮ ತಂದೇನೂ ಸತ್ತುಹೋದರಂತೆ. ಅವರು ಕಪ್ಪುಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ಹಾಗೇ ಬೆಳ್ಳಗಿರುತಾರಲ್ಲವೇ ಉಮಾ?

ರಮಾ:—ಹೌದು.

ಶಶಿ.—ಈಗ ನನಗೆ ‘ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ—ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ’ ಅಂತಾರೆ. ನಾನೂ ಸತ್ತುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿರೆ, ಆಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಲ್ಲವೇ ಉಮಾ?

ರಮಾ:—(ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದವಳು) ರಾ ಮ ರಾ ಮ ! !
(ಎಂದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು)

ಶಶಿ:—(ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು) ಉಮಾ ಸಾಯೋಕೆ ಮುಂಚೆ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೂಡ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇವಳಿಗೆ ಕಾಲು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರೋದು, ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ನಿಲ್ಲುಗೊಡಿಸೊಲ್ಲ. ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಹಾಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಜಂಬಾ ಕಾಲು ಬಂತಲ್ಲಾಂತ!! ಪಾಪ!! ಜಂಬ ಅಲ್ಲ! ಸಂತೋಷ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಇವಳಿಗೆ ಕಾಲು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರೋದನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟಿರೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ!! (ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುವನು)

[ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ “ರಮಾ ! ರಮಾ !!” ಎಂಬ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರ ಧ್ವನಿ.]

ಶಶಿ —ರಾಮಾ ರಾಮಾಂತಿದ್ದ ಹೆನುಮಂತ ಅದಕ್ಕೇ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡೋದು.

[ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದ ರಮಾ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುವಳು. ಹೊರಗಿಂದ ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.]

ರಮಾ.—ಬಾರಣ್ಣಾ ಕೂತುಕೋ !

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಕೂತುಗೀತುಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಹೊ ತ್ತಿ ಲ್ಲ. ಟ್ಯಾಕ್ಸೀಲಿ ಬಂದಿದೀನಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ ಬಲವಾಗಿಬಿಟ್ಟು ಆಫೀಸ್ ಕೆಲಸ ಕೂಡಾ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೀತಿಲ್ಲಾ.

ರಮಾ.—ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಏನಣ್ಣಾ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಏನು ರಮಾ ಹೀಗಂತೀ? ರವೀಂದ್ರನೂ ಬೊಂಬಾಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಟು ದಿನ ರಜಾ ತಗೊಂಡು ರಮಾನೂ ಕರಕೊಂಡು ಬನ್ನೀಂತ. ನನಗೂ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ. ನೀನೂ

ಇಲ್ಲಿ ಪಡೋ ಅಷ್ಟು ಸುಖ ಪಟ್ಟಹಾಗಾಯಿತು ; ನಡಿ. ಒಂದಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಾಯನಾಗಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಬರೋಣ.

ರಮಾ:—(ಶಶಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕೈತೋರಿಸಿ) ಇವರನ್ನ ಹ್ಯಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಯಾಸ ವಾಗದ ಹಾಗೆ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋದು ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಈ ಹುಚ್ಚನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ರಮಾ ಹೋಗೋದು ?

ರಮಾ.—(ನೊಂದು) ಅಣ್ಣಾ !

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಇವನನ್ನು ಮೆಂಟಲ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್‌ಗೆ ಸೇರಿಸೋ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಬಂದಿದೀನಿ. ಅಲ್ಲಿ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರ್ ಗುರುತು “ತಂದು ಬಿಡಿ, ನಾನು ಕೈಲಾದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಎಯಿಡ್ ಕೊಡು ತೀನೀ”ಂತ ಹೇಳಿದಾರೆ

ರಮಾ —(ಕಂಬನಿದುಂಬಿ) ಅಣ್ಣಾ ! ನಿನಗೀ ಮಾತಾಡೋದಕ್ಕಾದರೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಾಯಿ ಬಂತಣ್ಣಾ

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗೀ! ಅಲ್ಲವೇಮ್ಮಾ....

ರಮಾ.—ಸಾಕಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಏರ್ಪಾಟು !! ಕೈ ಹಿಡಿದ ಗಂಡನ್ನ ಆಸ್ತ ತ್ರೇಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಟ್ರಿಪ್‌ಗೆ ಬಾಂತ ಕರೆಯೋದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂತಲ್ಲಾ !!

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಅಲ್ಲವೇ ರಮಾ : ಈ ಹುಚ್ಚನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗೋದು ಹ್ಯಾಗೇ ? ಇರೋದು ಹ್ಯಾಗೇ ?

ರಮಾ.—‘ಹೋಗಬೇಕು-ಇರಬೇಕು’ಂತ ನಾನು ಕೇಳಿದೆನೇನಣ್ಣಾ ಈಗ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಅಲ್ಲವೇ ರಮಾ ! ನಾವೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಕಾದು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು — ಈವತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತೆ—ನಾಳೆ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೇಂತ. ಕೈಲಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಾ

ಯಿತು. ಒಂದೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು! ನಾವಿನ್ನೇನು ಮಾಡೋಕಾಗುತ್ತೇ ?

ರಮಾ:—(ಕುಹಿತಳಾಗಿ) ಅದಕ್ಕೇ ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹುಡುಗನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಿ ಬೇಜಾರು ಕಳಕೊಂಡು ಬರೋಣ.

ರಮಾ:—ನನಗೆ ಬೇಜಾರೊಂತ ನಿನಗೆ ಯಾರಣ್ಣಾ ಹೇಳಿದ್ದು ?

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ನೀನು ಹೇಳಬೇಕೇ ರಮಾ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ? ನಮಗೇನು ಕಣ್ಣು ಕುರುಡೇ ? ಮನೇಲಿ ನೀನೇ ಅನ್ನೋರೊಬ್ಬರೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನೀನೂ—ಈ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗ, ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ—ಕಾಸಿಲ್ಲ ಹಿಂದಿಲ್ಲ ಮುಂದಿಲ್ಲ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ ಮನೆಹಾಳಾ, ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೊಲೆ ಪಾತಕಾ ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿ ಹೋದರು ..

ರಮಾ:—(ಸಿಡು) ಅಣ್ಣಾ ೦ ೦ ೦ !!

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ —ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಕರಳು ಬಾಯಿಗೆ ಬರುತ್ತೆ ರಮಾ !

ರಮಾ:—ನೀನು ನಮ್ಮ ಮಾವನೋರನ್ನು ಬೈಯ್ಯಬೇಡ ಇವರನ್ನೇನೂ ಅನ್ನಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಯಾರೂ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು 'ಒಲ್ಲೆ'ಂದರೂಕೂಡ ನೀನೇ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇವರ ಕೈಲಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ. ತಾಳಿ ಕಟ್ಟೋಕೆ ಮುಂಚೆ ಇವರಿಗೂ ನನಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇವರೇ ನನಗೆ ಪತಿ ! ಇವರೇ ನನಗೆ ದೇವರು !! ಇವರೇ ನನಗೆ ಸರ್ವಸ್ವ !! ಇವರು ಹುಚ್ಚರಾಗಿದ್ದರೂ ಏನಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ ಮತಿಯಿಲ್ಲ ; ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ ; ಬಾಳಿಲ್ಲ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—(ಸಿಟ್ಟಾಗಿ) ರಮಾ ೦ !!

ರಮಾ:—ಯಾಕಣ್ಣ ಸಿಟ್ಟು ? ಕೇಳಿಬಿಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಪೂರ್ತಿ. ನಾನು ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರೆ. ನಾನು ಇವರ ಸೇನೆಗೆ

ಬಂದೇನ್ನೋ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಇವರ ತಂದೆ ಆ ಚಂಡಾಲನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವೂ ಪ್ರಾಣ ಕಳಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು. ಆ ನನ್ನ ಮಾವ ನೋರ ನಂಬಿಕೆಗೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ತಾಳೀ ಕಟ್ಟಿದ ಗಂಡನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದು ನಾನು ಅನುಭವಿಸೋದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—(ಗದಂಸಿ) ರಮಾ! ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದಹಾಗಿದೆ....

ರಮಾ.—ಇರಬಹುದಷ್ಟಾ! ಆದರೂ ಒಳ್ಳೇದಕ್ಕೆ.

(ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶಶಿ 'ಉಮಾ' ಉಮಾ!' ಎಂದು ಕೂಗುವನು. ರಮಾ ಹೋಗಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟಿನ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರಿಟ್ಟು ಏನೋ ಹೇಳಿಬರುವಳು. ಶಶಿಯು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವನು.)

ರಮಾ:—(ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು) ಇವರೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮದ ಸುಖ, ಸಂಪತ್ತು, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಎಲ್ಲಾ. ಇವರನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಅರೆಕ್ಷಣ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಬರಲಾರೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ —(ಸಿಟ್ಟಾಗಿ) ನೀನು ದುಡುಕಿ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೀ ರಮಾ! ನಾನು ಈ ಮನೇಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಕಳಿಸುತ್ತಿರೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇವನಿಗೂ ಎರಡು ತೊಟ್ಟು ಗಂಜಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇದೆ..

ರಮಾ.—(ನೊಂದು) ಅಣ್ಣಾ! ನಿನ್ನ ಮುಣದ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಬೇಡ. ಎಲ್ಲಾ ತಗೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗು ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿರೋ ಒಡವೇ ವಸ್ತು ಎಲ್ಲಾ ತೆಕ್ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾನೂ ತಗೊಂಡು ಹೋಗು. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಒಂದು ಕುರುಡು ಕಾಸೂ ಬೇಡ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್.—ಆಮೇಲೇನು ಮಾಡುತ್ತೀ ಈ ತಿಕ್ಕಲನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು? ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಅವನನ್ನೂ ಸಾಯಿಸಿ. ....

ರಮಾ:—(ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ರಾಮ ರಾಮ!! ಅಣ್ಣಾ ನೀನು ಹೋಗಿಣ್ಣ. ಸಂಜೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಾ! ನಿನ್ನ ಒಡವೆ ವಸ್ತು ಎಲ್ಲಾ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. (ರಮಾ ಅತ್ತ ತಿರುಗುವಳು)

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ರಮಾ! ದುಡುಕಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಇವನನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಅಪ್ಪತ್ತೇಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು,.....

ರಮಾ — ಅವರನ್ನಿಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಿಸಿದರೆ ನಾನು ಪ್ರಾಣ ಕಳಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಹೀಗೇ ಈ ಜನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಕಳೇಬೇಕಲ್ಲಾ !!

ರಮಾ:—ಕಳೇತೇನೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು. ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೀತೇನೆ. ಆದರೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡೊಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರವೂ ಬೇಡೊಲ್ಲ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ನೀವು ಎಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಓದಿದರೇನು? ಏನು ಪ್ಯಾಸ್ ಮಾಡಿದರೇನು? ದಿ ಸೇಮ್ ಓಲ್ಡ್ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ಕನ್ವಿಕ್ಟ್‌ಗೆ ಬಲಿ.

ರಮಾ:—ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಆಸ್ತಿ ಇರೋದು. ಇದೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವಳು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ—ಹೆಮ್ಮಣ್ಣು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—(ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ) ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ಹೋಗು! ನಿನ್ನಂಥ ಫೂಲಿಷ್, ಇಂಪಿಷ್ ಗರ್ಲ್‌ಗೆ ಯಾರು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸೋದಕ್ಕಾ ಗುತ್ತೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಣ್ಣೇಲಿ ಬರೆದಿದ್ದನ್ನ ಅನುಭವಿಸಿಕೋ....(ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾ) ಸದ್ಯ....ಈ ನರಕ ನೋಡೋಕೆ ಮುಂಚೇನೇ ಅವಳೊಬ್ಬಳು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಳು. ಅದೊಂದು ಪುಣ್ಯ.

ರಮಾ:—ಅವಳೊಬ್ಬಳು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಈ ನರಕಕ್ಕೆ ನನ್ನ ನೂಕೋ ದಕ್ಕೆ ಬಿಡುತಾಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕೈ ತಡದೇ ಇರೋಳು.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—(ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ) ಕಡೆಗೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನೇ ಕುಕ್ಕುತ್ತೀಯಾ ?

ರಮಾ:—ತಪ್ಪಾಯಿತಣ್ಣಾ! ನೀನೀ ನರಕದಿಂದ ಹೋಗಿಬಾ. ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಪುಣ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿ ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲರಂತಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೇ ಏನು, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾ ಕೋದನ್ನ ನೋಡುವೆ.

ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್:—ಮೈ ಗುಡ್‌ನೈಸ್ ಗ್ರೇಷಸ್'' ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಡಾಸಿಟಿ!! ಆಲ್‌ರೈಟ್! ನೋಡೋಣ!!....

(ಹೊರಟು ಹೋಗುವನು. ರಮಾ ಅತ್ತಕಡಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಕಂಬನಿಮಂಚಿ ಅಳುವಳು.)

ಶಶಿ.—ಉಮಾ! ಉಮಾ! ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೇ ದಾಸನಕೈಲಿ ಮಾತೂ? .....ನನಗೊಂದು ಲೋಟ ನೀರು ಬೇಕು.

(ರಮಾ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಂಡು ಸರನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರು ತಂದು ಶಶಿಗೆ ಕೊಡುವಳು.)

ಶಶಿ:—ಏನುಮಾ!.....ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಸತ್ತು ಹೋಗೋದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೇನೆ ನೀನು ಸತ್ತುಹೋದೋಳು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿ. ಅವನ್ನೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಬರೆದೇಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸತ್ತುಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ರಮಾ:—(ಶಶಿಯ ಬಾಯಿಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು) ರಾಮಾ ರಾಮಾ; ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಮಾತಾಡಬೇಡಿ.

ಶಶಿ.—ಸಾಯೋದು ಕಷ್ಟಾನೇ ಉಮಾ?

ರಮಾ:—ಅಯ್ಯೋ ಆ ಮಾತು ಬಿಡಿ. ಏಳಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಬಿಡಿ. ಈವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆ ಸಾಧುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ.

ಶಶಿ:—ಉಮಾ! ನೀನು ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತುಹೋದೇಂತ ವೇಪರ್ ನಲ್ಲಿ ಓದಿಬಿಟ್ಟಾಗ ನಾನು ಅತ್ತಾ ಅತ್ತಾ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ.

ರಮಾ:—ಹೌದು; ಏಳಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಬಿಡಿ.

ಶಶಿ.—ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ಆ ಬಾವಿ ಕಟ್ಟಿಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಗೆಹತ್ತಿದೆ ಉಮಾ?

ರಮಾ:—ಹಾಗೇ ತೆವಳಿಕೊಂಡೇ ಹತ್ತಿದೆ. ಏಳಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವಿರಿ.

ಶಶಿ:—ನೋಡಿದೆಯಾ? ಒಂದು ಸಲ ಸತ್ತರೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ವಾಗುತ್ತೇ!

ರಮಾ:—ರಾಮ ರಾಮಾ! ಆ ಮಾತು ಬಿಡಿ. ಏಳಿ.

(ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಲು ಬರುವಳು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಹತ್ತಿರಂ ಭತ್ತು ವರುಷದ ಸುಮಾ ನರ್ಸ್ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಳು.)

ರಮಾ:—ನೀವು ಯಾರು ತಾಯಿ?

ಸುಮಾ:—ನಾನು ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಈ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವಳು.

ರಮಾ: — ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೂ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿಲ್ಲ
ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ?

ಸುಮಾ: — ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಿಗೆ ಹೆಸರೇನು ಬಂತು? ಕಂಡವರು
“ಸುಮಾ”ಂತ ಕರೀತಾರೇ.

ರಮಾ: — (ಅರ್ಚ್ವಯದಿಂದ) ನಿಮಗೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು
ಪರಿಚಯ ?

ಸುಮಾ: — ಪರಿಚಯವಲ್ಲಾ - ಸಂಬಂಧ !!

ರಮಾ: — ಯಾರೂ ?

ಸುಮಾ: — (ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವ ಶಶಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ)
ಅಗೋ ಅವರು.

ರಮಾ: — (ಚಕಿತಳಾಗಿ) ಅವರು ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕು ?

ಸುಮಾ: — ನನ್ನ ಜೀವನದ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ.

ರಮಾ: — ಅಂದರೇ ?

ಸುಮಾ: — ಅಂದರೆ, ನಾನು ಅವರ ಅವಿವಾಹಿತ ಪತ್ನಿ.

ರಮಾ: — ತಾಯೀ ! ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಅರ್ಥವಾಗದೆ
ತಲೆಸುತ್ತುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿ. ವಿಚಾರವೇನು ?

ಸುಮಾ: — (ರಮಾ ಕೈಹಿಡಿದು) ತಂಗೀ ! ಇವರು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ
ಅನಂತವಿನ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಕೆಳಗೆ
ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಬಹು ಬಡಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ
ಮೇಲೆ ಕನಿಕರಗೊಂಡು ನನ್ನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿರು
ಗಿದರು. (ತನ್ನ ಕೈ ಚೀಲದಿಂದ ಶಶಿಯ ಹಿಂದಿನ ಫೋಟೋವೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು
ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಇಗೋ ! ಇದೇ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ತನ್ನ
ಮೂಲ ಮೂರ್ತಿ. ಆ ದಿನದಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನೇ
ವರಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯ ನಾಟಕ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆಯ
ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಇವರೇನೋ ಬೇರೆ ಮದುವೆಯಾದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ
ತಾಯಿ ಕಂಗಾಲಾದಳು ! ವಯಸ್ಸಾದ ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲಾರದೆ
ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೃತಪಟ್ಟಳು. ನಂತರ

ನಮ್ಮಣ್ಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೋಮಾಲಿಲ್ಯಾಂಡಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ನಾನು ಪೂನದ ಅಬಲಾಶಮ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸವೂ ಇದ್ದು ನೊಂದವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನ ಸವೆಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ನರ್ಸ್ ಟ್ರೀನಿಂಗ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಈಗ ಆರುದಿನ ಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಾಸನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಮೆಂಟಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದರು ನಾನು ಇವರ ಮನೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ತರುದೂದು, ನಡೆಸಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಬಂದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಳಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲೇ ಡೈರಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನನಗೆ ಇವರ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಕರಳು ಬೆಂದುಹೋಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಪತ್ತೆಕೊಡದೆ, ಅವರ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯ ಹಿಂದೆ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿನ ಪೇಷಂಟೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಳಿದು, ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳ ಕೇಳತಾ ಇದ್ದೆ.....ತಂಗೀ! ರಮಾ! ನೀನು ಧನ್ಯಳು. ನಿನ್ನನ್ನ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಪುಣ್ಯವಂತರು.

ರಮಾ:—(ಸುಮಾ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಕಣ್ಣುಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು)ನಂಬಿದ ವರನ್ನ ಅನಾಧರನ್ನಾಗಿ ಕೈ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲಾ ಭಗವಂತಾ! ಆ ನಂಬಿಕೆ ನನಗೆ ಧೃಢವಾಗಿದೆ. ನಾನೇನೋ ಮದುವೆಯಾದನಂತರ ಇವರನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವಾಂತಭಾವಿಸಿದೆ ಆದರೆ ನೀವು ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ, ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಾತಿನಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ನಿಮ್ಮ ಜೀವಮಾನಾನೇ ಇವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೋದು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯವಲ್ಲವೇ?

ಸುಮಾ:—ಇಲ್ಲಾ ತಂಗೀ! ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯು ನಿಜವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ವಿರಹದಿಂದ ನೊಂದು, ಅವನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ ಆ ಹೆಳವಿ ಹುಡುಗಿ ಉಮಾ ಬಹು ಪುಣ್ಯವಂತಳು. ಅವಳು ಮಹಾಸತಿ.

ರಮಾ:—ಅಮ್ಮಾ! ನೀವು ಗಂಡನ ಕೈಯಿಂದ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೇ ಬದುಕಿ ಸತಿಯಾಗದೀರಿ. ಅವಳು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ತು ಮಹಾಸತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ!!

ಸುಮಾ:—ತಂಗೀ! ನೀನಾದರೋ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿ

ಪತಿಯಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲಾ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಯಿಂದ ಬರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ, ಪತಿಗಾಗಿ ಸರ್ವತ್ಯಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಾಗಿ ನೀನು ಇವರನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಿಡಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ-ಅದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಾವೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೈಲಾದ ಔಷಧೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ನಿಮಿಬ್ಬರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಾನು ದುಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಈಶ್ವರನು ನನ್ನ ದುಡಿಮೆಗೆ ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ ಪತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಾನೆ. ನೀನು ಇವರ ಸೇವೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹೊತ್ತಿದ್ದೀ! ಇನ್ನು ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರೇಮಗಳಿಂದ ಇವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಗುಣಹೊಂದುವರು.

(ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶಶಿಯು 'ಉಮಾ! ಉಮಾ!!' ಎಂದು ಕೂಗುವನು) ಅವರಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕನಿಕರವಿರಬೇಕು!!

ರಮಾ :— ನಿಂತೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಬನ್ನಿ ಕೂಡಿ

ಸುಮಾ :— ನಾನೀಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಡುವುದೋ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರ ಸಂಗಡ ನಾಳೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ನಂತರ ಇಲ್ಲೇ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಹೋಗಗೊಡು; ಹೊರಗಡೆ ಕಾರು ಕಾದಿದೆ.

ರಮಾ, —(ಕಂಬನಿ ದುಂಬಿ) ನಾನೆಂಥಾ ಪುಣ್ಯವಂತೇ! ನಿಮ್ಮಂಥ ಅಕ್ಕನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವ ಆ ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು. ನನಗಿನ್ನು ಯಾವ ಅಂತಕವೂ ಇಲ್ಲ

(ರಮಾ ಆಕೆಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳು). ಸುಮಾ ಅವಳನ್ನು ಮೇಲೆಬ್ಬಿಸಿ ಅಪ್ಪುವಳು.

(ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶಶಿಯು ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನು)

ಪ್ರೇಮ ಜೀವನ ಶಾಂತಿಯ ಸದನ ಸುಖ ಸಂಪದದನಿದಾನಾ ||

ಪ್ರೇಮವಾಹಿನಿ ಮಂಜುಳ ಮೋಹಿನೀ ಸೀರಿ ಸುಖ ಸ್ವರ್ಗದ ರಾಣೀ ||

ಚಿ ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು

“ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದೇಶೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸರಿ ತೂಗುವಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಚಿ ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರ ರಚನಗಳನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿದವರಿಗೆ, ಅಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ಬಹು ಮುಂದಿರುವರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು ” (ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್). “ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ಅಭಿನಯ ಕಲರರು ನಾಟಕದ ಹಾಗೂ ರಂಗಸ್ಥಳದ ರಹಸ್ಯ ಅರಿತವರು. ಅದ್ದರಿಂದ ದೃಶ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯ ವಾತ್ರರಚನೆಯ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯನ್ನೂ ತೂಗಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡಿಸಬಲ್ಲವರು ” (ಕರ್ಮನೀರ-ಹುಬ್ಬಿ). “ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ಒಡೊಂದು ನಾಟಕವನ್ನೂ ವಿಚಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾಗಿ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ ” (ಕತೆಗಾರ). “ಶ್ರೀಮಾ ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಕಮಾರಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಗಂಟು ಮುಖವನ್ನು ಸಡಿಲಮಾಡಿ ನಗೆಯ ಚಿಲುಮೆಯನ್ನೆ ಬಿಚ್ಚಿಸುವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತುರು ” (ವಿಶ್ವಕರ್ಣಾಟಕ). ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ..ಜೀವನವನ್ನೂ, ನೋಡುವ ಕಣ್ಣು ಉತ್ತುಂಗವಾಗಿದೆ ” (ಪ್ರಜಾಮತ).

ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಪ್ಪತ್ತುಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ, ನೂರಾರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ, ಹತ್ತಾರು ಸಣ್ಣ ಕತೆ, ನೀಳ್ಗತೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

